Raadsinformatiebrief

Van	Burgemeester en Wethouder/Burgemeester	Zaak nr.	1406118
Aan	Gemeenteraad	RIB nr.	2024-88
Portefeuillehouder	J. Kalk	Datum	17 december 2024
Informatie bij	Arjen Bos	Tel. nr.	(035) 629 2255

Onderwerp

Actualisatie VTH-beleid 2021-2026 en Uitvoeringsprogramma VTH 2025

Kernboodschap

De stelselherziening in het omgevingsrecht die op 1 januari 2024 is ingegaan, vraagt om een actualisatie van het gemeentelijke beleid voor vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht (VTH-beleid).

Ieder jaar wordt een Uitvoeringsprogramma VTH opgesteld met daarin de plannen voor het volgende jaar. In het Uitvoeringsprogramma VTH 2025 staan de acties voor 2025 op het gebied van het omgevingsrecht.

In deze brief informeren wij u over het geactualiseerde VTH-beleid en het Uitvoeringsprogramma VTH 2025.

Aanleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet (hierna: Ow) van kracht geworden. De Ow vervangt de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en wijzigt het stelsel van het omgevingsrecht ingrijpend. De stelselwijziging heeft vooral gevolgen voor de interne werkwijze bij bestuursorganen. De wijziging van het wettelijke stelsel vraagt daarom om een actualisatie van het gemeentelijke VTH-beleid. Bij de nu voorgestelde actualisatie is beleidsneutraliteit het uitgangspunt. De wijziging van het wettelijke stelsel vraagt om een actualisatie van het gemeentelijke VTH-beleid. Deze actualisatie betreft vooral technische aanpassingen aan de Ow, inhoudelijk is beleidsneutraliteit het uitgangspunt. Voor aanvragers van vergunningen blijven de veranderingen ten opzichte van de situatie onder de Wabo beperkt.

Deze beleidsactualisatie valt samen met de overdracht van de inrichtingsgebonden milieutaken aan de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek (hierna: OFGV). Over de overdracht van deze milieutaken wordt u in een afzonderlijk traject geïnformeerd. De overdracht van taken heeft tot gevolg dat het gemeentelijke VTH-beleid vanaf 2025 geen betrekking meer heeft op inrichtingsgebonden milieutaken.

Het Uitvoeringsprogramma VTH is onderdeel van de wettelijke beleidscyclus VTH. Dit houdt in dat na afloop van het beleidsjaar in een jaarrapportage verslag wordt gedaan over het realiseren van de in het Uitvoeringsprogramma opgenomen doelen.

Belangrijke actiepunten voor 2025 zijn op het gebied van toezicht en handhaving: woningsplitsing en verkamering en stimulerend energietoezicht. Met de handhaving van de regels over woningsplitsing en verkamering wordt bijgedragen aan het behoud van een goed woon- en leefklimaat en aan het voorkomen van overlast. Het stimulerend energietoezicht is gericht op het nemen van energiebesparende maatregelen door bedrijven. Ook loopt een onderzoek naar de mogelijkheid om een aantal vergelijkbare overtredingen projectmatig te handhaven. Een actueel thema in dit verband is illegale bebouwing op voorerven. Op basis van toezegging T24-026 is uw raad op dit thema aangesloten en komen wij voorafgaand aan de verdere aanpak nog bij uw raad terug. In het Uitvoeringsprogramma 2025 is rekening gehouden met een mogelijke start van projectmatige handhaving in 2025.

Een wezenlijk onderdeel van VTH is het toezicht naar aanleiding van klachten en meldingen. Daarbij kan het gaan over bijvoorbeeld overlast door (bouw)werkzaamheden of over gevaarlijke situaties in de fysieke leefomgeving. De klachten worden in behandeling genomen op basis van prioriteit waarbij veiligheid en gezondheid de hoogste prioriteiten zijn.

Voor de andere, voor 2025, geprogrammeerde acties wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma VTH 2025. Naast uitvoeringsdoelen die de reguliere VTH-taken betreffen, staat 2025 ook in het teken van monitoring en evaluatie van ervaringen met het nieuwe wettelijke systeem. Zo wordt onder meer een aantal nieuwe werkprocessen gemonitord en wordt onderzoek uitgevoerd naar klantervaringen.

Veder worden met ingang van 2025 voorbereidingen getroffen voor de beoogde ambtelijke fusie met Wijdemeren per 1 januari 2026. Eenmaal gefuseerd, gaat een periode in van beleidsharmonisatie. Deze harmonisatie betreft vanzelfsprekend ook het VTH-beleid. Hierover wordt u te zijner tijd geïnformeerd.

Gedurende 2025 kan de voorgenomen fusie om inzet vragen van VTH-medewerkers. Het VTH uitvoeringsprogramma 2025 heeft vanzelfsprekend hoge prioriteit, maar kan onder druk komen. Om dit risico te beheersen wordt de inzet in het ambtelijke fusie steeds afgewogen op het VTH uitvoeringsprogramma 2025 dan wel aangevuld. Hierbij is de inschatting dat eventuele beperkingen van inzet op VTH-taken in ambtelijke fusieproces geen grote gevolgen heeft voor de uitvoering van taken met een hoge VTH-prioriteit.

Het uitvoeringsprogramma 2025 kan ook onder druk komen door onderbezetting in de vakafdelingen en lastig te vervullen functies. Gedurende het jaar vindt monitoring plaats naar inzet en eventuele knelpunten. Indien nodig zal vermindering van inzet plaatsvinden op een aantal werkzaamheden. Daarbij is uitgangspunt om continuïteit te waarborgen op going-concern werkzaamheden zoals over vergunningen en toezichttaken.

Mede afhankelijk van hoe de hiervoor genoemde risico’s zich in de praktijk ontwikkelen en samenlopen, wordt in 2025 ingezet op (beperkte) tijdelijke inhuur van capaciteit. Eén en ander binnen het bestaande budget.

Consequenties

Het uitvoeringsprogramma kan in principe binnen de bestaande capaciteit worden uitgevoerd. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is het stelsel van het omgevingsrecht ingrijpend gewijzigd. Met de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet is, voor zo ver redelijkerwijs mogelijk, rekening gehouden in het budget voor het taakveld “8.3 wonen en bouwen”.

Vervolgtraject

Het uitvoeringsprogramma wordt via de gebruikelijke weg gepubliceerd. Het uitvoeringsprogramma is tevens onderdeel van de VTH-beleidscyclus en zal in dat verband worden toegestuurd aan de Provincie Noord-Holland in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht Omgevingsrecht.

Om de VTH-beleidscyclus beter in de organisatie te borgen, is in 2023 het VTH-Kernteam opgericht. Het VTH-Kernteam is in 2024 omgevormd naar de Monitoring en Evaluatie (M&E) Omgevingswet. De M&E Omgevingswet heeft als scope het gehele beleidsveld van de Omgevingswet en is daarmee breder georiënteerd dan het VTH-Kernteam.

De M&E Omgevingswet monitort de voortgang van de doelen uit het uitvoeringsprogramma. Met als bijzonder aandachtspunt in 2025 de nieuwe manier van werken volgens de Omgevingswet.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
mr. C.P. Torres Barrera	dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n):

1. VTH-beleid 2021-2026 Actualisatie 2024 ;
2. Bijlagenbundel bij VTH-beleid 2021-2026 Actualisatie 2024;
3. Eerste addendum bij Bijlagenbundel VTH-beleid 2021-2026 Actualisatie 2024;
4. Uitvoeringsprogramma VTH 2025;
5. Monitoringstool 2025. .

Deze raadsinformatiebrief is digitaal beschikbaar op internet onder “Vergaderstukken”, B en W-vergadering van 17 december 2024.

VTH-beleid Omgevingsrecht 2021-2026

Hilversum Mediastad

Hilversum, december 2021
1e Actualisatie juni 2023
2e Actualisatie december 2024

Inhoudsopgave

Inleiding **3**
Context 3
Waarom een VTH-beleid 3
De BIG 8 3

Leeswijzer **4**

1.1 Omgevingsanalyse **5**

1.2 Ontwikkelingen **6**
Terugkijken 6
Vooruitkijken 6
Juridische ontwikkelingen 7
Maatschappelijke ontwikkelingen 7
Organisatorische ontwikkelingen 7
Ruimtelijke ontwikkelingen 7

1.3 Analyse van inzichten **8**

2.1 Missie en visie **10**
Missie 10
Visie 10

2.2 Doelstellingen **11**

3. Risicoanalyse en prioritering **12**
Uitleg risicoanalyse en prioritering 12

4. Strategieën & werkwijzen **13**

5. Borging uitvoering **14**
Financiële middelen 14
Uitvoeringsprogramma 14
Samenwerking 14
Uitvoering proces 14
Personele middelen 14
Kwaliteitsverordening 14

6. Evaluatie **15**
Evaluatie uitvoeringsprogramma's 15
Evaluatie VTH-beleid 15

Bijlagen **16**

1. Monitoringstool doelstellingen en acties VTH 17
2. Prioritering 18
3. Bijlagenbundel bij VTH-beleid 2021-2026 20

Inleiding

Context

Voor u ligt het geactualiseerde vergunning-, toezicht- en handhavingsbeleid 2021-2026 (tweede actualisatie) van de gemeente Hilversum. Het vergunning-, toezicht- en handhavingsbeleid 2021-2026 (lees verder: VTH-beleid 2021-2026) schetst het kader waarbinnen uitvoering wordt gegeven aan de vergunning-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken) op het gebied van het omgevingsrecht. Dit VTH-beleid is tot stand gekomen door afstemming tussen verschillende interne en externe partijen. Het geactualiseerde beleid is vastgesteld door het college en ter kennisname naar de gemeenteraad gestuurd.

Het VTH-beleid geeft weer hoe wij een eenduidige werkwijze en een integrale afweging van de inzet van beschikbare middelen willen bereiken. Het VTH-beleid biedt verder de belangrijkste basis voor het jaarlijks opstellen van de uitvoeringsprogramma's voor VTH.

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Met deze tweede actualisatie wordt het VTH-beleid aan deze wetten aangepast. Het Wkb-beleid is neergelegd in een separaat document en wordt in 2024 en 2025 gemonitord. Na de monitoringsperiode wordt het Wkb-beleid geëvalueerd en verwerkt in het VTH-beleid.

Waarom een VTH-beleid?

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn voor de overheid in relatie tot inwoners en bedrijven belangrijke instrumenten. Initiatiefnemers willen graag hun initiatieven en ideeën kunnen realiseren, terwijl omwonenden en andere belanghebbenden willen dat hun belangen worden beschermd. Met dit VTH-beleid willen wij transparant zijn over wat we doen, waarom we het doen, welke keuzes we maken bij het uitvoeren van onze VTH-taken en hoe we dit hebben georganiseerd.

Daarnaast bepaalt het Omgevingsbesluit dat het college van burgemeester en wethouders beleid vaststelt voor de taken uit de Omgevingswet.

De "BIG 8"

In dit beleid volgen we de systematiek van de "BIG 8" cyclus uit de Omgevingswet. De verschillende stappen in de cyclus vormen samen het VTH-beleid en de uitvoeringsprogramma's. Ook geven de stappen richting aan de systematiek van doorwerking en evaluatie.

In dit VTH-beleid geven wij de BIG 8 cyclus weer aan de hand van iconen. Ieder icoon staat voor een bepaalde stap uit de cyclus. De cijfers in afbeelding 1 geven de hoofdstukken van dit beleid weer.

Op de volgende pagina geven wij de stappen van de BIG 8 cyclus schematisch weer in een leeswijzer. Hierbij leggen wij per icoon uit waar wij in welk hoofdstuk inhoudelijk op ingaan.

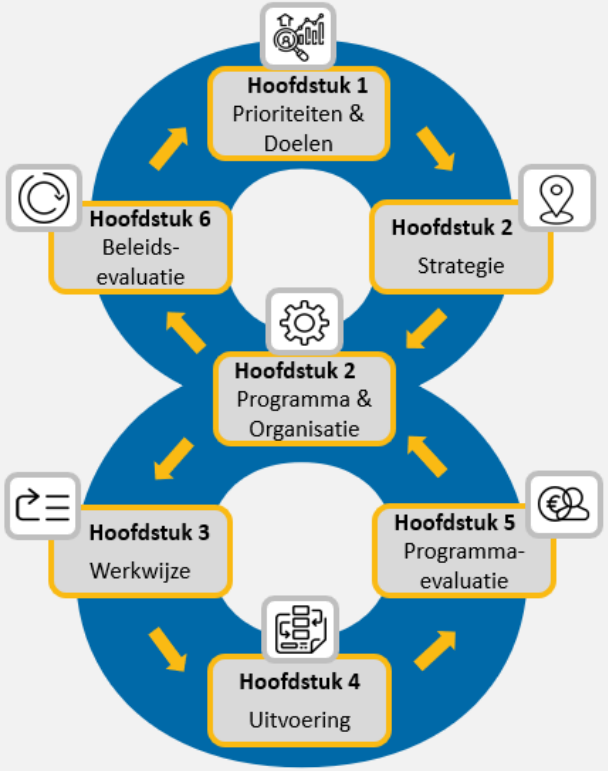

Afbeelding 1: de BIG 8 cyclus

Leeswijzer

Deze leeswijzer heeft als doel het duidelijk maken welk onderdeel van de BIG8-cyclus wij in welk hoofdstuk van dit VTH-beleid beschrijven. De dikgedrukte woorden zijn de onderdelen van de BIG8-cyclus. De iconen komen bij elk bijbehorend hoofdstuk terug in dit beleid en in onderliggende documenten.

1. Ontwikkelingen

- Ten behoeve van de **prioriteiten en doelen** voor de komende beleidsperiode beschrijven we in dit hoofdstuk:
  - De verbeterpunten uit de evaluaties van afgelopen beleidsperiode.
  - De relevante ontwikkelingen voor deze beleidsperiode.
- In het uitvoeringsprogramma geven we de stand van zaken van deze ontwikkelingen.

2. Missie, visie & doelstellingen

- De missie in hoofdstuk 2 vloeit voort uit de evaluaties en toekomstige ontwikkelingen.
- Aan de hand van onze visie bepalen we de **strategie** op het gebied van VTH voor deze beleidsperiode.

- Met de 4 hoofddoelstellingen in hoofdstuk 2 geven we richting aan het **programma** voor de komende beleidsperiode.
- Dit programma krijgt vorm in het uitvoeringsprogramma. Daar wijzen we specifieke acties toe voor dat jaar om de doelstellingen te behalen.
- We hebben een monitoringstool voor doelstellingen waarin we deze acties opnemen en waarin we de voortgang bijhouden.

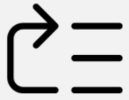

3. Risicoanalyse en prioritering

- In hoofdstuk 3 beschrijven we hoe de risicoanalyse is opgesteld en de prioritering is aangebracht.
- Door middel van deze risicoanalyse en prioritering geven wij vorm aan **onze werkwijze** voor de VTH-taken.
- Daarbij laten we zien wat de belangrijkste activiteiten voor de komende beleidsperiode op het gebied van omgevingsrecht zijn.
- In het uitvoeringsprogramma maken we de koppeling tussen de risicoanalyse en prioritering en de beschikbare en benodigde middelen.

4. Strategieën en werkwijzen

- In hoofdstuk 4 gaan we in op de wijze waarop wij ons werk **uitvoeren**.
- Daarbij geven wij aan hoe de risicoanalyse en prioritering doorwerkt in de praktijk.
- Vanwege de stelselwijziging zullen de komende jaren de strategieën en werkwijzen naar verwachting nog regelmatig om aanpassing vragen.

5. Borging uitvoering

- Wij maken de beschikbare middelen voor de komende beleidsperiode inzichtelijk in hoofdstuk 5.
- Aan de hand van dit inzicht kunnen we **monitoren** of de gestelde doelen haalbaar zijn en/of deze moeten worden bijgesteld.
- In de uitvoeringsprogramma's gaan wij hier voor dat specifieke jaar verder op in.

6. Evaluatie

- Met de **beleidsevaluatie** maken we de beleidscyclus rond.
- In hoofdstuk 6 van het VTH-beleid beschrijven wij de methode voor de evaluatie van het VTH-beleid en het uitvoeringsprogramma.
- Jaarlijks zullen wij het uitvoeringsprogramma evalueren, zodat we eventueel bij kunnen sturen en elke beleidsperiode een evaluatie kunnen uitvoeren van het VTH-beleid.

1.1 Omgevingsanalyse

In dit hoofdstuk gaan wij in op ontwikkelingen die op ons afkomen en blikken wij terug op de afgelopen periode.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 veranderen processen, communicatie en producten. Zo wordt er op dit moment op diverse vlakken nieuw beleid en nieuwe regelgeving voorbereid. Ook heeft de raad op 15 mei 2024 de Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie en het VTH-beleid zijn beide onderdeel van de beleidscyclus van de Omgevingswet. De Omgevingsvisie zal daarom een belangrijke rol spelen bij de actualisatie van het VTH-beleid in 2025.

Naast deze ingrijpende stelselwijziging, heeft Hilversum ook te maken met een belangrijke organisatorische ontwikkeling: de voorgenomen fusie van de gemeenten Hilversum en Wijdemeren. Deze fusie zou leiden tot een gemeente met ongeveer 118.000 inwoners.

Ook spelen er veel ruimtelijke ontwikkelingen in Hilversum, bijvoorbeeld in het postcodegebied 1221, waarvoor nieuwe plannen worden opgesteld. In de analyse van inzichten worden de ruimtelijke ontwikkelingen en de gevolgen ervan geanalyseerd.

Ook zijn er ontwikkelingen op landelijk niveau die invloed hebben op de VTH van Hilversum. Kantoren moeten bijvoorbeeld vanaf het jaar 2023 minimaal voldoen aan energielabel C. Het is aan de gemeente om hierop te handhaven. En ook de energietransitie van woningen, waarbij alle woningen in het jaar 2050 niet meer op het gas aangesloten mogen zijn hebben invloed op de uitvoering van de gemeente.

Om de Big-8-cyclus beter in de organisatie te borgen, is in 2023 het VTH-Kernteam opgericht. Het VTH-Kernteam bewaakt de voortgang van de VTH-doelstellingen en is verantwoordelijk voor de VTH-beleidsstukken. In 2024 is het VTH-Kernteam opgegaan in het nieuwe Monitorings- en evaluatiesysteem Omgevingswet. Het nieuwe Monitorings- en evaluatiesysteem richt zich op de gehele Omgevingswet en is daarmee breder van opzet dan het VTH-Kernteam. Op basis van dit uitgangspunt, brengt het nieuwe Monitorings- en evaluatiesysteem beleid en uitvoering in een vaste overlegstructuur bij elkaar.

Mede ter voldoening aan de uitgangspunten van de Omgevingswet, heeft Hilversum in 2024 besloten tot de overdracht aan de OFGV van alle inrichtinggebonden basis- en plus taken VTH-milieu. Op het moment van schrijven van deze actualisatie bevinden de onderhandelingen tussen de OFGV en de gemeente Hilversum zich in een afrondende fase. Het uitgangspunt is vooralsnog overdracht van taken per 1 januari 2025.

Afbeelding 2: Beleidscyclus onder de Omgevingswet

1.2 Ontwikkelingen

Op deze pagina blikken we allereerst terug op de verbeterpunten van de afgelopen beleidsperiode. Daarna kijken we vooruit en beschrijven we welke juridische, maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen van invloed zijn op de VTH-werkzaamheden.

Terugkijken

Het vorige VTH-beleid omgevingsrecht liep in 2020 ten einde en is in dat jaar geëvalueerd. Op basis van de evaluatie zijn zes aanbevelingen gedaan voor het nieuwe VTH-beleid. Deze aanbevelingen hebben betrekking op het actueel houden van het VTH-beleid en de beleidscyclus, het hebben van een goed ingericht zaaksysteem, de doorlooptijd van vergunningen en op het betrekken van de eindgebruiker bij het VTH-beleid.

Daarnaast heeft de provincie Noord-Holland in het kader van het Interbestuurlijk toezicht (IBT) een aantal suggesties en aanbevelingen gedaan. Naast het actueel houden van VTH-beleid en de bijbehorende beleidscyclus zijn in het IBT ook de onderbouwing van de personele en financiële middelen en de kwaliteitscriteria belangrijke thema's.

De aanbevelingen uit de eigen evaluatie en uit het IBT zijn in het nieuwe beleid ter harte genomen. Eén van de doelstellingen van het nieuwe beleid is om een VTH-beleidscyclus te realiseren die aan de wettelijke eisen voldoet. Hiertoe is onder meer de functie van Programmamanager VTH in het leven geroepen.

Verder is een nieuw zaaksysteem geïmplementeerd dat tevens de basis vormt voor het monitoren en evalueren van de uitvoering van de VTH-taken. Ook is aan het VTH-beleid een onderbouwing van de financiële en personele middelen toegevoegd.

Veel van de doelstellingen van het vorige beleid zijn nog steeds actueel. Een aantal van deze doelstellingen is daarom overgenomen in dit VTH-beleid, zoals doelstellingen met betrekking tot doorlooptijden van vergunningaanvragen en meldingen.

Relevant voor VTH is verder nog dat in de vorige beleidsperiode het toezicht in Hilversum is toegegroeid naar een integrale en wijkgerichte organisatie. Dit principe is verder uitgewerkt en ingevuld in gebiedsgericht werkende teams waarin alle relevante disciplines, waaronder VTH, vertegenwoordigd zijn. Deze geïntegreerde en naar buiten gerichte aanpak is succesvol.

Daarnaast hebben we de wens om het beleid beter communiceerbaar op te stellen en aangeven hoe de doelstellingen in de praktijk hebben gefunctioneerd. meer draagvlak te creëren in de organisatie en bij de inwoners en bedrijven. Om die reden is besloten om dit VTH-beleid en het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma op een nieuwe manier weer te geven.

De volledige evaluatie van het VTH-beleid 2017-2020 is als bijlage 1 opgenomen in het eerste addendum bij de bij dit VTH-beleid behorende Bijlagenbundel. In de evaluatie worden alle doelstellingen uit het voorgaande beleid besproken en geëvalueerd.

Vooruitkijken

In het coalitieakkoord 2018-2022 – "Aan de slag voor een buurtgericht, duurzaam, veilig en levendig Hilversum" zijn de door de coalitie gemaakte keuzes uitwerkt in ambities en activiteiten. Dit VTH-beleid wordt onder het nieuwe coalitieakkoord 2022-2026 "Hilversum koesteren" voortgezet.

Een aantal onderwerpen, waaronder Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Cultureel Erfgoed en Veiligheid: preventie, signaleren en handhaven zijn relevant voor de afdeling VTH. Een aantal benoemde ambities die invloed hebben op de VTH-taken worden hieronder opgesomd.

- De invoering van de Omgevingswet, met een focus op 'anders werken';
- Het opbouwen van een lokale samenwerkingstafel met corporaties en marktpartijen voor het realiseren van de bouwopgaven;
- Het versterken van de keten van preventie, toezicht en handhaving. Onderdeel hiervan zijn extra BOA's;
- Extra toezicht houden op woningsplitsing;
- Het bepalen van de veiligheidsprioriteiten op buurtniveau in overleg met de buurt;
- Het onderzoeken hoe we effectief bestuurlijke boetes kunnen inzetten;
- Een onderzoek naar de kosten efficiëntie van de Veiligheidsregio.

Bij het opstellen van dit VTH-beleid is rekening gehouden met deze ambities.

Juridische ontwikkelingen

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen vragen de meeste aandacht. Deze wetten hebben onder meer geleid tot nieuwe werkprocessen en een andere manier van werken. In ieder geval tot aan het einde van deze VTH-beleidsperiode in 2025, zullen de nieuwe werkprocessen en –afspraken worden gemonitord, geëvalueerd en zo nodig worden aangepast.

Intern worden medewerkers ingezet om deze monitoring en evaluatie te begeleiden.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Door een reeks ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen en uitdagingen waar wij als gemeente onder andere mee te maken krijgen zoals klimaatverandering en –adaptatie en de daaraan verbonden duurzaamheidsopgaven, de toegenomen participerende samenleving, meervoudige bewoning, lokale mobiliteitsvraagstukken en COVID-19 worden de VTH-werkzaamheden complexer en wellicht daarmee ook belangrijker.

Door deze ontwikkelingen staat de gemeente voor allerlei organisatorische en financiële vraagstukken. Dit heeft invloed op de manier van (samen)werken op het gebied van VTH. Wij zijn ons hiervan bewust en proberen hier in dit VTH-beleid op in te spelen.

Organisatorische ontwikkelingen

In 2020 heeft COVID-19 grote impact gehad op de organisatie en de dienstverlening. Het virus en de daarbij horende maatregelen vereis(t)en een grote mate van flexibiliteit en aanpassingsvermogen van zowel de werknemers als de inwoners van de gemeente.

Echter is mede door deze verandering de digitalisering van de gemeente in een stroomversnelling terecht gekomen. Aangezien een digitale werkwijze bij de uitvoering van bepaalde VTH-taken efficiënter blijkt zal dit in de toekomst, daar waar dit het geval is, voortgezet worden.

Al deze ontwikkelingen hebben invloed op de doelstellingen voor de komende periode. In hoofdstuk 2 worden deze doelstellingen uiteengezet.

Verder wordt een fusie voorbereid tussen de gemeente Hilversum en de gemeente Wijdemeren. Het plan is om de organisaties per 1 januari 2027 te laten samengaan.

Vanzelfsprekend vraagt deze ontwikkeling vanaf 2025 de nodige aandacht van medewerkers en management. Onder meer op het vlak van beleidsafstemming maar ook met betrekking tot de inrichting van de uitvoeringsorganisatie zullen adequate planningen moeten worden gemaakt.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Hilversum is een dynamische gemeente met een belangrijke regiofunctie. Er is een globale analyse gemaakt van Hilversum. Bij de verdere uitwerking van deze analyse, wordt een drieledige functie-indeling aangehouden: wonen en leven, bedrijven en instellingen en natuur, recreatie en vrije tijd. Hierbij wordt de bestaande ruimtelijke situatie geschetst en worden de belangrijkste ontwikkelingen benoemd die binnen de beleidsperiode van dit VTH-beleid worden verwacht.

Een belangrijke opgave voor Hilversum betreft de woningbouwopgave. Veel projecten hebben dan ook betrekking op de bouw van woningen. Diverse andere projecten hebben (mede) betrekking op de openbare ruimte, zoals het project Stationsgebied en het project Postcodegebied 1221. De volledige analyse is opgenomen als bijlage 2 in het eerste addendum bij de Bijlagenbundel die bij dit VTH-beleid behoort.

1.3 Analyse van inzichten

De ontwikkelingen op de vorige pagina zijn allen van invloed op de gehele VTH-organisatie. In deze paragraaf richten we ons specifiek op de te verwachten ontwikkelen die direct invloed hebben op de VTH-werkzaamheden.

Impact juridische ontwikkelingen
Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en Wkb in werking getreden. De impact van de Omgevingswet voor de VTH-werkzaamheden zijn o.a.:

- Alle vergunningprocedures in 8 weken.
- Het omgevingsplan vraagt participatie en afweging bij de planvorming.
- Meer maatwerk daarbij vergen besluiten een goede afweging en onderbouwing.
- Bredere integrale afweging en integrale afhandeling van proces.
- Gedrag en cultuurverandering.
- Transparantie van informatievoorziening, alle digitale informatie op één plek.

Het juridische instrumentarium voor toezicht en handhaving blijven dezelfde. Juridisch gezien verandert er voor Toezicht en Handhaving minder.

Deze veranderingen vragen zowel aanpassingen in proces, beleid en competenties. Daarnaast introduceert de Omgevingswet een aantal kerninstrumenten (zie afbeelding 2 op pagina 5). Deze kerninstrumenten worden op dit moment ontwikkeld. De exacte invulling en consequenties van deze kerninstrumenten worden de komende jaren duidelijk en dan krijgt VTH een nadrukkelijke rol in de monitoring en evaluatie hiervan. Ook nadat de kerninstrumenten zijn ontwikkeld, blijven ze dus dynamische documenten, waarin uitvoering en visie- en planvorming constant met elkaar in gesprek zijn om de kerninstrumenten op een passende manier in te zetten.

Het doel van de Wkb is het verbeteren van de kwaliteitsborging voor het bouwen en het versterken van de positie van de bouwconsument. In de praktijk zal dit betekenen dat het toetsen van bouwplannen en het toezicht houden tijdens bouwprojecten in veel gevallen door een marktpartij wordt uitgevoerd. In het Wkb-beleid heeft de gemeente Hilversum aangegeven op welke manier invulling wordt gegeven aan Wkb-gerelateerde toetsende, toezichthoudende en handhavende bevoegdheden.

Uitgangspunt van het Wkb-beleid is dat bij de toetsende, toezichthoudende en handhavende bevoegdheden, de gemeente een risico gestuurde benadering hanteert. Ook legt de gemeente een grote nadruk op de eigen verantwoordelijk van de bij de bouw betrokken partijen.

Het Wkb-beleid wordt de komende jaren gemonitord en geëvalueerd. Zo nodig wordt het Wkb-beleid naar aanleiding van de evaluatie aangepast. Te zijner tijd wordt het Wkb-beleid verwerkt in het VTH-beleid.

Impact beleid
Doorwerking gemeentelijk beleid
Over o.a. de maatschappelijke ontwikkelingen uit paragraaf 1.2 maakt de gemeente Hilversum binnen andere teams beleid. Daarnaast maakt de gemeente ook beleid, zoals bijvoorbeeld Drank- en Horecabeleid, Veiligheidsbeleid, evenementenbeleid en de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening. De doelstellingen uit dit VTH-beleid zijn sterk gerelateerd aan bestaand gemeentelijk beleid dat zich richt op de kwaliteit van de leefomgeving.
Voor een goede doorwerking van gemeentelijk beleid naar de VTH-uitvoering zal VTH een nadrukkelijkere rol moeten innemen bij beleidsvorming van nieuw beleid en bij de monitoring- en evaluatie van bestaand beleid. Dit vraagt echter capaciteit van de VTH-medewerkers.

Doorwerking regionaal beleid
De OFGV heeft een actueel regionaal beleidskader 2024-2027 vastgesteld. Dit beleidskader werkt door in de wijze waarop de OFGV namens de gemeente in Hilversum de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieuregels vormgeeft. Tussen de OFGV en de gemeente Hilversum vindt periodiek afstemming plaats over de voortgang van de werkzaamheden van de OFGV.

Impact ruimtelijke ontwikkelingen

In de Smarttool Bouwen, een rekentool die behoort bij het VTH-beleid 2021-2026, wordt een berekening gemaakt van de benodigde capaciteit voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. De berekening wordt mede gebaseerd op de jaarlijks te verwachten aantallen dossiers voor vergunningen, toezicht en handhaving. De in de Smarttool gebruikte aantallen op jaarbasis te verwachten dossiers, zijn gebaseerd op historische gegevens. De bij de invoering van het VTH-beleid in 2021 gemaakte inschattingen vormen de uitgangssituatie voor de verdere beleidsperiode.

Gedurende de looptijd van het beleid wordt gemonitord welke ontwikkelingen en trends zich voordoen en of deze ontwikkelingen en trends aanleiding zijn om de in de Smarttool gemaakte inschattingen te herzien. Naast de jaarcijfers, helpt de analyse van inzichten bij het verfijnen van de inschattingen.

Bij het opstellen van een nieuw uitvoeringsprogramma worden deze gegevens in de beschouwing meegenomen. Hierna wordt kort ingegaan op de manier waarop met de in de omgevingsanalyse genoemde ontwikkelingen rekening is gehouden in de prognose van de werkzaamheden voor de disciplines vergunningen, toezicht en handhaving.

Vergunningen en vergunningentoezicht
In de Smarttool Bouwen worden vergunningaanvragen naar aard en omvang ingedeeld in categorieën. Hoe complexer en/of omvangrijker de aanvraag, hoe meer uren worden geprognotiseerd voor de afhandeling.

Uit de omgevingsanalyse kan worden afgeleid dat gedurende de beleidsperiode van het VTH-beleid diverse projecten lopen of gaan lopen waaruit verschillende soorten aanvragen voortkomen. In de bij de invoering van het VTH-beleid gemaakte inschatting met betrekking tot de in de diverse categorieën te verwachten aanvragen, is rekening gehouden met de geschetste ontwikkelingen en de meer omvangrijke en complexe aanvragen die deze ontwikkelingen met zich meebrengen.

Bij het opstellen van nieuwe uitvoeringsprogramma's wordt bekeken of de voorgaande inschatting nog steeds relevant is.

Eén van de projecten realiseert de gemeente Hilversum in samenwerking met de gemeenten Gooise Meren en Laren (Crailo). De capaciteit die benodigd is om de bouwaanvragen te toetsen die met dit project samenhangen, wordt extern ingehuurd. Dit betekent dat dit project nagenoeg geen beslag zal leggen op de capaciteit voor vergunningverlening.

De prognoses ten aanzien van de te verwachten aanvragen, worden ook gehanteerd voor het onderdeel vergunningentoezicht. Dit betekent dat ook voor het vergunningentoezicht rekening wordt gehouden met de geschetste ontwikkelingen.

Handhaving
Er wordt geen noemenswaardige invloed voorzien als gevolg van de geschetste ontwikkelingen op de handhavingscapaciteit. De bouwaanvragen die de geschetste ontwikkelingen met zich mee brengen, vallen doorgaans in categorieën waarvoor de kans op slecht naleefgedrag gering is.

De verwachting is daarom dat de kans dat de gemeente tijdens de uitvoering van de betreffende bouwaanvragen handhavend moet optreden, eveneens gering is.

2.1 Missie en visie

In dit hoofdstuk beschrijven wij de missie, visie en doelstellingen voor de komende beleidsperiode. Aan de hand van deze missie, de verbeterpunten van het vorige beleid en de eerder benoemde ontwikkelingen geven wij in onze visie aan hoe wij hier als VTH invulling aan geven. De visie wordt in paragraaf 2.2 verder uitgewerkt in doelstellingen. Deze visie en doelstellingen geven richting aan de komende beleidsperiode.

Missie

Zorgen voor nu en werken aan morgen

Visie

Het behouden en bevorderen van een leefbare, veilige en duurzame leefomgeving. Hierbij werken we vanuit een tweebenig principe van buiten naar binnen en streven we ernaar om met elkaar nieuwe initiatieven en ontwikkelingen mogelijk te maken. Dit doen wij terwijl we er tegelijkertijd op toezien dat dit volgens wet- en regelgeving gebeurt.

2.2 Doelstellingen

Voor de komende beleidsperiode zijn vier doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen hebben betrekking op het implementeren van de Omgevingswet en de Wkb, het realiseren van een VTH-cyclus die voldoet aan de wettelijke eisen, het realiseren van een uniforme wijze van uitvoeren van de VTH-werkzaamheden en het bijdragen aan de veiligheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze doelstellingen geven invulling aan onze missie en visie. Allereerst zetten we neer wat we willen bereiken (de vier doelstellingen), daarna geven we aan wat we daarvoor gaan doen (de activiteiten) en wanneer we tevreden zijn (het gewenste resultaat).

De doelstellingen zullen jaarlijks in het uitvoeringsprogramma worden uitgewerkt in activiteiten. De activiteiten zijn uitgewerkt in de Monitoringstool doelstellingen en acties van de gemeente Hilversum (zie format in Bijlage 1 van dit VTH-beleid). In deze monitoringstool nemen we de activiteiten op, stellen we een planning vast, benoemen we de verantwoordelijke voor deze actie en de aanpak voor het komende jaar. Op die manier maken wij de doelstellingen concreet en haalbaar.

Doelstellingen - Wat willen we bereiken?

1. De komende beleidsperiode realiseren wij aangepaste werkwijzen en processen aan de Omgevingswet en de Wkb.
2. De komende beleidsperiode realiseren wij een VTH-cyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken.
3. De komende beleidsperiode realiseren wij een uniforme wijze van uitvoering van VTH-werkzaamheden conform risicoanalyse en prioritering, ter borging van rechtsgelijkheid en draagvlak.
4. Bijdragen aan de veiligheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Hilversum.

Activiteiten - Wat gaan we daarvoor doen?

1. Werkwijzen en processen VTH aanpassen aan de Ow en Wkb en de implementatie van de nieuwe VTH-applicatie verder vormgeven.
2. De VTH-taken uitvoeren zoals benoemd in dit VTH-beleid en bijbehorend uitvoeringsprogramma.
3. De strategieën en werkwijze prioritair werken inbedden in de werkwijze en medewerkers hierin begeleiden.
4. Een adequate uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht.

Gewenst resultaat - Wanneer zijn we tevreden?

1. Indien we voldoen aan de wettelijke (minimale) eisen voor inwerkingtreding van de Ow en Wkb.
2. Als het werken volgens de BIG-8 uit de wet VTH een vanzelfsprekendheid is en die voor alle medewerkers een tastbare bijdrage levert aan de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken.
3. Wanneer wij volgens een uniforme manier prioritair werken en dat de prioritering sturend is voor de tijdsbesteding aan een zaak.
4. Besluit op 80% van de aanvragen omgevingsvergunning binnen wettelijke beslistermijn; verlengen wettelijke beslistermijn bij maximaal 20% van de aanvragen.
   Minimaal 80% MOR-meldingen die binnen de reikwijdte van het VTH-beleid vallen, worden binnen 6 weken afgehandeld.
   In minimaal 80% van de gevallen waarin tegen een VTH-besluit bezwaar wordt gemaakt, blijft het besluit in heroverweging in stand.
   Minimaal 80% van de in een uitvoeringsprogramma geplande controles wordt daadwerkelijk uitgevoerd.

3. Risicoanalyse en prioritering

Er zal nooit voldoende capaciteit zijn om alle VTH-taken uitputtend uit te voeren. Een VTH-beleid opstellen, betekent dan ook keuzes maken en prioriteiten stellen. Dit gebeurt aan de hand van een prioriteitstelling waar een risicoanalyse aan ten grondslag ligt. Hiermee maakt het team vergunningen, toezicht en handhaving keuzes ten aanzien van de inzet van capaciteit en middelen.

Om de medewerkers zo effectief mogelijk in te zetten, is bepaald welke activiteiten binnen een gemeente prioriteit hebben en welke minder. Deze afweging vindt plaats door toepassing van een risicomodel. Het model biedt de mogelijkheid om op basis van een risico inschatting en prioritering de inzet te bepalen. Deze inschatting wordt gezamenlijk gemaakt.

De inzet op activiteiten met een lage prioriteit is minder dan op activiteiten met een hoge prioriteit. Hierbij kan gedacht worden aan de diepgang van toetsing van een vergunningaanvraag of een toezichtmoment, de bezoekfrequentie van toezicht en de wijze waarop handhavingsverzoeken in behandeling worden genomen (nu doen of later inplannen).

Uitleg risicoanalyse en prioritering

Voor alle relevante activiteiten die in het kader van de Omgevingswet worden uitgevoerd, is een risico inschatting gemaakt. Dit risico zijn bepaald volgens een vaste methodiek, waarbij verschillende beoordelingscriteria in acht zijn genomen. De score is bepaald door een inschatting te maken van het effect van slecht naleefgedrag. Dit levert een gemiddelde risico inschatting op ten aanzien van de effecten van slecht naleefgedrag. Gezien het feit dat bij sommige activiteiten vaker sprake is van overtredingen en dus een grotere kans op slecht naleefgedrag, wordt aanvullend bepaald wat de kans is op slecht naleefgedrag. Afhankelijk van de kans op slecht naleefgedrag, komt er nog een vermenigvuldiging van het gemiddelde risico van het effect van slecht naleefgedrag. Dit levert het uiteindelijke gemiddelde risico op. Iedere risicoscore resulteert vervolgens in een bijpassende prioritering. Nadere toelichting over de risicoanalyse voor zowel omgevingsrechtelijke taken als voor milieu is te vinden in bijlage 9 en 10 van de Bijlagenbundel.

Hieronder geven we de categorieën van de omgevingsrechtelijke en milieutaken met hoogste prioriteit weer.

De hoogste prioriteiten Vergunningverlening en Vergunningentoezicht	
Omgevingsplanactiviteit bouwen; bouwkosten meer dan €2.000.000	Hoog
Vergunning technisch bouwen; bouwkosten meer dan € 2.000.000	Hoog
Rijksmonumentenactiviteit	Hoog
Gevallen op de lijst ex artikel 16.15a lid b van de Omgevingswet	Hoog

De hoogste prioriteiten Handhaving	
Bouwen/gebruik in strijd met de regels woningsplitsing en verkamering	Hoog
Strijdig gebruik bestemming wonen, kantoor, detailhandel, bedrijf, horeca en maatschappelijk	Hoog
Illegale wijziging rijksmonument	Hoog
Spoedsituaties (zoals sloop, bouw, gebruik beperken)	Hoog

Prioriteiten Milieu	
Stimulerend Energietoezicht	Hoog
Acute klachten horeca-inrichtingen	Hoog
Acute klachten evenementen	Hoog

4. Strategieën en werkwijze

De werkwijze waarop wij de doelen en prioritair werken willen bereiken is vastgelegd in de uitvoeringstrategieën. De strategieën zijn gebaseerd op landelijke strategieën (gedogen en sanctioneren) en zijn aangevuld met gemeentelijke strategieën. Ten opzichte van het voorlaatste beleidsplan zijn de strategieën drastisch herzien. De komende beleidsperiode gaan we de uitvoering van deze nieuwe strategieën monitoren en evalueren of met de aanpassingen de gewenste resultaten worden behaald. Indien hiertoe aanleiding is zullen de strategieën op basis van deze monitoring en evaluatie worden herzien. Deze actie is ook opgenomen in de Monitoringstool doelstellingen en acties VTH-beleid 2021-2026.

In de figuur hieronder is de samenhang tussen de strategieën weergegeven. In de bijlagenbundel van dit VTH-beleid zijn de strategieën nader uitgewerkt.

Afbeelding 2: De strategieën

5. Borging en uitvoering

Financiële middelen
Om de VTH-taken uit te kunnen voeren en de beleidsdoelen te realiseren, zijn financiële en personele middelen nodig. Dit benodigd budget is geborgd in de begroting. In bijlage 3 van het eerste addendum bij de Bijlagenbundel die bij dit VTH-beleid behoort, is verder uiteengezet op welke manier deze financiële middelen zijn berekend en geborgd.

Uitvoeringsprogramma
Het VTH-beleid werken wij jaarlijks uit in een uitvoeringsprogramma voor zowel vergunningverlening, als toezicht en handhaving. In het uitvoeringsprogramma beschrijven we de prioriteiten, doelen, activiteiten en methoden uit dit beleid op operationeel niveau. Het uitvoeringsprogramma is dan ook een concreet actieplan voor het betreffende jaar. Wij beschrijven in de doelstellingentool welke activiteiten wij in het betreffende jaar oppakken. Daarbij geven wij in het uitvoeringsprogramma aan hoe de (financiële en personele) middelen in het betreffende jaar worden ingezet en waar eventuele tekorten zijn. Het uitvoeringsprogramma sturen wij naar de provincie (IBT) en ter kennisname naar de gemeenteraad.

Uitvoering proces
De werkwijzen van vergunningverlening, afhandeling van meldingen en toezicht en handhaving zijn vertaald naar specifieke procesbeschrijvingen. Deze procesbeschrijvingen zijn bekend gemaakt bij alle betrokken medewerkers en zijn geborgd binnen de organisatie. Nieuwe medewerkers worden ingewerkt aan de hand van deze werkbeschrijvingen.

Afstemming ketenpartners
Een goede samenwerking tussen de gemeente en haar partners is van belang. Samenwerking levert kwalitatief sterkere adviezen op die zijn gebaseerd op gedeelde informatie en uitgangspunten.

De onderdelen van het VTH-beleid die betrekking hebben op de strafrechtelijke handhaving hebben wij afgestemd met de politie en het Openbaar Ministerie. Daarnaast hebben wij met verschillende ketenpartners, zoals de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek (OFGV), de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, de GGD en woningcorporaties afspraken gemaakt over de afstemming en samenwerking op het gebied van VTH-taken. In de strategieën en werkwijze is opgenomen hoe dat per uitvoeringsstrategie vorm krijgt.

Personele middelen
De wet VTH stelt eisen ten aanzien van de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken. Deze kwaliteitscriteria bestaan uit twee elementen, namelijk procescriteria en eisen ten aanzien van de kritieke massa (kwaliteitscriteria 2.2).

De kwaliteitscriteria stellen eisen ten aanzien van vakmanschap voor de uitvoering van de VTH-taken. De kwaliteitscriteria beschrijven de minimale kwaliteitseisen op verschillende indicatoren. Deze indicatoren zijn opleiding, kennis, ervaring, frequentie van uitvoeren (aantal ‘vlieguren’) en menskracht. Er is hierbij onderscheid gemaakt tussen verschillende deskundigheidsgebieden. Aan deze deskundigheidsgebieden zijn specifieke activiteiten gekoppeld.

De gemeente Hilversum heeft de ambitie om naar de kwaliteitscriteria toe te groeien om zo te kunnen voldoen aan de eisen ten aanzien van de kritieke massa. Op dit moment ligt de focus van het college met name op de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en de implementatie van de Big8 cyclus. Zodra deze ontwikkelingen en veranderingen in beeld zijn zal een opleidingsplan opgesteld worden om er voor te zorgen dat de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken gewaarborgd blijft.

Kwaliteitsverordening
In 2023 is de geactualiseerde Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Hilversum vastgesteld. Tegelijkertijd zijn de Nadere regels kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Hilversum vastgesteld. In deze verordening en nadere regels is opgenomen welke eisen worden gesteld aan de uitvoeringsorganisaties en is geregeld op welke manier deze eisen moeten worden nageleefd en onder welke omstandigheden van deze eisen kan worden afgeweken.

6. Evaluatie

De laatste stap van de BIG 8 cyclus is de evaluatie. In dit hoofdstuk beschrijven wij de onderdelen en op welke manier wij deze evalueren.

Evaluatie uitvoeringsprogramma's

Jaarlijks moeten wij rapporteren over de uitvoering van het vastgestelde uitvoeringsprogramma en evalueren in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt en activiteiten zijn uitgevoerd. Hierbij wordt minimaal beoordeeld of:

- Voorgenomen activiteiten uit het uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd.
- De uitvoering van deze activiteiten uit het uitvoeringsprogramma hebben bijgedragen aan de voortgang van de beleidsdoelen uit het VTH-beleid.
- Het VTH-beleid (mede op basis van bovenstaande) eventueel aangepast dient te worden.

Aan de hand van de monitoringstool kunnen we de eerste twee punten evalueren. De rapportage en evaluatie documenteren wij in een jaarverslag. De resultaten van de evaluatie worden gebruikt voor het uitvoeringsprogramma van het volgende jaar.

Evaluatie VTH-beleid

Periodiek, maar in ieder geval nadat een beleidsperiode is verstreken en ook voor 1 mei, evalueren wij het VTH-beleid. Er wordt dan beoordeeld of:

- Vastgestelde beleidsdoelen uit het VTH-beleid zijn bereikt.
- De voorgenomen activiteiten uit het uitvoerings- en handhavingsbeleid zijn uitgevoerd.
- Er aan de afspraken is voldaan die met externe partijen zijn gemaakt.

Ook deze evaluatie documenteren wij in een jaarverslag en de resultaten worden gebruikt voor het nieuwe VTH-beleid van de volgende beleidsperiode en het uitvoeringsprogramma van het volgende jaar.

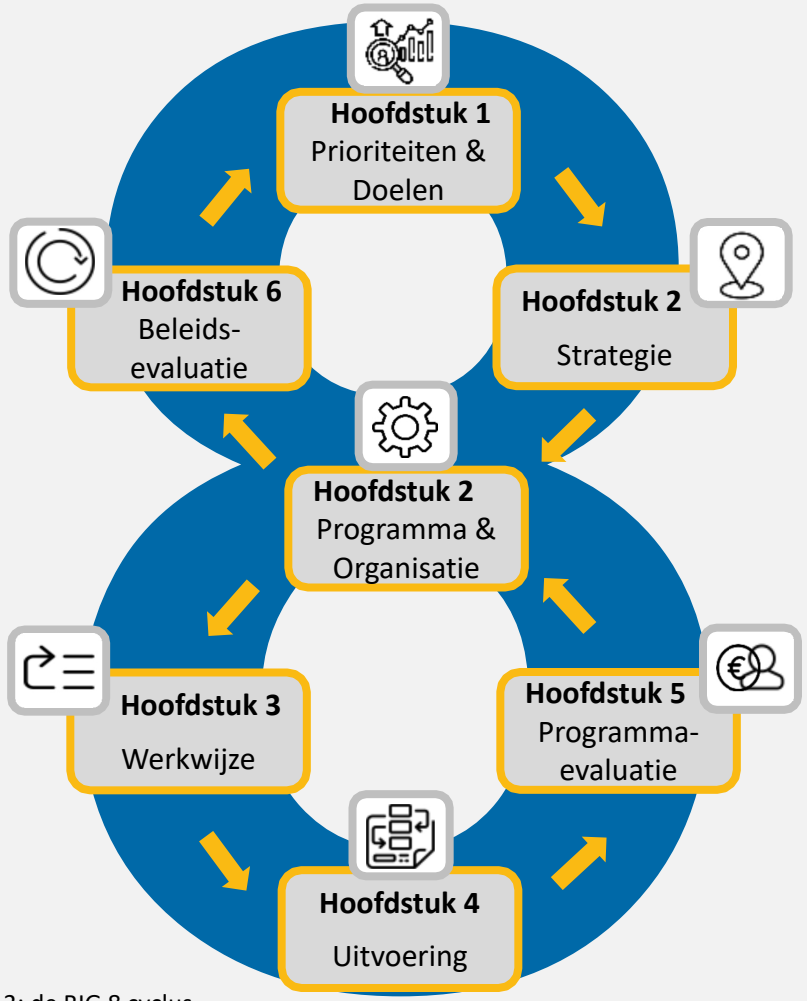

Afbeelding 3: de BIG 8 cyclus

Bijlagen

1. **Format van de Monitoringstool doelstellingen en acties VTH-beleid 2021-2026**
2. **Prioritering**
3. **Bijlagenbundel VTH strategieën**

Bijlage 1

Format Monitoringstool doelstelling en acties VTH-beleid gemeente Hilversum 2021-2026

Monitoringstool doelstellingen en acties VTH-beleid 2021-2024

	Omschrijving	Toelichting	Monitoringsindicator(en)	Status	Planning 2021 Q1	Q2	Q3	Q4	2022 Q1	Q2	Q3	Q4	2023 Q1	Q2	Q3	Q4	2024 Q1	Q2	Q3	Q4	Bestuurlijke keuze	Verantwoordelijke	Ondersteuning	Evaluatie 2021	Evaluatie 2022	Evaluatie 2023	Evaluatie 2024
Doelstelling 1																											
a	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	nee						
b	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Lopend																	ja						
c	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Afgerond																	nee						
Doelstelling 2																											
a	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Lopend																	nee						
b	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	nee						
c	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	ja						
Doelstelling 3																											
a	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	ja						
b	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Lopend																	nee						
c	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Lopend																	nee						
Doelstelling 4																											
a	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Afgerond																	nee						
b	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	nee						
c	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	nee						
Doelstelling 5																											
a	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	ja						
a	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Opstarten																	ja						
c	Actie om de doelstelling te behalen	Toelichting van de actie	Indicator(en) om de voortgang van de acties te monitoren	Lopend																	nee						

Bijlage 2

Prioritering

Categorie	Prioriteit
1. VERGUNNINGEN EN VERGUNNINGENTOEZICHT	
1.1 Voorfase	
Vooronderzoek haalbaarheid (incl. vervolgverzoeken)	Gemiddeld
Maatwerkinitiatief	Gemiddeld
1.2 (Buitenplanse) omgevingsplanactiviteit (bouwactiviteiten, m.u.v. van de bouwactiviteiten bedoeld onder 1.4)	
Bouwkosten onder €50.000	Laag
Bouwkosten €50.000 tot €500.000	Gemiddeld
Bouwkosten €500.000 tot €1.000.000	Gemiddeld
Bouwkosten €1.000.000 tot €2.000.000	Gemiddeld
Bouwkosten €2.000.000 tot €5.000.000	Hoog
Bouwkosten hoger dan €5.000.000	Hoog
1.3 (Buitenplanse) omgevingsplanactiviteit (anders dan bouwactiviteiten, m.u.v. van de gebruiksactiviteiten bedoeld onder 1.4)	
Monumenten en beschermde stadsgezichten	Gemiddeld
(B)OPA Gebruiksactiviteit omgevingsplan	Gemiddeld
Kappen	Gemiddeld
Reclame, inritten, aanleggen en overig	Laag
1.4 Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (lijst ex artikel 16.15a lid b Omgevingswet aangewezen gevallen)	
Gevallen genoemd op de lijst ex artikel 16.15a lid b van de Omgevingswet	Hoog

Categorie	Prioriteit
1.5 Bouwactiviteit (technische beoordeling)	
Gevolgklasse 1 (Wkb-meldingen nieuwbouwactiviteit ex afd. 2.2a Bbl)	Laag
Gevolgklasse 1 (Wkb-meldingen verbouwactiviteit ex afd. 2.2a Bbl) *(nog niet in werking)*	Laag
Bouwkosten onder € 50.000	Laag
Bouwkosten € 50.000 tot € 500.000	Gemiddeld
Bouwkosten € 500.000 tot € 1.000.000	Gemiddeld
Bouwkosten € 1.000.000 tot € 2.000.000	Gemiddeld
Bouwkosten € 2.000.000 tot € 5.000.000	Hoog
Bouwkosten hoger dan € 5.000.000	Hoog
1.6 Rijksmonumentenactiviteit	
Rijksmonumentenactiviteit	Hoog
1.7 Overige activiteiten en maatwerk	
Sloopmelding Bbl / § 7.1.3 Bbl	Gemiddeld
Melding brandveilig gebruik Bbl / § 6.1.2 Bbl	Gemiddeld
Overige meldingen Bbl	Laag
Informatieplicht bouw- en sloopveiligheid en stikstof	Gemiddeld
Separaat maatwerkbesluit	Gemiddeld

Bijlage 2

Categorie	Prioriteit
2. HANDHAVING	
2.1 Omgevingsplanactiviteiten gebruik	
Gebruik in strijd met de regels voor de functies: wonen, kantoor, detailhandel, bedrijf, horeca en maatschappelijk	Hoog
Gebruik in strijd met de regels voor overige functies	Laag
Gebruik in strijd met de regels voor woningsplitsing en verkamering *(uren opgenomen in indirecte werkzaamheden)*	Hoog
2.2 Omgevingsplanactiviteiten bouwen	
Illegaal aan-/uit-/bijgebouw, dakkapel, gevelwijziging (geen achtererfgebied)	Gemiddeld
Illegaal aan-/uit-/bijgebouw, dakkapel, gevelwijziging (achtererfgebied)	Laag
Illegale bouwwerken geen gebouw zijnde (airco's, schotels, reclame, warmtepomp)	Laag
Illegale dakterrassen	Gemiddeld
Bouwen in strijd met de regels voor woningsplitsing en verkamering *(uren opgenomen in indirecte werkzaamheden)*	Hoog
2.3 Omgevingsplanactiviteiten kappen	
Illegaal kappen	Gemiddeld
2.4 Omgevingsplanactiviteiten erfgoed	
Illegale wijziging beschermd stads- en dorpsgezicht	Gemiddeld
Illegale wijziging gemeentelijk monument	Gemiddeld

Categorie	Prioriteit
2.5 Omgevingsplanactiviteiten overig	
Overige illegale omgevingsplanactiviteiten	Laag
2.6 Rijksmonumentenactiviteiten	
Illegale wijziging rijksmonument	Hoog
2.7 Activiteiten Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)	
Bouwen zonder of in afwijking bouwmelding / afd. 2.2a Bbl	Laag
Gebruiken zonder of in afwijking gereedmelding / afd. 2.2a Bbl	Laag
Sloopactiviteit zonder of in afwijking sloopmelding / § 7.1.3 Bbl	Gemiddeld
Gebruiksactiviteit zonder of in afwijking van gebruiksmelding / § 6.1.2 Bbl	Gemiddeld
Overige activiteiten Bbl zonder of in afwijking melding	Laag
2.8 Overige situaties	
Schendingen zorgplichten, maatwerkregels en algemene regels die de veiligheid van de fysieke leefomgeving aantasten	Gemiddeld
Schendingen zorgplichten, maatwerkregels en algemene regels, overige situaties (incl. zorgplichten cultureel erfgoed uit het Bal)	Laag
Afwijken vergunning en afwijken maatwerkvoorschriftenbesluit	Gemiddeld
Spoedsituaties (zoals sloop, bouw, gebruik beperken)	Hoog

Bijlage 3

Bijlagenbundel VTH-beleid omgevingsrecht gemeente Hilversum

2021-2026

VTH-beleid 2021-2026

Hilversum Mediastad

Gemeente Hilversum – Dudokpark 1, 1217 JE Hilversum - Website: https://www.hilversum.nl/| Telefoonnummer: 14 035

Bijlagenbundel VTH-beleid omgevingsrecht gemeente Hilversum

2021-2026

Actualisatie december 2024

Inhoudsopgave

Inleiding 5

Leeswijzer 6

Bijlage 1: Vergunningenstrategie 7

1.1 Inleiding 7

1.2 Objectieve criteria 7

1.3 Werkwijze bij vergunningverlening 11

Bijlage 2: Nalevingsstrategie (preventie) 7

2.1 Inleiding 14

2.2 Strategie proactieve (stimulerende) instrumenten 14

Bijlage 3: Toezichtstrategie 16

3.1 Inleiding 16

3.2 Hoofdvormen van toezicht .....**Error! Bookmark not defined.**

3.3 Overkoepelende vormen van toezicht 167

3.4 Voorbereiding toezicht en toezichtrapportage 179

Bijlage 4: Handhavingsstrategie (sanctiestrategie) 211

4.1 Inleiding 211

4.2 Algemene sanctiestrategie 211

4.3 Stappenplan/criteria algemene sanctiestrategie 222

4.4 Brieven 24

4.5 Keuze sancties 255

4.6 Afwijken leidraad 27

4.7 Inning verbeurde dwangsommen/kosten bestuursdwang 28

4.8 Handhaving bij overtredingen door overheden of eigen overheid 288

4.9 Rapportage 299

Bijlage 5: Gedoogstrategie 30

5.1 Inleiding 30

5.2 Kader 30

5.3 Uitgangspunten van het gedoogkader 30

5.4 Relatie bestuursrecht/strafrecht 30

Bijlage 6: Afstemming en samenwerking 311

6.1 Inleiding 311

6.2 Interne afstemming 311
6.3 Afstemming Parkeercontroleurs en BOA´s 311
6.4 Afstemming OFGV 311
6.5 Afstemming Brandweer Gooi en Vechtstreek 311
6.6 Afstemming politie 311
6.7 Afstemming beleid met partners 322
Bijlage 7: Uitvoeringsorganisatie 333
7.1 Inleiding 333
7.2 Scheiding functies 333
7.3 Roulatiesysteem 333
7.4 Piketregelingen 333
7.5 Beschrijving werkprocessen, procedures en informatievoorziening 355
Bijlage 8: Werkwijze prioritair werken Bouw & RO-taken 366
8.1 Inleiding 366
8.2 Scenario's 36
8.3 Scenario's vergunningverlening 37
8.4 Scenario's toezicht 38
8.5 Scenario's handhaving 399
Bijlage 9: Risicoanalyse en prioritering Bouw & RO-taken 40
9.1 Toelichting risicoanalyse 40
9.2 Risicoanalyse en prioritering activiteiten vergunningverlening en vergunningentoezicht 412
9.3 Risicoanalyse en prioritering activiteiten handhaving 444
Bijlage 10: Risicoanalyse en prioritering milieu-taken 367
10.1 Toelichting risicoanalyse en prioritering 477
10.2 Risico 477
10.3 Naleeftekort 488
10.4 Bepaling en uitvoering van de prioriteiten 499
10.5 Prioriteitenmatrix milieu-taken 51
Bijlage 11: Toezichtmatrices 52
Bijlage 12: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen 53
12.1 Algemeen 53
12.2 Overtredingen milieu 53
12.3 Overtredingen aanleggen, bouwen en slopen 544
12.4 Overtredingen planologisch gebruik 555

12.5 Overtredingen brandveiligheid 555
Bijlage 13: Overzicht veranderingen onder de Omgevingswet 577
13.1 Inleiding 577
13.2 De reguliere procedure wordt standaard 577
13.3 De vergunning van rechtswege vervalt 577
13.4 Eén loket, één bevoegd gezag 588
13.5 Meldingen en aanvragen komen binnen via DSO, per mail of analoog. 588
13.6 Nieuwe definities, begrippen en terminologie 588
13.7 Aanvraagvereiste participatie 588
13.8 De 'knip' (en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, Wkb) 599
13.9 Omgevingsvergunning na 5 jaar verwerken in omgevingsplan 599
13.10 Nieuw toetsingskader VTH 599
13.11 Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeente Hilversum? 599

Inleiding

Voor u ligt de geactualiseerde bijlagenbundel van het vergunningen-, toezicht en handhavingsbeleid (hierna VTH-beleid) omgevingsrecht van de gemeente Hilversum voor de periode 2021-2026. Hierin vindt u de werkwijze en strategie van de gemeente bij de uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving op het gebied van het omgevingsrecht.

Met het VTH-beleid geeft de gemeente Hilversum het beleidsmatig kader voor de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhavingsbevoegdheden. Op basis van de verplichtingen die voortvloeien uit de Omgevingswet omvatten deze taakvelden onder andere de deelterreinen bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, slopen, kappen en in-/uitritten.

Dit VTH-beleid is vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en is tevens een verplichting op grond van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. Op grond van deze wet en de daarvan afgeleide Verordening Kwaliteit VTH hebben gemeenten, dan wel het college van burgemeester en wethouders, de plicht een integraal VTH-beleid te formuleren en dat jaarlijks uit te werken in een uitvoeringsprogramma. Hierin wordt omschreven welke activiteiten en acties ieder jaar worden ondernomen in relatie tot de beschikbare capaciteit. Het uitvoeringsprogramma is de ‘concretisering’ van het beleid. Het college informeert de gemeenteraad en partners over het vastgestelde beleid en de uitvoeringsprogramma’s.

Het VTH-beleid heeft een ‘levensduur’ van vier jaar. In 2025 staat de eindevaluatie van het VTH-beleid 2021-2026 op het programma. Het beleid is echter een dynamisch document. Periodiek (jaarlijks) vindt evaluatie plaats waarbij het beleid samen met uitvoerders en beleidsmakers onder de loep wordt genomen. Hierbij wordt kritisch gekeken naar de huidige werkwijze, strategieën en afspraken en wordt ook bepaald of eventuele bijsturing van het beleid na aanleiding van actuele ontwikkelingen nodig en/of gewenst is. Zo heeft in 2023 al een eerste tussentijdse actualisatie van het beleid plaatsgevonden.

Het uitvoeringsprogramma heeft een ‘levensduur’ van één jaar. De voortgang van het uitvoeringsprogramma wordt door de vergunningverleners, toezichthouders en handhavers bijgehouden in de monitoringstool. Op deze manier is voor het management inzichtelijk gemaakt welke acties zijn uitgevoerd om de doelen te kunnen behalen, welke acties nu worden uitgevoerd en of de planning tussentijdse bijstelling behoeft. Deze monitoringstool vormt de basis voor het jaarverslag. Dit jaarverslag van vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt aangeboden aan het college.

Het Regionaal beleidskader VTH 2024-2027 vormt het raamwerk voor de Gemeenschappelijke Regeling van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV). Dit geldt voor alle taken die de OFGV uitvoert. Met ingang van 1 januari 2025 voert de OFGV voor Hilversum alle inrichting gebonden basis- en plustaken uit, uitgebreid met agrarische activiteiten en slopen met asbest. Het kader is onderdeel van de gezamenlijke beleidscyclus zoals wettelijk voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten is voorgeschreven in artikel 13.5 en 13.6 van het Omgevingsbesluit. Met de vaststelling door alle deelnemers van dit gemeenschappelijke uitvoeringskader wordt voldaan aan deze bepalingen. Dit gemeenschappelijke uitvoeringskader beschrijft de algemene uitgangspunten en de strategieën die door de OFGV worden gehanteerd bij de uitvoering van de overgedragen VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving op milieugebied) voor de gemeenten en de overgedragen provinciale taken in de regio Flevoland & Gooi en Vechtstreek. Risicogericht werken en programmeren is hierbij het centrale uitgangspunt.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zullen door de gemeente Hilversum zo veel mogelijk op integrale wijze worden uitgevoerd. Dit betekent niet alleen dat de samenwerking wordt opgezocht met onze ketenpartners, maar ook dat er binnen de gemeente zo veel mogelijk afstemming en samenwerking plaatsvindt tussen verschillende afdelingen en disciplines. Dit doen wij zowel door overstijgende advisering als door elkaars oren en ogen te zijn op straat.

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging in werking getreden. Door de Omgevingswet worden regels voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving vereenvoudigd en samengevoegd. Door de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is een deel van de verantwoordelijkheden ten aanzien van de bouwtaken, die nu bij de gemeenten liggen, naar de markt verschoven. Deze wetten hebben grote impact op vergunningverlening, toezicht en handhaving en brengen voor bepaalde aspecten ook veranderingen teweeg in het beleid. Met deze actualisatie van december 2024 wordt het beleid in lijn gebracht met het nieuwe wettelijke stelsel.

Leeswijzer

Het gemeentelijke VTH-beleid bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel geeft op een visuele manier kort de hoofdlijnen weer van de visie, uitgangspunten, doelen, prioriteiten en strategieën op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het tweede deel is de voorliggende bijlagenbundel waar de strategieën uit het eerste deel gedetailleerd worden uitgewerkt.

BIJLAGE 1: VERGUNNINGENSTRATEGIE

1.1 Inleiding

De vergunningenstrategie biedt objectieve criteria voor het beoordelen van en beslissen over aanvragen omgevingsvergunning en voor het afhandelen van meldingen. Ook wordt de algemene werkwijze bij vergunningverlening beschreven. Hierbij wordt onder meer ingegaan op de bouwactiviteit, (buitenplanse) omgevingsplanactiviteit, rijksmonumentenactiviteit, sloopactiviteit en activiteit brandveilig gebruik.

1.2 Objectieve criteria

De gemeente Hilversum hanteert objectieve criteria voor het beoordelen van aanvragen omgevingsvergunning en het afhandelen van meldingen. De criteria bestaan zowel uit wettelijke bepalingen als uit lokale beleidsregels en verordeningen. In de volgende paragrafen worden de criteria uiteengezet van landelijke naar gemeentelijke criteria.

1.2.1 Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

Het Bbl bevat technische voorschriften over veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, bruikbaarheid, toegankelijkheid en installaties. Aanvragen omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten worden aan deze voorschriften getoetst conform de uitgangspunten van het prioritaire werken.

Verder staan in het Bbl:

- De meldplicht voor bouwactiviteiten in Gevolgklasse 1;
- De meldplicht activiteiten brandveilig gebruik;
- De meldplicht sloopactiviteiten;
- De meldplicht mobiel puin breken;
- De informatieplicht bouw- en sloop werkzaamheden en de informatieplicht risicomatrix bouw- en sloop veiligheid, gezondheid en stikstof.

Het beleid voor het beoordelen van bouw- en gereedmeldingen in Gevolgklasse 1-zaken, is neergelegd in het Wkb-beleid. Het Wkb-beleid wordt naar verwachting tot en met 2025 gemonitord. Na de monitoring wordt het Wkb-beleid geëvalueerd en verwerkt in het nieuwe VTH-beleid (VTH-beleid 2026-2030).

De regels over het indienen en beoordeling van meldingen brandveilig gebruik staan in § 6.1.2 van het Bbl. In een aantal gevallen dient voor het in gebruik nemen van een bouwwerk een gebruiksmelding te worden gedaan. Het gaat om situaties waarin sprake is van een bepaald aantal in een bouwwerk aanwezige personen.

De regels over het indienen en beoordelen van sloopmeldingen staan in § 7.1.3 van het Bbl. Onder meer wordt aangegeven welke regels gelden wanneer asbest aanwezig is. De voorschriften gaan onder andere over de wijze van slopen, de veiligheid van het sloopterrein en de directe omgeving en het omgaan, verwerken en verwijderen van diverse soorten vrijkomen sloopafval, waaronder dus asbest. Het (keten)toezicht op asbestverwijding en de advisering over asbestinventarisatierapporten heeft de gemeente Hilversum uitbesteed aan de OFGV.

De regels over het indienen en beoordelen van meldingen mobiel puin breken staan in § 7.2.1 van het Bbl. Mobiel breken bouw- en sloopafval heeft betrekking op situaties waar bouw- en sloopafval met een mobiele installatie wordt gebroken op de locatie waar het materiaal vrijkomt.

Hierbij kan sprake zijn van het breken van steenachtige bedrijfsafvalstoffen die vrijkomen bij het bouwen of slopen van wegen, gebouwen of andere bouwwerken, zowel buiten een inrichting als binnen een inrichting.

De regels over de informatieplicht bouw- en sloopwerkzaamheden staan in § 7.1.2 en § 7.1.3 Bbl. Deze regels schrijven voor op welke manier de gemeente geïnformeerd wordt over aanvang en einde van de werkzaamheden.

De regels over de informatieplicht risicomatrix bouw- en sloopveiligheid, gezondheid en stikstof staan in artikel 7.5a-7.5c van het Bbl. De inhoudelijke regels over (omgevings)veiligheid staan in § 7.1.4 van het Bbl. De verplichting om informatie aan te leveren over de bouw- en sloopveiligheid in verband met de uitvoering van een plan is een andere dan de verplichting om voor dat plan een vergunning aan te vragen of een melding te doen. Bij de informatieplicht wordt beoordeeld of de wijze van uitvoering van het plan veilig is, in de vergunnings- of meldingsprocedure gaat het om de technische haalbaarheid en kwaliteit van het plan en bouwwerk zelf. Wel vallen de indieningsmomenten van de vergunningsaanvraag, de melding en de informatieplicht samen. Zie ook onderdeel 1.2.12 van deze bijlage over de als beleid vastgestelde Richtlijn bouw- en sloopveiligheid.

Op basis van het Bbl kunnen in het omgevingsplan maatwerkregels worden opgenomen. Bij de invulling van het nieuwe deel van het omgevingsplan, zullen afwegingen worden gemaakt over het al dan niet opnemen van maatwerkregels in het omgevingsplan op basis van het Bbl.

Het Bbl kent verschillende mogelijkheden tot het stellen van maatwerkvoorschriften. In de gevallen waarin de bevoegdheid bestaat om maatwerkvoorschriften te stellen, zal per geval een afweging worden gemaakt of het stellen van deze voorschriften opportuun is. De komende jaren zal worden onderzocht in hoeverre ten aanzien van deze bevoegdheden beleid moet worden ontwikkeld.

1.2.2 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

In het Bal staan de regels voor milieubelastende activiteiten door bedrijven waarvoor de gemeente bevoegd gezag is. Vergunningverlening, toezicht en handhaving met betrekking tot deze activiteiten zijn aangemerkt als basistaak en worden overgedragen aan de Omgevingsdienst OFGV. De OFGV handelt namens de gemeente de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving af.

In het Bal staan verder onder meer regels over cultureel erfgoed (rijksmonumenten en werelderfgoed). In het Bal wordt ten aanzien van deze aspecten aan de gemeente een aantal bevoegdheden toegekend, zoals het stellen van maatwerkvoorschriften.

In het Bal staan verder regels over activiteiten die de natuur betreffen. In deze regels is onder meer een specifieke zorgplicht opgenomen ten aanzien van Natura-2000-gebieden. Deze specifieke zorgplicht richt zich tot degene die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor een Natura-2000-gebied. Initiatiefnemers worden standaard op deze zorgplicht gewezen.

De bruidsschat bevat regels over milieubelastende activiteiten die onder de Omgevingswet verhuizen van rijksniveau naar gemeenten. De gemeente kan deze regels vervolgens naar wens aanpassen. De regels ten aanzien van milieubelastende activiteiten die in de bruidsschat staan, gaan onder andere over lozing op de riolering of de bodem, maar bevatten ook thema’s als geluid, trillingen en geur (lokale overlastzaken). De komende jaren wordt de bruidsschat op deze onderdelen bij de invulling van het nieuwe deel van het omgevingsplan verwerkt.

1.2.3 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

Bij het beoordelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning moet het bevoegd gezag de beoordelingsregels volgen. De beoordelingsregels geven aan onder welke voorwaarden het bevoegd gezag de vergunning kan verlenen of weigeren. Ook kunnen de beoordelingsregels aangeven hoe het bevoegd gezag de gevolgen van activiteiten moet berekenen of afwegen.

De beoordelingsregels voor omgevingsvergunningen met een vergunningplicht die door het Rijk is geregeld staan bij elkaar in hoofdstuk 8 van het Bkl. In hoofdstuk 8 van het Bkl staan ook regels om voorschriften op te nemen in een omgevingsvergunning. Verder staan er regels om voorschriften te wijzigen en om een omgevingsvergunning in te trekken. In Hoofdstuk 11 staan regels over informatie en monitoring, die van belang zijn voor het verwerken van data.

Sinds 1 januari 2024 staan in het Bkl ook de beoordelingsregels voor Natura-2000- en flora-en fauna-activiteiten. In de regel zijn de provincie of de minister bevoegd gezag voor deze activiteiten. Wanneer de gemeente bevoegd gezag is en de aanvraag heeft mede betrekking op een Natura-2000- of flora- en fauna-activiteit, dan dient de provincie of de minister verplicht om advies te worden gevraagd.

Op lokaal niveau wordt gewerkt met de “Leidraad natuur inclusief bouwen”. Deze richtlijn is opgesteld vanwege het belang dat wordt gehecht aan het behoud en de verbetering van de stad als leefgebied voor dieren en planten. De leidraad helpt initiatiefnemers bij het maken van een afweging welke fauna- en groenvoorzieningen het beste gerealiseerd kunnen worden bij nieuwbouwprojecten.

1.2.4 Omgevingsbesluit

In het Omgevingsbesluit staan regels over het bevoegd gezag voor omgevingsvergunningen, over procedures, handhaving en uitvoering en over het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Onder meer wordt in het Omgevingsbesluit de termijnstelling geregeld voor omgevingsvergunningen voor een bouwactiviteit die betrekking heeft op een tijdelijk bouwwerk.

In het Omgevingsbesluit staan ook de advies- en instemmingsrechten van bevoegde gezagen. Voor de gemeente zijn vooral het adviseurschap van het college, de raad en de gemeentelijke adviescommissie van belang, genoemd in artikel 4.20 - 4.22 van het Omgevingsbesluit. De gemeenteraad heeft op basis van deze bevoegdheid een lijst van gevallen opgesteld waarin de raad adviseur is ten aanzien van de beslissing op omgevingsvergunningen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

1.2.5 Bruidsschat Omgevingswet

De bruidsschat regelt dat gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aantal rijksregels in het tijdelijk deel van het omgevingsplan komen te staan. Deze regels gaan onder meer over de ruimtelijke kant van bouwen. Zie verder onder 1.2.2 en 1.2.7.

1.2.6 Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob)

Deze wet Bibob stelt bestuursorganen in staat om zich te beschermen tegen het risico dat criminele activiteiten bestuurlijk worden gefaciliteerd. Dit als reactie op signalen dat de georganiseerde criminaliteit in toenemende mate doordringt in het economisch leven en een beroep doet op bestuurlijke faciliteiten.

De Wet Bibob beoogt te voorkomen dat met gebruikmaking van vergunningen criminele activiteiten worden ontplooid en zwarte gelden worden witgewassen. Wie een omgevingsvergunning aanvraagt kan dus te maken krijgen met deze wet. Om te bepalen welke aanvragen hiervoor in aanmerking komen zijn vaste criteria opgesteld in de Beleidsregel toepassing Wet Bibob gemeente Hilversum.

1.2.7 Omgevingsplan

Met ingang van 1 januari 2024 geldt op grond van de Omgevingswet een omgevingsplan. Het omgevingsplan is van rechtswege ontstaan en bestaat uit de bestaande bestemmingsplannen en andere ruimtelijke besluiten en de bruidsschat. Dit wordt het tijdelijke deel van het omgevingsplan genoemd (zie artikel 22.1 van de Omgevingswet).

De bruidsschat regelt dat gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een aantal rijksregels in het tijdelijk deel van het omgevingsplan komen te staan. De regels in de bruidsschat zijn afkomstig uit onder andere het Bor en het Bouwbesluit. Ook geeft de bruidsschat een ruime mogelijkheid voor het opstellen van maatwerkvoorschriften.

Naast het tijdelijke deel van het omgevingsplan bestaat ook een nieuw deel van het omgevingsplan. Het nieuwe deel is in principe nog leeg. In dit deel komen de nieuwe regels te staan die de gemeente vaststelt. Er geldt één omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente.

Het omgevingsplan heeft een bredere reikwijdte en een andere opzet: van conservatief naar gericht op ontwikkelmogelijkheden. Het beperkt zich niet meer tot de planologische aspecten, zoals de bestemmingsplannen wel deden, maar voorziet in een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarnaast kan het ook andere regels bevatten over activiteiten. Het gaat dan om activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.

1.2.8 Algemene Plaatselijke Verordening

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) staat gemeentelijke regelgeving rondom openbare orde en veiligheid en de fysieke leefomgeving. De regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving zijn onder andere regels over het vellen van houtopstanden, het parkeren van grote voertuigen of het veroorzaken van geluid bij collectieve of incidentele festiviteiten en evenementen, en werkzaamheden buiten een inrichting.

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zullen alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen moeten worden in het omgevingsplan. Gemeenten kunnen daarbij wel andere keuzes maken dan nu in de APV is vastgelegd. Ze kunnen bijvoorbeeld een vergunningplicht vervangen door een algemene regel of andersom. Voor het overzetten van de regels naar het Omgevingsplan geldt een overgangstermijn tot eind 2031. De omzetting van de APV naar het Omgevingsplan is onderdeel van het project invulling nieuw Omgevingsplan.

1.2.9 Commissie Ruimtelijke kwaliteit en monumenten

Onder de Omgevingswet is een gemeentelijke adviescommissie alleen verplicht voor het toetsen van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een Rijksmonument. Er kunnen ook andere adviesrollen bij de commissie belegd worden. In Hilversum is de Commissie Ruimtelijke kwaliteit en monumenten (CRK&M), die is ontstaan uit de samenvoeging van de Commissie welstand en Monumenten en de Adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit, belast met de verplichte advisering en toetsing voor Rijksmonumenten, uitgebreid met een adviesrol voor de welstandscriteria.

De CRK&M toetst aanvragen voor bouwactiviteiten aan de criteria van de welstandsnota en adviseert burgemeester en wethouders daarover. In de welstandsnota staat per gebied en soms ook per gebouw op welke regels wordt gecontroleerd.

Ook aanvragen omgevingsvergunning voor het wijzigen van een monument worden voorgelegd aan de CRK&M. Daarnaast adviseert de CRK&M over aanvragen voor het wijzigen van monumenten en over plaatsing van panden op de monumentenlijst.

1.2.10 Archeologie

In de gemeente Hilversum is een archeologische beleidskaart vastgesteld waarbij voor gebieden verschillende archeologische verwachtingswaarden zijn benoemd, hoog, middel-hoog, laag. Dit betekent dat de aangewezen gronden, behalve voor de andere daar aangewezen bestemming(en), mede bestemd voor bescherming en het behoud van de aanwezige archeologische waarden. Voor ondergrondse waarden en archeologische monumenten geldt een relatie met aanlegvergunningen.

1.2.11 Bijzondere lokale omstandigheden Wkb

<<PM>>

1.2.12 Richtlijn bouw- en sloopveiligheid

Onderdeel van het VTH-beleid is de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (zie Eerste addendum bij Bijlagenbundel bij het VTH-beleid 2021-2026). Deze richtlijn is opgesteld door de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland. Door deze richtlijn als beleid vast te stellen wordt bijgedragen aan een Landelijke uniforme borging van de veiligheid van de omgeving van de bouw- en sloopplaats. De richtlijn geeft een uitwerking en invulling van de regels uit hoofdstuk 7 van het Bbl. De richtlijn heeft als doel zowel de aanvrager/melder als het bevoegd gezag te ondersteunen om te komen tot een goed en deugdelijk veiligheidsplan.

1.3 Werkwijze bij vergunningverlening

Hieronder worden de verschillende werkwijzen beschreven die Hilversum hanteert bij voorlichting, vooronderzoek, vergunningverlening en het afhandelen van meldingen. Daarnaast wordt de werkwijze prioritair werken kort toegelicht. Een uitwerking hiervan is te vinden in *Bijlage 8*.

1.3.1 Voorlichting

De gemeente Hilversum heeft haar VTH-taken ingericht op het principe dat het overgrote deel van goed naleefgedrag voortkomt uit het goed communiceren van verwachtingen.
Als gebruikers weten waaraan ze moeten voldoen, en ook weten wat de gemeente van hen verwacht, dan kunnen veel misverstanden bij voorbaat worden vermeden. Het expliciet maken van die verwachtingen gebeurt door de volgende uitgangspunten te hanteren in de voorlichting en communicatie naar de gebruikers van de leefomgeving:

Hilversum zorgt voor heldere en makkelijk te vinden informatie op de website van de gemeente www.hilversum.nl met links naar beschikbare informatieve sites zoals www.overheid.nl en het Omgevingsloket. Daarnaast communiceert Hilversum via diverse social media. Wie niet over internet beschikt, kan voor de op de website beschikbare voorlichting en informatie ook terecht bij het Klant Contact Centrum (KCC) van de afdeling Publiekszaken. Dit kan zowel telefonisch (via 14035) als door het maken van een afspraak op het stadskantoor van de gemeente Hilversum. Daarnaast geven de Hilversumse toezichthouders, waar nodig, mondeling voorlichting in het veld. Tot slot kan er ook doelgroepgerichte voorlichting plaatsvinden.

1.3.2 Haalbaarheidsonderzoek

Voordat een initiatiefnemer een formele aanvraag doet, kan diegene een haalbaarheidsonderzoek laten uitvoeren.

Het haalbaarheidsonderzoek geeft inzicht of het plan/initiatief wenselijk en/of haalbaar is en voorkomt onnodige kosten. Voor grotere of ingewikkelde plannen is het advies van de gemeente om de haalbaarheid altijd van tevoren te laten toetsen.

Er zijn twee manieren om de haalbaarheid te onderzoeken:
- Een verzoek om vooronderzoek;
- Een idee verkennen (maatwerkinitiatief).

Bij vooronderzoeken moet gedacht worden aan kleinere bouwwerken zoals aanbouwen of een wijziging van het gebruik van een bestaand pand. Beoordeeld wordt of het plan voldoet aan het omgevingsplan. Als het plan niet voldoet aan het Omgevingsplan, wordt intern advies ingewonnen of ten behoeve van het plan kan worden afweken van het Omgevingsplan. Wanneer het plan past in het Omgevingsplan dan wel wanneer ten behoeve van het plan van het Omgevingsplan kan worden afgeweken, wordt het plan voorgelegd aan de Commissie Ruimtelijke kwaliteit en Monumenten. Het streven is om binnen 8 weken een schriftelijk eindadvies te geven.

Bij ideeën verkennen (maatwerkinitiatieven) gaat het om grotere ontwikkelingen. De eerste stap is een interne bespreking van het initiatief binnen de gemeente aan een verkenningstafel. De uitkomst van de interne bespreking wordt met de initiatiefnemer gedeeld. Bij een positieve uitkomst wordt een eerste omgevingstafel georganiseerd waarbij de initiatiefnemer het idee met de gemeente kan bespreken. Als er draagvlak is voor het plan, wordt het besproken tijdens verdere omgevingstafels met alle adviseurs, de initiatiefnemer en belanghebbenden uit de buurt. De initiatiefnemer ontvangt van de gemeente een schriftelijk adviesrichting in de vorm van een tussen- of eindbericht.

Een initiatiefnemer is vrij in de keuze tussen een vooronderzoek of een maatwerkinitiatief. Meer informatie over de haalbaarheidsonderzoeken staat op de website van de gemeente Hilversum (https://hilversum.nl/bouwen-verbouwen/haalbaarheidsonderzoek).

1.3.3 Aanvraag omgevingsvergunning

Hilversum werkt zo veel mogelijk digitaal, met goed werkende koppelingen en systemen. Aanvragen worden integraal beoordeeld en er is één aanspreekpunt voor de aanvrager, de casemanager. Het is de taak van de casemanager om te zorgen dat alle onderdelen bij elkaar komen. Met casemanagement wil Hilversum voorkomen dat de klant niet weet waar hij/zij zijn moet en zelf gaat “shoppen" of van het "kastje naar de muur” wordt gestuurd.

De casemanager heeft de volgende taken en vaardigheden:
- Is regievoerder en proceseigenaar.
- Fungeert als enige contactpersoon richting de aanvrager.
- Is procesbewaker en voortgangsbewaker. Houdt termijnen in de gaten en trekt aan de bel als het proces staakt. Zorgt voor de activering van vakdisciplines, zowel in-/extern, als nodig.
- Verantwoordelijk voor het (parallel) uitzetten en verwerken van de (deel)adviezen.
- Volgt de aanvragen tot en met de besluitvorming.
- Stelt de beschikking op.
- Zorgt voor tijdige en juiste advisering en bij tegenstrijdige adviezen zorgt hij/zij voor afstemming.
- Als een bepaald omgevingsaspect dat vereist, schakelt/ligt de casemanager externe partijen in.
- Hanteert een oplossingsgerichte aanpak bij het doorlopen van de procedure. Als een procedure hapert, moet de casemanager ingrijpen door de juiste personen te activeren. Hij/zij beschikt daartoe over een 'overall view'.
- De casemanager verzorgt de dossiervorming
- Heeft afdoende kennis over de omgevingsvergunning, relevante wetgeving en ICT.

In het vergunningproces wordt er parallel geadviseerd. Bij een (ontvankelijke) aanvraag worden alle adviseurs in één keer door de casemanager gevraagd om hun advies uit te brengen. Hierbij is het uitgangspunt dat geadviseerd wordt binnen 2 weken. De adviseurs zetten hun adviezen in CLO, de vergunningenapplicatie. De casemanager is voortgangsbewaker. De casemanager zorgt voor tijdige en juiste advisering en bij tegenstrijdige adviezen zorgt hij/zij voor afstemming en een eindbeslissing.

Voor het behandelen van verzoeken om van het Omgevingsplan af te wijken, is hiervoor een special overleg gecreëerd; het Omgevingsteam. In dit team zitten adviseurs van verschillende disciplines. Het Omgevingsteam stelt integrale adviezen op die gebruikt worden om het wel of niet toestaan van een omgevingsplanafwijking te motiveren.

Enkelvoudige omgevingsvergunningaanvragen voor de activiteit milieu worden doorgestuurd naar de OFGV, die deze namens de gemeente afhandelt. Bij meervoudige aanvragen waar ook een onderdeel milieu bij zit, is de OFGV adviseur van de gemeente. Dit is het geval als het een bedrijf betreft dat onder de basistaken valt.

1.3.4 Afhandelen van meldingen

In veel wet- en regelgeving worden de laatste jaren vergunningstelsels vervangen door een systeem van Algemene regels en meldingen. Ook voor het brandveilig gebruik en slopen is een systeem van meldingen opgenomen in het Bbl. Bij meldingen gaat de regelgever er vanuit dat voor bepaalde activiteiten volstaan kan worden met een mededeling aan het bevoegd gezag.
Aan het bevoegd gezag is het de taak te beoordelen of de activiteit meldingsplichtig is en of de melding volledig is ingediend. Een inhoudelijke beoordeling en acceptatie van de melding past niet op alle onderdelen in deze richting. Bij het Bal en Bbl is een beoordeling van de melding echter noodzakelijk omdat dit het enige moment is waarop onderzoeken van de melder gevraagd kunnen worden of maatwerk opgelegd kan worden voor de laatste twee.

1.3.5 Registratie aanvragen en meldingen

Op dit moment komen aanvragen en meldingen, waaronder meldingen mobiel puinbreken en meldingen BAL, binnen via het DSO en worden deze geregistreerd in de vergunningenapplicatie CLO.

In CLO worden verschillende labels gehangen aan een aanvraag of melding. De labels geven de prioriteit en de verwachte tijdsbesteding aan. Op die manier kan managementinformatie worden gegenereerd waardoor de gemeente de verwachte benodigde en beschikbare capaciteit goed in beeld kan houden. De uitkomst hiervan wordt jaarlijks uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma.

1.3.6 Werkwijze prioritair werken

Omdat er niet voldoende capaciteit is om alle vergunningaanvragen en meldingen volledig te toetsen betekent het opstellen van een VTH-beleid dat er keuzes moeten worden gemaakt. In dit VTH-beleid zijn daarom de VTH-taken geprioriteerd voor zowel bouw- als milieu activiteiten. Dit is gedaan door de VTH-taken op te delen in categorieën waar vervolgens een risicoanalyse op uitgevoerd is (*zie Bijlage 9 en 10*).

Op basis van het ingeschatte risico aan de hand van de risicoanalyse is een prioriteit gekoppeld aan iedere categorie. Het toetsniveau en de werkwijze bij de behandeling van aanvragen en meldingen hangt af van de prioriteit die de categorie heeft gekregen waarbinnen deze aanvragen en meldingen vallen (*zie Bijlage 8 en 10*).

Bijlage 2: Nalevingsstrategie (preventie)

2.1 Inleiding

Vrij vertaald betekent handhaving: “het bevorderen of bewerkstellen van de naleving van regels”. De gemeente heeft hier allerlei middelen en instrumenten voor. Er zijn preventieve instrumenten (zoals waarschuwen en de last onder bestuursdwang/dwangsom) en repressieve of sanctionele instrumenten (zoals de bestuurlijke boete of bestuurlijke strafbeschikking[1]). Daarnaast zijn er instrumenten als spoed-bestuursdwang en een reparatieve en een preventieve last onder dwangsom/bestuursdwang. Een nadere beschrijving van deze handhavingsinstrumenten en enkele Hilversumse keuzes hieromtrent staan in *Bijlage 4*. De *proactieve* instrumenten die Hilversum gebruikt (zoals voorlichting en ‘oplossingsgericht werken’) en het Hilversumse beleid ten aanzien van gedogen, staan hieronder beschreven.

2.2 Strategie proactieve (stimulerende) instrumenten

‘Voorkomen is beter dan genezen’. Hilversum gebruikt zoveel mogelijk proactieve instrumenten. Hierdoor worden gedrag en naleving van burgers en bedrijven op een positieve manier beïnvloed en hoeven tijdrovende en kostbare reparatieve en repressieve instrumenten minder te worden toegepast.

2.2.1 Voorlichting/communicatie

Hilversum geeft op passieve en actieve wijze voorlichting over dit VTH-beleid en de regels voor de bebouwde en onbebouwde omgeving. Als men de regels kent en begrijpt, worden deze beter nageleefd en zijn mensen gemotiveerd om hun omgeving hierop te wijzen. Er wordt dan ook ingezet op de communicatie omtrent (nieuw) beleid, regelgeving en de daaruit voortvloeiende handhaving. De communicatie vindt gericht plaats aan de hand van deze communicatievormen:

- Massacommunicatie: via websites en/of (lokale) media zo veel mogelijk mensen informeren over de regels en de handhaving ervan.
- Doelgroepgerichte/gebiedsgerichte communicatie: een doelgroep of gebied informeren over de specifieke regels en handhaving die voor hun/dat gebied van toepassing zijn.
- Individuele communicatie: persoonlijke voorlichting aan een burger of bedrijf over de regels en de handhaving ervan.

Voor de communicatie wordt gebruik gemaakt van bestaande netwerken, zoals brancheverenigingen, ondernemersverenigingen, buurtverenigingen en websites. Daarnaast kan de klant worden bereikt door (doelgroepgerichte) nieuwsbrieven/folders en publicaties in de (lokale) media. De gemeentelijke toezichthouders spelen ook een grote rol bij de communicatie richting de klant. Zij functioneren als een “frontoffice in het veld”. Ook kunnen zij signalen uit de buurt opvangen zodat er samenlevingsgericht kan worden geacteerd. Daarnaast vindt goede communicatie aan de voorkant van het vergunningproces plaats. Vooroverleg voorkomt in grote mate het (on)bewust overtreden van de regels.

2.2.2 Oplossingsgericht werken

Burgers en bedrijven vinden steeds meer zelf hun weg in gemeenteland. Veel zaken regelt men digitaal en nieuwe regelgeving is daar ook op gericht. Omdat veel informatie via internet wordt verzameld is ‘de ambtenaar’ minder nodig als eerste informatiebron. In plaats daarvan is die nodig als vertaler van regels naar begrijpelijke taal. De manier waarop burgers en bedrijven de gemeente benaderen verandert. De communicatie is laagdrempeliger, minder formeel en verloopt vaak via email.

[1] Dit beperkt zich tot zaken die vallen binnen domein 1.

Dit vraagt om een andere vorm van communicatie tussen ambtenaren en burgers/bedrijven. De rol van ambtenaren verschuift van informatie-autoriteit naar gesprekspartner. Van een ambtenaar wordt verwacht dat deze kan luisteren en klanten met respect behandelt. Ambtenaren die kijken met een open blik en een meewerkende houding hebben, zonder daarbij de grenzen van de wet en de belangen van anderen uit het oog te verliezen.

Doorgaans maken burgers/bedrijven hun bezwaren, problemen en/of conflicten wel op formele wijze kenbaar. Er worden juridische trajecten in gang gezet, zoals klachten-, zienswijzen-, bezwaar- of beroepsprocedures. Het effect van deze procedures is vaak dat standpunten verharden en de verhouding met de gemeente verslechtert. Afstandelijkheid, juridisering en procedures bepalen het beeld waardoor de (achterliggende) problemen niet aan bod dreigen te komen. Gevolg van een formele gang van zaken is dat het vertrouwen van burgers/bedrijven in de gemeente verder afneemt.

Om dit proces te keren, werken ambtenaren van de gemeente Hilversum op een proactieve, oplossingsgerichte wijze. Bij ‘oplossingsgericht werken’ is communicatie een belangrijk aspect. Ambtenaren moeten zo goed mogelijk met de klant en de omgeving communiceren, bij voorkeur mondeling. Het accent ligt op de voorkant van het proces. In deze fase ligt de nadruk meer op het vinden van adequate oplossingen.

BIJLAGE 3: TOEZICHTSSTRATEGIE

3.1 Inleiding

Onder toezicht wordt verstaan het controleren of de wettelijke bepalingen worden nageleefd. Bijlage 3 bevat de toezichtstrategie van de gemeente Hilversum. In Hilversum wordt gewerkt met verschillende vormen van toezicht. Deze worden ingezet om gecoördineerd en integraal toezicht te houden. Hierdoor vermindert de toezichtdruk voor burgers, bedrijven en instellingen en is het mogelijk om daadkrachtiger op te treden.

Dit stuk maakt onderscheid tussen de drie hoofdvormen van toezicht:

- vergunningsgericht toezicht (onderdeel 3.2.1);
- objectgericht toezicht (onderdeel 3.2.2);
- gebiedsgericht toezicht (onderdeel 3.2.3).

Daarnaast worden drie overkoepelende vormen van toezicht gehanteerd:

- thematisch toezicht (onderdeel 3.3.1);
- klachtentoezicht (onderdeel 3.3.2);
- signaaltoezicht (onderdeel 3.3.3).

Al deze vormen worden in de toezichtstrategie omschreven. Ook worden de voorbereiding en de rapportage beschreven (onderdeel 3.4).

De stelselwijziging van het omgevingsrecht brengt voor het toezicht enkele veranderingen. In de eerste plaats betreft dit de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Het toezicht op zaken waarop de Wkb van toepassing is, is geregeld in het Wkb-beleid. Het Wkb-beleid is opgenomen als bijlage bij het VTH-beleid. Het Wkb-beleid is tijdelijk en zal na een monitoringsperiode worden geëvalueerd en definitief worden verwerkt in het VTH-beleid.

Verder is als gevolg van de stelselwijziging het aantal algemene regels, waaronder zorgplichten, toegenomen. Toezicht op de naleving van algemene regels wordt, met inachtneming van de toegekende prioriteit (zie bijlage 8, 9 en 10), meegenomen in de verschillende vormen van toezicht.

3.2 Hoofdvormen van toezicht

3.2.1 Vergunninggericht toezicht

Vergunninggericht toezicht is toezicht op verleende omgevingsvergunningen tijdens de uitvoeringsfase. Het gaat hierbij om toezicht op onder meer:

- het naleven van (maatwerk)voorschriften van verleende omgevingsvergunningen voor onder andere omgevingsplan-, rijksmonumenten en bouwactiviteiten;
- het naleven van voorschriften uit het Besluit bouwwerken leefomgeving en de naleving op aanvullend gestelde (maatwerk)voorschriften, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding.

Om de frequentie van vergunninggericht toezicht te bepalen wordt gebruik gemaakt van matrices die zijn gebaseerd op de landelijke richtlijnen voor bouwen en slopen. De matrices zijn als *Bijlage 11* ingevoegd in deze bijlagenbundel.

3.2.2 Objectgericht toezicht

Bij objectgericht toezicht gaat het om toezicht op aangewezen bestaande objecten tijdens de gebruiksfase. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het periodiek controleren van cafés op het gebied van brandveiligheid. De gebruiksfase begint nadat een object (bijvoorbeeld een gebouw) is opgericht, is ingericht en “gebruiksklaar” is.

Objectgericht toezicht vindt plaats op grond van specifieke verleende omgevingsvergunningen (die cyclisch gecontroleerd moet worden op voorschriften) of bij bepaalde meldingsplichtige objecten (waarbij algemeen geldende voorschriften worden gecontroleerd). Het gaat hier om periodiek toezicht op:

- 'langlopende' omgevingsvergunningen en/of op algemene voorschriften op het gebied van (brand)veiligheid en milieu.
- evenementen op het gebied van (brand)veiligheid, milieu en leefbaarheid.
- de instandhoudingstermijn van tijdelijke activiteiten, bouwwerken en/of tijdelijke ontheffingen.

Voor de uitvoering van objectgericht toezicht worden de prioriteringen gehanteerd die worden omschreven in Bijlagen 9 en 10.

3.2.3 Gebiedsgericht toezicht

Gebiedsgericht toezicht gaat over toezicht gerelateerd aan wijken/geografische gebieden. Hiermee is het mogelijk om gericht toezicht te houden op die aspecten die voor een bepaalde wijk van belang zijn. Er zijn de volgende thema's te onderscheiden:

- Toezicht op 'Bouwen en Wonen': (strijdig) gebruik en illegaal oprichten/veranderen van bouwwerken en (openbare) gronden (*zie Bijlage 9*)
- Toezicht niet inrichting gebonden milieuactiviteiten (*zie Bijlage 10*), uitgezonderd de aan de OFGV overgedragen taken, waaronder Besluit Bodemkwaliteit.
- Toezicht op algemene gebruiksregels voor de fysieke leefomgeving.

Het gaat hier om toezicht op algemene wet- en regelgeving en niet op objectgebonden zaken. Het doel is door aanwezig te zijn en in gesprek te blijven met de wijk overtredingen te voorkomen. Daarom houden wij periodieke controles per wijk.

Opzet van het wijkgericht toezicht is dat dit plaatsvindt door generalistische toezichthouders. Zij zijn de 'ogen en oren' op straat. Door hun gebiedskennis weten zij welke toezichtstaken in welke wijken specifieke aandacht vragen. Het toezicht vindt zoveel mogelijk integraal plaats. Voordeel hiervan is dat er meer toezicht op verschillende aspecten plaatsvindt en dat er daardoor sneller wordt gecorrigeerd. Dit heeft tot gevolg dat het naleefgedrag verbetert.

3.3 Overkoepelende vormen van toezicht

3.3.1 Thematisch toezicht

Thematisch toezicht is toezicht op handhavingstaken of gebieden die door bepaalde specifieke kenmerken of problemen, een andere aanpak vereisen of prefereren. Gedacht kan worden aan periodiek integraal toezicht op een industrieterrein, het buitengebied en het controleren van illegale brandplaatsen rond oud en nieuw of brandwerende gevelbekleding. Dit vindt in principe jaarlijks plaats in het kader van de Handhavingsestafette.

Per thema wordt een werkwijze opgesteld. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat specialisten en generalisten samen (integraal) gaan controleren. Bij thematisch toezicht kan ook gekozen worden om bepaalde aspecten van vergunningsgericht, objectgericht en wijkgericht toezicht te combineren.

3.3.2 Meldingentoezicht

Meldingentoezicht vindt plaats naar aanleiding van een melding van burgers/bedrijven (extern) of van andere afdelingen/collega's/bestuur (intern). Meldingen kunnen per telefoon, schriftelijk, per e-mail of via internet door middel van de Melding Openbare Ruimte (MOR) binnenkomen.

Het vervolg wordt voor de onderwerpen Bouwen en Ruimtelijke Ordening bepaald aan de hand van het zogeheten “Poortwachtersoverleg” met de Uitvoeringsdienst van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, waarna ook de melder wordt geïnformeerd. Sturing vindt plaats op tijdigheid, juiste routering, onderwerp (prioriteit) en aantal.

Meldingen moeten betrekking hebben op activiteiten waarin de gemeente (zelf) bevoegd is om op te treden. Daar waar de gemeente niet bevoegd is of de afhandeling is ondergebracht bij derden (b.v. GAD, GNR , OFGV, ODNZKG, ODNHN of Waternet) wordt de melding doorgezet en de melder hierover geïnformeerd. Hierbij geldt een uitzondering bij tijdelijke acute telefonische klachten over geluid of geur van aan de OFGV overgedragen bedrijven. De gemeente doet de constatering en draagt deze ter afhandeling over aan de OFGV.

Op basis van externe factoren, zoals politieke gevoeligheid, ruimtelijke uitstraling, ondermijning en/of illegale prostitutie kunnen binnenkomende meldingen in het Poortwachtersoverleg wel van lage naar hoge prioriteit opgeschaald worden, maar niet de andere kant op. Hoge prioriteit in het beleid blijft altijd hoge prioriteit, maar een lage prioriteitszaak kan wel hoge prioriteit krijgen op basis van andere factoren.

In het geval van milieumeldingen wordt niet eerst een overleg gevoerd alvorens de controle plaatsvinden. Bij milieumeldingen gaat de toezichthouder altijd op controle. Indien noodzakelijk wordt vervolgens handhavend opgetreden.

Indien is bepaald dat de gemeente bevoegd gezag is, ambieert de gemeente Hilversum meldingen zo snel mogelijk en ‘aan de voorkant’ op te lossen. Hierbij verdient het de voorkeur dat bij conflictsituaties (bijvoorbeeld tussen buren) er, bijvoorbeeld in onderling overleg of met behulp van buurtbemiddeling wordt gezocht naar een oplossing.

Bij de afhandeling van meldingen (uitgezonderd telefonische milieumeldingen) wordt de volgende werkwijze gehanteerd. Meldingen worden allereerst inhoudelijk beoordeeld. Er wordt vervolgens een onderscheid gemaakt tussen meldingen met en zonder acuut gevaar:

1. Acuut gevaar voor veiligheid en/of gezondheidsrisico: toezicht wordt direct opgepakt (dezelfde dag) en er is contact met de melder;
2. Geen acuut gevaar:
    a. maar wel een hoge prioriteit (*zie Bijlage 9 en 10*) dan wordt de controle binnen twee weken meegenomen in het wijkgericht toezicht. De planning wordt aan de melder aangegeven.
    b. en ook geen hoge prioriteit (*zie Bijlage 9 en 10*) dan wordt de controle opgepakt in lijn met de daarvoor afgesproken werkwijze prioritair werken (*zie Bijlage 8*).

Een bestuurlijke visie op thema’s, klachten en/of handhavingsverzoeken bepalen geregeld de prioriteit die een bepaalde taak uiteindelijk krijgt. Dit kan afwijken van hetgeen in dit beleid vooraf is bepaald. Een dergelijke bestuurlijke interventie kan bijvoorbeeld voorkomen uit maatschappelijke onrust over een bepaalde taak.

3.3.3 Signaaltoezicht

Tijdens het houden van toezicht kan een inspecteur iets tegenkomen wat in principe niet binnen zijn vakdiscipline valt. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een bouwinspecteur die tijdens een controle gebreken ziet op het gebied van brandveiligheid. Als de bouwinspecteur de situatie niet ter plekke kan oplossen en/of hier niet de expertise voor heeft dan kan de bouwinspecteur een signaal aan de desbetreffende expert (bijvoorbeeld aan iemand Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek).

Dit noemen we signaaltoezicht; toezicht waarbij een toezichthouder een signaal doorgeeft als de geconstateerde overtreding buiten zijn expertise valt. Signaaltoezicht is een overkoepelende vorm van toezicht en kan worden toepast bij elk van de hierboven beschreven vormen van toezicht.

Aan de hand van digitale checklists, die zijn gebaseerd op het integrale toezichtprotocol, kan een toezichthouder nagaan wie hij of zij moet benaderen bij het constateren van een overtreding. Eenvoudige zaken op een ander vakgebied worden meegenomen en voor complexe zaken wordt een specialist ingeschakeld.

3.4 Voorbereiding toezicht en toezichtrapportage

3.4.1 Voorbereiding toezicht

De gemeente Hilversum draagt zorg voor de kwaliteit van de uitvoering van toezicht. Er wordt voor gezorgd dat de controles door toezichthouders op een uniforme wijze worden uitgevoerd. Dit is onder andere mogelijk door een goede voorbereiding. Voordat een toezichtcontrole wordt uitgevoerd, worden altijd eerst de relevante documenten beoordeeld die bij een casus horen.

Als toezicht plaatsvindt naar aanleiding van een omgevingsvergunning of melding zijn deze documenten samengevoegd in een dossier en terug te vinden in CLO. De volledigheidstoets op de stukken is in dat geval al gedaan door vergunningverlening. Uitgezonderd hiervan zijn de documenten die nog aangeleverd moeten worden tijdens het proces.

Als een toezichtzaak nieuw binnenkomt, maakt de toezichthouder een dossier aan door alle relevante documenten te verzamelen. Vervolgens worden de stukken door de toezichthouders beoordeeld op volledigheid, actualiteit en relevantie. Afhankelijk van de toegekende prioriteit (*zie Bijlage 9 en 10*) worden ook de vergunningsvoorwaarden of maatwerkvoorschriften doorgenomen. Wanneer voor het betreffende bouw- of sloopplan ook een bouw- of sloopveiligheidsplan benodigd is, wordt ook deze getoetst op volledigheid en inhoud en op de naleving ervan. Indien gewenst wordt intern eerst een overleg gehouden voordat een toezichtcontrole wordt uitgevoerd.

In het geval van milieutoezicht is er geen sprake van nieuwe dossiers. Als een object wordt toebedeeld ontvangt de toezichthouder de toezichtrapportage die vervolgens aan de hand van eigen controles wordt aangevuld.

3.4.2 Toezichtrapportage

Om de uitvoering te kunnen monitoren, moeten zaken geregistreerd worden. De doorlopen stappen, de genomen beslissingen en verdere relevante documenten worden daarom door de toezichthouders verifieerbaar en transparant opgeslagen in de VTH-applicatie CLO. In de basis moeten de controlerapporten, melding en/of signaal aan een aantal eisen voldoen. Hiervoor is een format ontwikkeld. Het format bevat (indien aan de orde) de volgende aspecten:

- Basisgegevens
- Schets van de locatie
- NAW-gegevens contactpersonen
- Reden uitgevoerd controle
- Soort controle
- Relevante wetgeving/regeling/etc.
- Voorgeschiedenis
- Constateringen
- Aard en omvang overtreding(en)
- Afspraken
- Eindconclusie
- Ondertekening en dagtekening door toezichthouder.

Het controlerapport wordt niet actief gedeeld met betrokkenen en wordt alleen openbaar gemaakt op verzoek van belanghebbenden of in het kader van juridische procedures. Persoonlijke gegevens van derden en/of toezichthouders kunnen daarbij geanonimiseerd worden.

De gegevens in de zaakrapportage leveren informatie over het effect van de handelingen die de gemeente uitvoert op het naleefgedrag van wet- en regelgeving. Als een activiteit niet het gewenste effect oplevert, vormt dit input om de interventiestrategie aan te passen. Op die manier draagt zaakrapportage op langer termijn bij aan de strategievorming. Daarnaast kan de analyse van de zaakrapportage gebruikt worden om onderwerpen voor toekomstige projectmatig(e) toezicht en handhaving te bepalen.

Bijlage 4: Sanctiestrategie

4.1 Inleiding

In deze bijlage wordt de sanctiestrategie omschreven die wordt gevolgd bij overtredingen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Deze sanctiestrategie is het beleidskader voor de inzet van de verschillende bestuursrechtelijke- en strafrechtelijke handhavingsinstrumenten bij overtredingen op de onderscheiden handhavingstaken. Het beschrijft hoe de instrumenten worden ingezet en geeft de keuzes weer omtrent sancties, (begunstigings-) termijnen en dwangsombedragen.

Het doel van deze strategie is duidelijkheid verschaffen over de wijze van optreden bij overtredingen op de verschillende handhavingstaken. Naast een beoogde preventieve werking, wordt er door deze strategie in beginsel uniform en effectief gehandhaafd.

4.2 Algemene sanctiestrategie

Professionele handhaving kenmerkt zich onder andere door een consequente uitvoering bij geconstateerde overtredingen. Deze algemene sanctiestrategie geeft hier zoveel mogelijk invulling aan. Het maakt duidelijk hoe en in welke situatie de gemeente optreedt.

Deze sanctiestrategie stuurt de handhaver in de wijze waarop in principe op een overtreding moet worden gereageerd. Hierdoor komt er meer uniformiteit in de wijze van optreden. Dit betekent niet dat er volledige uniformiteit ontstaat, gemotiveerd afwijken kan. Wel moet dit schriftelijk worden vastgelegd. Hierdoor is de afhandeling reproduceerbaar en kan het duidelijk zijn dat er geen sprake is van willekeur. Deze strategie heeft derdenwerking. Dat betekent dat de overtreder of derden/belanghebbenden zich kunnen beroepen op deze strategie. Goed onderbouwen van een beslissing met de strategie als uitgangspunt is daarom noodzakelijk, of de strategie nu gevolgd wordt of dat er van wordt afgeweken. Hiermee wordt vermeende willekeur voorkomen en wordt ingezet op rechtsgelijkheid. Dit biedt ondersteuning bij een eventuele rechtsgang. NB: Artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) eist dat bestuursorganen handelen volgens de beleidsregels, tenzij de gevolgen van dat handelen voor één of meer belanghebbende vanwege bijzondere omstandigheden onevenredig zijn. Een afwijking van deze strategie is dus mogelijk, maar moet schriftelijk gemotiveerd worden.

Voor het consequent optreden bij overtredingen wordt in beginsel het in deze bijlage beschreven stappenplan gevolgd. Na de eerste constatering van een overtreding wordt de overtreder schriftelijk gewaarschuwd en krijgt deze een herstelltermijn. Als na controle blijkt dat de overtreding niet is beëindigd, dan volgt een voornemen tot handhaven. Hierin krijgt de overtreder nogmaals een herstelltermijn en wordt in de gelegenheid gesteld te reageren op de voorgenomen sanctie (vaak een last onder dwangsom of bestuursdwang of het intrekken van een vergunning). Na de herstelltermijn volgt weer een controle, waarbij de toezichthouder verantwoordelijk en de jurist adviserend/ondersteunend is. Pas dan wordt bij voortdurende strijdigheid de voorgenomen sanctie middels een besluit opgelegd. Ook hieraan zit weer een herstelltermijn.

Bij aantoonbaar verwijtbaar handelen wordt de eerste waarschuwing in beginsel achterwege gelaten en krijgt de overtreder gelijk een vooraanschrijving. Ook bij een formeel handhavingsverzoek kan ervoor gekozen worden om de eerste waarschuwing achterwege te laten, gelet op de doorlooptijden en de wettelijke termijn die er staat voor behandeling van een verzoek om handhaving. Bij overtredingen met een acuut gevaar, onomkeerbare gevolgen, veiligheidsgevolgen en/of onduldbare geluid- of geurhinder wordt in principe direct opgetreden. Als de geconstateerde overtreding een afwijking van ondergeschikte betekenis betreft, dan wordt afgewogen of van handhavend optreden proportioneel is.

Als er verschillende overtredingen tegelijk worden geconstateerd bij een locatie, dan moet de sanctiestrategie hierop worden afgestemd. Bij voorkeur worden de overtredingen in één keer aangepakt met één vooraf besproken en afgestemde strategie. De strategie wordt per casus afgewogen.

4.3 Stappenplan/criteria algemene sanctiestrategie

Hieronder worden de vier criteria uit het stappenplan van de algemene sanctiestrategie toegelicht. Het gaat om de volgende vier criteria om te bepalen welke stappen gezet moeten worden:

1. Acuut gevaar/onomkeerbare gevolgen/veiligheidsgevolgen/onduldbare (geluid)hinder?
2. Afwijking van ondergeschikte betekenis?
3. Legaliseerbaar?
4. Aantoonbaar verwijtbaar handelen?

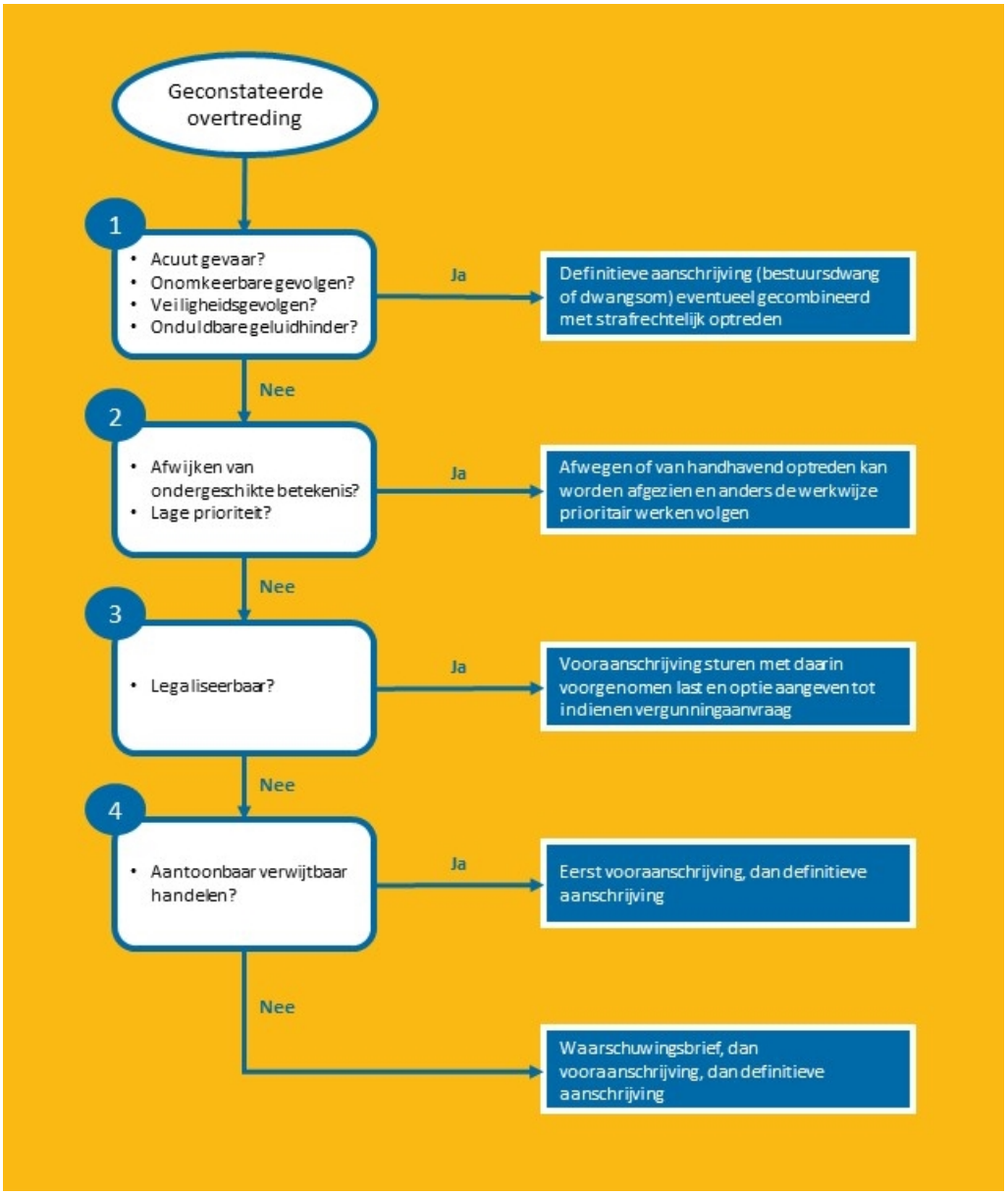

Figuur 4.1: Stappenplan algemene sanctiestrategie

4.3.1 Stap 1: Acuut gevaar/onomkeerbare gevolgen/veiligheidsgevolgen/onduldbare geluidhinder

Soms is een overtreding zodanig dat deze leidt tot acuut gevaar. Als hiervan sprake is, is direct optreden noodzakelijk. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om instortingsgevaar, explosiegevaar, brandgevaarlijke situaties, gevaar voor de (volks)gezondheid, veiligheid en openbare orde. Ook het risico van het ontstaan van onomkeerbare schade/gevolgen, bijvoorbeeld aan het milieu / flora en fauna, monumenten of andere gebouwen wordt beschouwd als acuut gevaar.

Indien een overtreding leidt tot acuut gevaar, dan wordt mondeling gevraagd naar de zienswijze en deze wordt afgewogen bij de last onder dwangsom, die de eerste volgende werkdag schriftelijk wordt bevestigd. Als er sprake is van acuut gevaar dan wordt er direct opgetreden. Hierbij kan men denken aan het stilleggen van de bouw of sloop of aan het direct opruimen van schadelijk afval. De beschikking volgt dan zo spoedig mogelijk achteraf (artikel 5.31 Awb). Deze vorm van bestuursrechtelijke handhaving gebeurt soms ook ter bescherming van de belangen van de overtreder (immers, de overtreder kan de voor hem/haar niet duidelijk zichtbare risico's niet opmerken of niet willen opmerken, of de overtreder heeft een vergunning nodig om de overtreding ongedaan te maken en dat is strijdig met de te beschermen belangen). Afwijken van deze richtlijn is mogelijk voor bijzondere gevallen, mits gemotiveerd.

Onduldbare (geluid)hinder wordt ook geschaard onder acuut gevaar. Bij onduldbare (geluid)hinder, waarvan het aannemelijk is dat deze wordt herhaald of herhaald kan worden, kan direct een last onder dwangsom worden opgelegd. Of, als het gaat om geluidhinder van bouwactiviteiten die buiten de dagperiode plaatsvinden zonder ontheffing, dan kan het werk worden stilgelegd tot de volgende dag 07.00 uur, idem voor overige werkzaamheden, maar dan op grond van de APV. Er kan sprake zijn van onduldbare geluidshinder als er een gemeten overschrijding is van 10 dB bij muziekgeluid en 15 dB bij overig geluid. Dit zijn gemeten overschrijdingen exclusief de wettelijke correcties voor bijzondere geluiden (muziek (10 dB, tonaal en puls (5 dB)).

Sommige overtredingen kunnen beter (primair) strafrechtelijk of gezamenlijk gehandhaafd worden. Hierbij valt te denken aan eenmalige, kortdurende overtredingen of overtredingen (strafrechtelijk) met onomkeerbare gevolgen (gezamenlijk).

4.3.2 Stap 2: Afwijkingen van ondergeschikte betekenis en prioritering

Soms worden er kleine afwijkingen van een vergunning bouw of voorgeschreven situatie geconstateerd, die geen afbreuk doen aan het onderliggende regulerende kader. Het gaat hier om afwijkingen van ondergeschikte betekenis die, op zichzelf gezien, gelijkwaardig zijn met of zelfs beter dan de voorgeschreven maatregel. De afwijking is van een dusdanig ondergeschikte betekenis dat de gemeente onvoldoende daadkrachtig kan motiveren dat handhavend optreden evenredig is in verhouding tot de daarmee te dienen belangen. In dergelijke gevallen wordt van handhavend optreden afgezien. Bij milieuzaken moet voor verplichte maatregelen gelijkwaardigheid vooraf worden aangetoond en goedgekeurd. Indien dit niet gebeurd is dat al een overtreding op zich.

Handhaven is een middel en geen doel op zich. Afwijkingen van ondergeschikte betekenis kunnen bijvoorbeeld ontstaan doordat er tijdens de uitvoering geen rekening is gehouden met bepaalde zaken, of dat totaal onvoorziene omstandigheden nopen tot afwijking van een verleende vergunning/vrijstelling/ontheffing/voorschriften. Veelal gaat het om afwijkingen die minder cruciaal zijn. Indien nodig, wordt door middel van berekeningen en/of tekeningen door de overtreder aangetoond dat de gekozen/gerealiseerde oplossing een gelijkwaardige is. Van belang is dat belangen van derden niet onevenredig worden geschaad en dat er geen situatie ontstaat die is gelegen onder een wettelijke minimumniveau. Afwijkingen van ondergeschikte betekenis worden getoetst aan het volgende kader:

- Er mag geen situatie ontstaan die is gelegen onder een wettelijke minimumniveau;
- De veiligheid en gezondheid zijn gewaarborgd; - belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
- Er mag geen onevenredige hinder of overlast voor derden ontstaan;
- Het algemeen belang wordt niet onevenredig geschaad; - indien nodig wordt door de overtreder door middel van berekeningen en/of tekeningen aangetoond dat de gekozen/gerealiseerde lossing een gelijkwaardige is.

Bij het constateren van een afwijking wordt, voorafgaand aan de vraag of deze sanctiestrategie wordt toegepast, eerst onderzocht of sprake is van een afwijking van ondergeschikte betekenis. Bij twijfel stemt de betreffende toezichthouder de situatie af met een juridisch medewerker.

Als er geen sprake is van een afwijking met een ondergeschikte betekenis wordt prioriteit toegekend aan de overtreding. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de vastgestelde prioritering, tot stand gekomen aan de hand van een risicoanalyse (*zie Bijlage 9 en 10*). Aan de hand van de prioriteit die wordt gehangen aan een overtreding wordt er volgens verschillende scenario's gehandeld. De scenario's worden beschreven in de werkwijze prioritair werken (*zie Bijlage 8*).

4.3.3 Stap 3: Legalisatieonderzoek

Voor legalisatieonderzoeken met betrekking tot de activiteit bouwen, bestaat een apart werkproces. Hierbij wordt nagegaan of wat gebouwd is zonder vergunning of gebruikt wordt in strijd met het omgevingsplan alsnog gelegaliseerd kan worden. De uitkomst hiervan bepaalt niet zozeer of er gehandhaafd gaat worden maar wel tot welk resultaat de handhavingsinzet moet leiden. Dit kan zijn gericht op het zorgen dat de situatie alsnog wordt vergund of wel wordt beëindigd. Na constatering van een "bouw"-overtreding volgt het legalisatieonderzoek. Als een legalisatieonderzoek enige tijd gaat vergen, bijvoorbeeld omdat hiervoor extern advies nodig is, is het wenslijk om wel al eerst een waarschuwing te sturen waarin staat dat er een overtreding is geconstateerd. Dit heeft tevens een wrakende werking. Daarna kan een formele waarschuwing/vooraanschrijving volgen.

4.3.4 Stap 4: Aantoonbaar verwijtbaar handelen

Als er een overtreding wordt geconstateerd of dreigt te ontstaan, dan moet de toezichthouder beoordelen of er sprake is van aantoonbaar verwijtbaar handelen. Van aantoonbaar verwijtbaar handelen is in elk geval sprake in de volgende omstandigheden:

1. De betrokkene is in een eerder stadium op de hoogte gebracht van de voorschriften;
2. Er is sprake van herhaling;
3. Er worden algemeen bekende voorschriften overtreden;
4. Het is evident dat de handeling hinder en/of schade veroorzaakt;
5. Er is sprake van doelbewust handelen;
6. Er is sprake van aantasting geloofwaardigheid van de overheid;
7. De overheidscontrole wordt belemmerd;
8. Er is sprake van berekenend of onbetrouwbaar gedrag;
9. Als medewerking wordt geweigerd.

NB: De beantwoording van de vraag of er sprake is van aantoonbaar verwijtbaar handelen ligt bij de toezichthouder. Die heeft de kennis om dit in te kunnen schatten.

4.4 Brieven

In het stappenplan zijn verschillende soorten brieven beschreven. In deze paragraaf worden de soorten toegelicht.

4.4.1 Waarschuwingsbrief

De overtreder wordt door middel van een brief gewaarschuwd en gewezen op de overtreding. De overtreder krijgt de mogelijkheid binnen een gestelde termijn de overtreding te beëindigen en eventuele schade te herstellen. Er wordt nog niet direct met sancties gedreigd, maar de gemeente laat hiermee in elk geval zien dat de overtreding bij haar bekend is. Bij milieu wordt wel vermeld dat als niet binnen de termijn de overtreding is beëindigd, er handhavend zal worden opgetreden. De waarschuwingsbrief heeft tevens een wrakende werking.

Als er na twee jaar, gerekend vanaf de dag na verzending van een waarschuwingsbrief, nog steeds sprake is van de daarin beschreven overtreding(en), en er (nog) geen vooraanschrijving is bekendgemaakt, dan wordt er ten minste opnieuw een waarschuwingsbrief verzonden.

4.4.2 Vooraanschrijving/voornemen

De overtreder ontvangt een brief met de mogelijkheid om binnen een bepaalde termijn de overtreding te beëindigen en eventuele schade te herstellen. Daarbij wordt duidelijk gemaakt dat het voornemen bestaat om, indien de overtreding niet binnen de gestelde termijn wordt beëindigd, met een bestuursrechtelijke maatregel (last onder dwangsom of bestuursdwang) op te treden. De overtreder krijgt de mogelijkheid om zijn zienswijze in te dienen.

Als er na twee jaar, gerekend vanaf de dag na verzending van een vooraanschrijving, nog steeds of opnieuw sprake is van de daarin beschreven overtreding(en), en er (nog) geen definitieve aanschrijving is bekendgemaakt, dan wordt er ten minste opnieuw een vooraanschrijving verzonden.

4.4.3 Definitieve aanschrijving/oplegging

De overtreder ontvangt een besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom of een last onder bestuursdwang. Ook hierbij dient op basis van de Algemene wet bestuursrecht een begunstigingstermijn gesteld te worden waarbinnen de overtreding alsnog kan worden beëindigd. Na het verstrijken van de termijn wordt de sanctie geëffectueerd. In geval van acuut gevaar of calamiteit kan de sanctie ook onmiddellijk worden uitgevoerd, zonder dat een begunstigingstermijn hoeft te worden gegeven. De beschikking wordt dan achteraf op schrift gesteld.

4.5 Keuze sancties

Bij een overtreding kan gekozen worden tussen de volgende sancties: last onder bestuursdwang, last onder dwangsom, intrekken vergunning (behalve bij algemene regels) en/of proces-verbaal. Daarnaast kan sinds het inwerking treden van de 4e tranche van de Awb gekozen worden uit een bestuurlijke boete of een bestuurlijke strafbeschikking. De gemeente Hilversum kiest ervoor om tegen overlast gevende feiten in de openbare ruimte de bestuurlijke strafbeschikking in te zetten. Tot slot heeft het Openbaar Ministerie de zelfstandige bevoegdheid om strafrechtelijk op te treden naast of in plaats van bestuursrechtelijke sancties.

4.5.1 Keuze tussen (preventieve) dwangsom of bestuursdwang

De vraag of in een concreet geval definitieve aanschrijving door middel van het opleggen van een last onder bestuursdwang of het opleggen van een (preventieve) last onder dwangsom moet plaatsvinden, zal steeds beantwoord moeten worden aan de hand van feiten, omstandigheden en belangen die aan de orde zijn.

De gemeente Hilversum kiest in beginsel voor het opleggen van een last onder dwangsom, tenzij toepassing van dit middel in het concrete geval niet het meest zinvolle is.

Voor een last onder dwangsom wordt niet gekozen als het belang dat het betrokken voorschrift beoogt te beschermen zich daartegen verzet (artikel 5:32 Awb). Dit is bijvoorbeeld het geval bij (dreigend) acuut gevaar: dat vereist het onmiddellijk (of op zeer korte termijn) nemen van maatregelen. Bestuursdwang (eventueel zelfs zonder begunstigingstermijn) is dan een veel effectiever instrument. De dwangsom is juist een goed middel als er gevaar bestaat voor herhaling of voortzetting van een overtreding.

Een gelijktijdige toepassing van beide instrumenten voor dezelfde overtreding is niet mogelijk. De wet staat wel toe om, als een dwangsom niet effectief blijkt te zijn, alsnog bestuursdwang toe te passen. Daar is dan wel een nieuw besluit voor nodig. Ook kan na het “vollopen” van een last onder dwangsom (dat wil zeggen als het maximale bedrag is verbeurd) binnen zekere grenzen een nieuwe (hogere) last onder dwangsom worden opgelegd. Na het toepassen van bestuursdwang kan wel een preventieve dwangsom worden opgelegd om herhaling te voorkomen. Wat ook kan is gelijktijdig strafrechtelijk optreden. De gevallen waarin dat kan moeten zijn afgestemd met de strafrechtelijke keten.

Als het gevaar voor een overtreding klaarblijkelijk dreigt, dan wordt afgewogen of een preventieve last onder dwangsom/bestuursdwang wordt opgelegd. Een preventieve last kan als (beoogd) effect hebben dat van het begaan van een overtreding wordt afgezien.

Het opleggen van een preventieve sanctie is slechts mogelijk zodra het gevaar voor een overtreding klaarblijkelijk dreigt (artikel 5:7 Awb). Een overtreding zal met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid moeten plaatsvinden. In het kader van rechtszekerheid moet in het besluit (tot het opleggen van een preventieve last onder dwangsom/bestuursdwang) de betreffende overtreding goed worden omschreven.

4.5.2 Keuze begunstigingstermijnen

In een handhavingbeschikking, die strekt tot het ongedaan maken of voorkomen van een overtreding, wordt een termijn gesteld gedurende welke de overtreder de last kan uitvoeren zonder dat een dwangsom wordt verbeurd of bestuursdwang wordt toegepast. Deze hersteltermijn is de zogenaamde begunstigingstermijn. Deze termijn moet redelijk zijn en in ieder geval voldoende lang om de aangeschrevene ook daadwerkelijk in staat te stellen de last uit te voeren. De richtlijn voor begunstigingstermijnen die wordt gehanteerd door de gemeente Hilversum is opgenomen in *Bijlage 12*.

Als een last gericht is op het voorkomen van een herhaling van een overtreding is een begunstigingstermijn soms niet nodig. Vaak gaat het dan om overtredingen van gedragsvoorschriften. Bij dergelijke overtredingen hoeven vaak geen voorzieningen of maatregelen te worden getroffen. De overtreder dient uitsluitend zijn gedrag te veranderen. Het kan soms toch raadzaam zijn om in dergelijke gevallen een korte begunstigingstermijn te stellen bijvoorbeeld omdat de overtreder zijn personeel moet instrueren of een toeleverancier.

4.5.3 Keuze hoogte dwangsommen

Er is geen algemene richtlijn te geven voor het bepalen van de hoogte van de dwangsom en het maximaal te verbeuren bedrag. Vereist is enkel dat het vastgestelde bedrag in redelijke verhouding staat tot de zwaarte van het geschonden belang, de beoogde werking van de dwangsomoplegging en de hoogte van de kosten van de te treffen voorzieningen in relatie tot het genoten voordeel van de overtreder bij voortzetting van de overtreding. Over het bepalen van de hoogte van dwangsommen is veel jurisprudentie.

De hoogte van de dwangsom moet doelgericht op de ernst van de overtreding worden afgestemd (evenredigheid) en tot doel hebben de overtreding tegen te gaan of te voorkomen (effectiviteit). De hoogte van de bedragen moeten tot doel hebben de gevolgen van de overtreding ongedaan te (laten) maken of te voorkomen. De dwangsom moet in ieder geval zo hoog zijn dat er een voldoende prikkel van uitgaat om de overtreder te bewegen de overtreding te beëindigen of de gevolgen op te heffen. De wet stelt dat in een last onder dwangsom een maximum wordt vastgesteld waarboven geen bedrag meer wordt verbeurd. Als het maximum is bereikt en de overtreding duurt voort, dan wordt opnieuw bekeken welke maatregel getroffen wordt.

Bij het bepalen van een dwangsom moet rekening gehouden worden met de omvang van de overtreding, de omvang van de schade en de vereiste investeringen. Er kan bijvoorbeeld gekeken worden naar de omvang van de investering en het eventueel behaalde financieel voordeel. Bij de hoogte van een dwangsom kan ook onderscheid gemaakt worden tussen particulieren en bedrijven. Er zijn door de gemeente Hilversum standaard richtlijnen opgesteld voor de hoogte van dwangsommen voor verschillende overtredingen (*zie Bijlage 12*). Het bepalen van de uiteindelijke dwangsom blijft echter maatwerk.

De hoogte van een *preventieve* dwangsom zal per casus worden bepaald en gemotiveerd. Uitgangspunt hierbij is wel dat de dwangsom zo hoog mogelijk moet worden gesteld aangezien de overtreding met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid gaat plaatsvinden. Er moet voldoende prikkel zijn zodat van het begaan van een overtreding wordt afgezien. Naast de hoogte van de dwangsom is de pakkans hierbij mede bepalend.
NB: De financiële omstandigheden van een overtreder kunnen niet bepalend zijn voor het vaststellen van de hoogte van de dwangsom. Ook is het niet toegestaan om kosten van het handhavingstraject (zoals personeelskosten) in de dwangsom op te nemen, met andere woorden: verkapt kostenverhaal mag niet plaatsvinden. Bij bestuursdwang worden de voor de uitvoering van de bestuursdwang gemaakte kosten wel verhaald. De te maken kosten worden in zo'n geval bijgehouden.

4.5.4 Wanneer strafrechtelijk optreden

Bij bepaalde overtredingen is het gewenst om, naast of in plaats van bestuursrechtelijk optreden, ook strafrechtelijk op te treden. Bijvoorbeeld als er sprake is van onherstelbare schade, recidivisme, verwijtbaar gedrag, illegale asbestverwijdering, bij dumping/verbranding van afval of als de geloofwaardigheid van de overheid in het geding is. Hiervoor is een goede samenwerking met politie en justitie belangrijk. Verdere afspraken hierover staan in *Bijlage 6*.

4.5.5 Optreden bij schade aan gemeentelijke eigendommen

Als er schade wordt/is aangebracht aan gemeentelijke eigendommen, dan worden de kosten (indien mogelijk) op de overtreder verhaald. In het geval van schade door criminaliteit wordt er in beginsel aangifte gedaan bij de politie.

4.6 Afwijken leidraad

De standaard begunstigingstermijnen en dwangsommen uit de leidraad (*zie Bijlage 12*) zijn geen vaste gegevens. Per handhavingszaak wordt bekeken of het redelijk is om de leidraad toe te passen. Afwijken van de leidraad moet gemotiveerd worden. Hieronder worden verhogende en verlagende factoren weergegeven.

Bij de hoogte van de dwangsommen en de lengte van de begunstigingstermijnen in de leidraad, moet (bij bedrijven) rekening gehouden worden met de omvang van een bedrijf/onderneming/inrichting, omvang en ernst van de schade, mate van overschrijding van normen en de vereiste investeringen. Verder moet gekeken worden naar zaken als kapitaal, draagkracht, aantal werknemers en de omzet en winst van een onderneming.

Voor de kleinere bedrijven kunnen genoemde dwangsombedragen verlaagd worden en voor de grote bedrijven verhoogd. De hoogte van de gekozen bedragen en het maximum te verbeuren dwangsom moeten tot doel te hebben de overtreding tegen te gaan of te voorkomen. Ook de begunstigingstermijn kan verlengd of verkort worden, dit kan bijvoorbeeld afhankelijk zijn van derden (beschikbaarheid van aannemers of levertijd van leveranciers e.d.).

Mocht de overtreding niet ongedaan zijn gemaakt, of verdere overtreding dan wel herhaling niet kunnen worden voorkomen dan is mogelijk de hoogte van de dwangsom te laag gekozen. Er is dan een mogelijkheid om, na het bereiken van de maximaal te verbeuren dwangsom, een nieuwe (hogere) last onder dwangsom op te leggen. Ook de hoogte van deze hogere dwangsom moet worden gemotiveerd. Dat kan vaak al vrij simpel door aan te geven dat uit bepaalde omstandigheden is gebleken dat de eerder opgelegde en verbeurde dwangsombedragen niet hebben geleid tot het beëindigen van de overtreding.

4.7 Inning verbeurde dwangsommen/kosten bestuursdwang

Als na het verlopen van de begunstigingstermijn niet is voldaan aan het gestelde in de beschikking, dan verbeurt de overtreder rechtens de opgelegde dwangsom. Volgens artikel 5:33 van de Awb wordt de verbeurde dwangsom binnen zes weken betaald nadat zij is verbeurd. Als de overtreder de verschuldigde dwangsom niet binnen zes weken betaald, dan moet de dwangsom worden ingevorderd. Invordering wordt afgehandeld door belastingen.

In principe worden alle verbeurde dwangsommen ingevorderd. Dit gaat met een invorderingsbeschikking. Een belanghebbende kan ook om een dergelijke invorderingsbeschikking verzoeken. In zo´n geval moet het college van B&W binnen vier weken beslissen op het verzoek.

Bij niet-tijdige betaling van het bedrag raakt de overtreder in verzuim. Vanaf dat moment wordt de wettelijke rente over het verschuldigde bedrag in rekening gebracht. Het verzuim treedt in vanaf de dag na het verlopen van de betalingstermijn tot aan de dag der algehele voldoening. Daarnaast worden mogelijke buitengerechtelijke incassokosten (inclusief wettelijke rente) in principe ingevorderd.

Kosten die gemaakt worden in het kader van een bestuursdwanguitoefening, zoals het verzegelen van een gevaarlijk pand, worden verhaald op de overtreder.

4.8 Handhaving bij overtredingen door overheden of eigen overheid

De omgevingsrechtelijke handhaving bij een andere overheid, of een onderdeel van de eigen overheid, geschiedt niet anders dan de handhaving bij derden. Algemeen normbesef en geloofwaardigheid van de normerende overheid spelen hier een grote rol. Overheden of publieke ondernemingen die overtredingen begaan worden bestuursrechtelijk op dezelfde wijze behandeld als private ondernemingen of burgers. Ook op overtredingen begaan door diensten of gelieerde instellingen van de eigen organisatie wordt conform deze strategie opgetreden.

De verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet naleving bij de eigen overheid ligt primair bij het college van B&W (in sommige gevallen bij de burgemeester). Bij overtredingen door de eigen overheid kan het Openbaar Ministerie aanvullend een proces-verbaal opmaken. De kosten hiervan zijn voor rekening van de betreffende afdeling, afhankelijk van wie er wordt vervolgd. De betrokken wethouder zal op de hoogte worden gehouden over (het voortbestaan van) overtredingen door de eigen overheid.

De gemeente heeft een aantal panden/taken die vallen onder de gebruiks- en milieuwetgeving. Dit zijn onder andere:
- Kantoren (Raadhuis, Stadskantoor en kantoor aan de Wilhelminastraat);
- Sporthallen, sportvelden en buurthuizen (worden verhuurd aan derden);
- Goois museum (verzelfstandigd);
- Gemeentewerf
- Gemalen
- Overige gebouwen die de gemeente verhuurt
- Werkzaamheden aan de openbare weg en plantsoenen.

NB: De (gemeentelijke) scholen vallen ten aanzien van milieueisen niet direct onder de verantwoordelijkheid van het college van B&W. Dit is een autonome taak van de schoolbesturen zelf.

Toezicht en handhaving op de gemeentelijke panden en taken vindt plaats overeenkomstig het VTH-beleid en uitvoeringsprogramma.

4.9 Rapportage

Om de juridische (of repressieve) (milieu)handhaving goed te kunnen bewaken en monitoren wordt hierover gerapporteerd in het zaaksysteem Case. De planning is dat Centric Leefomgeving, dat inmiddels voor vergunningen en toezicht is geïmplementeerd, ook voor handhaving zal worden geïmplementeerd. Centric Leefomgeving is echter voor handhaving op dit moment nog niet operationeel.

Van de rapportage worden alleen de relevante passages over de overtreding zelf gedeeld met de overtreder bij de vooraankondiging (in bovenstaande tekst waarschuwingsbrief genoemd), bij het voornemen en bij de definitieve oplegging. De rapportage wordt alleen actief gedeeld met ketenpartners als deze direct betrokken zijn, dan wel bevoegd gezag zijn voor regelgeving die ook van toepassing is. Indien dit het geval is wordt de eindrapportage binnen 2 weken gedeeld nadat de zaak is afgerond. De rapportage wordt in beginsel niet openbaar gemaakt. Indien gewenst kunnen geïnteresseerden een verzoek indienen in het kader van de Wet open overheid.

Bijlage 5: Gedoogstrategie

5.1 Inleiding

Wanneer wet- en regelgeving wordt overtreden is het bevoegde gezag in beginsel verplicht om handhavend op te treden. Dit ter bescherming van het algemeen belang en ter voorkoming van precedentwerking. Volgens vaste jurisprudentie van de Raad van State kan alleen in bijzondere gevallen van handhavend optreden worden afgezien. Ook kan handhavend optreden in een bepaald geval onevenredig zijn in verhouding tot de daarmee te dienen belangen. Ook in dat geval moet van handhavend optredend worden afgezien. Dit kan zich vooral voordoen bij afwijkingen van ondergeschikt belang (bijvoorbeeld bij kleine afwijkingen in de bouw die geen gevolgen hebben voor de veiligheid of gezondheid).

5.2 Kader

Gedogen is alleen in uitzonderlijke situaties mogelijk, namelijk als het gaat om overmacht, een overgangssituatie of als er sprake is van onevenredigheid. Daarnaast mag er alleen uitdrukkelijk gedoogd worden op basis van een besluit. Dit is landelijk zo geregeld en komt voort uit rechterlijke uitspraken en de nota ‘Grenzen aan Gedogen’. Een aantal specifieke uitzonderingen zijn nog terug te vinden in het ‘Gezamenlijk Beleidskader Gedogen’.

Deze beleidslijn wordt nog steeds onderschreven en dient als basis voor de notitie ‘Handhaven of gedogen?’ uit 2003 van de gemeente Hilversum. Omdat deze beleidsnotitie nog steeds actueel is zal deze niet komen te vervallen. Het beschrijft de te onderscheiden gedoogsituaties en de eisen die worden gesteld aan het gedogen en aan een gedoogbeschikking.

5.3 Uitgangspunten van het gedoogkader

Hilversum onderstreept dat het gedogen van een overtreding in principe ongewenst is. Uitgangspunt is dat het afgeven van een gedoogbesluit met grote terughoudendheid moet worden betracht en als er toch wordt gedoogd, er in principe (op termijn) een concreet zicht op legalisatie bestaat.
Wanneer gedogen toch nodig is, worden hiervoor voorwaarden opgenomen in het gedoogbesluit. Ook zal er een (zo kort mogelijke) gedoogtermijn worden vastgesteld. Hierover wordt vooraf overlegd met de overtreder, belanghebbenden en eventuele andere handhavingspartners (zoals politie, Openbaar Ministerie). Betrokken partijen worden schriftelijk op de hoogte gebracht van het voornemen tot gedogen en in de gelegenheid gesteld een zienswijze naar voren te brengen. Hierbij wordt de voorbereidingsprocedure zoals bedoeld in de Awb gevolgd.

5.4 Relatie bestuursrecht/strafrecht

Bij gedogen spelen de belangenafweging, aansprakelijkheidskwesties, en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (rechtszekerheidsbeginsel, vertrouwensbeginsel) een grote rol. Het gedoogbesluit wordt genomen door het college en is een besluit in de zin van de Awb welke vatbaar is voor bezwaar en beroep door belanghebbenden.
De gedoogde situatie wordt periodiek gecontroleerd. Als er niet aan de voorwaarden van het gedoogbesluit wordt voldaan dan wordt er onmiddellijk actie ondernomen, zoals het intrekken van het gedoogbesluit en/of het opleggen bestuursrechtelijke/strafrechtelijke sancties. Overigens is lang gedogen volgens de jurisprudentie geen reden om af te zien van handhaving.

Bijlage 6: Afstemming en samenwerking

6.1 Inleiding

Het VTH-beleid is afgestemd met de partners op dit terrein. De gemeente Hilversum heeft, overeenkomstig hoofdstuk 13 van het Omgevingsbesluit, afspraken gemaakt met de betrokken bestuursorganen en de organen die belast zijn met de strafrechtelijke handhaving. De afspraken gaan over de samenwerking bij, en de afstemming van, de werkzaamheden. Deze bijlage geeft inzicht in die afspraken.

Het doel van de gemaakte afspraken is het overtreden van de regels minder aantrekkelijk te maken door het (sanctie-)risico voor de overtreder te vergroten. Ondersteund door gerichte communicatie heeft deze werkwijze een preventieve werking. Door de gemaakte keuzes over het (flankerend) toepassen van strafrecht naast of in plaats van bestuursrecht, wordt er doeltreffend opgetreden.

6.2 Interne afstemming

De interne afstemming van het VTH-beleid is voor een groot deel gewaarborgd door het feit dat zowel het VTH-beleid, als het uitvoeringsprogramma, zijn gemaakt door alle sporen binnen de gemeente Hilversum die een raakvlak hebben met de fysieke leefomgeving. Het gaat hier om de teams Toezicht, Advies en Ondersteuning en Vergunningen.

6.2.1 Wethouder vergunningverlening en handhaving

De gemeente Hilversum heeft één wethouder voor (integrale) vergunningverlening en handhaving. De portefeuillehouder is, naast de uitvoering van de handhaving, ook portefeuillehouder voor de in het kader van de handhaving vereiste (deel)adviezen. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat handhavingszaken snel en doelmatig kunnen worden afgestemd met het college.

6.3 Afstemming Parkeercontroleurs en BOA´s

In het centrumgebied wordt er samengewerkt tussen de (ingehuurde) parkeercontroleurs en de BOA's (van team Toezicht). Er is structureel overleg waarin de onderlinge samenwerking met elkaar en de speerpunten in het gebied onderwerp van gesprek zijn.

6.4 Afstemming OFGV

Voor de door de OFGV uit te voeren taken is het Regionaal beleidskader VTH 2024-2027 opgesteld. Aan de hand daarvan wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de door de OFGV uit te voeren taken. Dit beleid is, net als dit beleid, gebaseerd op de landelijke handhavingsstrategie. De OFGV is gemandateerd voor het nemen van besluiten in dit kader. Voor het onderhouden van de contacten heeft Hilversum een specifieke accounthouder aangesteld.

6.5 Afstemming Brandweer Gooi en Vechtstreek

Om af te kunnen stemmen over zaken ten aanzien van de brandveiligheid is het Casusoverleg Brandweer in het leven geroepen tussen team Vergunningen, team Toezicht en de Brandweer Gooi en Vechtstreek. In dit overleg, dat elke vier weken plaatsvindt, wordt de voortgang besproken van projecten en controles waarin de gemeente en de brandweer samen optrekken. Daarnaast vindt ook afstemming plaats over handhavingszaken.

6.6 Afstemming politie

Afhankelijk van de handhavingstaak en de aard van de overtreding kan de politie worden ingeschakeld bij de handhaving door de gemeente. Hieronder is per thema te lezen welke afspraken er zijn gemaakt.

Voor bijna alle thema´s geldt dat de gemeente Hilversum ook zelf kan optreden door middel van de eigen BOA domein I (dus zonder de politie). De BOA domein I wordt hiertoe jaarlijks geschoold. Enkele milieudelicten vallen ook onder domein I.

6.6.1 Milieu

Overtredingen van de milieuregelgeving zijn strafbaar gesteld in de Wet op de economische delicten. Als een gemeentelijk toezichthouder een overtreding constateert, dan kan, indien er sprake is van een misdrijf, hiervoor aangifte worden gedaan bij de politie.

Als een gemeentelijk toezichthouder constateert dat er niet voldoende zorg (milieuzorgplicht) voor het milieu in acht is genomen, dan kan (naast de bestuursrechtelijke handhaving) ook strafrechtelijke handhaving plaatsvinden. Hierbij moet het aannemelijk zijn dat de overtreder op de hoogte is, of had kunnen zijn, van de betreffende regels. Per casus vindt hierover afstemming met de politie plaatsvinden.

6.6.2 Thematische handhavingsacties

Bij de thematische handhavingsacties vindt desgewenst afstemming met de politie plaats. Hierbij kan gedacht worden aan de integrale thematische handhavingsacties in (het buitengebied van) Hilversum of in het kader van de jaarlijkse handhavingsestafette. Als afstemming gewenst is, dan vindt minimaal een maand voor de handhavingsactie een afstemmingsoverleg plaats met de wijkteams van de politie. Bij de HHE start dat in het najaar voor het jaar waarin de actie plaatsvindt.

6.6.3 Ondersteuning door de politie

Als een gemeentelijk toezichthouder tijdens zijn of haar werkzaamheden een calamiteit constateert of agressief optreden dreigt of optreedt, dan kan de toezichthouder de politie voor assistentie inschakelen. Hierbij kan gedacht worden aan geweld, bedreigingen, of situaties waarbij een andere vorm van gevaar een rol speelt. Bij uitingen van agressie tegen een met de handhaving belaste gemeenteambtenaar, wordt het beleid ‘Agressie en Geweld’ gevolgd. Ook als een ambtenaar de toegang wordt geweigerd bij een pand, dan kan de hulp van de politie worden ingeroepen.

6.6.4 Verdenking/onraad

Als de gemeentelijke toezichthouder tijdens een handhavingszaak de verwachting heeft dat de politie tevens een rol speelt, of zou kunnen spelen, dan wordt de politie over de zaak geïnformeerd. Hierbij kan gedacht worden aan een toezichthouder die strafbare feiten constateert, maar niet bevoegd is om hiertegen op te treden. Dit is ook een vorm van signaaltoezicht.

6.6.5 Afstemming inzet bestuurlijke strafbeschikking

De gemeente Hilversum gebruikt de bestuurlijke strafbeschikking als sanctioneel handhavingsinstrument tegen kleine overlastfeiten in de openbare ruimte. Er vindt hierbij afstemming met de politie plaats. Hierdoor wordt voorkomen dat verschil ontstaat in de handhaving bij deze feiten door de politie en de gemeente.

6.7 Afstemming beleid met partners

Het VTH-beleid en uitvoeringsprogramma zijn ter kennisname verzonden naar onze externe partners, waaronder het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Holland, Waternet, de politie Midden Nederland en de Brandweer Gooi en Vechtstreek.

Bijlage 7: Uitvoeringsorganisatie

7.1 Inleiding

Volgens artikel 13.9 van het Omgevingsbesluit moet de gemeente Hilversum zijn uitvoeringsorganisatie zo inrichten dat het aan bepaalde eisen voldoet. Kort gezegd komt dit neer op het regelen van een scheiding van functies, roulering, piketregeling en een beschrijving van werkprocessen, procedures en bijbehorende informatievoorziening. In deze bijlage worden deze zaken belicht.

7.2 Scheiding functies

Conform hoofdstuk 13 van het Omgevingsbesluit is er bij Hilversum een scheiding tussen vergunningverlening, toezicht en handhaving en juridische ondersteuning. Dit betekent dat een vergunningverlener niet zijn eigen vergunning controleert. Er zijn afzonderlijke functiebeschrijvingen en aanstellingen voor vergunningverleners, handhavers (toezichthouders) en juridisch medewerkers.

7.3 Roulatiesysteem

Overeenkomstig het Omgevingsbesluit werkt Hilversum met een transparant roulatiesysteem. Concreet gaat het om roulatie van het toezicht op die zaken waar de toezichthouder een (te) vaste handhavingsrelatie kan krijgen met een overtreder. Het gaat hierbij om grote, complexe of “dubieuze” objecten/overtreders waarbij het gevaar bestaat dat er een (te) vaste handhavingrelatie kan ontstaan. Bij rouleren moet gedacht worden aan het wisselen van geografische gebieden, branches en/of inrichtingen onder de verschillende toezichthouders.

Door het roulatiesysteem wordt voorkomen dat de onafhankelijkheid, integriteit en geloofwaardigheid van de toezichthouders in het geding komt. Hilversum bereikt dit door:

1. Een roulatiesysteem bij de bedrijven in categorie 3 (objectgericht milieutoezicht op de thuistaken). De milieutoezichthouder komt eens per 3 jaar bij deze inrichtingen of overtreders. Na 2 periodieke controles wordt dit bedrijf overgedragen aan een andere toezichthouder.
2. Een roulatiesysteem bij andere niet nader gedefinieerde redenen. Een kapstok voor die gevallen waar bijvoorbeeld politieke gevoeligheid is ontstaan, dubieuze bedrijfsvoering, zwakke handhavingpositie en/of het type bedrijf past niet bij de handhaver.
3. Geen roulatiesysteem bij de lichtere inrichtingen of overtreders (de zogenaamde categorieën 1 en 2). De bedrijven worden slechts eens per 5 jaar bezocht, er is nauwelijks sprake van een handhavingsrelatie tussen een handhaver en bedrijf.

Met behulp van een applicatie wordt het te controleren bedrijf toegekend aan toezichthouder A of B. Dit is een gevolg van de drie functieniveaus die binnen de afdeling aanwezig zijn. De toewijzing vindt in beginsel plaats op basis van specifieke kennis en kunde van mensen, opbouw van de afdeling in ervaring en formatieve capaciteit. Als gevolg van de overdracht aan de OFGV per 1 januari 2025 van de inrichtinggebonden basis- en plustaken VTH-milieu, vinden deze taken niet meer binnen de gemeente plaats, behalve het stimulerend energietoezicht.

7.4 Piketregelingen

Volgens artikel 13.9 lid 2 sub d van het Omgevingsbesluit moet de gemeentelijke organisatie ook buiten de gebruikelijke kantooruren bereikbaar en beschikbaar zijn voor toezicht en handhaving. Bereikbaar voor het melden van acute klachten en beschikbaar voor het behandelen van incidenten. Om dit te waarborgen heeft Hilversum de volgende regelingen.

7.4.1 Milieuklachten

De hiervoor genoemde overdracht van de inrichtinggebonden basis- en plustaken VTH-milieu, is aanleiding om over de uitvoering van de milieugerelateerde taken die bij de gemeente blijven, aanvullende afspraken te maken. De BOA's blijven aangewezen voor de tot hun domein behorende milieutaken. Over de melding en afhandeling van acute geluidsklachten moeten nog nadere afspraken worden gemaakt tussen de gemeente en de politie. Op het moment van schrijven zijn deze afspraken nog niet rond. Bij de evaluatie en actualisatie van het VTH-beleid in 2025 zullen de nieuwe afspraken verwerkt worden in het VTH-beleid.

7.4.2 Bouwen

Er is 24 uur per dag een medewerker met de expertise bouwen beschikbaar. De bereikbaarheid loopt via de meldkamer. In de praktijk wordt een medewerker bouwen met name buiten kantooruren opgeroepen bij brand in verband met eventueel instortingsgevaar. De brandweer heeft dan bouwkundig advies nodig.

7.4.3 Klant Contact Centrum

Klachten over onveilige of kapotte zaken in de openbare ruimte kunnen gemeld worden aan het Klant Contact Centrum (KCC) via www.hilversum.nl of via 14035. Hierbij kan gedacht worden aan gaten in de weg, omgewaaide bomen, kapotte lantaarnpalen, etc. Ook meldingen van woonoverlast of eenvoudige verkeersproblemen kunnen gemeld worden aan het KCC. Bij woonoverlast kan gedacht worden aan: burenlawaai, overbevolking en bouwvallige, onveilige en/of sterk vervuilde percelen/ woningen.

7.4.4 Social media en webcare

Voor vragen, meldingen of klachten over onveilige of kapotte zaken in de openbare ruimte zijn wij online te bereiken via Twitter (@gemeentehsum)\, Facebook (@HilversumMediastad), Instagram (@hilversummediastad), Linkedin of WhatsApp (06 13 85 29 53). Het webcareteam doet zijn best om berichten zo snel mogelijk te beantwoorden. Wij zijn bereikbaar op maandag t/m vrijdag tussen 08:30 en 17:00 uur.

7.4.5 Calamiteiten openbare weg

Hiervoor is het team Vastgoed en Installaties van de afdeling Openbare Ruimte 24 uur per dag, 7 dagen in de week telefonisch bereikbaar (035- 629 26 28). Dit voor situaties of calamiteiten die gevaar opleveren op de openbare weg, zoals:

- gaten in het wegdek,
- wateroverlast en oliesporen,
- afgebroken takken,
- afgevallen lading en zwerfasbest,
- vernielde verkeersborden, parkeerautomaten, verkeerslichtinstallaties, ca.

7.4.6 Grote incidenten en rampen

Voor rampen, crises en grote incidenten heeft de gemeente Hilversum een crisisplan (Regionaal Crisisplan Utrecht). Vanuit de meldkamer wordt bij calamiteiten opgeschaald, waarbij er samen met andere gemeenten "harde" en zachte 24-uurs piketregeling zijn getroffen. Vanuit de gemeentelijke 'Bevolkingszorg' worden dan op alle niveaus en in alle multidisciplinaire teams functionarissen afgevaardigd. Binnen de gemeente Hilversum zijn de ambtenaren Openbare orde en veiligheid (team Samenleving, afdeling Beleidsuitvoering) bereikbaar als vraagbaak voor rampenbestrijding en crisesbeheersing. De harde piket voor milieu is beëindigd en omgezet naar een zachte piketregeling.

Een telefoonlijst wordt gebeld en bij beschikbaarheid komt de medewerker op of geeft telefonisch advies.

7.5 Beschrijving werkprocessen, procedures en informatievoorziening

De beschrijvingen van werkprocessen, procedures en informatie voorziening staan voor een deel in deze bijlagenbundel. De basiswerkwijze voor het verlenen van een omgevingsvergunning is bij de gemeente Hilversum vastgelegd in een geautomatiseerd systeem (Key2Vergunningen), waarbij de processtappen worden doorlopen. De processtappen voor toezicht en handhaving worden doorlopen in het zaaksysteem Case. Er wordt aan gewerkt om dit in Centric Leefomgeving onder te brengen. Onder de Omgevingswet zullen de werkprocessen en procedures worden aangepast waar nodig. De aanpassingen zullen worden opgenomen in de nieuwe VTH-applicatie Centric Leefomgeving. Centric Leefomgeving gaat ook het proces voor Toezicht en Handhaving faciliteren. Bij herziening van dit beleid om te voldoen aan de Omgevingswet zullen deze aanpassingen ook worden omschreven.

Bijlage 8: Werkwijze prioritair werken Bouw & RO-taken

8.1 Inleiding

Omdat er nooit voldoende capaciteit is om alle taken uitputtend uit te voeren, betekent het opstellen van VTH beleid ook keuzes maken en prioriteiten stellen. Dit is gebeurd aan de hand van een prioriteitstelling waar een risicoanalyse aan ten grondslag ligt. Hiermee maken wij keuzes ten aanzien van de inzet van capaciteit en middelen.

Om de medewerkers zo effectief mogelijk in te zetten, is bepaald welke activiteiten binnen de gemeente prioriteit hebben en welke minder (*zie Bijlage 9*). De inzet op activiteiten met een lage prioriteit is minder dan op activiteiten met een hoge prioriteit. Hierbij kan gedacht worden aan de diepgang van toetsing van een vergunningaanvraag of een toezichtmoment, de bezoekfrequentie van toezicht en de wijze waarop handhavingszaken en meldingen in behandeling worden genomen (nu doen of later inplannen).

De risico inschatting voor bouwtaken beperkt zich niet meer tot alleen risico's ten aanzien van het niet voldoen aan Besluit bouwwerken leefomgeving. Dit is ingegeven door ontwikkelingen als de komst van de Omgevingswet en de Wkb die maken dat er veranderingen gaan plaatsvinden in de uitvoering van VTH taken. De technische toetsing door de overheid vooraf neemt af. Er moet meer integraal gekeken worden naar veel bredere beoordelingskaders, waarin 'ja, mits…' het uitgangspunt wordt in plaats van 'nee, want…' De verwachting is dat er minder getoetst kan gaan worden volgens een vast kader en stramien en er meer maatwerk moet worden geleverd.

8.2 Scenario's

De verschillende categorieën in de prioritering kunnen een score behalen van 1 tot en met 3. Hierbij is 1 de laagste prioriteit en inzet kent en 3 de hoogste. In *Bijlage 9* wordt verder toegelicht hoe deze prioritering tot stand is gekomen. In onderstaande tabel is de prioritering gekoppeld aan scenario's.

	Wijze van toetsing	Wijze van toezicht	Wijze van handhaving
Scenario 1: Prioriteit laag	Toets op basisniveau	Visueel toezicht na gereedmelding, bij voorkeur projectmatig	Uitsluitend projectmatig
Scenario 2: Prioriteit gemiddeld	Toets op basisniveau en op zaakspecifieke aandachtspunten	Toezicht op de meest relevante voorschriften	Projectmatig of handhavingsverzoek én directe aanleiding
Scenario 3: Prioriteit hoog	Grondige toetsing	Toezicht op alle voorschriften	Directe handhaving

Tabel 8.1: Prioritering ingedeeld in scenario's

De scenario's die in de volgende paragrafen worden toegelicht hebben gevolgen voor de inzet van zowel vergunningverlening, toezicht en handhaving. Hierbij wordt de inzet verminderd op de volgende activiteiten:

- Weigeringsgronden uit wet- en regelgeving gekoppeld aan activiteiten.
- Bestemmingsplan/omgevingsplan.
- Redelijke eisen van welstand.

- Omgevingsveiligheid (o.a. bouw- en sloopveiligheid, maar ook aspecten als onttrekking van grondwater bij bemaling van bouwputten, risicovolle activiteiten (milieu)).
- Milieu aspecten (o.a. geluid, lucht, geur).
- Relevante beleidskaders/normen/verordeningen (mobiliteit, parkeren, detailhandelsbeleid, economisch beleid, enz.).

Hierna volgen de scenario's waarmee de inzet in de praktijk kan worden bepaald (wat doen we wel, wat doen we bewust en bestuurlijk afgestemd niet).

8.3 Scenario's vergunningverlening

8.3.1 Scenario 1: Prioriteit laag

- De aanvraag/melding wordt beoordeeld op toelaatbaarheid binnen omgevingsplan en/of overige relevante beleidsregels, waaronder welstandsnota, parkeernota, bruidsschat enz.;
- De aanvraag/melding wordt niet getoetst aan hoofdstuk 3, 4 en 5 Bbl, wel aan de overige hoofdstukken van het Bbl;
- Toetsing bouw- en sloopveiligheid cf. hoofdstuk 7 Bbl, in samenhang met de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (Zie Eerste addendum bij Bijlagenbundel bij VTH-beleid);
- Beoordeling Wkb-meldingen cf. Wkb-beleid gemeente Hilversum;
- Er worden alleen standaard voorschriften in de vergunning opgenomen.

8.3.2 Scenario 2: Prioriteit gemiddeld

- De aanvraag/melding wordt beoordeeld op toelaatbaarheid binnen omgevingsplan en/of overige relevante beleidsregels, waaronder welstandsnota, parkeernota, bruidsschat enz.
- De aanvraag/melding wordt getoetst aan het Bbl, waarbij geldt dat wat betreft hoofdstuk 3, 4 en 5 alleen getoetst wordt aan de voorschriften met betrekking tot:
    - constructieve veiligheid en;
    - brandveiligheid.

  Technische toetsing aan het Bbl conform Toetsprotocol constructieve veiligheid Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland.
- Toetsing bouw- en sloopveiligheid cf. hoofdstuk 7 Bbl, in samenhang met de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (zie Eerste addendum bij Bijlagenbundel bij VTH-beleid);
- Er worden naast standaard voorschriften ook eventuele specifieke/maatwerk voorschriften opgenomen, bijvoorbeeld op basis van een extern gegeven advies.

8.3.3 Scenario 3: Prioriteit hoog

- De aanvraag/melding wordt beoordeeld op toelaatbaarheid binnen omgevingsplan en/of overige relevante beleidsregels, waaronder welstandsnota, parkeernota, bruidsschat enz.
- De aanvraag/melding wordt integraal getoetst aan het Bbl.
  Technische toetsing aan het Bbl conform Toetsprotocol constructieve veiligheid Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland.
- Toetsing bouw- en sloopveiligheid cf. hoofdstuk 7 Bbl, in samenhang met de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (Zie Eerste addendum bij Bijlagenbundel bij VTH-beleid);
- Er worden naast standaard voorschriften ook eventuele specifieke/maatwerk voorschriften opgenomen, bijvoorbeeld op basis van een extern gegeven advies.

8.4 Scenario's toezicht

8.4.1 Scenario 1: Prioriteit laag

- Er wordt alleen (administratief) toezicht gehouden op uiterlijke kenmerken en vooraf gesteld uitgangspunten/voorschriften bij afronding van het project (afschouwen vanwege termijn openstaand dossier, dan wel vanwege gereed melding).
- Rapportage bevat alleen een datum van een eventuele start melding en/of de datum waarop het gereed gemeld is of is geschouwd.
- Beoordeling van en toezicht op omgevingsveiligheid conform de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (Zie Eerste addendum bij Bijlagenbundel bij VTH-beleid).
- Bij 'geen-gebruik' van de verleende vergunning wordt 3 jaar na het onherroepelijk worden van het besluit overgegaan tot intrekken. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de wettelijke kaders op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

8.4.2 Scenario 2: Prioriteit gemiddeld

- Er wordt toezicht gehouden op de aspecten constructieve veiligheid en brandveiligheid (eventuele inschakeling veiligheidsregio). In andere gevallen wordt alleen toezicht gehouden op uitvoeringsexcessen (bijv. bouwen in afwijking van de vergunning of bij klachten).
- Rapportages beperken zich tot start- en gereeddatum (of datum schouw) en toezichtmomenten. De rapportages worden geregistreerd in het VTH systeem en/of zaaksysteem.
- Beoordeling van en toezicht op omgevingsveiligheid conform de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (Zie eerste addendum bij Bijlagenbundel bij VTH-beleid).
- Bij 'geen-gebruik' van de verleende vergunning wordt 3 jaar na het onherroepelijk worden van het besluit overgegaan tot intrekken. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de wettelijke kaders op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

8.4.3 Scenario 3: Prioriteit hoog

- Er wordt integraal toezicht gehouden volgens een integraal toezichtprotocol;
- Beoordeling van en toezicht op omgevingsveiligheid conform de richtlijn bouw- en sloopveiligheid (Zie Eerste addendum bij Bijlagenbundel bij VTH-beleid).
- Rapportages bevatten alle toezichtmomenten en verslagen van overleggen met ketenpartners, vergunninghouder en/of uitvoerende partijen.
- Bij 'geen-gebruik' van de verleende vergunning wordt 3 jaar na het onherroepelijk worden van het besluit overgegaan tot intrekken van de vergunning of zoveel eerder als daartoe aanleiding en noodzaak bestaat. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de wettelijke kaders op grond van de Algemene wet bestuursrecht.

8.5 Scenario's handhaving

8.5.1 Scenario 1: Prioriteit laag

- Overtredingen worden alleen projectmatig aangepakt (kan ook door bijvoorbeeld een betere preventieve voorlichting worden voorkomen).

8.5.2 Scenario 2: Prioriteit gemiddeld

- Overtredingen worden alleen gehandhaafd als een verzoek om handhaving is ontvangen én handhaving, vanwege bijzondere omstandigheden, niet kan wachten op een projectmatige aanpak.

8.5.3 Scenario 3: Prioriteit hoog

- Overtredingen vragen om directe handhaving.

8.5.4 Toelichting bij scenario's handhaving

Overtredingen binnen het eerste scenario worden in beginsel 'opgespaard' per thema/project (het opsparen is beperkt qua tijd, omdat men namelijk een handhavingsverplichting en de plicht om geloofwaardig te blijven heeft). Zodra er aanleiding bestaat om tot handhaving over te gaan, dan worden deze in één keer op projectmatige wijze of thematisch gehandhaafd.

Aanleidingen kunnen ingegeven zijn door politieke keuzes, incidenten of een bepaalde omvang van het aantal overtredingen in bijvoorbeeld een bepaalde wijk. Over projectmatig te handhaven overtredingen wordt jaarlijks, bij het maken van het uitvoeringsprogramma, gerapporteerd.

8.5.5 Verzoek om handhaving en prioritering

In de basis worden verzoeken om handhaving beoordeeld aan de hand van de vooraf gestelde prioriteiten. Bij een lage prioriteit geldt in beginsel dat ook niet direct wordt opgetreden, maar alleen projectmatig of thematisch. De Afdeling heeft zich hierover echter uitgesproken in een uitspraak van 1 september 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:1961). Wanneer door een belanghebbende om handhaving wordt verzocht kan niet uitsluitend verwezen worden naar de prioritering in het beleid om een verzoek af te wijzen. Bij zo'n verzoek moeten ook de belangen van de verzoeker worden meegewogen en moet het college afwegen of toch wordt opgetreden ondanks de lage prioritering in het beleid. Het resultaat van die afweging kan zijn dat van handhaving wordt afgezien, gelet op het karakter van het overtreden voorschrift, het daarbij betrokken algemene belang en de belangen van de verzoeker.

Bijlage 9: Risicoanalyse en prioritering Bouw & RO-taken

9.1 Toelichting risicoanalyse

Om de risicoanalyse uit te kunnen voeren zijn allereerst de taken categoriseerd voor Bouw en RO. Hierbij is een onderscheid gemaakt in de taken ten aanzien van vergunningverlening (en vergunningentoezicht) en handhaving.

Voor alle categorieën is vervolgens een risico-inschatting gemaakt. Het risico wordt bepaald volgens een vaste methodiek, waarbij verschillende beoordelingscriteria in acht zijn genomen, te weten:

- Gezondheid/veiligheid: Deze categorie wordt verschillend beoordeeld voor de omgevingsplanactiviteit en de bouwactiviteit.
    - *Omgevingsplanactiviteit (O)*: De mate waarin de veiligheid en gezondheid van de fysieke leefomgeving wordt aangetast.
    - *Bouwactiviteit (B):* De mate waarin sprake is van gezondheidsschade en/of fysiek letsel van mens en dier.
- Leefbaarheid: De mate waarin de omgevingskwaliteit (cultureel erfgoed, architectuur, stedenbouw, landschap, natuur & beleving) wordt aangetast.
- Financieel: De hoogte van de kosten voor de gemeente
- Bestuurlijk: De te verwachten afbreuk en/of schade aan het imago, beeld, geloofwaardigheid en vertrouwen van burgers in het bestuurlijk apparaat en haar besluitvorming.

De score is bepaald door voor elk criterium een inschatting te maken (op een schaal van 0 tot 4) van het effect van slecht naleefgedrag. Dit levert een risico inschatting op ten aanzien van de effecten van slecht naleefgedrag. Gezien het feit dat bij sommige activiteiten vaker sprake is van overtredingen en dus een grotere kans op slecht naleefgedrag, wordt aanvullend bepaald wat het risico is op slecht naleefgedrag. Afhankelijk van het algemene risico op slecht naleefgedrag, komt er nog een vermenigvuldiging op het gemiddelde risico van het effect van slecht naleefgedrag. De prioriteit die wordt gegeven aan een activiteit is gebaseerd op het uiteindelijke gemiddelde risico. Deze prioritering is sturend voor onze inzet. De werkwijze voor het prioritair werken is te vinden in *Bijlage 9*.

Hieronder geven we per onderwerp in tabellen de ingeschatte risico's per criteria, de ingeschatte kans op slecht naleefgedrag, het gemiddelde risico en de daaraan gekoppelde prioriteit weer voor alle activiteiten.

9.2 Risicoanalyse en prioritering activiteiten vergunningverlening en vergunningentoezicht

Tabel 9.1

Omgevingsrecht	***Prioritering***							
Categorie	***Veiligheid/ Gezondheid***	***Leefbaarheid***	***Financieel***	***Bestuurlijk***	***Gemiddeld effect slecht naleefgedrag***	***Kans op slecht naleefgedrag***	***Prioriteitsscore***	***Prioriteit***
1. VERGUNNINGEN EN VERGUNNINGENTOEZICHT								
1.1 Voorfase								
Vooronderzoek haalbaarheid (incl. vervolgverzoeken)	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*3,0*	*1,5*	*1*	*1,5*	*Gemiddeld*
Maatwerkinitiatief	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*3,0*	*1,5*	*1*	*1,5*	*Gemiddeld*
1.2 (Buitenplanse) omgevingsplanactiviteit (bouwactiviteiten, m.u.v. van de bouwactiviteiten bedoeld onder 1.4)								
Bouwkosten onder €50.000	*0,5*	*2,0*	*1,0*	*1,5*	*1,3*	*2*	*1,4*	*Laag*
Bouwkosten €50.000 tot €500.000	*0,5*	*2,0*	*1,5*	*2,0*	*1,5*	*2*	*1,7*	*Gemiddeld*
Bouwkosten €500.000 tot €1.000.000	*1,0*	*2,5*	*2,0*	*2,0*	*1,9*	*2*	*2,2*	*Gemiddeld*
Bouwkosten €1.000.000 tot €2.000.000	*1,5*	*2,5*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2*	*2,3*	*Gemiddeld*
Bouwkosten €2.000.000 tot €5.000.000	*2,0*	*3,5*	*2,0*	*3,0*	*2,6*	*1*	*2,6*	*Hoog*
Bouwkosten hoger dan €5.000.000	*2,0*	*3,5*	*2,0*	*3,0*	*2,6*	*1*	*2,6*	*Hoog*

1.3 (Buitenplanse) omgevingsplanactiviteit (anders dan bouwactiviteiten, m.u.v. van de gebruiksactiviteiten bedoeld onder 1.4)								
Monumenten en beschermde stadsgezichten	*0,5*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*1,6*	*2*	*1,9*	*Gemiddeld*
(B)OPA Gebruiksactiviteit omgevingsplan	*1,5*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*1,9*	*1*	*1,9*	*Gemiddeld*
Kappen	*1,0*	*2,5*	*2,0*	*2,0*	*1,9*	*2*	*2,2*	*Gemiddeld*
Reclame, inritten, aanleggen en overig	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,5*	*1,1*	*3*	*1,5*	*Laag*
1.4 Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (lijst ex artikel 16.15a lid b Omgevingswet aangewezen gevallen)								
Gevallen genoemd op de lijst ex artikel 16.15a lid b van de Omgevingswet	*2,5*	*2,5*	*3,0*	*3,0*	*2,8*	*1*	*2,8*	*Hoog*
1.5 Bouwactiviteit (technische beoordeling)								
Gevolgklasse 1 (Wkb-meldingen nieuwbouwactiviteit ex afd. 2.2a Bbl)	*2,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,3*	*2*	*1,4*	*Laag*
Gevolgklasse 1 (Wkb-meldingen verbouwactiviteit ex afd. 2.2a Bbl) (nog niet in werking)	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0,0*	*0*	*0,0*	*Laag*

Bouwkosten onder € 50.000	*2,0*	*1,5*	*0,5*	*1,0*	*1,3*	*2*	*1,4*	*Laag*
Bouwkosten € 50.000 tot € 500.000	*2,0*	*2,0*	*1,0*	*1,0*	*1,5*	*2*	*1,7*	*Gemiddeld*
Bouwkosten € 500.000 tot € 1.000.000	*2,5*	*2,5*	*1,5*	*2,0*	*2,1*	*1*	*2,1*	*Gemiddeld*
Bouwkosten € 1.000.000 tot € 2.000.000	*2,5*	*2,5*	*1,5*	*2,0*	*2,1*	*1*	*2,1*	*Gemiddeld*
Bouwkosten € 2.000.000 tot € 5.000.000	*3,0*	*3,0*	*2,5*	*3,0*	*2,9*	*1*	*2,9*	*Hoog*
Bouwkosten hoger dan € 5.000.000	*3,0*	*3,0*	*2,5*	*3,0*	*2,9*	*1*	*2,9*	*Hoog*
1.6 Rijksmonumenten-activiteit								
Rijksmonumentenactiviteit	*2,0*	*2,0*	*3,0*	*3,0*	*2,5*	*2*	*2,9*	*Hoog*
1.7 Overige activiteiten en maatwerk								
Sloopmelding Bbl / § 7.1.3 Bbl	*2,0*	*1,0*	*1,0*	*2,0*	*1,5*	*2*	*1,7*	*Gemiddeld*
Melding brandveilig gebruik Bbl / § 6.1.2 Bbl	*2,0*	*1,0*	*1,0*	*2,5*	*1,6*	*2*	*1,9*	*Gemiddeld*
Overige meldingen Bbl	*1,0*	*2,0*	*1,0*	*1,0*	*1,3*	*1*	*1,3*	*Laag*
Informatieplicht bouw- en sloopveiligheid en stikstof	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*2,0*	*1,3*	*3*	*1,6*	*Gemiddeld*
Separaat maatwerkbesluit	*2,5*	*2,5*	*2,0*	*2,0*	*2,3*	*1*	*2,3*	*Gemiddeld*

9.3 Risicoanalyse en prioritering activiteiten handhaving

Tabel 9.2

Omgevingsrecht	***Prioritering***							
Categorie	***Veiligheid/ Gezondheid***	***Leefbaarheid***	***Financieel***	***Bestuurlijk***	***Gemiddeld effect slecht naleefgedrag***	***Kans op slecht naleefgedrag***	***Prioriteitsscore***	***Prioriteit***
2. HANDHAVING								
2.1 Omgevingsplanactiviteiten gebruik								
Gebruik in strijd met de regels voor de functies: wonen, kantoor, detailhandel, bedrijf, horeca en maatschappelijk	*2,0*	*2,5*	*2,0*	*2,5*	*2,3*	*2*	*2,6*	*Hoog*
Gebruik in strijd met de regels voor overige functies	*1,0*	*1,5*	*1,0*	*1,0*	*1,1*	*3*	*1,5*	*Laag*
Gebruik in strijd met de regels voor woningsplitsing en verkamering (uren opgenomen in indirecte werkzaamheden)	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*3,0*	*2,3*	*2*	*2,6*	*Hoog*
2.2 Omgevingsplanactiviteiten bouwen								
Illegaal aan-/uit-/bijgebouw, dakkapel, gevelwijziging (geen achtererfgebied)	*1,0*	*2,5*	*1,0*	*1,5*	*1,5*	*2*	*1,7*	*Gemiddeld*
Illegaal aan-/uit-/bijgebouw, dakkapel, gevelwijziging (achtererfgebied)	*0,5*	*1,5*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*3*	*1,3*	*Laag*
Illegale bouwwerken geen gebouw zijnde (airco's, schotels, reclame, warmtepomp)	*0,0*	*1,5*	*1,0*	*0,5*	*0,8*	*3*	*1,0*	*Laag*
Illegale dakterrassen	*1,5*	*2,5*	*1,0*	*1,5*	*1,6*	*2*	*1,9*	*Gemiddeld*

Bouwen in strijd met de regels voor woningsplitsing en verkamering (uren opgenomen in indirecte werkzaamheden)	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*3,0*	*2,3*	*2*	*2,6*	*Hoog*
2.3 Omgevingsplanactiviteiten kappen								
Illegaal kappen	*0,5*	*2,5*	*1,0*	*2,0*	*1,5*	*2*	*1,7*	*Gemiddeld*
2.4 Omgevingsplanactiviteiten erfgoed								
Illegale wijziging beschermd stads- en dorpsgezicht	*0,5*	*3,5*	*2,0*	*1,0*	*1,8*	*2*	*2,0*	*Gemiddeld*
Illegale wijziging gemeentelijk monument	*0,5*	*3,5*	*2,5*	*1,0*	*1,9*	*2*	*2,2*	*Gemiddeld*
2.5 Omgevingsplanactiviteiten overig								
Overige illegale omgevingsplanactiviteiten	*1,0*	*2,0*	*1,0*	*1,0*	*1,3*	*2*	*1,4*	*Laag*
2.6 Rijksmonumentenactiviteiten								
Illegale wijziging rijksmonument	*1,5*	*2,0*	*2,5*	*3,0*	*2,3*	*2*	*2,6*	*Hoog*
2.7 Activiteiten Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)								
Bouwen zonder of in afwijking bouwmelding / afd. 2.2a Bbl	*0,5*	*0,5*	*1,0*	*1,0*	*0,8*	*2*	*0,9*	*Laag*
Gebruiken zonder of in afwijking gereedmelding / afd. 2.2a Bbl	*0,5*	*0,5*	*1,0*	*1,0*	*0,8*	*2*	*0,9*	*Laag*
Sloopactiviteit zonder of in afwijking sloopmelding / § 7.1.3 Bbl	*1,5*	*1,5*	*2,0*	*2,0*	*1,8*	*2*	*2,0*	*Gemiddeld*
Gebruiksactiviteit zonder of in afwijking van gebruiksmelding / § 6.1.2 Bbl	*2,5*	*1,5*	*2,0*	*2,0*	*2,0*	*2*	*2,3*	*Gemiddeld*
Overige activiteiten Bbl zonder of in afwijking melding	*1*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1*	*1,0*	*Laag*

2.8 Overige situaties								
Schendingen zorgplichten, maatwerkregels en algemene regels die de veiligheid van de fysieke leefomgeving aantasten	*3,0*	*2,0*	*1,5*	*2,0*	*2,1*	*1*	*2,1*	*Gemiddeld*
Schendingen zorgplichten, maatwerkregels en algemene regels, overige situaties (incl. zorgplichten cultureel erfgoed uit het Bal)	*1,5*	*1,0*	*1,0*	*1,0*	*1,1*	*2*	*1,3*	*Laag*
Afwijken vergunning en afwijken maatwerkvoorschriftenbesluit	*1,5*	*1,0*	*1,0*	*2,0*	*1,4*	*2*	*1,6*	*Gemiddeld*
Spoedsituaties (zoals sloop, bouw, gebruik beperken)	*3,0*	*2,0*	*2,0*	*2,5*	*2,4*	*2,0*	*2,7*	*Hoog*

Bijlage 10: Taken en prioriteiten milieu

10.1 Algemeen

Met ingang van 1 januari 2025 draagt Hilversum alle inrichting gebonden basis- en plustaken VTH-milieu over aan de OFGV. Een deel van deze taken was al overgedragen, Hilversum voerde de VTH-milieutaken nog zelf uit ten aanzien van ongeveer 1.500 veelal kleinere bedrijven. Per 1 januari 2025 voert de OFGV namens Hilversum ook ten aanzien van deze kleinere bedrijven de VTH-milieutaken uit. Dit betekent dat het VTH-beleid van de gemeente Hilversum vanaf 2025 geen betrekking meer heeft op inrichting gebonden VTH-milieutaken.

Hilversum voert in 2025 nog wel zelf het Stimulerend Energietoezicht uit en het toezicht naar aanleiding van acute klachten gerelateerd aan horeca en evenementen. Dit gebeurt binnen het team Toezicht van de afdeling Publiekszaken. In 2025 loopt de Provinciale subsidie af die Hilversum ontvangt voor het Stimulerend Toezicht. In 2025 dient Hilversum een besluit te nemen over de uitvoering van de energietaken in 2026. De deelnemers in de OFGV hebben afgesproken om per 2027 de basistaken energie in te brengen bij de OFGV. Tot die tijd kan aan de OFGV een individuele meerwerkopdracht worden verstrekt tot uitvoering van energietaken.

Overige taken op het gebied van milieutoezicht zijn belegd bij de BOA's (domein milieu) van het team Handhaving van de afdeling Publiekszaken. Daarnaast zullen de BOA's aangewezen worden voor het toezicht op de acute aan horeca en evenementen gerelateerde klachten. Naar verwachting vindt die aanwijzing voor 2026 plaats. Tot de aanwijzing van de BOA's vindt het toezicht in verband met acute aan horeca en evenementen gerelateerde klachten nog plaats binnen het team Toezicht. Het toezicht door gemeentelijke medewerkers naar aanleiding van acute aan horeca- en evenementen gerelateerde klachten laat de inrichting gebonden basis- en plustaken van de OFGV onverlet.

Aangezien het huidige VTH-beleid zich niet uitstrekt over het werkveld van de BOA's, blijven de milieutaken die de BOA's uitvoeren in het VTH-beleid buiten beschouwing. De twee milieutaken die in 2025 binnen het team Toezicht worden uitgevoerd, het Stimulerend energietoezicht en toezicht naar aanleiding van acute aan horeca en evenementen gerelateerde klachten, hebben beide een hoge prioriteit.

10.2 Risico

Per handhavingstaak is berekend wat het risico is als de onder deze desbetreffende handhavingstaak liggende regels worden overtreden. Dit risico is bepaald aan de hand van zes negatieve effecten: veiligheid, volksgezondheid, natuur/milieu, financieel economisch, leefbaarheid en imago. Per handhavingstaak is er voor elk negatief effect een score van 1 tot 5 ingevuld. Hierbij geeft een 1 aan dat er nauwelijks of geen negatief effect is en een 5 dat er een ernstig negatief effect is. De optelsom van de zes verschillende effecten bepalen samen het uiteindelijke risico. De negatieve effecten zijn:

- Veiligheid: in hoeverre draagt het voldoen aan de geldende gedragsvoorschriften bij aan de fysieke veiligheid en in hoeverre zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de fysieke veiligheid te beschermen?
- Volksgezondheid: in hoeverre draagt het voldoen aan de geldende (gedrags)voorschriften bij aan de bescherming van de volksgezondheid en in hoeverre zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de volksgezondheid te beschermen? Hierbij kijken we ook naar de emotionele en psychische gezondheid bij het stellen van regels.
- Natuur/Milieu: in hoeverre draagt het voldoen aan de geldende gedragsvoorschriften bij aan bescherming van het milieu of natuur? Hierbij wordt met name gekeken naar langdurige schade aan natuur en milieu.

- Financieel-economisch (maatschappelijke schade): hoe groot is de financieel-economische schade voor de gemeente als alle subjecten de voor hen geldende gedragsvoorschriften overtreden? Gekeken naar zowel inkomstenschade (zoals niet ontvangen leges onder de Omgevingswet) als schade die wordt veroorzaakt door de overtreding.
- Leefomgeving: in hoeverre draagt het voldoen aan de geldende gedragsvoorschriften bij aan de kwaliteit van de leefomgeving en in hoeverre zijn de gedragsvoorschriften bedoeld om de kwaliteit van de leefomgeving te beschermen?
- Imago van de gemeente: hoe groot is de politiek-bestuurlijke afbreuk als de voorschriften uit dit onderwerp onvoldoende worden nageleefd? (geloofwaardigheid van de overheid).

10.3 Naleeftekort

Het naleeftekort bepaalt samen met het risico de uiteindelijke prioriteit. Het naleeftekort van een onder een handhavingstaak liggende regel wordt bepaald door drie factoren: 1) spontane naleving, 2) geforceerde naleving en 3) de overtredingskans. Elke factor levert een getal op. De optelsom van deze drie getallen samen bepalen het naleeftekort. Hoe hoger het getal van het naleeftekort, hoe slechter de onder een handhavingstaak liggende regels worden nageleefd.

De spontane en geforceerde naleving (ofwel naleefgedrag) is bepaald met behulp van de 'Tafel van Elf' (T11). De T11 is een door het Ministerie van Justitie aangedragen analysemodel waarmee aan de hand van elf dimensies wordt verklaard waarom regels al dan niet wordt nageleefd. De elf dimensies zijn ondergebracht in twee groepen: spontane en geforceerde naleving. De T11 analyse levert dan ook voor beide dimensies een getal op (zie ook www.it11.nl).

Door te weten waar de sterke en zwakke kanten zitten op het gebied van het naleeftekort, kan men gericht handhaven. Hierbij kan gedacht worden aan het geven van voorlichting als blijkt dat de kennis over een bepaalde regel laag is, of meer sanctioneel optreden als blijkt dat men de regels bewust overtreedt.

10.3.1 Spontane naleving

Met spontane naleving wordt bedoeld in hoeverre een burger of bedrijf zich uit eigen overweging houdt aan de wet- en regelgeving. Spontane naleving kan voortkomen uit kennis en draagvlak, normen en waarden, maatschappelijke controle en een kosten/baten afweging van (niet-) naleving.
Spontane naleving is beïnvloedbaar door een aantal aspecten, zoals voorlichting en communicatie. Door mensen goed te informeren over de voor hen geldende regels, zullen zij die regels beter kennen. Hierdoor ontstaat er meer draagvlak, waardoor bijvoorbeeld ook de (sociale) omgeving het overtreden van een regel sneller veroordeeld. De gemeente Hilversum vindt het belangrijk dat de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven wordt gestimuleerd. Het is dan ook een doelstelling om een meetbaar betere spontane naleving te realiseren.

10.3.2 Geforceerde naleving

Met geforceerde naleving wordt bedoeld in welke mate wet- en regelgeving wordt nageleefd door ingrijpen van de overheid. Het wordt bepaald door de mate waarop de regels in de praktijk worden gecontroleerd, en op welke wijze en met welke sancties het naleven van een regel wordt afgedwongen.
De geforceerde naleving is beïnvloedbaar door overheidsoptreden. Door bijvoorbeeld vaker te controleren, en door strenger en zichtbaarder te sanctioneren, zal de score van dit aspect beter worden. De voorkeur binnen de gemeente Hilversum is om vooral het spontane naleefgedrag te verbeteren. Waar nodig zal door het verbeteren van de geforceerde naleving een betere naleving worden gerealiseerd.

10.3.3 De overtredingskans

De overtredingskans (hoe vaak komt een overtreding daadwerkelijk voor) is voornamelijk bepaald op basis van beschikbare ervaringscijfers en ervaringen van de verschillende handhavers. Los van de ernst van de overtreding, is er gekeken hoe vaak een bepaalde regel in de praktijk wordt overtreden. Praktijkcijfers geven bijvoorbeeld aan dat de kans dat iemand illegaal een schuurtje achter zijn woning bouwt groter is dan de kans dat iemand dit in zijn voortuin doet. Goede voorlichting, en het strikter handhaven op handhavingstaken met een hoge overtredingskans zullen deze factor positief beïnvloeden.

10.4 Bepaling en uitvoering van de prioriteiten

De prioriteit van een bepaalde handhavingstaak/activiteit wordt primair bepaald door het risico en het naleeftekort. Er worden drie prioriteiten onderscheiden: hoog, gemiddeld en laag. Door het stellen van prioriteiten kan aan elke handhavingstaak/activiteit een passende interventie worden gekoppeld. Zo gaat Hilversum slim om met haar handhaving. Onderstaande tabel geeft de manier van prioriteren weer.

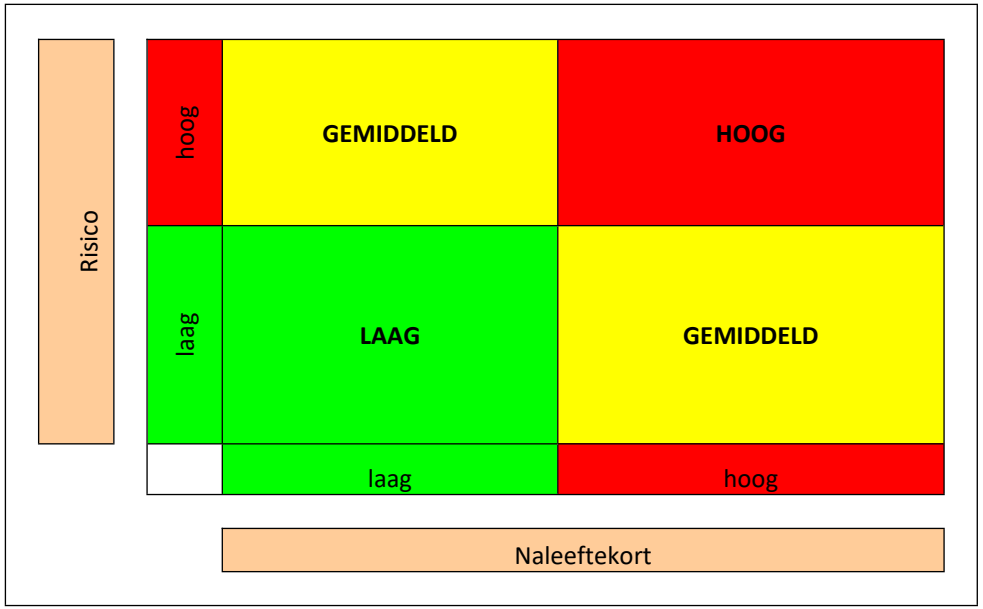

Figuur 10.1: Bepaling prioriteiten

10.4.1 Hoge prioriteit

Bij een hoge prioriteit wordt actief toezicht gehouden. Er wordt zo snel mogelijk gecontroleerd en waar nodig direct wordt opgetreden. In het uitvoeringsprogramma zijn er voldoende uren begroot om de hoog geprioriteerde handhavingstaken uit te voeren. Hierin is ook vastgelegd door wie en op welke wijze deze handhavingstaken worden uitgevoerd.

Ook kunnen formele handhavingsverzoeken een hoge prioriteit hebben. De gemeente kan door een klager in gebreke worden gesteld als er niet tijdig op het handhavingsverzoek wordt beslist. Hierdoor, en gelet op de beginselplicht tot handhaving, dwingt een formeel handhavingsverzoek doorgaans een hoge prioriteit af. Alleen bij bagatelzaken kan in dergelijke gevallen worden afgezien van handhavend optreden.

10.4.2 Gemiddelde prioriteit

Bij een gemiddelde prioriteit wordt er zo slim mogelijk gehandeld. De intensiteit van toezicht en handhaving blijven hierbij zo beperkt mogelijk. De wijze van optreden wordt met name bepaald door het naleeftekort. In tegenstelling tot het risico is dit aspect namelijk goed te beïnvloeden. Afhankelijk van de oorzaak van het hoge naleeftekort wordt er op een passende manier opgetreden. Hierbij kan gedacht worden aan voorlichting als blijkt dat de kennis over een bepaalde regel laag is. Het doel is dan ook om zo veel mogelijk door toezicht en indien nodig preventieve handhaving het naleeftekort te verbeteren.

Handhaving van de gemiddelde prioriteiten vindt zowel qua diepgang als intensiteit beperkt plaats. Bij het niet-objectgericht toezicht kan ervoor gekozen worden om gemiddeld geprioriteerde handhavingstaken in een bepaald gebied per thema te clusteren. Dit betekent dat er tijdens een wijkcontrole, eenmalig of periodiek, gericht kan worden gehandhaafd op handhavingstaken met een gemiddelde prioriteit. Bij objectgericht toezicht wordt er een lagere inspectiediepgang gehanteerd dan bij handhavingstaken met een hoge prioriteit (bijvoorbeeld uitsluitend een visuele controle). In het uitvoeringsprogramma zijn deze aspecten verder uitgewerkt.

10.4.3 Lage prioriteit

Als het risico en het naleeftekort laag zijn dan wordt er een lagere prioriteit aan deze handhavingstaak/activiteit gegeven. Is een handhavingstaak laag geprioriteerd dan zal er op deze handhavingstaak niet actief worden gehandhaafd. Er wordt alleen opgetreden op basis van externe signalen (klachten en/of handhavingsverzoeken) of als onderwerp van thematisch toezicht. Afhankelijk van waargenomen afnemend naleefgedrag kunnen er een beperkt aantal controles op laag geprioriteerde handhavingstaken plaatsvinden. Sanctionele handhaving als vervolg op deze controles vindt alleen plaats op ernstige overtredingen.
Overtredingen met een lage prioriteit worden in elk geval geregistreerd. Mocht blijken dat een aanvankelijk laag geprioriteerde handhavingstaak vaker voorkomt dan ingeschat, of een groter risico hebben dan gedacht, dan zal deze taak een hogere prioriteit moeten krijgen. Dit wordt bekeken bij de jaarlijkse evaluatie.

10.5 Prioriteitenmatrix milieu-taken

10.5.1 Objectgericht milieutoezicht

Tabel 10.1: Risicoanalyse en prioritering objectgericht toezicht milieu

Categorie	Effect van slecht naleefgedrag						Kans op slecht naleefgedrag	Prioriteit
	Veiligheid	Volks-gezondheid	Natuur/milieu/ omgevingswaarde	Financieel economisch	Leefbaarheid	imago		
Acute klachten horecainrichtingen[1]	2	3	3	3	4	4	Gemiddeld	Hoog
Stimulerend Energietoezicht	1	2	4	4	2	4	Gemiddeld	Hoog

10.5.2 Niet-objectgericht milieutoezicht

Tabel 10.2: Risicoanalyse en prioritering wijkgericht toezicht milieu

Categorie	Effect van slecht naleefgedrag						Kans op slecht naleefgedrag	Prioriteit
	Veiligheid	Volks-gezondheid	Natuur/milieu/ omgevingswaarde	Financieel economisch	Leefbaarheid	imago		
Acute klachten evenementen[1]	2	3	3	3	4	4	Gemidddeld	Hoog

[1] Toezicht door gemeente betreft acute klachten en laat inrichting gebonden basis- en plustaken OFGV onverlet.

Bijlage 11: Toezichtmatrices

Toezichtmatrix bouwen — Vergunningsgericht toezicht activiteit bouwen Gemeente Hilversum

LEGENDA :	BOUWFASEN : zie werkinstructie :	aanloop					onderbouw			bovenbouw				gevel / dak				afbouw												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
Tijdstip : **A** *Vooroverlegpunt* **B** *Uitvoeringspunt* **C** *Wachtpunt* **D** *Achterafpunt* Diepgang : **S** *Geen* **1** *Marginaal* **2** *Beperkt* **3** *Representatief* **4** *Integraal*	omschrijving toetsmoment :	oriënteringsgesprek	uitzetten bouw	uitgraven bouwput	fundering op staal	fundering op palen	funderingsconstructie	riolering	begane grond	wanden / kolommen	stempels / steigers	vloeren + balken	constructie overige verdiepingen	dak constructies	dak afwerking	buitenblad gevel	gevelopeningen	Nuts voorzieningen	hoogteverschil + vloerafscheiding	ventilatie + spuicapaciteit	brandveiligheid	vluchtmogelijkheden	brandveiligheidsinstallaties	bescherming geluid	bescherming geluid van installaties	wering van vocht	verbrandingslucht / rook	EP-gerelateerde installaties	EINDCONTROLE	
	Basisniveau >	A3	A2	S	B2	C2	C2	B1	B2	B2	B2	B2	B2	B2	D1	B2	D2	D1	D2	D2	D2	B2	B2	D1	S	S	D2	S	D1	
Cluster 1	Woningen	A3	B2	B2	C2	C2	C2	B1	C2	C2	B2	C3	B2	B2	S	B1	B1	D1	D2	D1	D2	D3	D2	S	S	S	S	D1	D3	
Cluster 2	woongebouwen, appartementen, kamerverhuur	A3	B2	B2	C3	C3	C3	B1	C2	C3	B2	C3	B3	B3	D2	D1	D2	D1	D2	D1	D4	D4	B3	S	S	S	S	D1	D3	
Cluster 3	logiesgebouw, restaurant, café, horeca, bedrijf, kanto	A3	B2	B2	C2	C3	C3	B1	C2	C3	B2	C3	B3	B3	D2	D1	D2	D1	D3	D1	D4	D4	B3	S	S	S	S	D1	D3	
Cluster 4	maatschappelijke gebouwen, school, etc.	A3	B2	B2	C3	C3	C3	B1	C2	C3	B2	C3	B3	B3	D2	D1	D2	D1	D3	D1	D4	D4	B4	S	S	S	S	D1	D3	
Cluster 5	uitbouw, aanbouw, bijgebouw, dakkapel, gevelwijzigi	S	S	S	B1		C1	S	B1	B1	B2	B1	B1	B1	D1	D1	B1	D1	D2	D1	D2	B2	S			S	S		D3	
Cluster 6	carport, schutting, pergola, kunstwerk, masten e.d.	S	S	S	S		C1	S		B2	S			D1	D1														D2	
	Afdelingsnr(s) Bouwbesluit / (Bouwverordening) >	(4.1,-4.13)	(4.4)	(4.7, 4.9)	2.1	2.1	2.1, 4.13	3.8, 3.9	2.1, 2.2, 5.1	2.1, 2.2, 3.5	(4.10)	2.1, 2.2	2.1, 2.2	2.1, 2.2	2.1, 3.6, 3.9, 5.1	3.1, 3.6, 3.17, 5.1	2.3, 2.10, 2.24, 2.25, 3.1, 3.6, 3.11, 3.20, 5.1	2.7, 2.9, 3.16, 3.18, 4.12	2.3-2.6, 4.2-4.11, 5.2	3.10, 3.11, 3.12	2.11-2.16, 2.22, 2.23	2.17-2.20	2.21 (5.1.2, 5.2.1)	3.1, 3.3-3.5	3.2	3.6, 3.7	3.13, 3.14	4.16, 4.17, 5.3	2.8, 2.24, 2.25, 3.4, 3.15, 4.2, 4.4, 4.10, 4.11 4.13-4.15, 5.2, (4.12, 4.14, 5.1.2, 5.1.3)	

Figuur 11.1: Toezichtmatrix bouwen

Toezichtmatrix slopen — Vergunningsgericht toezicht activiteit slopen Gemeente Hilversum

LEGENDA :	SLOOPFASEN :	aanloop			Beginfase/Asbestverw					Uitvoering vervolg				Oplevering			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Tijdstip : **A** *Vooroverlegpunt* **B** *Uitvoeringspunt* **C** *Wachtpunt* **D** *Achterafpunt* Diepgang : **S** *Steekproef* **1** *Visuele controle (Quick Scan)* **2** *Beoordeling van hoofdlijnen en hoofdaspecten* **3** *Beoordeling hoofdlijnen en kenmerkende details* **4** *Integrale controle van alle onderdelen*	omschrijving toetsmoment :	Externe veiligheid	Relatie met openbare weg	Relatie met belendingen	Hinder en overlast	Bodemaspecten	Rioolaansluitingen	Kabels en Leidingen	Asbestverwijdering	Hinder en overlast	Asbestverwijdering	Exerne veiligheid	Openbare weg	Milieuschadelijke stoffen	verwerking/afvoer sloopafval	Terreinafwerking (puinvrij)	
Sloopmelding zonder asbest		S	S	S	S	S	S	S	x	S	x	S	S	B3	D3	B1	
Vergunningplichtige sloopactiviteit zonder asbest		A3	A3	A3	B3	B3	B2	B1	x	B3	x	B3	B3	B3	D3	B2	

Figuur 11.2: Toezichtmatrix slopen

Bijlage 12: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen

12.1 Algemeen

Tabel 12.1: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen overtredingen algemeen

Taakveld	Overtreding	Modaliteit	Max. in €	Termijn
Algemeen	Geen medewerking verlenen aan toezichthouder	per overtreding	10.000	direct
	Ontbrekende onderzoek zoals preventieonderzoek, bodemonderzoek, energiebesparingsonderzoek, akoestisch onderzoek etc.	ineens	5.000	8 weken
	Overleggen ontbrekende gegevens, zoals logboek, administratie, energienota, lekdichtheid, registratie, rapportage etc.	ineens	1.000	4 weken

12.2 Overtredingen milieu

Tabel 12.2: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen overtredingen milieu

Taakveld	Overtreding	Modaliteit	Max. in €	Termijn
Afval	Opslag niet conform voorschriften	per week	5.000	4 weken
	Afval niet correct afvoeren	per overtreding	5.000	4 weken
	Scheiding afval niet conform voorschriften	per overtreding	5.000	4 weken
Bodem	Afvalstoffen op/in de bodem brengen	per overtreding	5.000	4 weken
	Keuring onder- of bovengrondse tank niet uitgevoerd	per week	4.000	8 weken
	Kathodische bescherming of peilbuis niet gecontroleerd	per week	2.000	4 weken
	Vloer niet vloeistofdicht	per week	400/m2	8 weken
	Vloeistofdichte (lek)bak ontbreekt	per week/bak	2.000/bak	4 weken
	Geen financiële zekerheid	per week	2.000	4 weken
(Externe) veiligheid	Brandscheiding en brandwerendheid niet op orde	per week	1.000	8 weken
	Opslag gevaarlijke stoffen niet volgens voorschriften	per overtreding	10.000	1 week
	Opslag kluis/ kast ontbreekt	per overtreding	4.000	6 weken
	Gasflessen niet tegen omvallen beschermd	per overtreding	1.000/fles	1 week
	Keuring gastank verlopen	per week	2.000/ tank	8 weken
	Keuring gasfles verlopen	per week	1.000/fles	4 weken
	Hekwerk bij gastank ontbreekt/niet tegen aanrijden beschermd	per overtreding	2.000	4 weken
Geluid	Geluidnorm overschreden	per overtreding	10.000	direct
	Geluidbegrenzer niet conform maatwerk ingesteld	per overtreding	5.000	direct
	Gedragsvoorschriften niet naleven	per overtreding	2.000	direct
	In werking buiten vergunde uren	per overtreding	10.000	direct

Lucht	Overschrijding emissie-eisen	per overtreding	10.000	4 weken
	Metingen niet (juist) uitgevoerd	per overtreding	1.000	4 weken
	Afvoerpijp niet op hoogte	per week	5.000	8 weken
	Niet juist gebruiken of ontbreken emissiebeperkende apparatuur (zoals (stof)filters, ontgeuringsinstallatie)	per overtreding	5.000	8 weken
	Geen keuring of onderhoud stook- of koelinstallatie	per week	2.500	8 weken
	Niet naleven voorschriften stook- of koelinstallatie	per week	2.000/ installatie	4 weken
Water	Illegale lozing	ineens	5.000	1 week
	Afscheider, controleput of zuiveringstechnische voorziening ontbreekt of niet conform voorschriften	per week	3.000	6 weken
Overig (milieu)	Geen melding (milieu)	ineens	3.000	4 weken
	Ongewoon voorval niet gemeld (milieu)	ineens	5.000	1 week

12.3 Overtredingen aanleggen, bouwen en slopen

Tabel 12.3: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen overtredingen aanleggen, bouwen en slopen

Taakveld	Overtreding	Modaliteit	Max. in €	Termijn
Algemeen	In strijd met stillegging bouw of sloop bouwwerk	per overtreding	50.000	direct
	Aanleggen, bouwen of slopen in strijd met (planregels) bestemmingsplan	per week	20.000	8 weken
Aanleggen	Aanleggen zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning kwalificatie licht: zoals kabels en leidingen, ophogen etc.	per week	10.000	6 weken
	Aanleggen zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning kwalificatie middel: zoals heiwerkzaamheden, bodem verlagen, gronden afgraven etc.	per week	15.000	6 weken
	Aanleggen zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning kwalificatie zwaar: zoals watergangen, oppervlakteverhardingen van wegen, regels t.a.v. archeologie etc.	per week	20.000	6 weken
Bouwen	Bouwen zonder of in afwijking van omgevingsvergunning, kwalificatie licht: zoals erfafscheiding, tuinmeubilair, vlaggenmasten, schotelantennes, zonweringen etc.	per week	10.000	8 weken
	Bouwen zonder of in afwijking van omgevingsvergunning kwalificatie middel: zoals aanbouw aan bestaand hoofdgebouw, bijgebouw, overkapping, paardenbak, regels t.a.v. archeologie, afwijking van vergunning t.a.v. woning of bedrijfsgebouw, etc.	per week	20.000	8 weken

	Bouwen zonder omgevingsvergunning kwalificatie zwaar: zoals een woning, bedrijfsgebouw etc.	ineens	100.000	8 weken
	Bouwen in strijd met het Bouwbesluit, kwalificatie licht: zoals technische voorschriften bruikbaarheid etc.	per week	10.000	8 weken
	Bouwen in strijd met het Bouwbesluit, kwalificatie middel: zoals technische voorschriften energiezuinigheid etc.	per week	15.000	8 weken
	Bouwen in strijd met het Bouwbesluit, kwalificatie zwaar: zoals technische voorschriften veiligheid, gezondheid etc.	per week	20.000	8 weken
Slopen	Slopen zonder of in afwijking van omgevingsvergunning of een melding, kwalificatie licht: zoals het slopen van een bijgebouw zonder asbest etc.	per week	5.000	6 weken
	Slopen zonder of in afwijking van omgevingsvergunning of een melding, kwalificatie middel	per week	10.000	6 weken
	Slopen zonder of in afwijking van omgevingsvergunning of een melding, kwalificatie zwaar	per week	30.000	6 weken
Taakveld	**Overtreding**	**Modaliteit**	**Max. in €**	**Termijn**
Monumenten	Verandering aan, op, in of bij een monument zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning.	per week	25.000	4 weken
	Verandering in beschermd stad- en dorpsgezichten zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning.	per week	20.000	4 weken

12.4 Overtredingen planologisch gebruik

Tabel 12.4: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen overtredingen planologisch gebruik

Taakveld	Overtreding	Modaliteit	Max. in €	Termijn
Strijdig gebruik	Gebruik in strijd met bestemmingsplan zoals verkeerd gebruik grond/erf, illegale handelingen buitengebied etc.	per week	10.000	8 week
	Strijdig gebruik bestemming: wonen of bedrijfsmatige activiteiten waar niet toegestaan, etc.	per week	20.000	10 weken

12.5 Overtredingen brandveiligheid

Tabel 12.5: Richtlijn dwangsombedragen en begunstigingstermijnen overtredingen brandveiligheid

Taakveld	Overtreding	Modaliteit	Max. in €	Termijn
Brandveilig gebruik	Geen melding voor brandveilig gebruik	ineens	5.000	8 weken
	Niet naleven voorschrift voor brandveilig gebruik	per week	3.000	8 weken

	Ontbreken document over adequate toepassing constructieonderdeel	ineens	3.000	1 week
	Overschrijden totaal onechte en/of ongewenste meldingen brandmeldinstallaties	per overtreding	5.000	direct
Voorschriften Bouwbesluit/Bbl	Ontbreken voorzieningen of niet volgens eisen, kwalificatie licht: zoals rookmelder, blustoestel, vluchtrouteaanduiding, zelfsluitende deur, etc.	per week	3.000	2 weken
	Ontbreken voorzieningen of niet volgens eisen, kwalificatie middel: zoals brandweeringang, brandmeldinstallatie, aankleding ruimten, verbindingsweg, etc.	per week	6.000	4 weken
	Ontbreken voorzieningen of niet volgens eisen, kwalificatie zwaar: zoals ontruimingsinstallatie, bluswatervoorziening nooduitgang etc.	per week	10.000	8 weken

Bijlage 13: Overzicht veranderingen onder de Omgevingswet

13.1 Inleiding

In dit VTH-beleid is al zo veel mogelijk in de tekst zelf beschreven wat de veranderingen zullen zijn onder de Omgevingswet voor de uitvoering van verschillende VTH-taken. Echter zetten we in deze bijlage de veranderingen ook graag nog even overzichtelijk op een rijtje.

Onder de Omgevingswet, die naar verwachting 1 juli 2022 in zal gaan, zullen de algemene rijksregels minder vergunningplichten voor activiteiten bevatten. Voor de meest voorkomende activiteiten, zoals milieubelastende activiteiten en bouwactiviteiten, geldt in principe nog steeds een plicht om een omgevingsvergunning aan te vragen. De wetgever heeft op rijksniveau voor zoveel mogelijk activiteiten algemene regels gemaakt. Daardoor heeft de initiatiefnemer van een activiteit niet meer altijd toestemming nodig. Voor milieuactiviteiten meestal niet. De wijzigingen ten aanzien van de omgevingsvergunning worden in de volgende paragrafen uiteengezet.

13.2 De reguliere procedure wordt standaard

Met de komst van de Omgevingswet wordt de reguliere procedure voor vergunningverlening de standaard. Omgevingsvergunningaanvragen moeten in nog maar 8 weken (i.p.v. 6 maanden) behandeld worden. Daarbij komt dat onder de Omgevingswet ook meer grotere ontwikkelingen met een reguliere procedure in plaats van met een uitgebreide procedure afgehandeld moeten worden. De onderzoekslast en de gewenste afstemming bij grotere ontwikkelingen zijn echter vaak groot. Dit brengt dus een uitdaging met zich mee.

De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om de uitgebreide procedure toe te passen voor een omgevingsplanactiviteit met grote impact of wanneer er veel betrokkenen zijn. Onder de Omgevingswet is het gewenst dat de uitgebreide procedure een uitzondering is. De gemeenteraad kan ook besluiten zichzelf tot adviseur met instemming aan te wijzen. Het vragen om advies of instemming schort de beslistermijn van de Awb niet op. Het beslistermijn wordt wel langer wanneer een besluit tot instemming verplicht is gesteld én de reguliere procedure geldt. In plaats van de normale termijn van 8 weken, geldt dan een termijn van 12 weken. Als de uitgebreide procedure van 26 weken geldt, komt er geen langere beslistermijn.

13.3 De vergunning van rechtswege vervalt

Het verlenen van een vergunning van rechtswege kan problemen opleveren als het gaat om de toedeling van functies aan locaties door het Rijk en de provincie in verband met nationale en provinciale belangen. Deze toedeling vindt zo veel mogelijk plaats in het omgevingsplan. Diverse belangen kunnen schade ondervinden door een van rechtswege verleende omgevingsvergunning. Om die reden vervalt de ‘lex silencio positivo’, oftewel de ‘vergunning van rechtswege’.

Als de beslistermijn is verstreken, maar er nog geen besluit is genomen, dan kan het zijn dat het bevoegd gezag een dwangsom moet betalen aan de aanvrager. Op grond van artikel 4.17 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is het bestuursorgaan een dwangsom verschuldigd vanaf twee weken nadat de beslistermijn is verstreken én het bestuursorgaan een ingebrekestelling heeft ontvangen van de aanvrager. Het bestuursorgaan zal vervolgens voor elke dag dat het in gebreke is, met een maximum van 42 dagen, een dwangsom verbeuren. De hoogte van de dwangsom is vastgelegd in artikel 4.17, lid 2, Awb en is maximaal €40,- per dag. De maximaal verschuldigde dwangsom bedraagt €1.442,-.

13.4 Eén loket, één bevoegd gezag

De Omgevingswet gaat uit van één loket en één bevoegd gezag. De wet zet daarmee de uitgangspunten uit de Wabo voort en stuurt aan op een verdere integratie. Het loket wordt grotendeels vormgegeven door middel van de landelijke voorziening in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het DSO bundelt het oude OLO, ruimtelijke plannen en het Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) voor meldingen. Daarnaast worden de verschillende informatiehuizen zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Ondergrond (BRO) en het kadaster gebundeld. Daarbij moet het bevoegd gezag ook aansluiten op/verplicht gebruikmaken van andere landelijke voorzieningen zoals het handelsregister. De functionaliteit van het digitale loket is grotendeels afhankelijk van de gemeentelijke voeding. Door middel van toepasbare regels kan er een overzicht gegeven worden van wat er kan en mag. Het waterschap en de provincie blijven voor specifieke taken net zoals onder de huidige situatie bevoegd gezag, daardoor zal het één loket idee niet geheel vormkrijgen. Het is bijvoorbeeld zo dat een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit bij het waterschap als aparte aanvraag moet worden ingediend.

13.5 Meldingen en aanvragen komen binnen via DSO, per mail of analoog.

Nadat de Omgevingswet in werking is getreden, komen er geen aanvragen en meldingen meer binnen via het OLO of vanuit het AIM, deze beide functies zijn gecombineerd in het DSO. Om met het DSO te kunnen communiceren zijn nieuwe VTH-applicaties nodig. Ook de aansluiting moet aangepast worden aan de nieuwe landelijke standaarden. Onder de Omgevingswet mogen de aanvragen, net zoals onder de Wabo het geval was, ook nog steeds analoog ingediend worden.

13.6 Nieuwe definities, begrippen en terminologie

Met de Omgevingswet worden nieuwe termen en begrippen geïntroduceerd en dat heeft weerslag op de huidige standaard documenten, formulieren en ICT-systemen. In de Stelselcatalogus Omgevingswet staan begrippen, definities, waardenlijsten en informatieproducten die te maken hebben met de Omgevingswet. Overheden en andere organisaties kunnen de gegevens in de catalogus gebruiken in hun eigen werkprocessen. Het zorgt ervoor dat iedereen dezelfde taal spreekt en het maakt interbestuurlijk werken gemakkelijker.

Om de regels goed vindbaar en leesbaar in het DSO te krijgen, zijn eisen gesteld aan de opmaak van Omgevingswetbesluiten. Overheden moeten deze besluiten publiceren via een nieuw publicatieplatform, de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB). De Standaard voor officiële publicaties (STOP) ondersteunt de functies opstellen, vaststellen, bekendmaken en beschikbaar stellen van officiële overheidspublicaties. De Toepassingsprofiel Omgevingsdocumenten (TPOD) standaarden zorgen ervoor dat juridische regels aan werkingsgebieden en geometrie zijn gekoppeld. Zo kan men ook op een kaart zien welke regels waar gelden.

13.7 Aanvraagvereiste participatie

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Het vroegtijdig betrekken van de omgeving moet zorgen voor meer draagvlak en betere besluiten. Participatie is een aanvraagvereiste, waarbij de aanvrager moet aangeven of er participatie is toegepast, op welke manier en wat gedaan is met de uitkomsten hiervan. Participatie is geen wettelijke weigeringsgrond, maar maakt deel uit van de integrale afweging. De gemeenteraad kan zwaarwegende gevallen aanwijzen waarbij participatie verplicht is. De gemeenteraad van Hilversum heeft in het raadsbesluit van 15 september 2021 echter aangegeven hier vooralsnog vanaf te zien. Daarnaast is de gemeente verplicht om vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet een participatiebeleid op te stellen waarin is vastgelegd hoe participatie is vormgegeven en welke eisen daarbij gelden. Er zijn geen verdere inhoudelijke eisen vastgesteld.

13.8 De ‘knip’ (en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, Wkb)

Voor de omgevingsvergunningaanvraag voor de activiteit bouwen geldt onder de Wabo een weigeringsgrond wegens strijdigheid met het Bouwbesluit, redelijke eisen van Welstand en het bestemmingsplan. Met de Omgevingswet wordt dit anders. De Omgevingswet maakt een splitsing in de activiteit ‘bouwtechnische toets’ aan het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) (ziet uitsluitend toe op de technische eisen waaraan een bouwwerk en zijn omgeving moet voldoen) en de activiteit ‘omgevingsplanactiviteit’ (toets aan de planologische aspecten in het omgevingsplan).

Door deze ‘knip’ en de komst van de Wkb verandert de rol van de gemeente bij technische toetsing van bouwaanvragen. De technische eisen komen terecht in het Bbl en worden uiteindelijk getoetst door private kwaliteitsborgers. Dit gaat in geleidelijke stappen.

Voor de gemeente komt hierdoor vooral de nadruk te liggen op het aanwijzen van zaken waarvoor zij een vergunningplicht willen behouden, onder andere vanwege de evenwichtige toedeling van functies. Dit bedraagt in vele gevallen een lokale keuze waarvan de resultaten in het omgevingsplan moeten landen. Via het omgevingsplan kunnen er nog wel extra technische eisen worden toegevoegd, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid. Dit gaat in eerste instantie wel om een bestuurlijke keuze die voortkomt uit de omgevingsvisie.

13.9 Omgevingsvergunning na 5 jaar verwerken in omgevingsplan

De actualisatieplicht die bij bestemmingsplannen verplicht was, geldt niet voor de omgevingsplannen. Echter moeten wijzigingen binnen het plan wel binnen een ‘redelijke’ termijn verwerkt zijn. Dit past bij het meer dynamische karakter van het omgevingsplan als onderdeel van de, door de Omgevingswet geïntroduceerde, beleidscyclus.

In de praktijk betekent de redelijke termijn dat de omgevingsvergunning voor het afwijken van het omgevingsplan binnen 5 jaar in het omgevingsplan verwerkt moet zijn. Dit geldt nog niet direct vanaf inwerkingtreding van de Omgevingswet (artikel 10a.12, Omgevingswetbesluit). De verwachting is dat dit pas vanaf 2029 geldt (artikel 22.5, lid 2, Ow). Deze eis zorgt ervoor dat vanaf inwerkingtreding van de wet de afgegeven vergunningen nauwkeurig geregistreerd moeten worden wanneer er gevolgen zijn voor het omgevingsplan.

13.10 Nieuw toetsingskader VTH

De Omgevingswet wordt het wettelijk toetsingskader voor de fysieke leefomgeving. Alle aanvragen worden getoetst aan de Omgevingswet en bijbehorende AMvB’s en aanvullingswetten. Hoofdstuk 18 van de Omgevingswet beschrijft alle regels m.b.t. handhaving. De opzet en inhoud van dit hoofdstuk is gebaseerd op hoofdstuk van de huidige Wabo beschrijft in drie afdelingen de bestuursrechtelijke handhaving, de strafrechtelijke handhaving en de handhaving van een projectbesluit. De Omgevingswet introduceert twee nieuwe bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten, namelijk de bestuursdwangbevoegdheid voor het instemmend bestuursorgaan en voor de minister van Infrastructuur en Milieu. Daarnaast is de bevoegdheid tot het intrekken van een begunstigende beschikking en de bestuurlijke boete overgenomen in de Omgevingswet.

13.11 Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeente Hilversum?

De algemene toepassing van de reguliere procedure, de digitale verwerking in het DSO en de wijzigingen in de inhoudelijke beoordeling onder de Omgevingswet hebben zeker organisatorische gevolgen. Er zal opnieuw gekeken moeten worden naar de manier waarop aanvragen binnenkomen en intern worden doorgezet en afgehandeld. Ook moeten nieuwe werkafspraken worden gemaakt over het (op tijd) aanleveren van gegevens en adviezen.

De integrale afweging van de vergunning moet worden vormgegeven en de vergunning moet volledig digitaal worden afgehandeld in een nieuwe digitale omgeving. Dit heeft gevolgen voor de werkprocessen zoals ze nu zijn vastgelegd.

De vergunningplichten uit de verordeningen gaan deel uitmaken van het omgevingsplan en worden dus onderdeel van de integrale afweging ten aanzien van een evenwichtige toedeling van functies. Dit kan betekenen dat vergunningplichten uit de verordeningen kunnen komen te vervallen of geïntegreerd worden met vergunningplichten uit de ‘oude’ bestemmingsplannen.

Deze ontwikkeling heeft ook gevolgen voor de manier waarop de vergunningverlening van de APV en bijzondere wetten nu is georganiseerd.

Daarnaast komt (gefaseerd) de technische toets van de bouwvergunning bij een externe kwaliteitsborger te liggen. Dit zal ook gevolgen hebben voor de hoeveelheid en de inhoud van het werk.

Bij het opstellen van dit VTH-beleidsplan is in de doelstellingen rekening gehouden met de noodzakelijke veranderingen die moeten worden doorgevoerd voor de komst van de Omgevingswet. In het Uitvoeringsprogramma zijn deze doelstellingen vertaald naar concrete activiteiten. Aan de hand van de veranderingen die de werkwijze en de processen voor V, T en H doormaken naar aanleiding van de uitgevoerde activiteiten zal dit VTH-beleid moeten worden geactualiseerd.

EERSTE ADDENDUM BIJLAGENBUNDEL BIJ VTH-BELEID OMGEVINGSRECHT 2021-2026

Hilversum
Mediastad

Hilversum, juni 2023
Actualisatie december 2024

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1	Evaluatie VTH-beleid 2017-2020
Bijlage 2	Omgevingsanalyse
Bijlage 3	Onderbouwing financiële en personele middelen
Bijlage 4	Wkb-beleid gemeente Hilversum
Bijlage 5	Landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid

Bijlage 1	Evaluatie VTH-beleid 2017-2020

2020

VTH Beleidsevaluatie 2016 - 2019 & rapportage 2019

EINDCONCEPT D.D. 14 SEPTEMBER 2020

Samenvatting

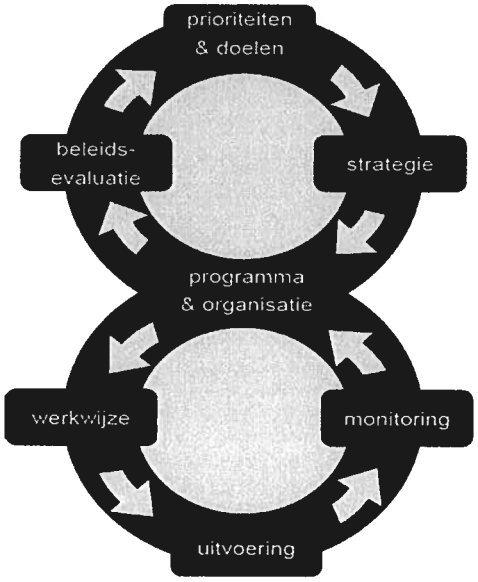

Big 8 VTH-cyclus

Gemeenten hebben wettelijke taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in de fysieke leefomgeving. Al deze taken zijn opgenomen in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Alle verplichtingen uit de Wabo zijn in het Besluit Omgevingsrecht (Bor) vertaald naar de 'Big 8' VTH-cyclus. Onderdeel van deze cyclus is de voorliggende beleidsevaluatie. In deze evaluatie wordt het in 2017 opgestelde beleid geëvalueerd. Tevens wordt in dit document ingegaan op de uitvoering van het VTH-proces. Daarom wordt dit document naast de evaluatie ook beschouwd als een jaarrapportage over het jaar 2019.

In het VTH-beleid Omgevingsrecht 2017 - 2020 zijn de prioriteiten en doelstellingen opgenomen om zo te zorgen voor een leefbaar, schoon en veilig Hilversum. Dit beleid is daarmee een vertaling van de bestuurlijke uitgangspunten en beleidskeuzes. Met deze beleidsevaluatie worden deze doelstellingen geëvalueerd en wordt er voor de periode 2016 – 2019 gekeken of er aan de doelstellingen die in het beleid zijn gesteld wordt voldaan. De evaluatie is intern uitgevoerd. Hierbij bleek dat de doelstellingen uit het beleid vaak niet SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) genoeg waren en dat niet alle gewenste informatie op een goede manier uit het zaaksysteem gehaald kon worden. Hierdoor konden niet alle doelstellingen volledig worden geëvalueerd.

In vergelijking met 2016 en 2017 is bij veel doelstellingen een verbetering zichtbaar. Echter, in deze periode is het aantal vergunningaanvragen ook fors toegenomen en zijn er verschuivingen in inhoudelijke thema's geweest, waardoor het beleid en de uitwerking daarvan niet altijd actueel meer is of de doelen niet altijd gehaald worden. Ook in 2019 zijn nieuwe verbeteringen doorgevoerd. Zo is gestart met het werken met Omgevingsregisseurs en wordt er bij initiatieven voor ruimtelijke ontwikkelingen gewerkt met anterieure overeenkomsten voor ondermeer kostenverhaal.

Op basis van de evaluatie en het proces er toe zijn de volgende aanbevelingen voor het nieuwe beleid geformuleerd:

1. Houd het VTH-beleid actueel
2. Maak de doelstellingen SMART
3. Zorg voor een goede vertaling naar het zaaksysteem
4. Herijk de prioriteitenmatrix
5. Maak een plan om de doorlooptijd van vergunningverlening in te korten
6. Betrek de eindgebruiker bij het VTH-Beleid

Met het in beeld brengen van het volledige VTH-proces wordt duidelijk per onderdeel (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) waar de focus ligt en waar per team de doelen voor worden gesteld. Dit kan vertaald worden naar de prioriteitenmatrix en de doelstellingen in het nieuwe VTH-beleid. Wel is het van belang om deze doelstellingen SMART te formuleren zodat duidelijk is wanneer er aan de doelstelling is voldaan. Bij de huidige evaluatie was onduidelijk waar de informatie te vinden was en of de informatie beschikbaar was. Door op voorhand duidelijk de partijen te betrekken die het zaaksysteem inrichten en daar te bespreken hoe de informatie verwerkt

gaat worden, kan dit bij de evaluatie veel tijd schelen en kan er een goede evaluatie worden uitgevoerd.

Uit de evaluatie komt ook naar voren dat de doorlooptijd van een vergunning nog maar voor 77% gehaald wordt. Het vergunningentraject wordt vaak als lang traject ervaren wat voor een aanvrager als een lang en onzeker proces wordt gezien. De politieke wens is om 90% van de vergunningen binnen 8 weken af te ronden. Hiermee krijgt de aanvrager ook sneller duidelijkheid over het verzoek. Om dit te realiseren is het van belang om inzichtelijk te maken wat er voor deze wens benodigd is.

De VTH-cyclus is juist gericht als dienstverlenend naar externe partijen. Met de komst van de Omgevingswet wordt participatie belangrijker en krijgen externe partijen een belangrijkere rol. Het is daarom van belang om in de VTH-cyclus ook de eindgebruiker mee te nemen.

Inhoudsopgave

Samenvatting....1

1. Inleiding....4

2. Evaluatie van de doelstellingen....5

2.1 Vergunningen worden afgehandeld binnen (wettelijk) gestelde termijnen. 5

2.2 De gemeente heeft de ambitie om burgers/ bedrijven geen informatie/ onderzoeken te vragen die de gemeente al heeft. 5

2.3 Niet meer dan 20% van alle termijnen voor aanvragen om een omgevingsvergunning verlengen....6

2.4 Begrijpelijke brieven schrijven (Taalniveau B1)....6

2.5 Heldere en makkelijk te vinden informatie op www.hilversum.nl....7

2.6 Bij verzoeken om van een bestemmingsplan af te wijken brengt(en) de aanvrager(s) de belangen van buren/omwonenden/buurt in beeld. 7

2.7 Complete vooronderzoeken worden binnen 6 weken behandeld....7

2.8 Bijdragen aan de leefomgevingskwaliteit van wijken in samenwerking met bewoners en andere betrokkenen. Een integraal- en signaal toezicht. 7

2.9 Toezicht en handhaving op basis van risico en naleeftekort. Doel- en effectgericht. Toezicht en handhaving is geen doel op zich....8

2.10 Rechtsgelijkheid waarborgen door handhaving. Geloofwaardigheid van wet- en regelgeving in stand houden en versterken. 8

2.11 Programmatisch werken in transparante processen met meetbare doelen, monitoring, evaluatie en bijsturing om ook op langere termijn over een adequaat VTH-beleid te beschikken. ...9

2.12 Duidelijke afspraken over de samenwerking tussen betrokken disciplines en organisaties.....9

2.13 Toezicht: 80% van de MOR-meldingen (Melding Openbare Ruimte) die binnen de reikwijdte van het VTH-beleid vallen, worden binnen 6 weken afgehandeld....10

2.14 80% van bezwaarschriften voor een omgevingsvergunning leidt tot ongegrondverklaring 12

3. Aanbevelingen....13

1. Houd het VTH-beleid actueel 13

2. Maak de doelstellingen SMART....13

3. Zorg voor goede verwerking van doelstellingen in de zaaksystemen 13

4. Herijk de prioriteitenmatrix....13

5. Maak een plan om de doorlooptijd van vergunningen in te korten....13

6. Betrek de eindgebruiker bij het VTH-beleid 13

Bijlagen....14

1 Tabel afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2016....14

2 Tabel afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2017....15

3 Afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2018....16

4 Afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2019....17

1. Inleiding

Gemeenten hebben wettelijke taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in de fysieke leefomgeving. Daaronder vallen onder andere bouwen, gebruik, milieu en brandveiligheid. De taken zijn op genomen in de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) en verder uitgewerkt in het Besluit Omgevingsrecht (Bor), Hoofdstuk 7.

In 2017 is er door de gemeente Hilversum VTH-beleid vastgesteld voor de periode 2017 - 2020. Met dit beleid is de basis gelegd voor de programmatische en integrale uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van het omgevingsrecht. In dit beleid zijn de bestuurlijke uitgangspunten en beleidskeuzes weergegeven door middel van doelstellingen. In deze beleidsevaluatie onderzoek we in welke mate de doelstellingen uit het beleid zijn gerealiseerd en waar aanpassingen wenselijk zijn voor de nieuwe beleidsperiode. Tevens wordt in dit document ingegaan op de uitvoering van het VTH-proces. Daarom wordt dit document naast de evaluatie ook beschouwd als een jaarrapportage over het jaar 2019.

In het beleid zijn de onderstaande doelstellingen opgenomen.

Doelstellingen vanuit het VTH-beleid:

- Vergunningen en meldingen worden afgehandeld binnen de (wettelijk) gestelde termijnen.
- De gemeente heeft de ambitie om burgers en bedrijven geen informatie of onderzoeken te vragen die de gemeente al heeft.
- Terughoudendheid met het verlengen van de termijn van een Omgevingsvergunning. Niet meer dan 20% van de termijnen wordt verlengd.
- Het stellen van begrijpelijke brieven (taalniveau B1 en in briefvorm).
- Helder en makkelijk te vinden informatie via www.hilversum.nl
- Bij verzoeken om van het bestemmingsplan af te wijken worden de belangen van de buurt, buren en/of omgeving in beeld gebracht.
- Vooronderzoeken worden binnen een termijn van 6 weken afgehandeld.
- Bijdragen leveren aan de leefomgevingskwaliteit van wijken in samenwerking met bewoners en andere betrokkenen
- Effectief en efficiënt toezicht doormiddel van integraal- en signaaltoezicht.
- Toezicht en handhaving op basis van risico en naleeftekort.
- Rechtsgelijkheid waarborgen. Zonder handhaving hebben overtreders een oneigenlijk voordeel ten opzichte van mensen die zich wel aan de regels houden.
- Geloofwaardigheid van de wet- en regelgeving in stand houden en versterken
- Programmatisch werken in transparante processen met meetbare doelen, monitoring, evaluatie en bijsturing om ook op langere termijn over een adequaat VTH-beleid te beschikken.
- Duidelijke afspraken over de samenwerking tussen betrokken disciplines en organisaties
- 80% van de MOR-meldingen (Melding Openbare Ruimte) die binnen de reikwijdte van het VTH-beleid vallen, worden binnen 6 weken afgehandeld.
- Bezwaarschriften, gericht tegen besluiten die zijn genomen in het kader van VTH omgevingsrecht, leiden in tenminste 80% van die gevallen tot een ongegrondverklaring.

In hoofdstuk twee worden de bovengenoemde doelstellingen geëvalueerd. Vervolgens worden er in hoofdstuk drie een aantal aanbevelingen gedaan. Vervolgens zijn er 4 bijlagen toegevoegd.

2. Evaluatie van de doelstellingen

2.1 Vergunningen worden afgehandeld binnen (wettelijk) gestelde termijnen.

De afhandeling binnen de wettelijk gestelde termijn voor vergunningen is op twee verschillende manieren geraadpleegd. Voor de leesbaarheid is in de bijlage (1 tot en met 4) de volledige tabel van het aantal vergunningen toegevoegd. Per type aanvraag is uitgesplitst hoeveel er op tijd, te laat verleend of ingetrokken zijn.

Voor de jaren 2016 en 2017 is dit uit het zaaksysteem gehaald. Sinds 2018 is er een WABO-monitor waaruit alle vergunningen op te vragen zijn. Dit komt het proces ten goede. Het verwerken van de informatie uit het zaaksysteem om te komen tot een overzichtelijk Excel-bestand vergt veel tijd. Vervolgens zullen de gegevens nog verwerkt moeten worden om tot 'toetsbare' gegevens te komen. In 2018 is het raadplegen van statistieken mogelijk via de WABO-monitor. Door het goed invoeren in het zaaksysteem worden de gegevens direct gekoppeld aan de WABO-monitor en zijn deze direct te raadplegen via grafieken en tabellen.

Het aantal vergunningen is tussen 2016 en 2017 bijna verdubbeld. Tussen 2017 en 2018 is dit iets teruggezakt en in 2019 is gelijk gebleven ten opzichte van 2018. Opvallend is wel dat er veel vergunningaanvragen worden ingetrokken. Dit is steeds ongeveer een derde van het totaal aantal aanvragen. Bij het overzicht hoeveel vergunningen op tijd zijn geweigerd of verleend zijn de ingetrokken vergunningen buiten beschouwing gelaten.

In 2017 is er wel een daling zichtbaar in het aantal vergunningen dat op tijd is verleend. In 2016 was dit 50,7% van de geweigerde en verleende vergunningen. In 2017 is dit percentage 48,3%. Vanaf 2018 is wel een stijgende lijn zichtbaar in het aantal op tijd vergunde vergunningen. 63% van de behandelde vergunningen is binnen de wettelijk gestelde termijn behandeld. In 2019 is er sprake van 77% van de behandelde vergunningen binnen de wettelijke termijn. Hierbij is dus duidelijk sprake van een positief stijgende lijn, maar de doelstelling is nog niet volledig behaald. De aanvragen die niet binnen de wettelijke termijn zijn behandeld zijn primair vergunningen waarvan de termijn opgeschort is geweest (verzoek om aanvulling dan wel opschorting in overeenstemming met de aanvrager).

2.2 De gemeente heeft de ambitie om burgers/ bedrijven geen informatie/ onderzoeken te vragen die de gemeente al heeft.

Onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is dit een vereiste. Waar we weten dat informatie al voorhanden is, bijvoorbeeld in een andere aanvraag, geven we aan dat we de informatie voor dit doel hergebruiken. Toch wordt dit niet actief gecontroleerd en geregistreerd. Dit zou verbeterd kunnen worden door bij het indienen van de aanvraag, de aanvrager te laten aangeven of de aanvrager al informatie aan ons geleverd heeft bij een andere aanvraag.

Informatiehuishouding is een onderdeel van de Omgevingswet. Er wordt meer data aan elkaar gekoppeld en hergebruikt. Dit wordt onder de Omgevingswet gedaan door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Gemeenten leveren informatie aan die in het DSO opvraagbaar en herbruikbaar is. Doel is dat iedereen dezelfde informatie tot zijn beschikking heeft en daarmee een transparanter, goedkoper en sneller proces ontstaat. Dit doel wordt onder de Omgevingswet verder uitgewerkt.

2.3 Niet meer dan 20% van alle termijnen voor aanvragen om een omgevingsvergunning verlengen.

Uit de beschikbare gegevens van 2016 en 2017 is het niet mogelijk de koppeling te maken of de termijn van een omgevingsvergunning is verlengd. Bij de invoering van de kwaliteitsmonitor WABO in 2018 is dit wel na te gaan. In de figuren 1 en 2 is per jaar het aantal vergunningen gesplitst in de verlengde termijn en zonder verlenging. Hieruit blijkt dat het percentage voor het aantal verlengde termijnen in 2018 lager is dan de gestelde 20% met 15,2%. In 2019 is de doelstelling niet gehaald met een percentage van 33%.

Figuur 1: aantal verlengde termijnen 2018

Figuur 2: aantal verlengde termijnen 2019

2.4 Begrijpelijke brieven schrijven (Taalniveau B1)

Deze doelstelling sluit goed aan bij het nieuws van oktober 2019 dat overheden complexe brieven schrijven die voor veel burgers niet te begrijpen zijn. Het ministerie van Binnenlandse Zaken wil dat overheden brieven makkelijker en toegankelijker maken voor de burger.

De brieven voor vergunningen worden op dit moment herschreven door de gemeente Hilversum en in het goede format gezet. Deze eerste nieuwe conceptversie wordt aan Loo van Eck Communicatie gestuurd die deze versie controleert en waar nodig aanpast met betrekking tot het taalniveau. Op basis van deze versie wordt er nog een reviewronde gedaan bij de gemeente Hilversum. Na deze ronde wordt de brief nogmaals naar Loo van Eck gestuurd, en hieruit volgt een definitieve versie. Deze versie wordt dan de standaard brief. Deze dient als voorbeeld en uitgangspunt voor vergunningen.

Daarnaast wordt er voor werknemers van de gemeente Hilversum een training georganiseerd om heldere brieven en e-mails te schrijven. Deze training zorgt ervoor dat de lezer binnen 10 seconden de inhoud van de brief weet, medewerkers in korte tijd een brief of e-mail kan schrijven en inzicht geeft bij wat en hoe iets vertelt moet worden. Daarbij is de benadering lezersgericht en geeft ruimte voor service.
Deze training moet ook periodiek worden aangeboden in de organisatie. Daarnaast is het goed om een schrijfwijzer op het intranet te zetten zodat hierop kan worden teruggevallen bij het schrijven van brieven. Interne bekendheid is hierbij belangrijk en dit kan nog beter geborgd worden.

Bij veel afdelingen binnen Publiekszaken wordt al gewerkt met het '4-ogen principe'. Hierbij leest en controleert een andere collega de brief voordat deze wordt verzonden.

2.5 Heldere en makkelijk te vinden informatie op www.hilversum.nl

De website is ingericht naar hoe een inwoner zijn informatie nodig heeft. Samen met inwoners en ondernemers is er in 2017 gekeken naar de informatie die beschikbaar is op de website. Er was veel informatie beschikbaar, maar door de vele beschikbare informatie verdween het overzicht op de website. Door met ondernemers en inwoners te kijken waar de behoefte ligt voor informatie en te kijken vanuit hun perspectief is de website opnieuw ingericht. Op de website staat nu minder informatie, maar de informatie die beschikbaar is dekt al wel de meeste vragen van de inwoner of ondernemer. Er is een systeem met content beheerders die per onderwerp de website actueel houden. Per team is hiervoor iemand aangewezen in de organisatie.

2.6 Bij verzoeken om van een bestemmingsplan af te wijken brengt(en) de aanvrager(s) de belangen van buren/omwonenden/buurt in beeld.

Sinds 1,5 jaar wordt dit actief vermeld in het Omgevingsteam bij behandeling van een vooronderzoek. Het is echter nog geen indieningsvereiste en kan dus ook niet goed geëvalueerd worden. Onder de Omgevingswet zal het participatieproces verder worden vormgegeven. Daarin wordt onder meer ook gevraagd naar de belangen van de omgeving.

2.7 Complete vooronderzoeken worden binnen 6 weken behandeld

Bij het aanvragen van een vooronderzoek via de gemeentelijke website is aangegeven dat er, mits de aanvraag volledig is, er gestreefd wordt binnen 6-8 weken een reactie vanuit de gemeente wordt gegeven. Indien het vooronderzoek ook bij het Omgevingsteam behandeld moet worden, is het streven om binnen 2 weken een advies te geven. Echter is dit een intern streven en is geen doelstelling. Wanneer er in het belang van de initiatiefnemer een langere behandeltijd benodigd is, kan er ook van de 6 – 8 weken worden afgeweken omdat er geen fatale termijn aan gekoppeld is.

Over het jaar 2019 zijn er 383 adviezen gevraagd bij het Omgevingsteam. Hiervan zijn 364 adviezen afgedaan. Daarbij was er een piek in april, juni/juli (voor de bouwvak) en oktober. Dit is een toename ten opzichte van 2018 waar dit enkel in september / oktober.

Het aantal vooronderzoeken wat binnen het Omgevingsteam behandeld wordt is gelijk gebleven ten opzichte van 2018. De verhouding ten opzichte van aanvragen en legalisaties is daarin gelijk gebleven.

Er zijn in 2019 10% meer adviesvragen gekomen ten opzichte van 2018. Wel is de doorlooptijd van de adviezen gestegen. Na één week is 50% van alle adviesvragen afgedaan, 63% na twee weken en 72% na drie weken. De adviezen die langer blijven liggen zijn veelal ook de complexere zaken.

2.8 Bijdragen aan de leefomgevingskwaliteit van wijken in samenwerking met bewoners en andere betrokkenen. Een integraal- en signaal toezicht.

In het kader van een betere leefomgevingskwaliteit is er gebiedsgericht toezicht wat buurt- en wijkgericht wordt uitgevoerd door buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's). Door wijkgericht toezicht kunnen toezichthouders door hun aanwezigheid in en betrokkenheid bij wijken signalen van overlast direct opvangen en meldingen voorkomen. Speerpunten hierbij zijn betrokkenheid en de eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven en instellingen.

Momenteel vindt de monitoring van gebiedsgericht toezicht nog niet afdoende plaats. Dit wordt momenteel verbeterd en hiervoor is onlangs de module "signaalgericht toezicht" van Sigmax aangeschaft. Deze module kan inventariseren en monitoren. Door registratie in dit systeem kan men efficiënter en wijkgerichter handhaven. De rapportages die voortkomen uit deze meldingen en analyses daarvan geven een beter beeld van de aandachtsgebieden binnen de gemeente. Door sturing hierop zal het effect van toezicht en handhaving moeten resulteren in een veilige leefomgeving.

Vanuit milieu wordt integraal met de politie en brandweer gebiedsgerichte controle opgepakt. Hiervan zijn echter geen cijfers. Vanaf 2020 zijn ook weer de controles individueel door milieu opgepakt. Door het toevoegen van extra capaciteit is dit weer mogelijk gemaakt. Bij gebiedscontroles door milieu wordt gekeken of bedrijven of activiteiten gaande zijn die niet bekend zijn binnen de gemeente Hilversum. Wanneer deze bedrijvigheid of activiteiten niet bekend zijn worden zij daarop aangesproken. Daarnaast is ook buiten de reguliere werktijden toezicht op bedrijven. Dit heeft een positief effect op het naleven van de regels.

Het integraal- en signaaltoezicht vindt plaats op afspraak bij objectcontroles. Dit gebeurt naar aanleiding van vergelijkingen van de jaarplanningen. Zijn er eventuele gebreken geconstateerd bij de objectcontrole worden de bedrijven aangeschreven. Wanneer ook constateringen zijn geweest namens de brandweer, worden deze ook meegenomen in de aanschrijving inclusief het stellen van termijnen voor het voldoen aan de naleving. Deze integrale samenwerking wordt verbeterd door afstemming van jaarprogramma's en tussentijdse werkoverleggen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de website digitalechecklisten.nl. Dit is een webbased programma met checklisten die gebaseerd zijn op het integraal toezicht protocol.

2.9 Toezicht en handhaving op basis van risico en naleeftekort. Doel- en effectgericht. Toezicht en handhaving is geen doel op zich.

Toezicht en handhaving wordt bepaald op basis van de risicoanalyse. Uit de risicoanalyse blijkt waar de grootste risico's zijn op het niet naleven van wet- en regelgeving. De prioriteiten worden aan de hand daarvan bepaald. Dit bepaalt de frequentie en diepgang van de controle. Op basis van die gegevens wordt vervolgens de planning bepaald. De werkzaamheden worden goed uitgevoerd op basis van het risico en het naleeftekort. Het is alleen niet duidelijk of de gestelde planning ook behaald wordt. Dit bepaald uiteindelijk of het toezicht ook voldoende effect heeft en risico's worden voorkomen.

2.10 Rechtsgelijkheid waarborgen door handhaving. Geloofwaardigheid van wet- en regelgeving in stand houden en versterken.

De geloofwaardigheid van de wet- en regelgeving wordt behouden door het toezichthouden en het handhaven. Daarom wordt er op basis van het bedrijven bestand een jaarlijkse planning opgesteld voor de controles.

Het bedrijvenbestand zit in de Key2 applicatie MPM. Hieruit volgt onze jaarlijkse planning. Bij afronding van een controle wordt op basis van de milieucategorie een nieuwe controle ingepland. Categorie 3 bedrijven worden eens in de 3 of 4 jaar gecontroleerd. Lichtere categorieën (0, 1 en 2) eens in de 5 jaar of alleen op klachtenbasis.

De risicoafweging zit dus alleen in de milieucategorie. Dit is voldoende bij de bedrijven die wij zelf controleren. Risicovolle branches, zover die er al zijn in Hilversum, vallen onder de basistaken en worden daarom gecontroleerd door de Omgevingsdienst OFGV.

Er vindt niet afdoende monitoring plaats om de controlefrequenties aan te passen naar naleefgedrag. Hier zal ook niet heel veel winst te behalen zijn. De meest geconstateerde overtredingen zijn snel op te lossen of van administratieve aard (bijvoorbeeld het te laat uitvoeren van verplichte keuringen). Het regelmatig contoleren (minimaal eens per 5 jaar) heeft vooral zijn meerwaarde in het weer op scherp zetten van bedrijven ten aanzien van de regelgeving, bijpraten met bedrijven en monitoren van de energiebesparingen.

Bij reguliere controles wordt een klanttevredenheidsonderzoek meegezonden.
Deze kan dan online of per post worden ingevuld. De reactie per post worden door de gemeente Hilversum zelf alsnog bij het onlineportal ingevuld. De uitkomsten wordt jaarlijks een overzicht gemaakt.

2.11 Programmatisch werken in transparante processen met meetbare doelen, monitoring, evaluatie en bijsturing om ook op langere termijn over een adequaat VTH-beleid te beschikken.

Het proces door programmatisch te werken met meetbare doelen evaluatie en bijsturing is de gehele BIG-8 cyclus. Deze worden vertaald in het VTH beleid wat zijn doorwerking vindt in het uitvoeringsprogramma. De gegeven doelstellingen het VTH-beleid zijn echter niet allemaal meetbaar. Doordat deze niet SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) zijn, is voor een aantal doelstellingen niet of lastig te bepalen of de doelstelling daadwerkelijk gehaald is.

Dit heeft ook effect voor de monitoring, evaluatie en uiteindelijk de bijsturing. Voor het nieuwe beleid is het dan ook van belang om doelstellingen smart te formuleren en deze te koppelen aan het uitvoeringsprogramma en de prioriteitenmatrix.

In het VTH-beleid is duidelijk onderscheid gemaakt tussen Vergunningverlening, Handhaving en Toezicht. Per onderdeel is inzichtelijk gemaakt hoe de werkprocessen zijn vormgegeven. Dit geeft duidelijk weer waar per onderdeel bijgestuurd kan worden.

2.12 Duidelijke afspraken over de samenwerking tussen betrokken disciplines en organisaties.

Er is een convenant tussen de handhavingspartners en de gemeente Hilversum, daarbij zijn Regio (GAD, GGD), Veiligheidsregio (brandweer), Natuurmonumenten, Goois Natuurreservaat bij aangesloten. In praktijk is deze samenwerking ad hoc en niet structureel. Het bestaan van dit convenant is bij veel partijen niet meer algemeen bekend. Met de GAD bestaat de samenwerking voornamelijk uit signaaltoezicht. Met de brandweer worden samen controles gedaan. Dit is in

beginsel verwaterd maar daar wordt nu weer actiever op samengewerkt. Dit komt mede door de recent afgesloten dienstverleningsovereenkomst. Het regelmatig overleggen en samenwerken worden weer opgestart. Aanvullend daarop is een periodiek casusoverleg opgestart met Goois Natuur Reservaat (GNR) en Natuurmonumenten, maar dit is geen actieve samenwerking. Vanuit deze organisaties wordt wel gevraagd naar een samenwerking op projectbasis. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de jaarlijkse Handhavingsestafette (HHE). Deze estafette is bedoeld om elkaar te leren kennen, waar je elkaar voor kan inschakelen en daardoor beter met elkaar te gaan samenwerken. Deze estafettes hebben geleid tot een convenant met andere handhavingsorganisatie. Met de OFGV zijn werkafspraken gemaakt over het over en weer aanleveren tijdens een proces. Deze samenwerkingsafspraken zijn gemaakt op medewerkersniveau. De samenwerking is verder alleen projectmatig.

Het bovengenoemde convenant dat is voortgekomen uit de Handhavingsestafettes moet leiden tot een betere samenwerking. Echter is de structurele samenwerking met deze andere organisaties nog steeds ondermaats met de meeste van deze partijen. Je zou idealiter naast een convenant ook het uitvoeringsprogramma met elkaar moeten bespreken en waar nodig deze op elkaar moeten afstemmen. De daartoe ingezette lijn is stijgend, maar het proces is langzaam. Daarnaast is de mate van samenwerking ook verschillend per organisatie. Deze samenwerking is niet overzichtelijk vastgelegd met daarin de afspraken wie waarvoor verantwoordelijk is. In de toekomst is het van belang om de samenwerkingspartners met bijbehorende afspraken beter en structureler vorm te geven en vast te leggen.

Er zijn intern ook verbeteringen doorgevoerd in de organisatie. Er wordt integraal geadviseerd over vergunningaanvragen, vooronderzoeken en legalisatieverzoeken in het Omgevingsteam. In 2019 is ook gestart met het werken met Omgevingsregisseurs. Met initiatiefnemers wordt gewerkt met o.a. verhalen van ambtelijke kosten, o.a. met anterieure overeenkomsten (overeenkomsten vooruitlopend op de ontwikkeling).

2.13 Toezicht: 80% van de MOR-meldingen (Melding Openbare Ruimte) die binnen de reikwijdte van het VTH-beleid vallen, worden binnen 6 weken afgehandeld.

De bovenstaande doelstelling is gebaseerd op een oude situatie met één MOR-type. Op dit moment zijn er vier verschillende zaaktypen: verzoek tot handhaving, MOR complex, MOR kort en MOR lang. Door het uitsplitsen van de MOR-typen is er meer onderscheid in taken en geeft een beter inzicht in de meldingen. Hieronder een overzicht van de verschillende zaaktypen en waarvoor deze bedoeld zijn.

Zaaktype	**Bestemd voor**
Verzoek tot handhaving	Dit zijn meldingen waarbij het team Toezicht als eerst beoordeeld. Denk hierbij aan zaken zoals overlast tijdens bouwwerkzaamheden

	Periode om zaaktype af te ronden is 2 weken. Binnen 1 dag bericht naar melder, daarna actie, na afronden actie een resultaatbericht naar melder.
MOR complex	Meldingen waarbij verschillende afdelingen betrokken worden of waarvan niet direct duidelijk is door wie het afgehandeld wordt. Voorbeelden hiervan zijn: illegale bouw, illegale sloop en overlast wonen De periode om het zaaktype af te ronden is 40 dagen. Binnen 2 dagen ter plaatse controleren, daarna bericht versturen, dan actie en aan het eind weer een resultaatbericht sturen.
MOR kort	Dit zijn meldingen voor bijvoorbeeld: overlast straatfeesten, dumping van gevaarlijke stoffen en bodemverontreiniging. De periode om zaaktype af te ronden is 5 dagen. De actie binnen 1 tot 5 dagen met aan het eind een resultaatbericht
MOR lang	Dit zijn ook verzoeken voor de openbare ruimte. Maar is niet van toepassing op het VTH. De periode om dit zaaktype af te ronden is 14 dagen. Het zijn voornamelijk meldingen die van toepassing zijn op voorzieningen in de openbare ruimte. Denk hierbij aan straatverlichting, speelvoorzieningen .e.d.

In de periode van 2016 tot en met 2019 zijn er in totaal voor alle zaaktypen 24.447 meldingen gedaan. Bij de zaaktypen complex en verzoek tot controle / handhaving is een toename te zien op het aantal meldingen. De zaaktypen MOR – Kort en Lang zijn relatief gelijk gebleven. Zie hiervoor ook tabel 4. Omdat zaaktype MOR lang niet van toepassing is op toezicht is deze voor de verdere evaluatie buiten beschouwing gelaten. Om een goed totaalbeeld te geven van het aantal MOR-melding is deze in figuur 4 wel meegenomen.

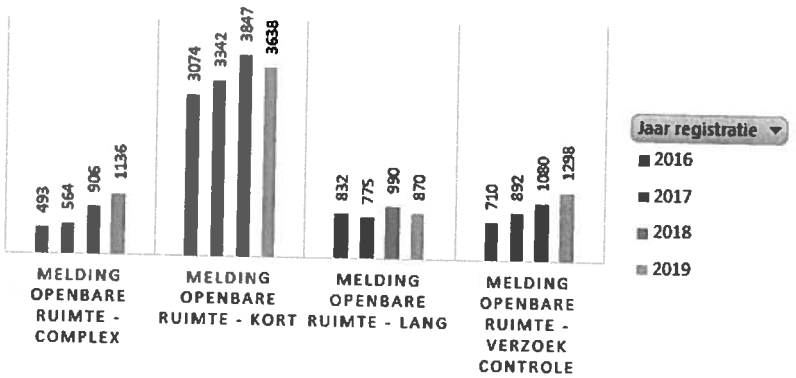

Figuur 3: Overzicht aantal MOR meldingen periode 2016 – 2019

In de onderstaande tabel zijn de aantal meldingen per zaaktype van de afgelopen vier jaar samengevoegd. De afhandeltermijn is gekoppeld aan de maximale periode om een zaaktype af te ronden. Op basis van deze van dit overzicht kan worden gesteld of de doelstelling van 80% gehaald is.

Type melding	op tijd	te laat	Eindtotaal	Percentage doelstelling
Melding openbare ruimte - Complex	3259	543	3802	85,7%
Melding openbare ruimte - Kort	11181	3273	14454	77,4%
Melding openbare ruimte - Verzoek controle	3600	800	4400	81,8%
Eindtotaal	**18040**	**4616**	**22656**	

Tabel 1: Overzicht meldingen en behalen doelstellingen

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat voor twee van de 3 zaaktypen de doelstelling is behaald.

2.14 80% van bezwaarschriften voor een omgevingsvergunning leidt tot ongegrondverklaring

Op basis van de onderstaande tabel is te concluderen dat tijdens de periode 2016 – 2019 in alle jaren het percentage ongegrondverklaringen van 80% is behaald.

	aantal	gegrond	ongegrond	niet-ontvankelijk	ingetrokken tegemoet gekomen	ingetrokken andere redenen	totaal afgedaan	afgehandeld	percentage gegrond
2016	80	8	7	4	16	21	56	24	10
2017	105	6	47	14	11	25	103	2	5,7
2018	102	7	23	8	21	26	85	17	6,8
2019	76	8	13	3	4	15	43	33	10,5

Tabel 2: Overzicht bezwaarschrift gegrond verklaard

3. Aanbevelingen

1. Houd het VTH-beleid actueel

Bij het opstellen van nieuw beleid wat consequenties heeft voor de fysieke leefomgeving zal de relatie gezocht moeten worden met de VTH-cyclus. Door de verbinding te zoeken kunnen gevolgen met betrekking tot prioritering en capaciteit voldoende worden ingebed in de VTH-cyclus. Hierbij zal vanuit beleid met Vergunningverlening, handhaving en toezicht gesproken moeten worden.

2. Maak de doelstellingen SMART

De huidige doelstellingen zijn in sommige gevallen niet concreet en meetbaar. Dit zorgt ervoor dat onduidelijk is wat het doel is van de doelstelling, maar ook is deze lastig te evalueren. Maak de doelstellingen smart. Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden. Door iedere doelstelling vanuit dit concept te benaderen zal de evaluatie sneller en eenvoudiger worden.

3. Zorg voor goede verwerking van doelstellingen in de zaaksystemen

Naast dat de doelstellingen smart geformuleerd moeten worden, is deze informatie ook niet altijd op een duidelijke manier verwerkt in het zaaksysteem. Tijdens de evaluatie was niet alle informatie snel en op een efficiënte manier uit het zaaksysteem te halen. Door bij het formuleren van de doelstellingen dit af te stemmen met de beheerder van het zaaksysteem kan de wijze van registratie aansluiten bij de doelstelling en vice versa.

4. Herijk de prioriteitenmatrix

De huidige prioriteitenmatrix is ongeveer 10 jaar geleden opgesteld, wel bijgewerkt maar niet volledig vernieuwd. Het is aan te raden deze te herijken en vervolgens jaarlijks te actualiseren op actuele thema's. Bij het opstellen van het nieuwe beleid kan bij het opstellen van de nieuwe doelstellingen ook urgentie bepaald worden op basis van de herijkte prioriteitenmatrix. Dit zorgt voor een goede aansluiting tussen de verschillende processen binnen de VTH-cyclus.

5. Maak een plan om de doorlooptijd van vergunningen in te korten

De gemiddelde doorlooptijd van vergunningen binnen de gemeente Hilversum is langer dan de 8 weken voor een reguliere procedure. In 2019 was 77% van de gestelde aanvragen binnen de gestelde termijn. (De aanvragen die niet binnen de wettelijke termijn zijn behandeld zijn primair vergunningen waarvan de termijn opgeschort is geweest (verzoek om aanvulling dan wel opschorting in overeenstemming met de aanvrager)). De politieke wens is om 90% van de vergunningen binnen 8 weken af te ronden. Het is van belang om inzichtelijk te maken wat nodig is om deze wens te realiseren. Denk hierbij onder andere aan interne processen die gelinkt zijn aan het vergunningentraject en wat voor gevolgen deze hebben op de termijn en de benodigde ambtelijke capaciteit.

6. Betrek de eindgebruiker bij het VTH-beleid

De huidige evaluatie is erg gericht op het interne proces, maar de VTH-cyclus is juist gericht als dienstverlenend naar externe partijen. Met de komst van de Omgevingswet wordt participatie belangrijker en krijgen externe partijen een belangrijkere rol. Het is daarom van belang om bij het actualiseren van het VTH-beleid ook de eindgebruiker mee te nemen.

Bijlagen

1 Tabel afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2016

Aantal van Aard aanvraag	Kolomlabels									
	op tijd		Totaal op tijd	te laat			Totaal te laat		Totaal	Eindtotaal
Rijlabels	Geweigerd	Verleend		Geweigerd	Vergunningvrij	Verleend		Ingetrokken		
Aanlegvergunning		1	1			1	1			2
Algemeen						2	2	1	1	3
Bouwen	4	121	125	14		103	117	80	80	322
bouwen en aanleggen		1	1							1
bouwen en kappen	1	1	2			2	2	1	1	5
bouwen en overig		10	10			20	20	6	6	36
bouwen en slopen		3	3			2	2	4	4	9
brandweer gebruik bouwwerken		5	5					9	9	14
Kappen	1		1	1		2	3	21	21	25
Milieu								3	3	3
MOA Bodem								3	3	3
Monumenten		7	7			11	11	17	17	35
Ontheffing bestemmingsplan	2	14	16	1	2	1	4	67	67	87
Reclame		2	2	1		1	2	3	3	7
Sloop		2	2			2	2	28	28	32
Uitwegen		5	5	2		7	9	8	8	22
Welstand								18	18	18
Eindtotaal	**8**	**172**	**180**	**19**	**2**	**154**	**175**	**269**	**269**	**624**

355	Totaal aantal vergunningen op tijd en te laat behandeld
50,70%	van vergunningen op tijd geweigerd of verleend

2 Tabel afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2017

Aantal van Aard aanvraag	Kolomlabels										
	op tijd				te laat						
Rijlabels	Geweigerd	Vergunningvrij	Verleend	Totaal op tijd	Geweigerd	Vergunningvrij	Verleend	Totaal te laat	Ingetrokken	Totaal	Eindtotaal
Aanlegvergunning			5	5			3	3	4	4	12
Algemeen							3	3	1	1	4
Bouwen	18	1	244	263	41		217	258	129	129	650
bouwen en aanleggen			2	2			2	2			4
bouwen en kappen	1		1	2	1		2	3	1	1	6
bouwen en overig			18	18	1		32	33	8	8	59
bouwen en slopen			5	5			4	4	4	4	13
brandweer gebruik bouwwerken			10	10			1	1	10	10	21
brandweer preventie									1	1	1
Kappen	1		2	3	1		3	4	29	29	36
Milieu									5	5	5
MOA Bodem									5	5	5
Monumenten			10	10	1	1	39	41	28	28	79
Ontheffing bestemmingsplan	5		22	27	3	2	5	10	91	91	128
Reclame	1		2	3	5		2	7	5	5	15
Sloop			2	2			2	2	33	33	37
Uitwegen	1		7	8	2		10	12	9	9	29
Welstand									22	22	22
Eindtotaal	**27**	**1**	**330**	**358**	**55**	**3**	**325**	**383**	**385**	**385**	**1126**

741	Totaal aantal vergunningen op tijd en te laat behandeld
48,31%	van vergunningen op tijd geweigerd of verleend

3 Afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2018

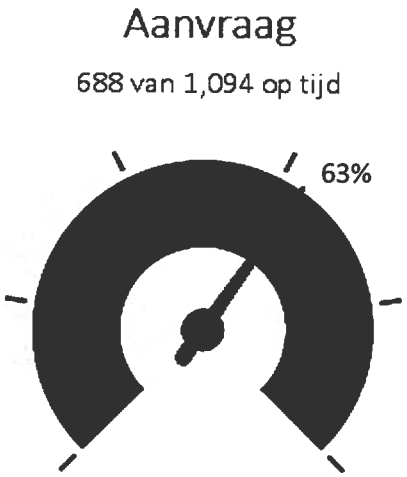

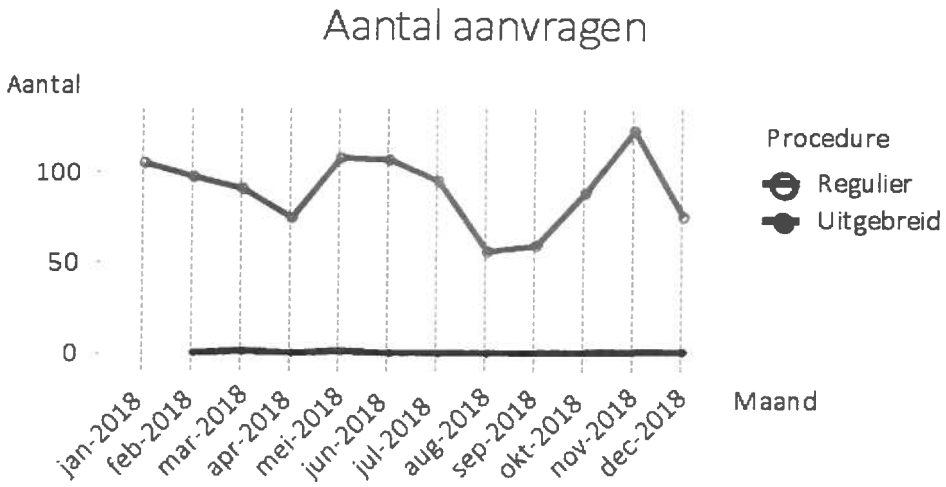

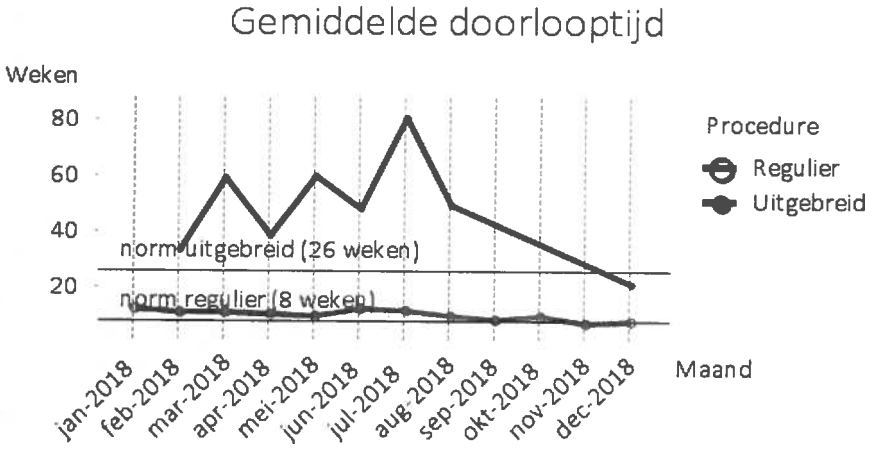

4 Afhandeling vergunningen binnen gestelde termijn – Overzicht 2019

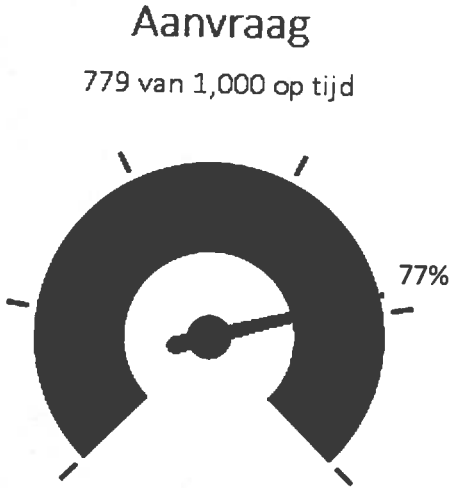

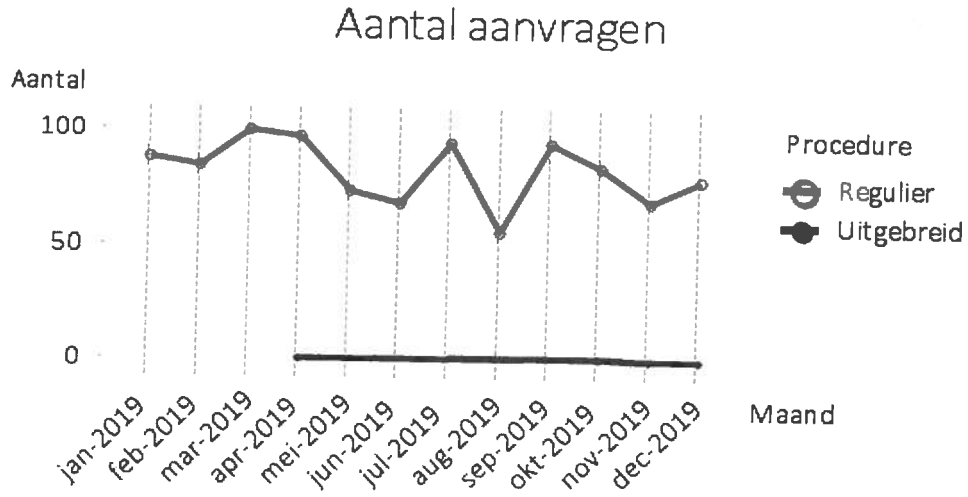

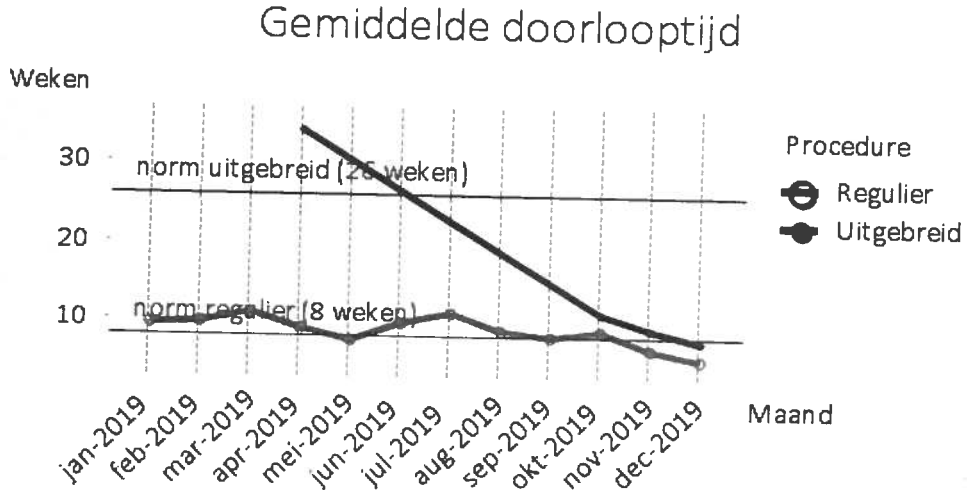

Bijlage 2	Omgevingsanalyse

OMGEVINGSANALYSE

Algemeen

Hilversum is een compacte, middelgrote stad met ruim 90.000 inwoners, gelegen tussen Amsterdam, Utrecht, Amersfoort en Almere en heeft een regionale functie in de Gooi en Vechtstreek. Hilversum heeft een oppervlakte van ruim 46 km2 waarvan 0.74 km2 water en is gelegen te midden van een bijzonder en afwisselend landschap.

Hilversum kent drie beschermde stadsgezichten, vele monumenten en bijzondere landschappen binnen de gemeentegrenzen. De natuur en het idee van de compacte Tuinstad worden gekoesterd. Daarom revitaliseert, versterkt, vernieuwt en ontwikkelt Hilversum vooral binnen de bestaande stadsgrenzen. Het landschap is in het verleden bewust zo vormgegeven dat je eindeloos ver kan kijken zonder bebouwing te zien, het zogeheten illusielandschap. Ook dat is een kwaliteit die we graag zo houden.

Ruimtelijke ontwikkelingen buiten de bestaande stad zijn alleen mogelijk als ze bijdragen aan een beter of duurzamer gebruik van de ruimte, zoals op landgoederen. Bij ontwikkelingen binnen de stad bouwen we voort op de Hilversumse traditie om stedenbouw, architectuur en buitenruimte in samenhang te ontwikkelen. Elke ontwikkeling moet kwaliteiten versterken of toevoegen: sociaal, ruimtelijk en/of economisch. Passend bij de diversiteit in Hilversum en het idee van de Tuinstad.

Belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen zijn onder meer het Stationsgebied, het Arenapark, Postcodegebied 1221, Crailo, Mediapark, Philipshof, Anna's Hoeve en Monnikenberg. Deze worden verderop in de analyse verder toegelicht.

Bij de verdere uitwerking van deze analyse, wordt een drieledige functie-indeling aangehouden:

- wonen en leven,
- bedrijven en instellingen, en;
- natuur, recreatie en vrije tijd.

In de omgevingsanalyse wordt voor de functiegroepen op hoofdlijnen de bestaande situatie geschetst en wordt een doorkijk gegeven naar de verwachte ontwikkelingen gedurende de beleidsperiode van het VTH-beleid. In de analyse van inzichten wordt aangegeven op welke manier de verbinding is gemaakt met de VTH-taken.

Wonen en leven

In 2022 zijn in Hilversum 43.396 huishoudens, waarvan 42% eenpersoonshuishoudens. Voor deze huishoudens zijn er in totaal 43.398 woningen beschikbaar.

De huidige woningvoorraad van Hilversum bestaat uit ruim 23.300 koopwoningen en ruim 20.000 huurwoningen. Ongeveer 60% van de woningen in Hilversum is een eengezinswoning. Dit zijn bijvoorbeeld rijtjeshuizen, twee-onder-een-kappers en vrijstaande woningen. 40% van de woningvoorraad bestaat uit appartementen: met name portiekflats, maar ook andere appartementen in woontorens of studio's boven winkels.

De woningvoorraad bestaat aan de ene kant uit dure koopwoningen en aan de andere kant uit sociale huurwoningen. Er is een tekort aan woningen in het middensegment. In de Woonvisie 2030 wordt ingezet op 3.000 extra woningen tot 2030 met daarbij focus op de geconstateerde knelpunten.

In het collegeprogramma 2022-2026 "Hilversum koesteren" wordt ook ingezet op het verduurzamen van woningen. Het wegnemen van belemmeringen bij het aangaan van een duurzaamheidslening en gemakkelijker maken van het verduurzamen van monumenten zonder afbreuk te doen aan het karakter van het monument zijn daar voorbeelden van.

(Toekomstige) ontwikkelingen
Belangrijke ontwikkelingen met betrekking tot wonen, leven en woningbouw zijn: ArenaPark, 1221, Bruisend Hart, Stationsgebied, Crailo, Philipshof, Orchideegebied, Anna's Hoeve, Monnikenpark en het Circusterrein (zie voor het project ArenaPark het onderdeel "Bedrijven en instellingen"). 1221 zet in op kwaliteitsverbetering van de Geuzenbuurt, Electrobuurt en Kleine Drifbuurt. Het doel is het versterken van de identiteit en het verbeteren van het woon-, werk- en leefklimaat. Voor het gebied 1221 worden rond derde en vierde kwartaal 2023, medio 2024 en medio 2025 vergunningaanvragen verwacht. Een aantal hiervan betreft complexe aanvragen en bij een aantal is sprake van samenloop met milieuaspecten.

Bruisend Hart betref de revitalisering van het gebied rond het Oosterspoorplein. Het project bevat onder meer het toevoegen van 250 woningen en van andere functies. Dit project bevindt zich in de voorbereidende fase, vergunningaanvragen worden op zijn vroegst na 2025 verwacht.

De ruimtelijke ontwikkeling Stationsgebied concentreert zich rond het Stationsplein, de Koninginneweg, de Leeuwenstraat, de Stationsstraat en de centrumring. In 2023 staan voor het Stationsgebied onder meer werkzaamheden aan de infrastructuur en de bouw van een overkapping op het busstation gepland. Eerste helft van 2024 wordt een aanvraag voor een eerste bouwblok verwacht en eind 2024 begin 2025 worden aanvragen verwacht voor het verleggen van een tunnelmond van de bestaande tunnel onder het station.

Begin 2025 worden vergunningaanvragen verwacht voor het bouwrijp maken van het terrein van de nieuwe ondergrondse fietsenstalling bij het Station. Vanwege de samenloop met de fietstunnel en het realiseren van een toegang, is dit een complexe procedure. Hierna worden vergunningaanvragen verwacht voor de ondergrondse fietsenstalling, waarvan een onderdeel is een fietstunneltje dat de verbinding vormt tussen de entree op het maaiveld en de stalling zelf. Ook worden nog vergunningaanvragen verwacht voor twee bouwblokken. Ook wordt beoogd een ondergrondse parkeergarage en verdere bebouwing te realiseren in dit gebied, op dit moment verwerft de gemeente diverse panden/gronden om deze ontwikkelingen mogelijk te maken.

Crailo betreft een voormalig kazerneterrein dat is aangekocht door de gemeenten Gooise Meren, Hilversum en Laren. In de toekomst vindt hier de ontwikkeling plaats van 500 woningen (en een deel bedrijventerrein). De drie betrokken gemeenten hebben ervoor gekozen de behandeling van de vergunningsaanvragen voor het project Crailo uit te besteden aan een externe partij. Dit betekent dat een externe partij de beslissing op de aanvragen zal voorbereiden; de betrokken gemeenten behouden hun bevoegdheid om op de aanvragen te beslissen. Voor Hilversum worden de eerste aanvragen voor dit project verwacht vanaf 2025.

Philipshof behelst de toekomstige transformatie van de voormalige bedrijfslocatie van Philips/NEC aan de Anton Philipsweg naar een woonbuurt. Verwacht wordt dat voor dit project binnen de beleidsperiode aanvragen worden ingediend: voor de eerste fase medio 2024 en voor de tweede fase eind 2025.

Het Orchideegebied betreft de ontwikkeling van sociale woningbouw ten behoeve van gehandicapte jongvolwassenen en de herontwikkeling van een kinderopvangvoorziening. Voor het Orchideegebied is de verwachting dat vergunningaanvragen vanaf medio 2023 binnen zullen komen. Hierbij zal sprake zijn van sloop- en nieuwbouwactiviteiten. Vanwege diverse omstandigheden is de planning nog onzeker.

Anna's Hoeve is de naam van het project waarbij een, grotendeels gasloze, woonwijk wordt gerealiseerd op de voormalige locatie van de rioolwaterzuiveringsinstallatie. Voor Anna's Hoeve geldt dat wat betreft vergunningverlening dit project afgerond is.

Het woningbouwproject Het Monnikenpark (of Tergooi Wonen) zal in 2 fasen worden uitgevoerd. Het betreft een woningbouwplan voor maximaal 330 woningen en nieuw aan te leggen openbare ruimte van aanzienlijke omvang. De eerste aanvraag wordt medio 2023 verwacht met start van de 1e fase ca. einde Q4 2023. De tweede fase komt naar verwachting in 2024 of 2025.

Het project Circusterrein betreft de herinrichting van een gemeentelijk perceel aan de Diependaalselaan, ten behoeve van (tijdelijke) woonfuncties. In de periode medio 2023 tot medio 2024 worden voor dit project vergunningaanvragen verwacht voor een bodemsanering, kapwerkzaamheden en bouwactiviteiten.

Bedrijven en instellingen

Het aantal bedrijven in Hilversum stijgt stabiel vanaf 2012. De groep zelfstandigen groeit het hardst. De groei van het aantal zzp'ers past in het landelijke beeld en de transitie richting flexibilisering die de creatieve sector heef doorgemaakt. De sectoren ICT en Media, Zorg (ziekenhuizen) en Groothandel waren in 2018 en 2019 de belangrijkste regionale aanjagers van de recente economische groei.

De grootste sector in Hilversum is de zakelijke dienstverlening gespecialiseerd in informatie en communicatie. Hilversum staat als 'Mediastad' bekend om zijn media en entertainment cluster. Ook zijn in de handelssector en de gezondheids- en welzijnszorg relatief veel mensen werkzaam. De detailhandelsstructuur van Hilversum is nog steeds goed. De coronacrisis zal dit beeld naar verwachting wel veranderen. De structuur staat wel onder druk. In het collegeprogramma 2022-2026 wordt aandacht besteed aan de winkelgebieden en wordt ingezet op een centrum met minimale leegstand.

Hilversum heeft een beperkt aantal agrarische bedrijven, vooral rondom de Hilversumse Meent. In en om de stad zijn ook stadslandbouwachtige activiteiten te vinden.

De verduurzaming waarop in het collegeprogramma 2022-2026 wordt ingezet, strekt zich mede uit over de binnen Hilversum gevestigde bedrijven. Voor een deel is de verduurzaming niet-verplicht en vindt vanuit dat principe stimulering plaats, voor een deel heeft de verduurzaming een minder vrijblijvend karakter.

(Toekomstige) ontwikkelingen

Belangrijke ontwikkelingen zijn Crailo (zie hiervoor), Arenapark en Media Park. Het Hilversumse Media Park is al decennialang het nationale mediacentrum. Het terrein is circa 30 hectare groot. Er zullen verkenningen worden opgestart over de verdere ontwikkeling van het Media Park tot hightech campus met ruimte voor nieuwe bedrijven, het uitbreiden van het mbo- en hbo-onderwijs, aanvullende voorzieningen en wonen.

Het Arenapark is de enige kantorenlocatie in de regio, er zijn bekende werkgevers gevestigd waaronder bedrijven in de detailhandel, NCOI en Nike. De komende jaren wordt het kantorenpark Arenapark veranderd in een sportieve, groene en bruisende buurt.

In dit gebied worden sporten, werken, studeren en wonen gecombineerd. Zowel het Arenapark als het Media Park betreffen projecten die nog in voorbereiding zijn.

Natuur, recreatie en vrije tijd

Hilversum is een groene gemeente. Het meeste groen in de gemeente Hilversum is te vinden in het buitengebied (ruim 2.100 ha). Het noordwesten van de gemeente Hilversum is onderdeel van Natura 2000-gebied Naardermeer. In het uiterste zuidwesten van de gemeente is een klein gebied onderdeel van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. Deze twee gebieden strekken zich gezamenlijk uit ten westen van Hilversum.

De natuurgebieden ten westen van Hilversum bestaan hoofdzakelijk uit vochtminnende natuur, terwijl de bos-en heidegebieden rondom Hilversum meer droogteresistent zijn. De bos- en heidegebieden kennen een groter natuurbrand-risico, terwijl voor de natte natuurgebieden geldt dat verzilting en verdroging een gevaar vormen.

Grote delen van de bos- en heidegebieden rondom Hilversum zijn in eigendom van het Goois Natuurreservaat en Natuurmonumenten. Deze gebieden zijn onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De groene buitengebieden worden gebruikt voor verschillende recreatieve doeleinden. In de buitengebieden liggen diverse sportvelden, volkstuinen, golfbanen, (dag-)campings en maneges. Daarnaast is de Gooi en Vechtstreek een aantrekkelijke toeristisch- recreatieve bestemming voor verschillende doelgroepen: recreanten uit de regio, dagrecreanten uit de Randstad, toeristen uit eigen land en internationale toeristen.

Naast recreatieve en toeristische functies, bevinden zich in het buitengebied onder meer nog een aantal agrarische bedrijven, woningen, een woonwagencentrum, een vliegveld en militaire terreinen.

(Toekomstige) ontwikkelingen

Veel natuurgebieden rond Hilversum zijn beschermd en zijn overgedragen aan natuurorganisaties (Stichting Goois Natuurreservaat). Het uitgangspunt bij herontwikkeling van de dynamische gebieden in het buitengebied is dat delen daarvan aan de natuur teruggegeven worden als dat wenselijk en mogelijk was. In een beperkt aantal gevallen zijn andere gebruiksfuncties in het buitengebied gecontinueerd, zoals agrarisch gebruik of verspreide bebouwing (bijvoorbeeld de Egelshoek).

Eventuele functiewijzigingen gaan niet ten koste van de natuur. Evenmin is sprake van verdergaande verstedelijking. Bij ontwikkelingen die een relatie met het buitengebied hebben, spelen deze principes een belangrijke rol. Hierdoor blijft de invloed op het buitengebied beperkt.

Bijlage 3	Onderbouwing financiële en personele middelen

ONDERBOUWING FINANCIELE EN PERSONELE MIDDELEN

Algemeen
Ter verdere uitwerking van onderdeel 5 van het VTH-beleid 2021-2026 (Borging en Uitvoering), bevat deze bijlage een globale onderbouwing van de financiële en personele middelen met betrekking tot de VTH-taken. Bij de uitwerking van deze onderbouwing wordt onderscheid gemaakt in de uitvoerende VTH-taken en de tot de beleidscyclus behorende beleidsmatige VTH-taken.

Uitvoerende VTH-taken
De uitvoerende VTH-taken vinden plaats binnen de afdeling Publiekszaken in de teams Vergunningen, Toezicht en Advies & Ondersteuning (A&O). In totaal zijn voor de uitvoering van deze taken in 2025 ongeveer 30 FTE beschikbaar met een bijbehorend budget van in totaal ongeveer € 2,7 mln. Zie voor de budgetten per team het onderstaande schema. Bij de berekening wordt voor de loonkosten per FTE per jaar een norm van € 91.000,00 (inclusief CAO-verhoging) gehanteerd.

Team	Loonsom per team begroting 2025	FTE per team in begroting 2025
Team Toezicht (Toezichthouders + Administratie + Milieutoezicht)	€ 1.023.750	11,25
Team Vergunningen	€ 1.097.460	12,06
Team A&O	€ 596.050	6,55
Totaal	€ 2.717.260	29,86

Schema beschikbare financiële en personele middelen uitvoerende VTH-taken

De voor deze functies benodigde middelen zijn structureel in de begroting opgenomen. Dit impliceert dat de voor deze functies benodigde middelen voor de gehele looptijd van het VTH-beleid in de begroting zijn opgenomen.

Beleidsmatige VTH-taken
De VTH-beleidscyclus wordt begeleid door de Programmamanager VTH. De functie Programmamanager VTH is in 2022 gecreëerd teneinde de VTH-beleidscyclus beter te verankeren in de organisatie. De functie valt onder het team Ruimtelijke Kwaliteit van de afdeling Leefomgeving.

Voor de functie Programmamanager VTH worden jaarlijks de bij deze FTE behorende middelen gebudgetteerd die vanaf 2022 structureel opgenomen zijn in de begroting van de afdeling Leefomgeving. Dit impliceert dat de voor deze functie benodigde middelen voor de gehele looptijd van het VTH-beleid in de begroting zijn opgenomen.

De teammanagers en coördinatoren van de teams Vergunningen, Toezicht en A&O verrichten ook werkzaamheden ten behoeve van de VTH-beleidscyclus. Vanzelfsprekend worden jaarlijks de voor de functies van teammanager en coördinator benodigde middelen gebudgetteerd in de begroting. Dit impliceert dat de voor deze functies benodigde middelen voor de gehele looptijd van het VTH-beleid in de begroting zijn opgenomen.

December 2024.

Bijlage 4	Wkb-beleid gemeente Hilversum

BELEID WET KWALITEITSBORGING VOOR HET BOUWEN

GEMEENTE HILVERSUM

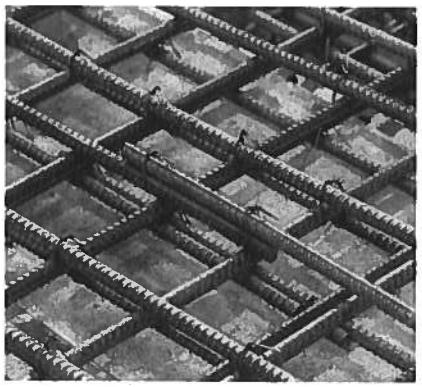

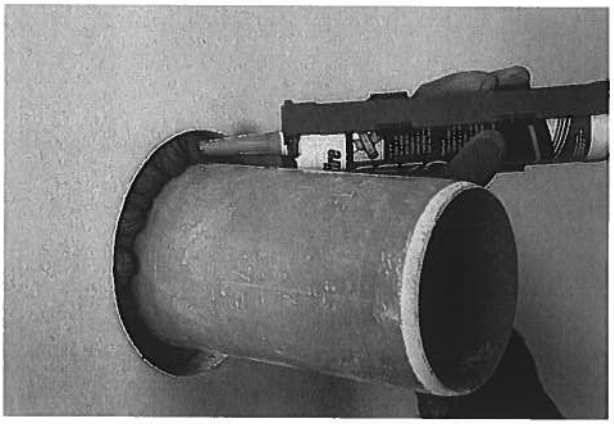

november 2023

INHOUD

HOOFDSTUK 0	SAMENVATTING	P. 3
HOOFDSTUK 1	INLEIDING	P. 4
HOOFDSTUK 2	BOUWMELDINGEN	P. 7
HOOFDSTUK 3	GEREEDMELDINGEN	P. 9
HOOFDSTUK 4	TOEZICHT	P. 12
HOOFDSTUK 5	HANDHAVING	P. 15
HOOFDSTUK 6	BELEIDSPROCES EN -EVALUATIE	P. 17
BIJLAGE 1	VEEL GEBRUIKTE AFKORTINGEN	P. 20

0. SAMENVATTING

Op het moment van schrijven is het de bedoeling dat de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb) gelijktijdig in werking treedt met de Omgevingswet (hierna: Ow) op 1 januari 2024. De Wkb regelt dat van bepaalde categorieën bouwwerken de gemeente niet meer vooraf de bouwtechnische kwaliteit toetst, maar dat dit door een private kwaliteitsborger gebeurt. Ook is de kwaliteitsborger verantwoordelijk voor het toezicht tijdens de bouw. Uitzondering betreft verbouwactiviteiten, naar het zich laat aanzien worden verbouwactiviteiten niet eerder dan 1 januari 2025 onder de werking van de Wkb gebracht.

De verschuiving van de toezichthoudende rol van de gemeente betekent niet dat er in het geheel geen gemeentelijk toezicht meer is. Formeel blijft de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de bestaande bouw en voor de bestuursrechtelijke handhaving van de bouwtechnische regelgeving. De kwaliteitsborger heeft zelf geen handhavingsbevoegdheid.

In de Wkb wordt de principiële keuze gemaakt dat de preventieve beoordeling door de gemeente verdwijnt en vervangen wordt door een systeem van private kwaliteitsborging. Het nieuwe systeem maakt initiatiefnemer en kwaliteitsborger primair verantwoordelijk, niet alleen voor het bouwproces zelf maar ook voor het voorkomen en oplossen van obstakels en geschillen die zich tijdens het bouwproces kunnen voordoen. Dit betekent dat de voorheen sturende rol van gemeentelijk toezicht en handhaving in het bouwproces is veranderd in een vangnetfunctie voor -met name ernstige- risicosituaties.

Om aan deze veranderende rol op een verantwoorde manier invulling te geven, is het gewenst om in beleid keuzes te maken over de rol van het bevoegd gezag. Uitgangspunt van dit Wkb-beleid is dat de gemeente Hilversum haar toetsende, toezichthoudende en handhavende rol risicogestuurd benadert.

Ook wordt in dit beleid verwezen naar de bijzondere lokale omstandigheden van Hilversum. De bijzondere lokale omstandigheden zijn bekendgemaakt via de gemeentelijke website. Het vastleggen van de bijzondere lokale omstandigheden heeft tot doel kenbaarheid van deze omstandigheden voor kwaliteitsborgers. Bij het risicogestuurd toezicht houden spelen de bijzondere lokale omstandigheden een belangrijke rol.

1. INLEIDING

1.1 De Wkb

De Wkb treedt gelijktijdig met de Ow in werking en heeft 3 doelen:

- het verbeteren van de bouwkwaliteit;
- verbeteren positie van de consument;
- stimuleren van kwaliteitsverbetering en faalkostenvermindering.

De Wkb beoogt dit te bereiken door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Daarnaast wordt de aansprakelijkheid van aannemers ten opzichte van particuliere en professionele opdrachtgevers uitgebreid. Dit laatste betreft een privaatrechtelijk traject dat in dit beleidsstuk verder niet aan de orde komt. De Wkb heeft zowel consequenties voor gemeenten als voor de partijen in de bouwsector.

De wet introduceert de onafhankelijke kwaliteitsborger. De "Toelatingsorganisatie kwaliteitsborging bouw" ziet erop toe dat onafhankelijke kwaliteitsborgers op de juiste wijze de instrumenten toepassen waarmee de kwaliteit van de bouw wordt geborgd. De wet ziet alleen toe op het technische deel van het bouwen. Het planologisch deel, dus de toetsing aan het bestemmingsplan en welstand, blijft ongewijzigd (de omgevingsplanactiviteit).

1.2 Een nieuwe manier van werken

In de Wabo wordt een aanvraag omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen getoetst aan de ruimtelijke regels en aan de technische regels. De Ow kent een andere benadering:

- het bouwen als technische activiteit (de bouwactiviteit) wordt getoetst aan de technische regels;
- het bouwen als ruimtelijke activiteit (de omgevingsplanactiviteit) wordt getoetst aan de ruimtelijke regels.

De regels voor het bouwtechnische deel van de bouwactiviteit en of er een vergunning nodig is, staan in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De ruimtelijke regels en de regels voor welstand worden vastgelegd in het omgevingsplan. Het bouwen als ruimtelijke activiteit heet omgevingsplanactiviteit (OPA) wanneer de activiteit in het omgevingsplan past of buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA) wanneer de activiteit niet in het omgevingsplan past.

Bij bouwen onder kwaliteitsborging zal voor het bouwtechnisch gedeelte van de activiteit een meldingsplicht worden ingevoerd. De categorie bouwwerken waarvoor de meldingsplicht gaat gelden, wordt aangewezen in het Bbl en wordt Gevolgklasse 1 genoemd. Vooralsnog zijn verbouwactiviteiten uitgezonderd van Gevolgklasse 1, verbouwactiviteiten blijven na 1 januari 2024 daarom vergunningplichtig. Naar verwachting komen verbouwactiviteiten niet eerder dan 1 januari 2025 onder de werking van de Wkb te vallen. Het besluit over de uitbreiding van de Wkb naar verbouwactiviteiten, zal onder meer afhankelijk zijn van de monitoringsresulaten over het eerste jaar dat de Wkb in werking is.

Gevolgklasse 1 betreft bouwwerken met een beperkt risico. De meer risicovolle bouwwerken in Gevolgklasse 2 en 3 vallen (tenminste tot 2029) nog niet onder de Wkb. Wel bestaat in theorie de mogelijkheid om voor bouwactiviteiten die onder Gevolgklasse 2 of 3 vallen door middel van proefprojecten de Wkb-werkwijze te volgen. Deze mogelijkheid heeft de gemeente Hilversum op dit moment nog niet opengesteld. Zie voor een verdere toelichting over de mogelijkheid van proefprojecten in Gevolgklasse 2 en 3 onderdeel 6.7 van dit beleid.

Op basis van de Wkb-Impactanalyse van oktober 2020 die voor Hilversum is opgesteld, is de verwachting dat voor ongeveer de helft van de bouwwerken geen technische toets meer geldt, dat ongeveer een kwart van de bouwwerken onder Gevolgklasse 1 valt en de overige bouwwerken onder Gevolgklasse 2 en 3.

In de bouwmelding meldt de initiatiefnemer van het bouwen aan het bevoegd gezag welk instrument wordt toegepast en welke kwaliteitsborger toeziet op de bouw. De gemeente beoordeelt de stukken op volledigheid en indieningsvereisten. Er vindt geen preventieve bouwtechnische toets plaats, maar afhankelijk van de beleidskeuzes, kan er op risico's worden getoetst.

Het bouwproces eindigt met een gereedmelding van de werkzaamheden. Onderdeel daarvan is het "dossier bevoegd gezag". Doel van het dossier is dat de gemeente, bijvoorbeeld in geval van een calamiteit of toekomstige verbouwingen, over informatie beschikt die nodig is voor het toezicht op het gerealiseerde bouwwerk. Met name voor industriefuncties kan informatie uit het dossier bevoegd gezag ook relevant zijn voor de brandweer.

1.3 Wat regelen we in het Wkb-beleid?

In het Wkb-beleid worden beleidsmatige keuzen gemaakt ten aanzien van de toetsende, toezichthoudende en handhavende rol van de gemeente. Centraal uitgangspunt bij deze beleidskeuzen is een risico gestuurde benadering. De gemeente Hilversum heeft de bouwwerken die onder Gevolgklasse 1 van de Wkb vallen, ingedeeld in de onderstaande accentenmatrix.

accentcategorieën binnen gevolgklasse 1

functie	PM	uitbreiding / wijziging / bijbehorend bouwwerk van max. 1 bouwlaag m.u.v. kelders en vergelijkbare bouwwerken[2]	overige bouwwerken[2]
overig	PM	1	2
wonen eventueel met nevenfunctie bij woonfuncties	PM	1	2

MRU, nov 2023

[1] Onderzoeksperiode is 2024/2025; gedurende 2024 worden alle meldingen cf. 1e of 2e accentcategorie getoetst
[2] Verbouwactiviteiten komen op zijn vroegst op 1 januari 2025 onder de werking van de Wkb te vallen

De eerste accentcategorie betreft eenvoudige bouwwerken van beperkte omvang. Het accent in deze categorie ligt alleen bij de administratieve procedure. De tweede accentcategorie bestaat uit alle overige bouwwerken. Het accent in de tweede categorie ligt bij de administratieve procedure en eventuele bijzondere omstandigheden. De bijzondere omstandigheden kunnen bijzondere lokale omstandigheden zijn (zie hoofdstuk 2) of bijzonderheden aan het bouwplan en de uitvoering ervan zelf, in relatie tot het voldoen aan de technische voorschriften.

De Wkb en het Wkb-beleid zullen op een aantal onderdelen worden gemonitord. Eén van deze monitoringsaspecten betreft een analyse of binnen Gevolgklasse 1 bouwwerken voorkomen waarvan de impact en de risico's zodanig beperkt zijn dat de melding vereenvoudigd kan worden afgedaan.

Wanneer na evaluatie blijkt dat een categorie bouwwerken vereenvoudigd kan worden afgedaan, wordt deze categorie aan de accentmatrix toegevoegd. Deze categorie is nu als lege categorie opgenomen in de accentenmatrix. In de onderzoeksperiode vindt op alle meldingen ten minste een toets op de administratieve procedure plaats. Voor monitoring en evaluatie zie verder hoofdstuk 6.3.

Bij haar toetsende, toezichthoudende en handhavende rol, volgt de gemeente in principe de accentenmatrix. De gemeente behoudt wel de bevoegdheid om van de accentenmatrix af te wijken als dat noodzakelijk is. De toetsende, toezichthoudende en handhavende rol komen aan de orde in respectievelijk hoofdstuk 2 tot en met 5. In deze hoofdstukken wordt ook verder uiteengezet wat de accentcategorieën betekenen voor de manier waarop de gemeente haar bevoegdheden hanteert.

In dit Wkb-beleid wordt ook ingegaan op het fenomeen van de bijzondere lokale omstandigheden. Bijzondere lokale omstandigheden zijn aspecten die bijzondere risico's met zich mee kunnen brengen voor een bouwplan. De bijzondere lokale omstandigheden komen aan de orde bij de bouwmelding in hoofdstuk 2.

Als gezegd, voorziet het Wkb-beleid in hoofdstuk 6 in zijn eigen evaluatieproces. Tijdens de eerste periode dat het beleid in gebruik is, wordt op onderdelen het functioneren ervan gemonitord waarna een evaluatie plaatsvindt. Na de evaluatie wordt het Wkb-beleid zo nodig bijgesteld en definitief verwerkt in het VTH-beleid omgevingsrecht.

1.4 Gerelateerd (gemeentelijk) beleid

Het Wkb-beleid heeft uitsluitend betrekking op de afhandeling van Wkb-meldingen en het toezicht en de handhaving van situaties die onder de werkingssfeer van de Wkb vallen. Op het uitvoeren van bouwwerkzaamheden waarop de Wkb van toepassing is, zijn in veel gevallen ook nog andere (gemeentelijke) regels van toepassing.

Een belangrijk aspect is de veiligheid op en in de omgeving van het bouwterrein. Het Bbl schrijft voor dat tegelijkertijd met de bouwmelding de risicomatrix als bedoeld in artikel 7.5c van het Bbl en eventueel een bouwveiligheidsplan wordt ingediend. Bij de beoordeling van de bouwmelding zal dan ook gekeken worden of de indiener van de bouwmelding ervoor heeft gezorgd dat de gemeente ook een risicomatrix en eventueel een bouwveiligheidsplan heeft ontvangen.

Een ander aspect aan de uitvoering van bouwwerkzaamheden onder de Wkb, is dat de technische uitvoering plaatsvindt onder een meldingsregime en voor de bouwwerkzaamheden bijvoorbeeld ook een vergunning nodig kan zijn als de werkzaamheden tevens een (B)OPA inhouden.

Het is aan de initiatiefnemer om ervoor te zorgen dat hij naast het doen van een bouwmelding over alle andere juiste papieren beschikt die nodig zijn voor zijn initiatief.

2. BOUWMELDINGEN

2.1 Algemeen

In het Bbl is geregeld dat ten minste vier weken voor het begin van de bouwwerkzaamheden een schriftelijke melding moet worden ingediend (via DSO-LV of op papier). Naast een aantal algemene gegevens, dient de melding een beschrijving van de bouwactiviteit, gegevens over de kwaliteitsborger en het instrument voor kwaliteitsborging, een risicobeoordeling en een borgingsplan te bevatten.

Indien van toepassing, dient in de risicobeoordeling ingegaan te worden op de bijzondere lokale omstandigheden. Bijzondere lokale omstandigheden zijn aspecten, zoals de ligging van een gemeente of de bodemgesteldheid, die bijzondere risico's met zich mee kunnen brengen voor een bouwplan in relatie tot de bouwtechnische regels uit hoofdstuk 4 en 5 van het Bbl.

Om een adequate beoordeling te kunnen maken van de bouwmelding en in het belang van een risicogestuurde toezicht en handhaving, dient daarom inzichtelijk te zijn op welke manier rekening is gehouden met de bijzondere lokale omstandigheden.

De gemeente Hilversum heeft de bijzondere lokale omstandigheden kenbaar gemaakt op de gemeentelijke website www.hilversum.nl. Voor een overzicht van de bijzondere lokale omstandigheden wordt verwezen naar de website. Mochten er geen lokale omstandigheden benoemd zijn dan ontslaat dat de kwaliteitsborger niet van de plicht om alle risico's in kaart te brengen en na te gaan of deze risico's voldoende zijn beheerst voordat hij het borgingsplan vaststelt.

2.2 Inhoudelijke beoordeling bouwmelding door bevoegd gezag

Na ontvangst van de melding wordt bepaald tot welke accentcategorie het bouwwerk behoort. Vervolgens wordt beoordeeld of de melding compleet is en wordt gecontroleerd of het juiste borgingsinstrument is toegepast en of de kwaliteitsborger geregistreerd is in een landelijk register. De gemeente toetst bij de bouwmelding of eventuele bijzondere lokale omstandigheden bij de risicobeoordeling zijn meegenomen.

Voor bouwwerken die behoren tot de eerste accentcategorie blijft de beoordeling in principe beperkt tot de toets of de melding voldoet aan de wettelijke eisen. Voor bouwwerken die behoren tot de tweede accentcategorie wordt daarnaast de afweging gemaakt of de eventuele bijzondere omstandigheden aanleiding zijn voor het opleggen van extra informatie-en/of stopmomenten. Anders dan bij de eerste accentcategorie worden de bijzondere omstandigheden inhoudelijk gewogen. Het opvragen van extra informatie en het opleggen van stopmomenten wordt voor de toepassing van dit beleid gezien als toezicht en daarom verder behandeld in hoofdstuk 4.

2.3 Reactie bevoegd gezag op bouwmelding aan melder

De indiener van de bouwmelding krijgt altijd binnen vier weken schriftelijk bericht van de gemeente. Er wordt onderscheid gemaakt in situaties waarin een geldige en waarin geen of een ongeldige bouwmelding is gedaan.

Geldige bouwmelding

Indien de melding correct is gedaan, wordt dit schriftelijk bevestigd. Betreft het een bouwwerk dat tot de eerste accentcategorie behoort, dan wordt in de bevestiging aangegeven dat met de bouw mag worden gestart, mits aan alle overige vereisten is voldaan zoals het beschikken over andere toestemmingen die voor de bouwactiviteit nodig zijn.

Voor de tweede accentcategorie geldt dat, wanneer de melding correct is gedaan en naar aanleiding van bijzondere omstandigheden de gemeente besluit tot het opleggen van extra stop- en/of informatiemomenten, de stop- en informatiemomenten in de schriftelijke reactie op de melding worden opgenomen.

Geen of ongeldige bouwmelding
Indien de melding incorrect is gedaan, wordt dit de melder ook schriftelijk bevestigd. Ingeval de melding incorrect is gedaan, is geen sprake van een melding in de zin van het Bbl en mag niet met de bouw worden gestart.

De reactie van de gemeente op een bouwmelding, wordt niet aangemerkt als besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat tegen zowel het bericht van de gemeente dat de melding correct is gedaan als tegen het bericht van de gemeente dat de melding niet correct is gedaan, geen bezwaar open staat.

2.4 Handhaving naar aanleiding van bouwmelding
Als wordt geconstateerd dat, ondanks het ontbreken van een (geldige) bouwmelding met de bouwwerkzaamheden wordt gestart, kan handhavend worden opgetreden op grond van het ontbreken van de melding.

Eveneens kan handhavend worden opgetreden wanneer een geldige bouwmelding is gedaan maar blijkt dat stop- en informatiemomenten niet worden nageleefd.

Zie voor handhaving verder hoofdstuk 5.

3. GEREEDMELDINGEN

3.1 Algemeen

Minimaal 2 weken voor de voorgenomen ingebruikname van het bouwwerk dient de gereedmelding gedaan te zijn. Naast een aantal algemene en bouwtechnische gegevens, dient de gereedmelding een verklaring van de kwaliteitsborger te bevatten over de maatregelen die zijn getroffen om bouwtechnische risico's te voorkomen of te beperken.

Het dossier dat de gemeente in het kader van de gereedmelding ontvangt, wordt het "dossier bevoegd gezag" genoemd. Doel van het dossier is dat de gemeente over informatie beschikt die nodig is voor het toezicht op het gerealiseerde bouwwerk.

3.2 Inhoudelijke beoordeling gereedmelding door bevoegd gezag

Na ontvangst van de gereedmelding wordt bepaald tot welke accentcategorie het bouwwerk behoort. Vervolgens wordt beoordeeld of de gereedmelding met het dossier bevoegd gezag compleet is ingediend. Indien sprake is van bijzondere omstandigheden, wordt beoordeeld of de kwaliteitsborger in de verklaring is ingegaan op de manier waarop met de bijzondere omstandigheden is omgegaan. Het bevoegd gezag heeft hier een procesrol en beoordeelt op volledigheid en op een positieve verklaring van de kwaliteitsborger. De verklaring van de kwaliteitsborger dient niet alleen positief te zijn, maar mag geen beperkingen of voorwaarden bevatten. Het bouwwerk moet voldoen aan de minimale eisen gesteld in hoofdstuk 4 en 5 van het Bbl. Voor bouwwerken in de eerste accentcategorie blijft de beoordeling in principe beperkt tot de toets op compleetheid van de gereedmelding.

Voor bouwwerken die behoren tot de tweede accentcategorie wordt bij de beoordeling van de gereedmelding ook inhoudelijk gekeken naar de manier waarop met eventuele bijzondere omstandigheden is omgegaan. Voor zover relevant, wordt ook beoordeeld op welke manier is omgegaan met eventuele stop- en informatiemomenten en de gegevens die deze hebben opgeleverd.

Indien bij de beoordeling van de gereedmelding blijkt dat de melding niet voldoet aan de wettelijke eisen, is sprake van een onvolledige gereedmelding. In dat geval is er in juridische zin geen melding gedaan als bedoeld in het Bbl en mag het bouwwerk niet in gebruik worden genomen. Desnoods kan ingebruikname van het bouwwerk door middel van handhaving worden verboden. Ook informatie in de gereedmelding over de manier waarop met bijzondere omstandigheden en de informatie- en stopmomenten is omgegaan, of het ontbreken van deze informatie, kan aanleiding zijn tot handhaving.

Naar aanleiding van de gereedmelding kan het bevoegd gezag er voor kiezen om het dossier inhoudelijk te beoordelen en eventueel nog zelf een controle uit te voeren. Dit zal doorgaans alleen aan de orde zijn als er gerede twijfel is ontstaan over de kwaliteit van het bouwwerk gedurende de bouwfase of over de aangeleverde bescheiden. De eigen constateringen van de gemeente kunnen aanleiding zijn tot handhavend optreden

3.3 Reactie bevoegd gezag op gereedmelding aan melder

De indiener van de gereedmelding krijgt altijd binnen twee weken schriftelijk bericht van de gemeente. Er wordt onderscheid gemaakt in situaties waarin een geldige en waarin geen of een ongeldige gereedmelding is gedaan.

Geldige gereedmelding
Indien de melding correct is gedaan, wordt dit schriftelijk bevestigd. Betreft het een bouwwerk dat tot de eerste accentcategorie behoort, dan wordt in de bevestiging aangegeven dat het bouwwerk in gebruik mag worden genomen, mits aan alle overige vereisten is voldaan.

Voor de tweede accentcategorie geldt daarnaast dat de wijze waarop in de gereedmelding is omgegaan met eventuele bijzondere omstandigheden en stop- en/of informatiemomenten inhoudelijk beoordeeld wordt. De gemeente neemt deze beoordeling op in de schriftelijke reactie op de gereedmelding.

Geen of ongeldige gereedmelding
Indien de gereedmelding incorrect is gedaan, wordt dit de melder ook schriftelijk bevestigd. Ingeval de melding incorrect is gedaan, is geen sprake van een melding in de zin van het Bbl en mag het bouwwerk niet in gebruik worden genomen.

De reactie van de gemeente op een gereedmelding, wordt niet aangemerkt als besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betekent dat tegen zowel het bericht van de gemeente dat de melding correct is gedaan als tegen het bericht van de gemeente dat de melding niet correct is gedaan, geen bezwaar open staat.

3.4 Handhaving bij ontbreken (geldige) gereedmelding
Als wordt geconstateerd dat, ondanks het ontbreken van een (geldige) gereedmelding, het bouwwerk in gebruik wordt genomen, kan handhavend worden opgetreden op grond van het ontbreken van de gereedmelding.

Eveneens kan handhavend worden opgetreden wanneer uit de gereedmelding niet blijkt dat op correcte wijze is omgegaan met eventuele bijzondere omstandigheden en stop- en informatiemomenten. Zie voor handhaving verder hoofdstuk 5.

3.5 Gereedmelding bij gefaseerde oplevering
Een bouwwerk mag pas gebruikt worden na gereedmelding en het aanleveren van het dossier aan het bevoegd gezag. En dat wordt - ook bij meerdere woningen in een project - pas gedaan nadat alle woningen klaar zijn. Vanuit praktische overwegingen is het gewenst gefaseerde opleveringen mogelijk te maken met name voor de beginperiode na invoering van de Wkb totdat de Wkb op dit punt is aangepast.

Op grond van het Bbl mag een bouwwerk pas in gebruik genomen worden twee weken na gereedmelding. Bij een project met bijvoorbeeld meerdere woningen zou ingebruikname volgens de letter van de wet dus pas zijn toegestaan nadat ook de laatste woning / deel van het project gereed is. Eerdere ingebruikname is formeel gesproken een overtreding van de voorschriften. Gereedmelding per woning of deeloplevering bestaat niet onder de Ow en Wkb.

In de regel moet handhavend worden optreden tegen ingebruikname zonder voorafgaande melding. In de jurisprudentie wordt een tweetal uitzonderingen op dit principebeginsel gehanteerd (AbRvS 7 juli 2004, nr. 200306199/1): er is zicht op legalisatie en / of handhavend optreden is onevenredig in relatie tot het te beschermen belang. Met betrekking tot de Wkb zijn hierbij twee aspecten van belang:

- Het stelsel van kwaliteitsborging levert het bevoegd gezag het bewijsvermoeden dat aan de voorschriften wordt voldaan bij gereedkomen van het bouwwerk;
- De Wkb schrijft voor dat strijdigheden die aan het verlenen van de verklaring van de kwaliteitsborger in de weg staan direct worden gemeld.

Een combinatie van beide bepalingen leidt ertoe dat zolang er geen informatie beschikbaar is die het tegendeel bewijst, de gemeente er van uit mag gaan dat het project uiteindelijk aan de voorschriften zal voldoen. Er is dus sprake van zicht op legalisatie zodat de gemeente (vooralsnog) kan afzien van handhavend optreden. In feite dus "geen bericht is goed bericht".

Met de indiener van de melding, kwaliteitsborger en het bevoegd gezag worden afspraken gemaakt over het per fase verstrekken van een "verklaring van geen bezwaar". Indien er signalen worden ontvangen dat informatie noodzakelijk is, dan bieden artikel 2.20 van het Bbl en de Awb handvatten om de gewenste informatie alsnog bij de bouwer op te vragen. Hiermee kunnen eventuele problemen worden ondervangen.

4. TOEZICHT

4.1 Algemeen

Met de komst van de Wkb vindt er een verschuiving van taken plaats van het gemeentelijk bouwtoezicht naar de private kwaliteitsborger. Dit heeft invloed op de rol van het gemeentelijk bouwtoezicht. Ook verschuiven er toezichtstaken vanuit de vergunningsfase naar de bouwfase.

Volgens het "Bestuursakkoord implementatie en invoering wetsvoorstel Kwaliteitsborging voor het bouwen" dient de intensiteit van bouw- en woning toezicht gebaseerd te zijn op een risicobenadering. Concreet houdt dit in dat de inzet van bouwtoezicht doorgaans afhankelijk is van de mate waarin de risico's geborgd worden en het proces van kwaliteitsborging op orde is.

Ook het soort bouwwerk speelt in de risicobenadering een rol. De bouwwerken die onder Gevolgklasse 1 van de Wkb vallen, heeft de gemeente Hilversum ingedeeld conform de in hoofdstuk 1 opgenomen accentenmatrix. Uit de accentcategorie waartoe een bouwwerk behoort, volgt op welke wijze bouw- en gereedmeldingen worden afgehandeld en de mate waarin er toezicht uitgevoerd wordt.

In dit beleid wordt het toezicht onderverdeeld in de volgende onderdelen:

- toezicht naar aanleiding van een bouwmelding (4.2);
- toezicht naar aanleiding van een gereedmelding (4.3);
- overig ambtshalve toezicht (4.4);
- toezicht naar aanleiding van klachten en meldingen (4.5).

4.2 Toezicht naar aanleiding van een bouwmelding

Geldige bouwmelding

Indien een geldige bouwmelding is gedaan, geldt dat voor situaties die behoren tot de eerste accentcategorie toezicht steekproefsgewijs plaatsvindt. De gemeente selecteert een aantal dossiers waarin zij bij wijze van steekproef -aangekondigde en onaangekondigde- controles uitvoert op de bouwplaats. Bij het houden van toezicht ligt de nadruk op constructieve- en brandveiligheid.

Indien een geldige bouwmelding is gedaan, kan naar aanleiding van de beoordeling van die melding worden bepaald dat extra informatie wordt opgevraagd en/of een stopmoment wordt opgelegd. Zoals eerder genoemd, wordt voor de toepassing van dit beleid, het opleggen van stop- en informatiemomenten gezien als een vorm van toezicht. Het algemene uitgangspunt is dat zeer terughoudend wordt omgegaan met het opleggen van stop- en informatiemomenten. Wordt overgegaan tot het opleggen van stop- en informatiemomenten, dan wordt met behulp van de accentenmatrix daarbij een risicogestuurde afweging gemaakt.

In principe zijn stop- en informatiemomenten alleen aan de orde in de tweede accentcategorie indien er sprake is van bijzondere omstandigheden en wanneer het opleggen van stop- en informatiemomenten noodzakelijk wordt geacht in verband met de bijzondere omstandigheden. De stop- en informatiemomenten kunnen betrekking hebben op later aan het zicht onttrokken constructies, zoals funderingen en wapening in beton en ook op andere onderdelen van het bouwwerk over de realisatie waarvan de gemeente van te voren op de hoogte wil worden gebracht.

Ook voor bouwwerken in de eerste accentcategorie kunnen stop- en informatiemomenten aan de orde zijn. Stop- en informatiemomenten kunnen in dat geval aan de orde zijn als bijzondere omstandigheden dat in een concrete situatie nodig maken of in het kader van steekproefsgewijs toezicht. De afweging of een stop- of informatiemoment wordt opgelegd, wordt in het concrete geval gemaakt.

Toezicht naar aanleiding van een bouwmelding waarbij stop- en informatiemomenten zijn opgelegd vindt eveneens steekproefsgewijs plaats maar intensiever. Ook in deze gevallen ligt bij het toezicht de nadruk op constructieve- en brandveiligheid.

Handhaving naar aanleiding van een controle kan aan de orde komen indien bij de bouw wordt afgeweken van de wettelijke regels, informatie- of stopmomenten niet worden nageleefd of als tijdens informatie- of stopmomenten een overtreding wordt geconstateerd. Zie over de handhaving verder hoofdstuk 5.

Geen of ongeldige bouwmelding
Wanneer geen of een ongeldige bouwmelding is gedaan en een toezichthouder constateert dat met de bouwwerkzaamheden is begonnen, is sprake van overtreding van het Bbl. In dat geval is de gemeente bevoegd tot handhavend optreden.

In beginsel zal in elke situatie waarin geconstateerd wordt dat zonder geldige bouwmelding wordt gebouwd, handhavend worden opgetreden.

Zie voor handhaving verder hoofdstuk 5.

4.3 Toezicht naar aanleiding van een gereedmelding
Geldige gereedmelding
Indien een geldige gereedmelding is gedaan, mag de gemeente er in principe op vertrouwen dat het bouwwerk is gebouwd conform de wettelijke regels omdat de kwaliteitsborger een verklaring afgegeven heeft. De gemeente Hilversum voert naar aanleiding van een gereedmelding daarom in principe geen toezicht meer uit, ook niet bij wijze van steekproef. Als naar aanleiding van een geldige gereedmelding, het bevoegd gezag ervan overtuigd is dat gemeentelijk toezicht op één of meer onderdelen van het gerealiseerde bouwwerk toch gewenst is, kan het bevoegd gezag een controle uitvoeren. Bij toezicht naar aanleiding van gereedmeldingen is het algemene uitgangspunt dat daarmee zeer terughoudend wordt omgegaan.

Wordt overgegaan tot het houden van toezicht naar aanleiding van een gereedmelding, dan wordt mede met behulp van de accentenmatrix daarbij een risicogestuurde afweging gemaakt. Bij deze afweging spelen ook eventuele eigen constateringen van de gemeente en de kwaliteit van de ingediende stukken een rol. De afweging wordt steeds in het concrete geval gemaakt.

Toezicht naar aanleiding van een gereedmelding dient te worden onderscheiden van toezicht op basis van stop- en informatiemomenten. In het eerste geval is de bouw afgerond, in het andere geval is sprake van toezicht tijdens de uitvoering.

Geen of ongeldige gereedmelding
Wanneer geen of een ongeldige gereedmelding is gedaan en een toezichthouder constateert dat het bouwwerk in gebruik genomen is, is sprake van overtreding van het Bbl. In dat geval is de gemeente bevoegd tot handhavend optreden. Per geval zal worden bekeken of toepassing gegeven wordt aan handhavingsmaatregelen en zo ja, aan welke.

Zie voor handhaving verder hoofdstuk 5.

4.4 Overig ambtshalve toezicht
Naast gemeentelijk toezicht dat zijn basis vindt in een bouw- of gereedmelding, kunnen ook andere omstandigheden aanleiding vormen voor toezicht.

Praktijkervaringen tijdens de eerste periode dat wordt gewerkt met de Wkb kunnen hier bijvoorbeeld een reden voor zijn. Overig ambtshalve toezicht zal veelal de vorm hebben van een steekproef.

De gemeente bepaalt in welke situaties zij bij wijze van steekproef toezicht houdt. Het ligt voor de hand dat de steekproeven zich concentreren rond situaties behorend tot de tweede accentcategorie maar ook situaties die behoren tot de eerste accentcategorie kunnen aan steekproefsgewijs toezicht worden onderworpen.

Steeksproefsgewijs toezicht in de eerste periode is mede bedoeld om zicht te krijgen op het functioneren van de nieuwe methodiek. De resultaten van de steekproeven worden geëvalueerd en de mate van toezicht in de volgende periode kan daarop aangepast worden. Als er aanleiding voor is, kan gemeentelijk toezicht ook anders dan bij wijze van steekproef worden uitgeoefend, bijvoorbeeld op thema.

4.5 Toezicht naar aanleiding van meldingen, klachten en verzoeken om handhaving

De kwaliteitsborger dient de gemeente te melden wanneer hij constateert dat niet aan de bouwtechnische voorschriften wordt voldaan en daardoor de afgifte van zijn verklaring in het geding komt. Deze melding door de kwaliteitsborger bij de gemeente is een ernstig signaal. Wanneer de kwaliteitsborger bij de gemeente melding maakt dat in strijd met bouwtechnische eisen wordt gehandeld, dan beoordeelt en prioriteert de gemeente deze melding en besluit of er toezicht nodig is en zo ja in welke vorm. Benadrukt wordt dat de melding de verantwoordelijkheid van de bouwer en de kwaliteitsborger om gezamenlijk tot een oplossing te komen die aan de regelgeving voldoet, geheel onverlet laat.

Naast meldingen van de kwaliteitsborger kunnen ook andere betrokkenen bij de gemeente een melding doen, zoals de opdrachtgever of een derde. De gemeente stelt in eerste instantie de kwaliteitsborger van een dergelijke melding op de hoogte. Naar aanleiding van het bericht van de gemeente, dient de kwaliteitsborger actie te ondernemen en terug te melden wat hij geconstateerd heeft. Indien de terugmelding door de kwaliteitsborger of andere omstandigheden hier aanleiding voor zijn, wordt de melding afgehandeld conform de werkwijze bij meldingen door kwaliteitsborger en besluit de gemeente welke vorm van toezicht passend is.

Indien een verzoek om handhaving wordt gedaan, dient de gemeente zelf te onderzoeken of sprake is van een overtreding. Om die reden kan de gemeente een controle uitvoeren indien een verzoek om handhaving is ingediend. Op het verzoek dient een officieel besluit te worden genomen. Of daadwerkelijk tot handhaving wordt overgegaan en zo ja welke handhavingsmiddelen worden ingezet, wordt steeds in het concrete geval afgewogen. Zie verder hoofdstuk 5.

5. HANDHAVING

5.1 Algemeen

De gemeentelijke bevoegdheid tot handhavend optreden blijft, ook na inwerkingtreding van de Ow en de Wkb, bestaan. De juridische basis voor handhavend optreden blijft de Awb in samenhang met de Ow. Hoewel de formele handhavingsbevoegdheid blijft bestaan, is de rol van de gemeente in het bouwproces wel sterk veranderd.

Als gevolg van de Wkb is de sturende rol van de gemeente veranderd in een meer procesmatige rol. De initiatiefnemer en kwaliteitsborger zijn primair verantwoordelijk voor het bouwproces en het voldoen aan wet- en regelgeving. Deze verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer en kwaliteitsborger ziet de gemeente Hilversum zeer ruim: naast de verantwoordelijkheid voor het bouwproces zelf, hoort daar ook bij het voorkomen en oplossen van obstakels die zich tijdens de bouw kunnen voordoen. Dit kunnen obstakels zijn in de onderlinge verhouding tussen de bij het bouwproces betrokken partijen en obstakels tussen één of meer van deze partijen en derden, zoals een omwonende. Het voorkomen en oplossen van dergelijke obstakels gebeurde in het verleden door de gemeentelijk toezichthouders, maar deze komen door de nieuwe wetgeving nu niet of nauwelijks meer op de bouwplaats.

Om aan de veranderende rol op een verantwoorde manier invulling te geven, heeft de gemeente dit Wkb-beleid vastgesteld. In het beleid zijn de bouwwerken die onder Gevolgklasse 1 van de Wkb vallen, ingedeeld conform de in hoofdstuk 1 opgenomen accentenmatrix. Evenals de toezichtsbevoegdheid zet de gemeente Hilversum haar handhavingsbevoegdheid zo veel mogelijk risicogestuurd in. Naast de accentcategorie waartoe een bouwwerk behoort, speelt de aard van de overtreding een belangrijke rol bij de afweging over de inzet van de handhavingsbevoegdheid. De handhaving volgt de wijze en prioritering zoals opgenomen in de VTH Beleid Omgevingsrecht 2021-2026.

Wat betreft handhaving wordt onderscheid gemaakt in de volgende situaties:

- overtredingen van het verbod tot bouwen zonder bouwmelding (5.2);
- overtredingen van het verbod tot ingebruikname zonder gereedmelding (5.3);
- overtredingen van inhoudelijke regels en voorschriften (5.4).

5.2 Handhaving bij overtreding verbod bouwen zonder bouwmelding

Voor beide accentcategorieën geldt dat de administratieve procedure correct dient te worden gevolgd. Dit betekent dat, wanneer wordt geconstateerd dat met de bouw is begonnen zonder dat sprake is van een geldige bouwmelding, er geen correcte administratieve procedure wordt gevolgd en er gehandeld wordt in strijd met het Bbl. De bouwmelding dient vooraf te gaan aan de bouwwerkzaamheden.

Wanneer geconstateerd wordt dat zonder geldige bouwmelding van start is gegaan met de bouwwerkzaamheden, is sprake van overtreding van het Bbl en zal in beginsel in elke situatie handhavend worden opgetreden.

5.3 Handhaving bij overtreding verbod ingebruikname zonder gereedmelding

Voor beide accentcategorieën geldt dat de administratieve procedure correct dient te worden gevolgd. Dit betekent dat, wanneer wordt geconstateerd dat het bouwwerk in gebruik is genomen zonder dat sprake is van een geldige gereedmelding, er geen correcte administratieve procedure wordt gevolgd en er gehandeld wordt in strijd met het Bbl. De gereedmelding dient vooraf te gaan aan de ingebruikname.

Aangezien een gereedmelding het sluitstuk is van een correcte administratieve procedure en dit in beide accentcategorieën van belang is, zal handhaving in ieder geval gericht zijn op het verkrijgen van een geldige gereedmelding. In het concrete geval zal een afweging worden gemaakt of de situatie om verdergaande handhaving vraagt en zo ja, met welke handhavingsmiddelen.

5.4 Handhaving bij overtreding inhoudelijke regels en voorschriften

De gemeente kan op verschillende manieren op de hoogte raken van overtredingen van inhoudelijke regels een voorschriften. Bijvoorbeeld door eigen onderzoek in het kader van een steekproef of naar aanleiding van meldingen van de kwaliteitsborger, van andere bij de bouw betrokken partijen of van derden.

Het steekproefsgewijs toezicht door de gemeente richt zich in hoofdzaak op de constructieve- en brandveiligheid. Indien overtredingen worden geconstateerd met betrekking tot deze veiligheidsaspecten, meldt de gemeente dit in eerste instantie in ieder geval bij de kwaliteitsborger met het verzoek om binnen een van te voren te bepalen termijn tot een oplossing te komen. Alleen indien met betrekking tot genoemde veiligheidsaspecten sprake is van dreigend of acuut gevaar en de partijen ondanks dat niet tot een oplossing komen, zal handhavend worden opgetreden.

Voor overtredingssituaties waarover de kwaliteitsborger bij de gemeente een melding heeft gedaan en die niet door de bij de bouw betrokken partijen zijn opgelost, geldt dat deze partijen verantwoordelijk blijven voor het vinden van een oplossing. De gemeente Hilversum ziet een handhavingstraject naar aanleiding van een melding door de kwaliteitsborger als een uiterste redmiddel voor situaties waarin sprake is van dreigend of acuut gevaar voor de constructieve- en brandveiligheid. Alleen indien met betrekking tot genoemde aspecten sprake is van dreigend of acuut gevaar en de partijen ondanks dat niet tot een oplossing komen, zal handhavend worden opgetreden.

Van overtredingen waarvan de gemeente op de hoogte raakt door klachten en meldingen van andere bij de bouw betrokken partijen of van derden of door een handhavingsverzoek, zal de gemeente eerst de kwaliteitsborger op de hoogte brengen met het verzoek om binnen een van te voren te bepalen termijn tot een oplossing te komen. Alleen indien met betrekking tot genoemde veiligheidsaspecten sprake is van dreigend of acuut gevaar en de partijen ondanks dat niet tot een oplossing komen, zal handhavend worden opgetreden.

Steeds zal in het concrete geval de afweging worden gemaakt over de te nemen handhavingsmaatregelen. De gemeente zal handhaving zoveel mogelijk beperken tot voorlopige- en ordemaatregelen om dreigend of acuut gevaar af te wenden. Indien een definitieve oplossing van de situatie om bouwkundige maatregelen vraagt, dienen de bij de bouw betrokken partijen deze maatregelen uit te werken conform de technische eisen van het Bbl. Indien partijen van mening verschillen over de te nemen maatregelen, betreft dit een privaatrechtelijke aangelegenheid. Dit betekent dat partijen zelf verantwoordelijk zijn om tot een oplossing te komen en dat het op de weg van deze partijen ligt om het geschil aan een bevoegde arbiter of rechter voor te leggen indien het meningsverschil niet in onderling overleg kan worden opgelost.

6. BELEIDSPROCES EN -EVALUATIE

6.1 Beleidsmatige context Wkb-beleid en monitoring

De Wkb is een nieuwe wet met een principieel andere benadering van het bouwtoezicht. Het huidige VTH-beleid voorziet nog niet in werkwijzen en keuzes die kunnen worden gemaakt als gevolg van de Wkb. Omdat alle gevolgen ook nog niet helemaal te voorzien zijn, is het praktisch dat eerst ervaring wordt opgedaan met de Wkb voordat er definitieve keuzes worden geïntegreerd in het VTH-beleid.

Het is belangrijk dat we bij de inwerkingtreding van de Wkb beschikken over een evenwichtig "voorlopig" beleidskader voor de invulling van de gemeentelijke taken en bevoegdheden op grond van de Wkb.

Tijdens de eerste periode waarmee met dit voorlopige beleid gewerkt wordt, zal op een aantal onderdelen worden gemonitord hoe het beleid in de praktijk uitwerkt. Na de monitoringsperiode zal een evaluatie plaatsvinden waarna het Wkb-beleid definitief in het VTH-beleid verwerkt wordt.

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen beschreven over welke onderdelen van het voorlopige Wkb-beleid monitoring en evaluatie plaatsvindt. In onderdeel 6.7 wordt kort stil gestaan bij de mogelijkheid tot het houden van proefprojecten voor Gevolgklasse 2 en 3.

6.2 Welke zaken worden gemonitord?

De onderwerpen die worden gemonitord, worden hieronder genoemd. Ieder onderwerp wordt vervolgens kort in een aparte paragraaf besproken, waarbij wordt beschreven hoe de monitoring en de evaluatie zijn gepland.

De monitoringsonderwerpen betreffen in ieder geval:

- Verkennen mogelijkheden vereenvoudigd afdoen categorieën Wkb-meldingen (6.3);
- Afhandeling bouw- en gereedmeldingen door gemeente (6.4);
- Optreden toezichthouder tijdens controle (6.5);
- Correspondentie met gemeente voor, tijdens en na het bouwproces (6.6).

6.3 Verkennen mogelijkheden vereenvoudigd afdoen categorieën Wkb-meldingen

Tot de categorie Gevolgklasse-1-zaken behoren veel bouwwerken met een zeer beperkte impact. Tijdens de monitoringsperiode zal nader worden bekeken welke bouwwerken voor de Hilversumse praktijk als zodanig kunnen worden aangemerkt. Het doel is om aan de hand van bouwwerkkenmerken tot algemene criteria te komen op grond waarvan beoordeeld kan worden of een bouwwerk een zeer beperkte impact heeft. Als aan deze criteria wordt voldaan, heeft het bouwwerk een zeer beperkte impact en kan de Wkb-melding vereenvoudigd worden afgedaan.

Hoe de vereenvoudigde afdoening er exact komt uit te zien, zal nog verder worden uitgewerkt. Gedacht kan worden aan een afdoening door middel van een standaard ontvangstbevestiging van de melding met daarin standaardinformatie, zonder verdere toetsing van de melding. De meldingen die vereenvoudigd worden afgedaan, zullen in een afzonderlijke categorie worden benoemd, die te zijner tijd aan het beleid zal worden toegevoegd. Deze categorie is nu als lege categorie opgenomen in de accentenmatrix.

Een vereenvoudigde afdoening van bouwwerken met een zeer beperkte impact is in lijn met de risicogestuurde benadering die aan dit Wkb-beleid ten grondslag ligt.

6.4 Afhandeling bouw- en gereedmeldingen door gemeente

De indiening van de bouwmelding is het begin van een procedure waarin de melder en de gemeente met elkaar communiceren. De gemeente zal de ontvangst van de bouwmelding bevestigen en eventueel nadere informatie opvragen bij de melder. De melder kan eigener beweging of naar aanleiding van bijvoorbeeld een brief van de gemeente met het verzoek om aanvullende stukken, in contact treden met de gemeente. De correspondentie kan zowel schriftelijk als telefonisch verlopen. Het sluitstuk van de procedure is de gereedmelding.

In het Wkb-beleid heeft de gemeente Hilversum aangegeven dat de rol van de gemeente verschuift naar een meer procesmatige rol. Deze visie van de gemeente op haar veranderde rol werkt door in de gemeentelijke correspondentie over bouw- en gereedmeldingen. In de correspondentie over bouw- en gereedmeldingen zal vooral de nadruk liggen op de procedure en, als onderdeel daarvan, de compleetheid van het dossier.

Door middel van gericht klantonderzoek, zal de gemeente Hilversum klantinformatie verzamelen over de manier van afhandelen van bouw- en gereedmeldingen. Het doel van dit onderzoek is om te analyseren hoe de kwaliteit van de afhandeling wordt ervaren en wat er, in verband met de doelstellingen van het beleid, mogelijk verbeterd kan worden.

6.5 Optreden toezichthouder tijdens controle

Met de verschuiving van het toezicht naar de markt, verandert ook de rol van de gemeente en die van de gemeentelijke toezichthouder. De rol van de toezichthouder als inhoudelijk gesprekspartner maakt in Gevolgklasse-1-zaken plaats voor een rol waarin risicosignalering en -beheersing centraal staan.

Zoals uit dit Wkb-beleid volgt, zal bij de risicosignalering en -beheersing de toezichthouder zich vooral concentreren op de constructieve- en brandveiligheid. Signaleert de toezichthouder daarbij één of meer risico's, dan zal de inzet zijn om de bij de bouw betrokken partijen te bewegen deze risico's adequaat te beheersen.

De toezichthouder staat als onafhankelijke vertegenwoordiger van de gemeente op afstand van inhoudelijke discussies tussen de bij de bouw betrokken partijen. Tegelijkertijd dient hij -waar nodig- met overtuiging een oplossingsgerichte samenwerking tussen deze partijen te stimuleren. De veranderde rol van de toezichthouder vraagt de inzet van andere competenties.

Gerichte klantraadpleging over het optreden van de toezichthouders tijdens Wkb-controles, helpt de gemeente Hilversum zich een beeld te vormen over de manier waarop de toezichthouders hun nieuwe rol interpreteren. Op deze manier kan de koppeling worden gemaakt tussen in de praktijk levende verwachtingen en behoeftes en de relevante competentieprofielen.

6.6 Correspondentie met gemeente voor, tijdens en na bouwproces

Naast de correspondentie in het kader van de procedurele afhandeling van de bouw- en gereedmelding kunnen zich ook voor, tijdens en na afloop van het bouwproces correspondentiemomenten voordoen.

Voorbeelden hiervan zijn vooroverleg met de gemeente over een meldingsprocedure, een brief die de gemeente stuurt als de gemeente tijdens een controle bijzonderheden heeft geconstateerd of het antwoord op een vraag van de bouwer nadat het bouwwerk voltooid is.

Door middel van gericht klantonderzoek, zal de gemeente Hilversum klantinformatie verzamelen over de correspondentie met de gemeente rondom het bouwproces.

Het doel van dit onderzoek is om te analyseren hoe de communicatie in de praktijk verloopt en wordt ervaren en om op basis van deze informatie de communicatie, in verband met de doelstellingen van dit beleid, verder te optimaliseren, zo nodig bijvoorbeeld door het opstellen van richtlijnen en (kwaliteits)eisen.

6.7 Proefprojecten Gevolgklasse 2 en 3

De mogelijkheid bestaat om door middel van proefprojecten in de Gevolgklasse 2 en 3 de Wkb-werkwijze te volgen. Anders dan aanvankelijk de bedoeling was, is in de loop van de voorbereiding op de introductie van de Wkb besloten dat proefprojecten met Gevolgklasse 2 en 3 mogelijk moeten zijn, om ook met kwaliteitsborging voor complexere bouwwerken ervaring op te doen.

Zoals gezegd, heeft de gemeente Hilversum deze mogelijkheid nog niet opgesteld. Het is niet uitgesloten dat de gemeente Hilversum in de toekomst het volgen van proefprojecten in Gevolgklasse 2 en 3 mogelijk maakt. Het volgen van proefprojecten in de hoogste gevolgklassen vraagt om een zorgvuldige voorbereiding, onder meer op het gebied van werk-, advies- en controleprocessen. Niet alleen bij de gemeente zelf maar ook bij ketenpartners zoals de brandweer.

Wanneer de gemeente Hilversum besluit om proefprojecten in de hoogste gevolgklassen mogelijk te maken, zal zij eerst, in samenwerking met haar ketenpartners, in het Wkb-uitvoeringsbeleid de voorwaarden en criteria formuleren die nodig zijn om de proefprojecten in goede banen te leiden. Wanneer het uitvoeringsbeleid officieel is aangepast en bekendgemaakt, kunnen de proefprojecten worden opgestart.

Overigens heeft de Brandweer Haaglanden medio 2022 een Handleiding opgesteld voor het werken met proefprojecten in de hoogste gevolgklassen. Deze handleiding is de basis voor een overleg waarbij de 25 Veiligheidsregio's van Nederland zijn aangesloten. In het najaar van 2023 wordt gestart met doorontwikkeling naar een landelijk document van Brandweer Nederland. Naar verwachting komt het landelijke document begin 2024 beschikbaar.

BIJLAGE 1: VEEL GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AFKORTING	BETEKENIS
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
LV-DSO	Landelijke voorziening – Digitaal stelsel Omgevingswet
(B)OPA	(Buitenplanse) Omgevingsplanactiviteit
Ow	Omgevingswet
VTH	Vergunningen, toezicht en handhaving omgevingsrecht
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wkb	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Bijlage 5	Landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid

Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland

Landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid

Digitaal dossier richtlijn bouw- en sloopveiligheid via www.bwtinfo.nl/dossiers

Versie 2.15 (Omgevingswetproof) 1 augustus 2024

"Het doel van een bouw- en sloopveiligheidsplan is het vooraf inzichtelijk maken of een beoogd initiatief veilig en verantwoord, in zijn relatie tot de directe omgeving en de openbare ruimte, gerealiseerd kan worden."

Inhoud

INHOUD **3**
Voorwoord *5*
1 INLEIDEND HOOFDSTUK **6**
Aanleiding *6*
Leeswijzer *10*
2 BEGRIPPEN EN TOEPASSINGSGEBIED **11**
Begripsbepalingen *11*
Toepassingsgebied *14*
3 WET- EN REGELGEVING **15**
Informatieplicht *15*
Omgevingswet *15*
Omgevingsbesluit *16*
Besluit bouwwerken leefomgeving *16*
Kwaliteitsborging voor het bouwen *17*
Beleid en lokale afwegingen *18*
4 PROCES: STUREN OP VEILIGHEID EN HINDER **20**
Vooroverleg *20*
Vergunningaanvraag / melding bij gemeente, als bevoegd gezag *21*
Toezicht en handhaving *25*
Het bouwveiligheidsplan *25*
5 DE RISICOMATRIX EN DE VEILIGHEIDSCOÖRDINATOR DIRECTE OMGEVING. **28**
6 BOUWVEILIGHEIDSZONE, HIJSZONE EN HIJSGEBIED **32**
6.1 Ontwikkeling normen en korte geschiedenis *32*
6.2 Veiligheidsafstanden (Bouwveiligheidszone, hijszone en hijsgebied) *32*
6.3 Stappenplan en aan te leveren stukken maatwerkoplossingen *46*
6.4 Veiligheid volgens de Arbowet- en regelgeving *48*
7 OMSCHRIJVING VAN GEVAREN, HINDER EN MAATREGELEN **49**
7.1 Gevaren (Schade aan belendingen) *49*
7.2 Trillingen *53*
7.3 Bemalingen *54*
7.4 Ontgravingen naast belendingen *55*
7.5 Instabiliteit als gevolg van (gedeeltelijk) slopen *57*
7.6 Beschadigingen van objecten in de ondergrond *57*
7.7 Bijzondere gevaren *58*
7.8 Risico's door aanwezig asbest *58*
7.9 Ruimte voor de werkzaamheden *59*
7.10 Hulpverlening / brandveiligheid *60*
7.11 Afscheidingen *60*
7.12 Hinder *61*
7.12.1 Geluidshinder *62*
7.12.2 Trillingen *63*
7.12.3 Stofhinder *64*

7.12.4 Verkeer *64*
7.12.5 Leefbaarheid *65*
7.12.6 Snelle scan project *65*

8 COMMUNICATIE 67

9 BIJLAGEN 69
Stap 1: Mogelijke risico's onderkennen. Gebruik hiervoor de Risicomatrix. *73*
Stap 2: Omschrijven risico-aspecten *74*
Stap 3: Afspraken maken over de maatregelen *76*
Stap 4: Handhaving beheersmaatregelen *77*
Gerelateerde wet- en regelgeving en documenten *77*

- Wijzigingen versie 2.15 ten opzichte van versie 2.14 = Aanpassing figuur 6.8, toevoeging enkele begrippen, en toelichting op artikel 5.20 lid 2 Bbl.

Voorwoord

Deze versie van de richtlijn betreft de tweede versie ten opzichte van de in 2018 gepubliceerde versie. De eerste versie is zeer goed geland en heeft het effect wat werd beoogd gehaald. De bewustwording voor bouw- en sloopveiligheid is gegroeid en paragraaf 6.2 van de richtlijn, met daarbinnen de veiligheidsafstanden, is vanaf 1 juli 2021 rechtstreeks aangestuurd vanuit het Bouwbesluit 2012 en van toepassing bij de realisatie van gebouwen. Deze versie is geheel geactualiseerd op basis van ervaringen met de richtlijn en omgeschreven naar de Omgevingswet en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

In de Omgevingsregeling is de risicomatrix opgenomen als bijlage XVIIIa die bepaalt of een veiligheidsplan en coördinator directe omgeving dienen te worden opgesteld en aangesteld.

De eerste versie van de richtlijn heeft, mede naast andere belangrijke initiatieven zoals de veiligheidsladder, de veiligheid in aanbesteding en de in lijn met deze richtlijn doorontwikkelde richtlijnen van de Nederlandse Vereniging Aannemers Funderingswerken (NVAF) ertoe geleid dat de bewustwording van de opdrachtgevende partijen is toegenomen. Daarnaast hebben diverse rapporten met aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid aan deze bewustwording ontwikkeling bijgedragen.

Deze richtlijn is tot stand gekomen op initiatief van de Vereniging BWT Nederland en is samengesteld door de Werkgroep Bouw- en sloopveiligheid. Deze versie van de richtlijn is ontwikkeld in samenwerking met de vakgroep Landelijke richtlijn bouwveiligheid en is geschreven door Vincent Hilhorst van de gemeente Den Haag en Wico Ankersmit van de Vereniging BWT Nederland.

Deze richtlijn bevat alle ingrediënten voor het veilig borgen van de "bouw- en sloopveiligheid". Het is dan ook belangrijk om deze richtlijn in zijn geheel vast te stellen als lokaal beleid door het bevoegd gezag (BG). Eenmaal vastgesteld ondersteunt het de gemeente (BG) bij de belangenafweging die voorafgaat aan het opleggen van maatwerkvoorschriften, zoals die van toepassing kunnen zijn bij de realisatie van gebouwen, maar ook indien nodig bij bouwwerken geen gebouw zijnde. Met de komst van de Omgevingswet is paragraaf 6.2 van de richtlijn aangewezen in het Bbl. In deze paragraaf wordt de methode voor het bepalen van de bouwveiligheidszone uitgelegd en worden de veiligheidsafstanden vastgesteld. De risicomatrix, zoals die bij de vorige versie van deze richtlijn in hoofdstuk 5 was opgenomen, is in samenwerking met Ministerie BZK verder uitgewerkt en geldt nu als indieningsvereiste binnen een bouwactiviteit of als informatieplicht gelijktijdig met het doen van een melding bouwactiviteit of sloopactiviteit.

Een commentaarversie van deze 2e versie van de richtlijn is breed uitgezet bij verschillende hoeken van de markt en brancheverenigingen. Wij zijn alle betrokkenen dankbaar voor hun inzet en bijdrage.

1 Inleidend hoofdstuk

Aanleiding

Bij veel bouw- en sloopprojecten is elke partij in de bouwketen veelal gefocust op zijn eigen rol. Dit levert het risico op dat eigen belangen haaks kunnen staan op het omgevingsbelang en deze tijdens de uitvoering conflicten kunnen veroorzaken, met als mogelijk gevolg kostbare (juridische) tijdrovende procedures en (hoge) faalkosten. Kosten voor "bouw- en sloopveiligheid" worden veelal gezien als extra kosten die niet bijdragen aan de kwaliteit van het op te leveren project. Hierdoor staat dit onderwerp in dit krachtenveld van belangen vaak te laag op de agenda. Dit is maatschappelijk, en als het misgaat, politiek onaanvaardbaar.
Een goed overzicht van het speelveld en het creëren van een level playing field helpt om "bouw- en sloopveiligheid" tijdig op de agenda en op tijd goed en verantwoord geregeld te krijgen. Het helpt om de posities, kenmerken en belangen van alle spelers en dus ook van de gemeentelijke organisatie in beeld te hebben. Daarnaast resulteert dit in een goed afgewogen acceptabel risico, want het geheel uitsluiten van ieder risico is onmogelijk.

Na de eerste versie van deze richtlijn heeft de instorting van de parkeergarage in Eindhoven eind 2018 geleid tot een kritische aanbeveling aan de bouwkolom door de Onderzoeksraad voor veiligheid (OVV). De OVV adviseert om één centrale partij aan te wijzen die de verantwoordelijkheid draagt voor het borgen van de veiligheid. Deze draagt zorg voor een systemisch en continu proces van risicobeheersing met een goed risicodossier, waar veiligheid een onderdeel van uitmaakt. De aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor veiligheid luiden als volgt:

De Onderzoeksraad is van oordeel dat betere risicobeheersing in de bouwsector nodig is om stappen te zetten in de richting van daadwerkelijke verbetering van de veiligheid. Hiertoe richt de Raad zich op drie terreinen.

1. Minder vrijblijvende Governance Code Veiligheid in de Bouw. De Onderzoeksraad ziet de deelnemers aan de Governance Code Veiligheid in de Bouw als ambassadeurs in de transformatie naar een lerende en veilige bouwsector. Door het gezamenlijk opstellen van principes die daaraan bijdragen, en deze blijvend te agenderen en uit te dragen, wordt ingezet op de noodzakelijke versteviging op veiligheid.

2. Het borgen van veiligheid. De Onderzoeksraad is van oordeel dat veiligheid gebaat is bij een heldere verantwoordelijkheidsverdeling en coördinatie. Dit ziet hij als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van opdrachtgevers en opdrachtnemers.

3. Het organiseren van professionele tegenspraak. Bij het introduceren van nieuwe toepassingen of nieuwe producten verwacht de Raad van constructeurs geen automatisme, maar een gedegen aanwenden van de leer van mechanica en de daarbij behorende schematiseringen. Ook verwacht de Raad dat constructeurs onderling, los van de formele taak- en verantwoordelijkheidsverdeling op een project, zich als professional gedragen, 'niet pluis'-gevoelens durven te adresseren en kritisch durven te reflecteren op het eigen handelen.

Het huidige veiligheidsbewustwordingstraject van alle stakeholders heeft inmiddels geleid tot de wettelijke aansturing van de veiligheidsafstanden in het Bouwbesluit 2012 en het Bbl. Het invoeren van de veiligheidscoördinator directe omgeving. En de risicomatrix bouw- en sloopveiligheid als indieningsvereiste.

Toelichting op de **GOVERNANCE CODE VEILIGHEID IN DE BOUW**

Er bestaat een grote hoeveelheid wet- en regelgeving, sectorafspraken en instrumenten om de veiligheid in de bouw te vergroten. Toch vinden er nog veel ongevallen plaats en zijn er nog te veel bouwwerken die worden opgeleverd met veiligheidsgebreken. Om ervoor te zorgen dat de veiligheidscultuur in brede zin verbetert, hebben een aantal toonaangevende bouwondernemingen en opdrachtgevers (bouw, weg-/water-/spoorinfra en installatietechniek) en adviesbureaus de handen ineengeslagen en de Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCVB) opgesteld.

In de Governance Code zijn gezamenlijke uitgangspunten en kernwaarden op het gebied van veiligheid vastgelegd. Centraal staan: uniformering, ketensamenwerking, opleidingen en kennisdeling. Het streven naar een veilige sector wordt niet gezien als een wedloop of wettelijke verplichting, maar als een gezamenlijke en maatschappelijk belangrijke extra inspanning, waarbij we elkaar helpen en zoeken naar continue verbetering. Meer dan 1.000 onderschrijvers hebben zich inmiddels bij de GCVB aangesloten.

Bij de uitwerking wordt de hele bouwketen betrokken en samengewerkt met verschillende (branche)organisaties zoals: Cumela, Bouwend Nederland, Transport & Logistiek Nederland, Techniek NL, het Betonhuis, SSVV, Komat en MKB Infra.

Meer informatie over de GCVB en gezamenlijke initiatieven kunt u vinden op: www.gc-veiligheid.nl

Eén van de initiatieven van de GCVB is gericht op het verbeteren van het veiligheidsbewustzijn in de hele keten van de bouw. Daartoe hanteren de ondertekenaars vanaf 2022 de zogenoemde Veiligheidsladder (NEN Safety Culture Ladder) om het veiligheidsbewustzijn van organisaties meetbaar, inzichtelijk en vergelijkbaar te maken. Om het veiligheidsbewustzijn als keten te verhogen, wordt niet alleen certificering gevraagd van opdrachtnemers, ook de opdrachtgevers laten zich certificeren en het geldt evenzeer voor architecten- en ingenieursdiensten. Aan de hand van een risicomatrix wordt bepaald welk bewijsmiddel is vereist, afhankelijk van de contractwaarde en het risiconiveau. Voor meer informatie zie de Handreiking ViA op Veiligheid in Aanbesteding (ViA) (gc-veiligheid.nl).

Een bouw- en sloopveiligheidsplan volgens het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de Omgevingsregeling is niet hetzelfde als een veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan). Een V&G-plan is op grond van de Arbowetgeving waar de gemeente geen bevoegd gezag voor is. Het V&G-plan is gericht op de veiligheid en gezondheid van de werknemers en een bouw- en sloopveiligheidsplan (B&S-plan) is gericht op de veiligheid voor de omgeving. Zowel formeel als in de praktijk is het bouwhek (of schutting o.i.d) de grens tussen beide en verdient dit ook aandacht in beide plannen. Er is niets tegen om V&G en B&S te combineren in één document, als inhoudelijk maar wordt voldaan aan zowel de Arbo- als bouwregelgeving. Echter echt wenselijk en van toegevoegde waarde is het combineren niet. Zie voor nadere toelichting ook het Stappenplan V&G. www.rijksvastgoedbedrijf.nl/veiligbouwen

In beantwoording aan de Onderzoeksraad schrijft de Minister op 22 december 2016 als reactie op aanbeveling 4[1] dat de Minister over deze aanbeveling in overleg is gegaan met de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland (VBWTN). Voorliggende richtlijn is daarvan het resultaat. De wettelijke verankering is geregeld in het Bouwbesluit 2012. Onder de Omgevingswet zal er naar worden gestreefd om deze richtlijn rechtstreeks aan te wijzen zodat een uniforme uitvoering van bouw- en sloopveiligheid in Nederland wordt geborgd en gestimuleerd.

Inleiding

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is ook de plek van de bouwregelgeving gewijzigd. Het Bouwbesluit 2012 is onder de Omgevingswet vervangen door het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Artikel 7.15 van het Besluit bouwwerken leefomgeving verder Bbl schrijft voor dat bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden maatregelen worden getroffen ter voorkoming van

a. Letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein
b. Letsel aan personen die het bouw- en sloopterrein onbevoegd betreden; en
c. Gevaar voor de veiligheid van belendingen

Uitwerking van dit artikel 7.15 van het Bbl kan worden geborgd via deze landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid, waarbij lid 2 van artikel 7.15 een deel van deze richtlijn, namelijk de veiligheidsafstanden ook borgt als prestatie-eis middels de volgende tekst.

7.15 lid 2 ***"Bij een bouw- en sloopplaats van een te bouwen of te slopen gebouw wordt een veiligheidsafstand vrijgehouden bepaald volgens paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn Bouw- en sloopveiligheid."***

Artikel 7.2 van het Bbl geeft het toepassingsbereik aan van het hoofdstuk in het Bbl over Bouw- en Sloopwerkzaamheden aan bouwwerken.

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op

a. Het waarborgen van de veiligheid en het beschermen van de gezondheid in de directe omgeving van bouw- en sloopwerkzaamheden; en
b. Het waarborgen van duurzaamheid bij het scheiden van bouw- en sloopafval op een bouw- en sloopterrein.

Deze Landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid gaat over hetgeen artikel 7.2 lid a wil borgen. De acceptatie van hinder en daarmee de grenzen die daaraan kunnen worden gesteld, zijn lokaal verschillend maar door het vaststellen van deze richtlijn als lokaal beleid ontstaat een gewenste uniformiteit in ons land, en dat is zeer gewenst. Daarnaast gaat de richtlijn uit van het borgen van veiligheidsafstanden voor

---

[1] Aanbeveling 4 rapport 'Hijsongeval Alpen aan de Rijn, Onderzoeksraad 22-12-2016:
Veranker een risicogestuurd afwegingskader in het Bouwbesluit dat bepaalt onder welke omstandigheden een bouwveiligheidsplan als voorwaarde voor de verlening van een omgevingsvergunning geboden is. Zorg voor veiligheid is een kerntaak van de overheid. Indien risicovolle bouwprojecten worden voorgedragen voor vergunningverlening, dient de gemeente zich ervan te verzekeren dat de veiligheid van de omgeving van een bouwwerk gewaarborgd is. Daartoe bestaat een wettelijk instrument in de vorm van een bouwveiligheidsplan. Dit plan is echter facultatief. De Raad is van oordeel dat het bouwveiligheidsplan vaker en intensiever gebruikt kan worden om de omgevingsveiligheid van bouwprojecten te verzekeren. Voor de vraag onder welke omstandigheden een bouwveiligheidsplan geboden is, acht de Raad het van belang dat gemeenten hierin ondersteund worden door een wettelijk vastgelegd afwegingskader. De risicoafweging of een bouwveiligheidsplan geboden is, wordt hierdoor onderbouwd en transparant.

bouwwerken terwijl het Bbl uitgaat van het borgen van veiligheidsafstanden voor gebouwen. Met het vaststellen van deze gehele richtlijn als beleid, heeft hiermee de gemeente ook de mogelijkheid om de veiligheidsafstanden voor bouwwerken geen gebouw zijnde (zoals infrastructurele werken) als maatwerkvoorschrift op te nemen in specifieke situaties.

Artikel 7.4 van het Bbl regelt de specifieke zorgplicht. Hierin is het volgende gesteld.

1. Degene die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de werkzaamheden tot gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving kunnen leiden, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om dat gevaar te voorkomen of niet te laten voortduren.
2. Onder gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving als bedoeld in het eerste lid wordt ook verstaan beschadiging of belemmering van wegen, van in de weg gelegen werken en van andere roerende of onroerende zaken op een aangrenzend perceel of op een aan het bouw- of sloopterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen, die tot dat gevaar kunnen leiden.

In deze richtlijn gaat hoofdstuk 7 vooral over hetgeen in dit 2e lid van artikel 7.4 onder de zorgplicht valt. Ook hierbij helpt het vaststellen van deze richtlijn als beleid bij het uniformeren van het toepassen van dit artikel.

Het is in eerste instantie aan de initiatiefnemer om aan de hand van de risicomatrix te beoordelen of dat plan en die coördinator nodig zijn. Vervolgens is het aan het BG om bij de aanvraag of melding te beoordelen of daarbij de juiste keuze is gemaakt. Als naar het oordeel van het BG ten onrechte daarvan is afgezien, dan kan er alsnog een passend bouw- of sloopveiligheidsplan en een veiligheidscoördinator directe omgeving worden geëist.

Deze richtlijn is een uitwerking en invulling van de regels uit hoofdstuk 7 van het Bbl. De richtlijn heeft als doel zowel de aanvrager of melder (hierna: normadressaat/initiatiefnemer) als het bevoegd gezag te ondersteunen om te komen tot een goed en deugdelijk veiligheidsplan.

De richtlijn is ontwikkeld vanuit ervaring met een groot aantal getoetste en beproefde veiligheidsplannen voor zowel bouw als sloopactiviteiten en er is, waar mogelijk, geput uit jurisprudentie en normen.
Wordt door een initiatiefnemer een bouw- of sloopveiligheidsplan ingediend volgens deze richtlijn, dan mag hij er in de basis van uitgaan dat het bevoegd gezag voldoende informatie heeft om deze te beoordelen. Wordt het bouw- of sloopveiligheidsplan dat is ingediend vervolgens getoetst aan de criteria in deze richtlijn, dan kan het bevoegd gezag hierover een goed besluit nemen.

In deze richtlijn zijn diverse documenten als voorbeelden toegevoegd, zoals een model-bouwveiligheidsplan en een BLVC-plan (Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie). In navolging van het Bbl wordt voor begrippen als bouw- en sloopveiligheidsplan hierna het begrip "veiligheidsplan" gehanteerd.

Bouw- en sloopveiligheid is onder de Omgevingswet anders geregeld dan onder de Wet algemene bepalingen Omgevingsrecht (Wabo). Bij een meldingsplichtige bouwactiviteit onder kwaliteitsborging of een sloopmelding vindt de informatieplicht t.a.v. bouw- en of sloopveiligheid gelijktijdig plaats. Voor de vergunningplichtige bouwactiviteit is het

indienen van een ingevulde risicomatrix een verplicht indieningsvereiste waaruit kan volgen dat een bouwveiligheidsplan moet worden ingediend en een veiligheidscoördinator directe omgeving moet worden aangesteld. De wetgever beoogt zo vroeg mogelijk in het planproces de partijen te laten nadenken over de bouw- en sloopveiligheid en dit ook zo vroeg mogelijk met het bevoegd gezag af te stemmen. Bij voorkeur al bij het vooroverleg voor een omgevingsplanactiviteit of vooruitlopend op de bouwactiviteit.

Doel

Doel van deze richtlijn is om een zorgvuldige en veilige uitvoering van bouw- en sloopwerkzaamheden ten opzichte van de omgeving te borgen. Hierbij worden via deze richtlijn aan de gehele bouwkolom en het bevoegd gezag op een uniforme wijze goede handvatten geboden voor het beoordelen en handhaven van deze regels en maatregelen.

Het doel van een bouw- en sloopveiligheidsplan is het vooraf inzichtelijk maken of een beoogd initiatief veilig en verantwoord in zijn relatie tot de directe omgeving en de openbare ruimte gerealiseerd kan worden.

Leeswijzer

De richtlijn bestaat uit 8 hoofdstukken en een aantal bijlagen. In hoofdstuk 1 zijn algemene zaken opgenomen, zoals de inleiding, de aanleiding en het doel van de richtlijn. In Hoofdstuk 2 is een aantal begrippen gedefinieerd en is het toepassingsbereik van de richtlijn en de verwijzing naar de voorschriften behandeld. De geldende Wet- en regelgeving wordt in hoofdstuk 3 behandeld. De fasering en de uitvoering wordt in hoofdstuk 4 toegelicht. Ook wordt in dit hoofdstuk de risicomatrix behandeld die als indieningsvereiste is opgenomen in de Omgevingsregeling. Het proces van de risicoanalyse aan de hand van een stappenplan is in hoofdstuk 5 beschreven. In hoofdstuk 6 wordt aandacht besteed aan de opbouw van een veiligheidsplan aan de hand van bouwveiligheidszone, hijszone en hijsgebied, waarbij in hoofdstuk 7 alle mogelijke gevaren en hinderaspecten (hinderzones) benoemd zijn.

Communicatie dat als een belangrijk onderdeel van het proces wordt gezien is in hoofdstuk 8 beschreven. In het laatste hoofdstuk worden verschillende referentieprojecten gepresenteerd. De uitwerking van bepaalde onderwerpen is in de bijlagen opgenomen, zoals de risicomatrix, voorbeeldbrieven en beleidsstukken/-notities.

2 Begrippen en toepassingsgebied

Begripsbepalingen

Aannemer: de natuurlijke of rechtspersoon die de bouw- en/of sloopwerkzaamheden uitvoert of verantwoordelijk is voor de uitvoering. Hiermee is ook de 'zelfbouwer/-sloper' inbegrepen.

Asbest: asbest als bedoeld in art. 1, eerste lid, onder a van het Asbestverwijderingsbesluit 2005.

Awb: Algemene wet bestuursrecht

Bevoegd gezag: bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een Omgevingsvergunning, het behandelen van meldingen en het uitvoeren van handhaving. Het bevoegd gezag is vaak de gemeente, maar het kan ook het waterschap, de provincie of het rijk zijn.

Bezwijken: het overschrijden van een uiterste grenstoestand.

Bbl: Besluit bouwwerken leefomgeving

Bouwafval en sloopafval: Dit zijn afvalstromen welke ontstaan na het (aan)bouwen, renoveren of slopen van een bouwwerk. Het is afval dat vrijkomt tijdens de werkzaamheden of wat er overblijft nadat het werk is afgerond.

Bouwen: plaatsen, geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen, veranderen of vergroten van een bouwwerk.

Bouwterrein: een voor publiek ontoegankelijk fysiek afgescheiden terrein waarbinnen de bouw- en sloopwerkzaamheden plaatsvinden. Alles buiten het bouwterrein noemen we de 'omgeving'.

Bouwveiligheidszone: het gedeelte van het aan het bouw- of sloopwerk grenzende gebied (zowel boven als onder de grond) waarin ***geen publiek*** aanwezig is.

Derde belanghebbende/Derden/Publiek: personen of instanties waaraan het besluit of de verplichting niet direct aan is gericht, maar die er wel rechtstreeks door geraakt kunnen worden.

Gelijkwaardige maatregel/Gelijkwaardigheid: het gezien zijn kwaliteiten, eigenschappen, prestaties e.d. evenveel waard zijn. Het begrip gelijkwaardigheid is onder de Omgevingswet gewijzigd in gelijkwaardige maatregel (art. 4.7 Omgevingswet).

Gemachtigde: een derde die namens de initiatiefnemer een aanvraag om een Omgevingsvergunning of melding doet.

Grenswaarde: waarde van een monitoringparameter die, wanneer deze wordt over- of onderschreden, zou moeten leiden tot het stilleggen van alle activiteiten die invloed uitoefenen op deze parameter.

Hinderzone: het gedeelte van de aan het bouw- of sloopwerk grenzende gebied (zowel boven als onder de grond), waarin hinder kan ontstaan door bouw- of sloopactiviteit. Hinder is bijvoorbeeld: geluidshinder, trillingen, stofhinder, lichthinder etc.

Hijsroute: De beweging die een te hijsen object aflegt vanaf het hijsgebied naar de montageplek of de plek waar het object wordt gelost. In de hijsroute gelden dezelfde voorschriften als in het hijsgebied.

Hijszone: een gebied waarin geen publiek aanwezig is en waarboven uitsluitend lasten gehesen mogen/ kunnen worden.

Hijsgebied: is een gebied waarin geen publiek aanwezig is en waarin de hijszone is aangevuld met de aan de benodigde hijshoogte gerelateerde bouwveiligheidszone. In het gehele hijsgebied dient men rekening te houden met valrisico van zowel kleiner dan 5kg vallende voorwerpen als ook met het valrisico van (delen) hijslast zelf.

Informatieplicht: het proces om een bouw- of sloopveiligheidsplan aan te leveren bij het bevoegd gezag.

Initiatiefnemer: degene die de aanvraag om een Omgevingsvergunning (of het stellen van een maatwerkvoorschrift) indient en/of het bevoegd gezag anderszins verzoekt een besluit te nemen over de uitvoering van een bouw- of sloopproject. Of degene die de melding doet. De initiatiefnemer/normadressaat is te allen tijde verantwoordelijk voor de aanvraag of het doen van de melding, het voldoen aan de informatieplicht en de uitvoering van het aangevraagde project.

Maatwerkoplossing: Is een alternatieve manier van werken die geen verhoogd risico mag veroorzaken t.o.v. de reguliere manier van werken.

Maatwerkvoorschrift: Nadere eisen die het bevoegd gezag kan opleggen conform art 7.5 Bbl.

Normadressaat: Degene die de werkzaamheden verricht (of laat verrichten): de opdrachtgever en de (hoofd)aannemer.

Ob: Omgevingsbesluit onder de Omgevingswet (bevat o.a. procedurele aspecten voor het aanvragen van een Omgevingsvergunning).

Opdrachtgever: Degene die betaalt of het initiatief neemt voor een bouwwerk.

Opdrachtnemer: Degene die zich jegens een opdrachtgever verbindt tot het verrichten van werkzaamheden ter uitvoering van een overeenkomst tot het verrichten van diensten.

Or: Omgevingsregeling onder de Omgevingswet (bevat o.a. indieningsvereisten voor de aanvraag omgevingsvergunning).

Omgeving: de ondergrond, de (beschikbare en mogelijke) ruimten en gebouwen voor publiek, verkeer, gebruikers, expeditie, exploitatie, de bovengrondse infrastructuur, de objecten en personen op grotere hoogte en dergelijke die een mogelijk effect kunnen ondervinden tijdens de uitvoering van een bouwproject.

Publiek: degenen die blootgesteld kunnen worden aan risico's tijdens de uitvoering van een bouwproject, zonder zelf actief bij dat bouwproject betrokken te zijn, en waarvoor het bevoegd gezag kan beslissen welke maatregelen nodig zijn vanwege bouw- en sloopveiligheid.

Referentieproject: in het geval een opdrachtgever onvoldoende informatie beschikbaar heeft gesteld, kan het bevoegd gezag zich oriënteren op risico's en veiligheidsmaatregelen van een referentieproject. Een dergelijk project is voor een opdrachtgever geen grond voor het bepalen van de project-specifieke risico's en maatregelen.

Risicomatrix: matrix die duiding geeft van de risico's voor de veiligheid die zijn verbonden aan de beoogde bouw- of sloopwerkzaamheden (art. 7.5a, eerste lid, Bbl; art. 5.54 Or opgenomen in bijlage r).

Schadeveroorzaker: degene die juridisch aansprakelijk gesteld kan worden voor het veroorzaken van schade aan eigendommen van derden als gevolg van, door of namens hem uitgevoerde bouw- of sloopactiviteiten.

Schadeontvanger: de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie of aan wiens eigendom(men) schade veroorzaakt wordt als gevolg van het uitvoeren van bouw- of sloopactiviteiten.

Slopen: afbreken van een bouwwerk of van een gedeelte ervan.

Sloper: de natuurlijke of rechtspersoon die een sloopmelding als bedoeld in artikel 7.10 van het Bbl doet en/of de natuurlijke of rechtspersoon die overgaat tot het daadwerkelijk slopen.

Standzeker(heid): Het moment waarop het object in stabiele situatie is waardoor deze niet meer kan omvallen.

Veiligheidscoördinator directe omgeving: de veiligheidscoördinator is (in de uitvoeringsfase) in dienst van de hoofdaannemer of opdrachtgever (het normadressaat) en coördineert de veiligheidswerkzaamheden namens hem. Zie 7.5a, tweede lid Bbl.

Veiligheidsplan: het plan waarin de initiatiefnemer of aannemer de nodige maatregelen omschrijft zodat de bouw- en sloopveiligheid geborgd is en dat door het bevoegd gezag betrokken kan worden in het proces van melding, vergunningverlening en handhaving, waarmee invulling wordt gegeven aan het kunnen borgen van maatregelen die kunnen worden getroffen ter voorkoming van letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein op grond van artikel 7.15 van het Bbl.

Veiligheids- en Gezondheidsplan (V&G-plan): een project specifiek document waarin wordt beschreven wat er binnen het project is geregeld ten aanzien van de veiligheid en gezondheid voor werkenden. In het plan worden zowel de risico's als de beheersmaatregelen beschreven, maar ook de betrokken partijen en de samenwerking op V&G-gebied.

Vergunninghouder: degene op wiens naam de vergunning wordt verleend. Dan wel degene op wiens naam maatwerkvoorschriften op basis van een melding bekend zijn

gemaakt. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de aan de omgevingsvergunning verbonden voorwaarden worden nageleefd.

Toepassingsgebied

Deze richtlijn is van toepassing op alle bouw- en sloopactiviteiten en is gebaseerd op hoofdstuk 7 van het Besluit bouwwerken leefomgeving. De richtlijn geldt hier zowel voor bouw- en sloopactiviteiten die vergunningplichtig, meldingsplichtig of vergunningvrij (inclusief kleine sloopwerken onder de $10m^3$ en zonder asbest) zijn.

Deze richtlijn maakt geen onderscheid tussen de omgevingsveiligheid bij gebouwen of bouwwerken geen gebouw zijnde. Dit onderscheid is wel in het Bbl opgenomen (artikel 7.15 lid 2) aangezien in dit artikel expliciet wordt gesproken over 'gebouw'. Voor bouwwerken geen gebouw zijnde gelden de veiligheidsafstanden niet als prestatie-eis, maar kan er met maatwerkvoorschriften wel worden voorgeschreven dat deze veiligheidsafstanden ook voor deze bouwwerken gelden.

In de toelichting op Staatsblad 2020 189 blz. 27 is dit als volgt beschreven:

"veiligheidsafstand is in de richtlijn samengesteld uit een bouwveiligheidszone, de hijszone en het hijsgebied. De bouwveiligheidszone is afhankelijk van de hoogte van het te bouwen of slopen gebouw. De hijszone en het hijsgebied is afhankelijk van de plaats van en het gebruik van de hijskraan. In plaats van de veiligheidsafstand kan ook gewerkt worden met een gelijkwaardige oplossing ter beoordeling van bevoegd gezag (zie aangepast artikel 1.3)

Het tweede lid is alleen van toepassing op gebouwen. De veiligheidsafstanden in de Richtlijn Bouw- en sloopveiligheid zijn vooral toegesneden op gebouwen en niet goed bruikbaar voor bouwwerken geen gebouw zijnde, zoals bruggen en viaducten. Ter voorkoming van uitvoeringsproblemen is de in het nieuwe tweede lid voorgeschreven veiligheidsafstand daarom beperkt tot gebouwen. Voor bouwwerken geen gebouw zijnde is in het algemeen een maatwerk veiligheidsaanpak nodig. Voor het afdwingen van deze maatwerk aanpak door bevoegd gezag geven de huidige voorschriften in hoofdstuk 8 al voldoende mogelijkheden. De artikelen 8.1, 8.2, eerste lid, en 8.3 tot en met 8.7 zijn namelijk onverkort van toepassing op een bouwwerk geen gebouw zijnde. Op grond van deze bepalingen dienen maatregelen te worden genomen om onveilige situaties of nadelige hinder voor de omgeving van bouw- en sloopwerkzaamheden te voorkomen. Dit geldt dan ook voor aan te houden veiligheidsafstanden. Op grond van 8.7 moeten deze veiligheidsmaatregelen op aanwijzen van het bevoegd gezag in een veiligheidsplan worden vastgelegd.

3 Wet- en regelgeving

Informatieplicht

Hoofdstuk 5 van de Omgevingswet vormt de basis voor het instrument van de omgevingsvergunning of melding. De eisen die worden gesteld aan een aanvraag om omgevingsvergunning of melding zijn uitgewerkt in het Omgevingsbesluit, het Besluit bouwwerken leefomgeving, de Omgevingsregeling en het Omgevingsplan. De veiligheid directe omgeving bouw- en sloopwerkzaamheden is geregeld in paragraaf 5.3.3 van de Omgevingsregeling. De indieningsvereisten vanwege bouwactiviteiten staan in paragraaf 7.2.2 van de Or. Bouw- en sloopveiligheid maakt geen onderdeel meer uit van de bouwaanvraag (vergunningplichtig of meldingsplichtig). Hiermee is er naast de knip tussen de bouwactiviteit en omgevingsplanactiviteit nog een extra knip aangebracht voor de bouw- en sloopveiligheid. Deze knip is aangebracht tussen de regels die betrekking hebben op de kwaliteit van het bouwwerk en de regels die betrekking hebben op de omgevingsveiligheid van het bouwwerk. Hiermee zijn de indieningsvereisten voor de risicomatrix, het bouw- of sloopveiligheidsplan en de veiligheidscoördinator als informatieplicht geregeld in 7.5c Bbl die gelijktijdig met de aanvraag om omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of bouwmelding dienen te worden aangeleverd.

Artikel 7.5c Bbl (gegevens en bescheiden: stikstofemissie en risicomatrix)
1. Gelijktijdig met de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of de bouwmelding, bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, en de sloopmelding als de hoeveelheid sloopafval naar redelijke inschatting meer dan 10 m3 bedraagt, bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
a. een beschrijving van de maatregelen om te voldoen aan artikel 7.19a, eerste lid; en
b. de risicomatrix en, voor zover van toepassing, het bouw- of sloopveiligheidsplan en de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving, en andere gegevens en bescheiden over de maatregelen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden.
2. Als de bouw- of sloopwerkzaamheden op een andere manier worden verricht dan overeenkomstig de gegevens en bescheiden, bedoeld in het eerste lid, worden de gewijzigde gegevens en bescheiden zo spoedig mogelijk verstrekt.

Omgevingswet

De omgevingsvergunningplicht voor een aanvraag om omgevingsvergunning is geregeld in hoofdstuk 5 van de Omgevingswet die aangeeft dat bij AMvB (het Besluit bouwwerken leefomgeving) regels kunnen worden gesteld met het oog op het waarborgen van de veiligheid, het beschermen van de gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid. Het toetsingskader voor de omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit is het Besluit bouwwerken leefomgeving. In hoofdstuk 4 van deze richtlijn wordt hierop nader ingegaan.

Een bouw- of sloopveiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving zijn vereist op basis van de uitkomsten van de risicomatrix en/of op basis van vastgesteld lokaal beleid voor de bouw- of sloopactiviteiten waarvoor een Omgevingsvergunning of

melding nodig is. Ook kan het bevoegd gezag een bouw- en sloopveiligheidsplan verlangen bij vergunningvrije (bouw- en sloop) activiteiten. Bouw- en sloopveiligheid wordt in artikel 5.20 lid 2 uitgesloten als weigeringsgrond voor de vergunning omdat deze veiligheidsregels over de omgeving van het bouwwerk gaan en niet over de kwaliteit van het bouwwerk, daarmee is ook de bouw- en sloopveiligheid geen onderdeel meer van de vergunningaanvraag voor de activiteit bouwen. Hiervoor is een afzonderlijke informatieplicht die regelt dat deze gegevens gelijktijdig met de aanvraag voor de bouwactiviteit moeten worden ingediend (artikel 7.5c Bbl). Wel kan het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften stellen buiten de omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen om, die gaan over de veiligheid van de omgeving van het bouwwerk (artikel 7.5 lid 3 Bbl).

Let op!
Door de wijzigingen met artikel 5.20 lid 2 in de Omgevingswet is het dus niet mogelijk om een vergunning voor de activiteit bouwen te weigeren op basis van bouwsysteemkeuzes (bijvoorbeeld heipalen op een locatie waar dit onacceptabele trillingen/risico's tot gevolg heeft). De vergunning moet in dit geval worden verleend, maar via maatwerkvoorschriften op basis van hoofdstuk 7 Bbl kan worden gesteld dat er (gemotiveerd) een andere bouwsysteemkeuze dient te worden toegepast.

Omgevingsbesluit

Het Omgevingsbesluit is een Algemene maatregel van bestuur op grond van de Omgevingswet. In het Omgevingsbesluit (Ob) hoofdstuk 4 worden onder andere het bevoegd gezag en de adviseurs voor een bouwactiviteit geregeld.

Besluit bouwwerken leefomgeving

Het Besluit bouwwerken leefomgeving regelt in hoofdstuk 7 de Bouw- en sloopwerkzaamheden aan bouwwerken. Hierbinnen is de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- en sloopwerkzaamheden specifiek geregeld in artikel 7.4 (zorgplicht) en 7.15. In lid 2 van dit artikel 7.15 is de wettelijke verankering van de bouwveiligheidsafstanden uit paragraaf 6.2 van deze richtlijn vastgelegd.

Vergunningvrij bouwen
Met de komst van de Omgevingswet is ook vergunningvrij bouwen gewijzigd. Deels vinden we nu het vergunningvrij bouwen in het Besluit bouwwerken leefomgeving afdeling 2.3 (activiteit bouwen en Omgevingsplanactiviteit) en deels in het Omgevingsplan (Omgevingsplanactiviteit) van de gemeente. Omdat het Bbl rechtstreeks werkend is, betekent dit dat hoofdstuk 7 (Bouw- en sloopwerkzaamheden) ook van toepassing is als de werkzaamheden ingevolge het Bbl en Omgevingsplan vergunningvrij zijn. Met andere woorden vergunningvrij is niet regelvrij, ook niet voor de regels ten aanzien van het veilig bouwen- of slopen ten opzichte van de directe omgeving.

Veiligheidsplan
Het Besluit bouwwerken leefomgeving regelt, in tegenstelling tot het voormalige Bouwbesluit 2012, niet meer zelf de inhoud waaraan het bouwveiligheidsplan uit artikel 7.5c Bbl moet voldoen. De inhoud van het bouwveiligheidsplan is nog wel, als richtinggevend, opgenomen in de algemene toelichting van het Bbl. Dit komt omdat de invulling van het organiseren van de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- en sloopwerkzaamheden is gedecentraliseerd. De inhoud van een goed

bouwveiligheidsplan is nu geregeld in deze Landelijke richtlijn waarbij indien het bevoegd gezag deze richtlijn heeft vastgesteld als haar beleid, zij het organiseren van de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- en sloopwerkzaamheden juridisch goed heeft geborgd.

Sloopmelding
Het Bbl beschrijft in artikel 7.10 de procedure van sloopwerkzaamheden. In artikel 7.11 Bbl is opgenomen welke gegevens en bescheiden moeten worden verstrekt bij de sloopmelding. Ook de inhoud van een goed sloopveiligheidsplan is nu geregeld in deze Landelijke richtlijn, waarbij indien het bevoegd gezag deze richtlijn heeft vastgesteld als haar beleid, zij het organiseren van de veiligheid in de directe omgeving van de bouw- en sloopwerkzaamheden juridisch goed heeft geborgd.

In hoofdstuk 6 van deze richtlijn worden de voorschriften uit hoofdstuk 7 van het Bbl nader toegelicht.

Kwaliteitsborging voor het bouwen

Met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen die bij inwerkingtreding van de Omgevingswet ook in werking is getreden, is de toets en de controle op de bouwtechnische kwaliteit voor bouwwerken in gevolgklasse 1 van het bouwen door een onafhankelijke partij geborgd, de zogeheten kwaliteitsborger. Bouw- en sloopveiligheid valt echter niet onder kwaliteitsborging en blijft hierdoor een taak en bevoegdheid van het bevoegd gezag. Als er sprake is van risico's met betrekking tot bouw- en sloopveiligheid bij bouwwerken die onder kwaliteitsborging voor het bouwtechnische bouwen worden gerealiseerd, dient er goede en vroegtijdige afstemming plaats te vinden tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer en zijn aannemer. Het verdient de aanbeveling hierbij ook de kwaliteitsborger te betrekken. De bouwmethode en de keuze van materialen kan namelijk van grote invloed zijn op de bouw- en sloopveiligheid. De activiteit bouwen onder gevolgklasse 1 is geregeld via een meldingsplicht, en grotere bouwwerken (woongebouwen, kantoren, winkels e.d. waarbij bouwveiligheid over het algemeen een grotere rol speelt dan bij kleinere bouwplannen) zullen pas in een later stadium (naar verwachting ten minste 5 jaar na inwerkingtreding Gevolgklasse I) onder kwaliteitsborging gaan vallen, voor deze bouwwerken blijft tot die tijd ook een vergunningplicht gelden voor de activiteit bouwen. Gelijktijdig met het doen van de bouwmelding moeten de gegevens en bescheiden zoals genoemd in artikel 7.5.c Bbl worden ingediend.

Hiermee is de bouwveiligheid bij zowel de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit als ook de meldingsplichtige bouw- of sloopactiviteit een informatieplicht geworden. De bouwveiligheid is daarmee geen onderwerp binnen de bouwmelding, en hiermee is ook duidelijk dat het geen onderwerp is dat onder de kwaliteitsborging valt. De kwaliteitsborger gaat namelijk uitsluitend over hoofdstuk 4 en 5 Bbl. De informatie over de bouwveiligheid moet op basis van hoofdstuk 7 Bbl gelijktijdig met de bouw- of sloopmelding worden ingediend bij het bevoegd gezag, maar is daar geen onderdeel van. Het niet indienen van de gegevens over bouwveiligheid kan dan ook niet leiden tot het oordeel dat de melding onvolledig is, maar kan wel inhouden dat de bouw niet mag starten zonder deze gegevens te hebben ingediend. Ook kunnen de in te dienen gegevens over de bouwveiligheid leiden tot maatwerkvoorschriften zoals genoemd in artikel 7.5 lid 3 Bbl.

Beleid en lokale afwegingen

Nu het Bbl de specifieke invulling van voorschriften in het Veiligheidsplan niet meer regelt, dient het bevoegd gezag dit zelf in zijn beleid te regelen. Door het vaststellen van deze Landelijke Richtlijn Bouw- en Sloopveiligheid ontstaat een uniform kader voor bouw- en sloopveiligheid. De VNG en de Vereniging Bouw- en Woningtoezicht Nederland hebben alle gemeenten in Nederland dan ook opgeroepen deze Richtlijn als hun lokale bouw- en sloopveiligheidsbeleid vast te stellen. Dit kan als beleidsonderdeel binnen het Omgevingsplan worden vastgesteld aangezien dit het lokale instrument is voor regels over de fysieke leefomgeving.

Lokale afwegingen
Omdat lokale omstandigheden kunnen vragen om een lokale afweging is het uiteraard aan het lokale bevoegd gezag om zelf nog aanvullende of afwijkende beleidsregels vast te stellen indien zij dit nodig acht.

Maatwerkvoorschriften
Naast de bevoegdheid van de gemeente om zwaardere eisen te stellen, bestaat ook de bevoegdheid om maatwerkvoorschriften op te leggen bij sommige eisen voor de uitvoering van bouw- en sloopwerkzaamheden. Zo kan de gemeente maatwerkvoorschriften opleggen voor het produceren van meer geluid dan is aangegeven in het Bbl (zie art. 7.5 lid 2 Bbl in relatie tot art. 7.17 Bbl) en kan zij ook meer trillingen toestaan dan is aangegeven in het Bbl. Deze mogelijkheden zijn per onderwerp in artikel 7.5 van het Bbl opgenomen als maatwerkvoorschriften.

Artikel 7.5 Bbl (maatwerkvoorschriften)
1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld over artikel 7.4 en de paragrafen 7.1.2 tot en met 7.1.5, met uitzondering van de artikelen 7.20, 7.22 en 7.22a en bepalingen over:
a. meldingplichten; en
b. meet- of rekenmethoden.
2. Met een maatwerkvoorschrift kan worden afgeweken van de regels in de paragrafen 7.1.2 tot en met 7.1.5, waarbij afwijken van de artikelen 7.17 en 7.18 alleen versoepelen als bedoeld in artikel 7.23, eerste lid, kan inhouden.
3. Een maatwerkvoorschrift over de artikelen 7.15 tot en met 7.19 kan in ieder geval inhouden een verplichting tot het aanstellen van een veiligheidscoördinator directe omgeving als bedoeld in artikel 7.5b en het opstellen van een bouw- of sloopveiligheidsplan met maatregelen ter uitvoering van de artikelen 7.15 tot en met 7.19.
4. In afwijking van het tweede lid kan een maatwerkvoorschrift over de artikelen 7.19a en 7.21 alleen nadere invulling van het bepaalde in dat artikel inhouden. Met een maatwerkvoorschrift wordt de uitvoering van een vastgesteld projectbesluit niet belemmerd.
5. Een maatwerkvoorschrift op aanvraag van degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht, kan worden gesteld met het oog op andere belangen dan bedoeld in artikel 7.2, voor zover de in dat artikel bedoelde belangen zich daartegen niet verzetten.

In alle gevallen is de normadressaat (opdrachtgever, bouwer/sloper) verplicht zo min mogelijk hinder te veroorzaken. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van zogenaamde best beschikbare technieken. Ook moet het bij het afwijken van de

prestatie-eisen uit het Bbl bijvoorbeeld gaan om werkzaamheden die om dringende redenen (en niet alleen uit economisch belang) niet overdag kunnen worden uitgevoerd en 's nachts of in het weekend uitgevoerd moeten worden.

Bij de toets of er toepassing wordt gegeven aan de in het Bbl opgenomen mogelijkheid tot het opleggen van maatwerkvoorschriften, worden onder andere de volgende belangen afgewogen:
- het belang van de aannemer
- de opdrachtgever
- de omwonenden
- het milieu
- het maatschappelijk belang
- bereikbaarheid

Daarbij kan het ene belang zwaarder wegen dan het andere en afhankelijk zijn van het tijdstip van de werkzaamheden of de omvang van de afwijking van de in het Bbl opgenomen eisen. Enkel economische redenen alleen zijn voor het stellen van een maatwerkvoorschrift niet zwaarwegend genoeg.

Het bevoegd gezag moet zowel het stellen van zwaardere eisen als het stellen van een maatwerkvoorschrift goed motiveren. Beide varianten zijn besluiten in de zin van de Awb en zijn derhalve vatbaar voor bezwaar en beroep. Deze richtlijn dient dan ook mede als juridische onderbouwing en motivering van deze besluiten.

Aanvullend op het bovenstaande geldt dat het uitgangspunt is dat er niet buiten de reguliere werktijden wordt gewerkt (Van maandag tot en met zaterdag van 07:00 uur tot 19:00 uur.) Er kan slechts medewerking worden verleend aan een verzoek indien er sprake is van tenminste één van de onderstaande aspecten:

- maatschappelijk zwaarwegend belang (bijvoorbeeld regionale/nationale infrastructuur);
- beperken of voorkomen van negatieve effecten op bereikbaarheid (gedurende de dag);
- bevorderen van de veiligheid van mens en dier;
- verkorten van de blootstellingsduur;
- (door)werken omdat de werkzaamheden geen interval toestaan;
- (andere) maatregelen om toch tijdens de reguliere tijden te kunnen werken zouden onevenredige kosten met zich meebrengen en niet in verhouding staan tot de hinderperiode (onder deze onevenredige kosten worden niet verstaan de algemene economische belangen van de opdrachtgever/huurder of bouwende partij).

Als voorbeeld.

De gemeente Den Haag heeft bepaald dat de maximale dagwaarde voor geluidgemiddelde zoals die meetbaar is op de gevel van geluidsgevoelige objecten niet hoger mag zijn dan de gemiddelde waarde van het achtergrondgeluid zoals vastgesteld tijdens de nulmeting verhoogd met 5 dB(A).

Dit geldt voor alle bedrijfsmatige bouw- en sloopwerkzaamheden in Den Haag tijdens reguliere werktijden van maandag t/m vrijdag van 07.00 tot 19.00 uur. Dit toegelaten

daggemiddelde geluidsniveau treedt in de plaats van de laagste geluidsnormen in tabel 7.17 van het Bbl.

Het achtergrondgeluidsniveau is in een aantal gebieden van Den Haag, net als in de andere grote steden, tamelijk hoog; hoger dan veel vormen van bouw- en sloopgeluid.

In Den Haag wordt jaarlijks een aanzienlijk aantal individuele maatwerkvoorschriften voor bouw- en sloopgeluid verleend, omdat de geluidsnormen uit het Bbl niet passend zijn voor een dynamische stedelijke omgeving. Door het toepassen van deze beleidsregels betekent dit lichtere administratieve lasten terwijl het beschermingsniveau van omwonenden en naburige functies gewaarborgd blijft.

4 Proces: sturen op veiligheid en hinder

Vooroverleg

Het vooroverleg gaat vooraf aan de vergunningaanvraag of melding van de bouw- en sloopactiviteit en ook voorafgaand aan de Omgevingsplanactiviteit. Het vooroverleg is niet wettelijk geregeld, maar door dit zo vroeg mogelijk in het proces te doen, komen eventuele te nemen maatregelen voor bouw- en sloopveiligheid tijdig in beeld. Het is echter wel aan te raden om het concept veiligheidsplan en de risicomatrix (tijdig) voorafgaand aan de indiening in een vooroverleg met het bevoegd gezag (gemeente) te bespreken. Doe dit zeker als uit de (uitgebreide) risicomatrix een score van 12 punten of meer komt en/of als voor één van de vragen/aspecten het risico op zeer hoog wordt ingeschat (4 punten).

Verderop in dit hoofdstuk wordt de risicomatrix beschreven zoals deze is opgenomen als bijlage 1. Het bespreken van het concept veiligheidsplan in een vooroverleg is raadzaam, omdat het namelijk de maatregelen bevat die als informatieplicht gelijktijdig met de vergunningaanvraag/melding worden ingediend. In het veiligheidsplan worden ook afspraken met de gemeente opgenomen over de te treffen maatregelen op gemeentelijk grondgebied, zoals het afsluiten van gemeentewegen, uitritten, regelen van verkeer en dergelijke. Verder dient in het veiligheidsplan extra aandacht te worden geschonken aan maatregelen die moeten worden getroffen met betrekking tot de veiligheid van derden en het eventueel gebruik van gronden van derden. Het verdient daarom aanbeveling in het veiligheidsplan vast te leggen welke afspraken er zijn of moeten worden gemaakt met derden en deze afspraken schriftelijk vast te leggen in convenanten en/of vaststellingsovereenkomsten.

Voor incidentele zaken (bijv. kortdurende hijswerkzaamheden en eenmalige of kortdurende activiteiten) is een uitgebreid bouwveiligheidsplan een veel te zwaar middel. Hiervoor kunnen dan passende maatwerkvoorschriften worden voorgeschreven. Deze maatwerkvoorschriften kunnen worden vastgelegd in een kort document (en worden daarbij bindend). Bij kortdurende activiteiten kun je denken aan activiteiten die in de tijd zijn beperkt tot een dagdeel of een paar dagen. Ook hiervoor is een goed en tijdig vooroverleg zeer nuttig.

Omdat veiligheidsplannen meerdere terreinen bestrijken, is samenwerking en (interne) afstemming tussen de betrokken gemeentelijke afdelingen en mogelijke andere instanties belangrijk. Zo kunnen gelijktijdigheid en opeenvolging van projecten in

elkaars omgeving gevolgen (gevaren en hinder) versterken. Dat vraagt om een brede en integrale visie op de projecten. Ook daarvoor is samenwerking tussen de gemeentelijke afdelingen nodig.

Vergunningaanvraag / melding bij gemeente, als bevoegd gezag

In artikel 7.5c Bbl is geregeld dat gelijktijdig met de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of de bouwmelding en de sloopmelding, de risicomatrix dient te worden aangeleverd bij de gemeente waaruit duidelijk wordt welke risico's voor de veiligheid in de omgeving onderkend zijn. De risicomatrix treft u aan in bijlage 1 van deze richtlijn. Sloopactiviteiten met een geringe hoeveelheid afval (minder dan 10m^3) zijn hiervan uitgezonderd. De risicomatrix bevat vragen gericht op het in kaart brengen van de risico's voor de veiligheid en gezondheid. Wanneer in de uitgebreide risicomatrix een puntenaantal van 12 of meer wordt behaald, moet een veiligheidsplan worden aangeleverd met maatregelen die worden getroffen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden en moet er tevens een veiligheidscoördinator worden aangesteld. In tegenstelling van zoals het was geregeld onder de Wabo is onder de Omgevingswet geen mogelijkheid meer opgenomen om gegevens over bouw- en sloopveiligheid later aan te leveren. Wel is de mogelijkheid opgenomen om bij wijzigingen in de situatie of het project, de gewijzigde gegevens zo spoedig mogelijk aan te leveren. (Art 7.5c lid 2 Bbl)
In het veiligheidsplan moet door de initiatiefnemer worden aangegeven welke risico's er zijn en op welke wijze de gevolgen hiervan worden ondervangen. Indien de maatregelen naar de mening van het bevoegd gezag onvoldoende zijn, dan kunnen aanvullende voorwaarden worden gesteld via maatwerkvoorschriften.

Wat zegt het Bbl / de Omgevingsregeling hierover?

Artikel 7.5 Or (bouwactiviteit: toepassingsbereik)
Deze paragraaf is van toepassing op het verstrekken van gegevens en bescheiden bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit als bedoeld in artikel 2.15d van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Artikel 7.5a Bbl (risicomatrix)
1. Er is een risicomatrix met een duiding van de risico's voor de veiligheid die zijn verbonden aan de beoogde bouw- of sloopwerkzaamheden.
2. Een veiligheidscoördinator directe omgeving als bedoeld in artikel 7.5b wordt aangesteld en een bouw- of sloopveiligheidsplan wordt opgesteld als de ingevulde risicomatrix daartoe noodzaakt.

Artikel 7.5c Bbl (gegevens en bescheiden: stikstofemissie en risicomatrix
1. Gelijktijdig met de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of de bouwmelding, bedoeld in artikel 2.18 eerste lid, en de sloopmelding als de hoeveelheid sloopafval naar redelijke inschatting meer dan 10 m3 bedraagt, bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
a. een beschrijving van de maatregelen om te voldoen aan artikel 7.19a, eerste lid: en
b. de risicomatrix en, voor zover van toepassing, het bouw- of sloopveiligheidsplan en de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving, en andere gegevens en bescheiden over de maatregelen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van de bouw- of sloopwerkzaamheden.
2. Als de bouw- of sloopwerkzaamheden op een andere manier worden verricht dan

overeenkomstig de gegevens en bescheiden, bedoeld in het eerste lid, worden de gewijzigde gegevens en bescheiden zo spoedig mogelijk verstrekt.

Artikel 7.16 Or (bouwactiviteit: uitgestelde aanvraagvereisten)
Lid 1. Gegevens en bescheiden als bedoeld in artikel 8.3c, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving waarvoor het bevoegd gezag op grond van dat lid op verzoek van de aanvrager een voorschrift tot het later verstrekken van die gegevens en bescheiden aan de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit moet verbinden zijn:
Lid 4. Gegevens en bescheiden als bedoeld in artikel 8.3c, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving waarvoor het bevoegd gezag op grond van dat lid als naar zijn oordeel de bouwactiviteit daartoe aanleiding geeft een voorschrift tot het later verstrekken van die gegevens en bescheiden aan de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit kan verbinden zijn: gegevens en bescheiden, bedoeld in de artikelen 7.7, eerste lid, onder c tot en met h, en 7.8 tot en met 7.11.

Nogmaals samenvattend zijn de regels over bouw- en sloopveiligheid (Hfdst 7 Bbl) niet bedoeld als beoordelingskader voor de vergunning of melding bouwactiviteit, maar als zelfstandig handhaafbare bepaling gedurende het bouwproces. Bouw- en sloopveiligheid is als informatieplicht gelijktijdig met de aanvraag of melding, los van de vergunningaanvraag of melding in de wetgeving opgenomen. Zie artikel 5.20 lid 2 Omgevingswet.

Artikel 5.20, tweede lid, Omgevingswet strekt ertoe een omissie in de omschrijving van de strekking van de beoordelingsregels van de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit te herstellen. Deze strekking lijkt te breed te zijn omschreven. De vertaalslag van de beoordelingsregels vanuit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht naar de Omgevingswet is hier bij nader inzien niet juist gemaakt. Hierdoor verplicht artikel 5.20, tweede lid, Omgevingswet ertoe om ook de regels over bouwactiviteiten die betrekking op het feitelijk verrichten van bouwwerkzaamheden zoals die op grond van artikel 4.3, eerste lid, aanhef en onder a, Omgevingswet bij het Besluit bouwwerken leefomgeving zijn gesteld, onderdeel te laten zijn van de beoordelingsregels voor de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit. Deze regels lenen zich echter niet voor eenmalige preventieve toetsing in het kader van een vergunningaanvraag, maar moeten gedurende het gehele bouwproces als algemene regels kunnen functioneren en bij overtreding zelfstandig handhaafbaar zijn. Met de voorgestelde wijziging vervalt de verplichting om deze regels onderdeel te laten zijn van beoordelingsregels.
Als het wetsvoorstel (zie Verzamelwet Omgevingswet) wet is geworden zullen als vervolgstap de regels over het feitelijke verrichten van bouwwerkzaamheden die overeenkomstig de huidige tekst van artikel 5.20, tweede lid, Omgevingswet in het Besluit kwaliteit leefomgeving als onderdeel van de beoordelingsregels voor de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit zijn aangewezen, uit die beoordelingsregels worden geschrapt.
Het voornemen tot dit samenstel van wijzigingen op wets- en AMvB-niveau is al aangekondigd in de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 16 december 2021 aan de Tweede Kamer over de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.7

Een bouwveiligheidsplan hoeft niet per se door een uitvoerend bouwbedrijf te worden voorbereid. In het aanvraagstadium is een aannemer vaak nog niet in beeld.
Het bouwveiligheidsplan, als informatieplicht, kan bestaan uit een hoofdopzet en uitgangspunten. Dit plan kan op aanwijzing van het bevoegd gezag worden opgesteld door een ter zake deskundige. Op basis van dit uitgangspuntenplan kan op een later moment een gedetailleerd veiligheidsplan voor de uitvoering worden gemaakt. (art. 7.5c lid 2 Bbl). Ook als aangeleverde gegevens en bescheiden gedurende de bouw zijn aangepast dienen deze opnieuw aan het bevoegd gezag te worden verstrekt.

Wat zegt het Besluit bouwwerken leefomgeving?

Artikel 7.1 (toepassingsbereik: activiteiten)
Deze afdeling is van toepassing op bouw- en sloopactiviteiten die het feitelijk verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden aan bouwwerken betreffen, met uitzondering van het mobiel breken van bouw- en sloopafval.

Artikel 7.2 (toepassingsbereik: oogmerken)
De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op:
a. het waarborgen van de veiligheid en het beschermen van de gezondheid in de directe omgeving van bouw- en sloopwerkzaamheden; en
b. het waarborgen van duurzaamheid bij het scheiden van bouw- en sloopafval op een bouw- en sloopterrein.

Artikel 7.3 (toepassingsbereik: normadressaat)
Aan de regels in deze afdeling wordt voldaan door degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

Artikel 7.4 (specifieke zorgplicht)
Degene die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de werkzaamheden tot gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving kunnen leiden, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om dat gevaar te voorkomen of niet te laten voortduren.
2. Onder gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving als bedoeld in het eerste lid wordt ook verstaan beschadiging of belemmering van wegen, van in de weg gelegen werken en van andere roerende of onroerende zaken op een aangrenzend locatie of op een aan het bouw- of sloopterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen, die tot dat gevaar kan leiden.

Artikel 7.15 (veiligheid in de directe omgeving)
1 Bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden worden maatregelen getroffen ter voorkoming van:
a. letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein;
b. letsel aan personen die het bouw- en sloopterrein onbevoegd betreden; en
c. gevaar voor de veiligheid van belendingen.
2. Bij het bouwen of slopen van een gebouw wordt bij de bouw- en sloopplaats een veiligheidsafstand vrijgehouden bepaald volgens paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn Bouw- en sloopveiligheid.

De formulering "Bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden worden maatregelen getroffen" in artikel 7.15 Bbl impliceert, dat er aan het veiligheidsplan onder meer projectgebonden inhoudelijke voorwaarden kunnen worden gesteld door het bevoegd gezag.

Vanuit de informatieplicht op basis van artikel 7.5c Bbl kan het bevoegd gezag naast de omgevingsvergunning of melding maatwerkvoorschriften stellen voor een verdere detailuitwerking van de bouw- en sloopveiligheid.

Welke gegevens kunnen worden gevraagd en welke onderwerpen dienen te worden geborgd als "voldoende getroffen maatregelen' is verderop in deze richtlijn opgenomen.

Aangezien de informatieplicht niet valt onder 4.5 Awb (aanvullende gegevens niet complete aanvraag) kan het bevoegd gezag altijd en meerdere momenten om aanvullende gegevens vragen gedurende het gehele proces, voorafgaand en tijdens de uitvoering.

Bouw- en sloopveiligheid geen weigeringsgrond omgevingsvergunning
De weigeringsgronden voor een aanvraag omgevingsvergunning staan in de Omgevingswet artikel 5.20 waarin staat dat dient te worden voldaan aan het waarborgen van de veiligheid geregeld in het Bbl.

In lid 2 van artikel 5.20 staat duidelijk dat een weigeringsgrond voor een bouwactiviteit alleen die regels betreft die betrekking hebben op de kwaliteit van het bouwwerk. Hierdoor kan worden gesteld dat het ontbreken van het veiligheidsplan geen weigeringsgrond is. De sanctie bij het niet voldoen aan de informatieplicht kan inhouden dat niet mag worden gestart met de bouw- of sloopwerkzaamheden.

Voordat de bouw/sloop start

Voordat de bouw- of sloopwerkzaamheden starten dient het normadressaat op basis van artikel 7.5c lid 2 Bbl de risicobeoordeling op basis van de risicomatrix te herijken en zo nodig het veiligheidsplan te actualiseren over de logistiek, bouwplaatsinrichting, bouwmaterialen, bouwvolgorde en bouwtechniek die in de ontwerpfase mogelijk niet waren te voorzien of zijn gewijzigd. Het actualiseren van de risicobeoordeling en het veiligheidsplan is ook nodig bij ingrijpende veranderingen in de omgeving, zoals een wijziging in de verkeerssituatie of samenloop met andere activiteiten. Het actueel houden van de risicobeoordeling en het veiligheidsplan voor de veiligheid in de directe omgeving loopt veelal parallel aan het actueel houden van het veiligheids- en gezondheidsplan (V&G-plan) en het veiligheids- en gezondheidsdossier volgens het Arbeidsomstandighedenbesluit. Een herijkt en/of geactualiseerd plan dient altijd aan het bevoegd gezag ter goedkeuring te worden voorgelegd.

Maatwerkvoorschrift naar aanleiding van al dan niet voldoen aan informatieplicht

Er zullen naar verwachting altijd enkele bijzondere gevallen zijn waarin de matrix niet hoeft te worden ingevuld of dat uit de uitgebreide matrix geen nadere maatregelen volgen, maar er toch bij nader inzien sprake is van risico's voor de omgeving die ondervangen moeten worden.[2] Ook kan het zijn dat er niet is voldaan aan de informatieplicht. In beide gevallen kan het bevoegd gezag altijd een maatwerkvoorschrift stellen om alsnog te verplichten tot een veiligheidsplan en het aanstellen van de veiligheidscoördinator directe omgeving waar op basis van ook kan worden besloten de werkzaamheden niet te mogen starten, of deze stil te moeten leggen. (art. 7.5 Bbl).

Tijdens de bouw

In de uitvoeringsfase coördineert de veiligheidscoördinator directe omgeving de veiligheid. De opdrachtgever en de hoofdaannemer (normadressaat) zijn tijdens de bouw- en sloopwerkzaamheden verantwoordelijk voor de veiligheid. Als de veiligheid in geding is kunnen beiden hierop worden aangesproken. De veiligheidscoördinator directe omgeving doet zijn werkzaamheden uit naam van degene die hem heeft aangesteld. Dit kan de opdrachtgever zijn doch dit is meestal de hoofdaannemer. Als de veiligheidscoördinator directe omgeving zijn taak niet kan uitvoeren geeft hij zijn opdracht terug omdat hij vindt dat de veiligheid in het geding is en in strijd met de vergunning/melding wordt gehandeld. De opdrachtgever of de hoofdaannemer dient in te grijpen en zo nodig de bouw/sloop stil te leggen totdat de veiligheid weer gegarandeerd kan worden. Zij kunnen hierop allebei door de gemeente worden aangesproken. De gemeente kan altijd gebruik maken van haar

[2] Bijvoorbeeld bij vergunningvrije of niet meldplichtige bouw- of sloopactiviteiten, zie artikel 2.27 Bbl.

handhavingsbevoegdheid door bijvoorbeeld de bouw/sloop stil te leggen, al dan niet na signalen van betrokkenen of een handhavingsverzoek.

Toezicht en handhaving

In de toezichtstrategie, op grond van het Omgevingsbesluit, van het bevoegd gezag is vastgelegd welke vormen van toezicht worden onderscheiden en wat de basiswerkwijze daarbij is. Het gaat hierbij om het observeren en constateren van het wel of niet voldoen aan de regels.

Mocht tijdens de realisatiefase blijken dat er wordt gebouwd zonder of in afwijking van een goedgekeurd, al dan niet nader uitgewerkt, veiligheidsplan of in strijd met een opgenomen maatwerkvoorschrift dan kan handhavend worden opgetreden door bijvoorbeeld het werk stil te leggen.

Mag een vergunning worden verleend als er mogelijk schade ontstaat aan omliggende panden?

Vraag
In bezwaren tegen een bouwvergunning wordt vaak als bezwaargrond ingebracht dat door de uitvoering van de vergunde werkzaamheden schade ontstaat aan het eigen pand van de bezwaarmaker. Dit is zeker een vaak ingebracht bezwaar als er sprake is van heiwerkzaamheden. In een recente uitspraak[3] van de Raad van State is de wettelijke grondslag van een dergelijk bezwaar aan de orde.

Antwoord
De Afdeling gaat na welke voorschriften de gemeente aan de vergunning heeft verbonden. Het gaat om het voorschrift tot het indienen van een palenplan en een bouwveiligheidsplan en de monitoring van trillingen en zettingen tijdens de heiwerkzaamheden. Verder is niet in geschil dat de heimethode, waarin het project die is gebruikt, algemeen bekend staat als trillingsarm. Appellant had een technisch bezwaar gemaakt over de breedte van de palen. De gemeente wist dit bezwaar op de zitting te weerspreken. Ook had appellant naar voren gebracht dat beter voor de methode van het trillingsvrij persen kon worden gekozen. Ook dit wist de gemeente met een technisch betoog te weerspreken.

Om die reden blijft de vergunning in stand, ook al is door toepassing van de vergunning aantoonbaar schade ontstaan. De Afdeling gaat er kennelijk vanuit dat schade altijd kan ontstaan, ook in het geval dat de gemeente heeft aangetoond voldoende maatregelen te hebben genomen.

Het bouwveiligheidsplan

Het Bbl stelt geen eisen meer aan de inhoud en onderwerpen van het bouwveiligheidsplan of sloopveiligheidsplan. Deze zijn nog wel terug te vinden in de toelichting op het Bbl waardoor deze nog wel richtinggevend zijn. Dat is dus ten opzichte van het Bouwbesluit 2012 niet meer centraal door het rijk geregeld, maar is op decentraal niveau nu door het bevoegd gezag zelf in te vullen. Waaraan een goed veiligheidsplan moet voldoen (zoals hieronder opgenomen) is wel geborgd als deze richtlijn als beleid is vastgesteld.

[3] Uitspraak RvS 201600001/1/A1, d.d. 12 april 2017

Inhoud Bouw- of sloopveiligheidsplan volgens deze richtlijn.

Het veiligheidsplan bevat ter beoordeling door het bevoegd gezag ten minste:

Inhoudsopgave
• Overzicht bijbehorende documenten

Risicomatrix
• invullen van de risicomatrix en formulier als bijlage toevoegen

Toelichting Project (administratieve gegevens en betrokken partijen)
• Omschrijving van project
• Nut, noodzaak en achtergrond van het project
• Opdrachtgever, ontwikkelaar, aannemer, constructeur (verantwoordelijkheidsstructuur)
• De naw gegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving
• Planning, motivatie tijdpad en consequenties
• Luchtfoto bouwlocatie en directe omgeving
• Toelichting bouwsystematiek en bouwlogistiek

Algemene informatie
• Sloop-/Bouwmethode,
. sloopvolgorde irt rest stabiliteit (toepassing materieel/materiaal, hulp- en beveiligingsmiddelen;

Tekeningen
1. Situatietekening (schaal 1:1000) van het project en de omgeving
2. Tekeningen bouw/sloopplaatsinrichting (schaal 1:100 en 1:1000) incl. de volgende onderdelen:
   - Ligging van het perceel, omliggende wegen, naastgelegen bouwwerken e.d.;
   - Situering van het te (ver) bouwen / slopen bouwwerk;
   - Langs- en dwarsdoorsneden en bouwhoogten en de bijbehorende veiligheidszones;
   - Aan- en afvoerwegen;
   - Laad-, los- hijs- en bouw-/ veiligheidszones;
   - Opstelplaats kranen met bijbehorende draaicirkels;
   - Plaats van de bouwketen en bouwliften;
   - Plaats van ander hulpmaterieel en opslag van materialen (silo);
   - Opstelplaats brandweer/ bluswater voorzieningen in de omgeving;
   - indien een bouwput wordt gemaakt:

   1° de hoofdopzet van de verticale bouwputafscheiding en de bouwputbodem;
   2° de uitgangspunten voor een bemalingsplan;
   3° de uitgangspunten voor een monitoringsplan ter voorkoming van schade aan naburige bouwwerken;
   - een rapport van een akoestisch onderzoek, indien aannemelijk is dat de dagwaarde vanwege het uitvoeren van bouw- of sloopwerkzaamheden meer bedraagt of de maximale blootstellingsduur in dagen langer duurt dan de waarden, bedoeld in artikel 7.17 lid 3 Bbl.

LET OP: Alle bovengenoemde tekeningen dienen te worden voorzien van maatvoering én renvooi/ legenda.

Benoem de Veiligheidsrisico's inclusief de beheersmaatregelen:
- Bezwijken/breken/vallen van constructie of onderdelen (boven de weg)
- Aanrijdgevaar (bouw)verkeer in relatie tot hulpconstructies
- Stempelplan (indien nodig)
- Vluchtroutes dienen in stand gehouden te worden
- Houd rekening met wegkaatsrisico tijdens de gehele realisatie van het project
- Onderzoek naar stabiele ondergrond bij gebruik van machines

- Klic-melding
- Onderzoek naar in de grond aanwezige explosieven
- Vallende voorwerpen op openbaar terrein of belendingen
- Brandgevaar/ brandveiligheid
- Bouwhoogte >20m droge blusleiding meenemen tijdens de bouw
- Monitoring: bemaling, geluid en trilling

Zie voor de detail uitwerking onder andere Hoofdstuk 7 van de Richtlijn.

Omgevingsscan

- Nulmeting hoogte bestaande gebouwen, bouwwerken en de ondergronden in de directe omgeving.
- Monitoring van bovenstaande punt tijdens de bouw.

Communicatieplan (communicatie over het project, richting de omgeving)

- Omschrijf de communicatie met de buurt/omgeving en geef aan hoe u met signalen uit de buurt/omgeving omgaat.
- Bij derden-belanghebbenden (bv. RWS, lokaal spoor, Prorail, buren, Gemeente) zal er gecommuniceerd moeten worden met deze partij en moeten de afspraken in vaststellingsovereenkomsten worden vastgelegd. Deze afspraken/stukken maken onderdeel uit van het veiligheidsplan.

5

De risicomatrix en de veiligheidscoördinator directe omgeving

Het doel van de risicomatrix is het realiseren van een duiding van de risico's voor de veiligheid die zijn verbonden aan de beoogde bouw- of sloopwerkzaamheden.

De risicomatrix is een indieningsvereiste als informatieplicht gelijktijdig met de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit of de bouw- of sloopmelding.

Het doel van de veiligheidscoördinator directe omgeving is om de maatregelen te coördineren die bij de bouw- of sloopwerkzaamheden worden getroffen.

Als de ingevulde risicomatrix daartoe aanleiding geeft wordt een veiligheidscoördinator als bedoeld in artikel 7.5b Bbl aangesteld en moet er een bouw- of sloopveiligheidsplan worden opgesteld. De risico's worden bepaald en gewaardeerd op basis van de situatie zonder de genomen maatregelen om deze risico's te ondervangen.

In het bouw- of sloopveiligheidsplan wordt dan nader uitgewerkt: welke risico's er worden onderkend, hoe deze vervolgens worden ondervangen en geborgd en welke beheersmaatregelen en procesafspraken er zijn. Dit alles met het doel om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van het bouw- of sloopterrein.

Dit sluit dan ook goed aan op de doelstelling van een bouw- en sloopveiligheidsplan namelijk:

"Het doel van een bouw- en sloopveiligheidsplan is het vooraf inzichtelijk maken of een beoogd initiatief veilig en verantwoord, in zijn relatie tot de directe omgeving en de openbare ruimte, gerealiseerd kan worden."

De in het bouw- en sloopveiligheidsplan uitgewerkte risicopunten zie je dan ook terugkomen in de taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving zoals die in artikel 7.5b Bbl zijn verwoord.

De veiligheidscoördinator directe omgeving ziet er op toe dat:

1°. de maatregelen om de veiligheid te waarborgen en de gezondheid te beschermen in de directe omgeving van het bouw- of sloopterrein op doeltreffende wijze worden getroffen;
2°. de werkzaamheden die gelijktijdig of achtereenvolgend plaatsvinden, goed op elkaar zijn afgestemd;
3°. er voorlichting wordt gegeven aan degenen die de bouw- of sloopwerkzaamheden verrichten;
4°. alleen bevoegde personen de directe omgeving waar de bouw- of sloopwerkzaamheden worden verricht, kunnen betreden;
5°. de maatregelen die worden getroffen in de directe omgeving van het bouw- of sloopterrein worden aangepast als de bouw- of sloopwerkzaamheden daartoe aanleiding geven; en
6°. passende maatregelen worden getroffen als niet, onjuist of in onvoldoende mate uitvoering wordt gegeven aan de onderdelen 1° tot en met 5°.

In artikel 7.8 Bbl wordt verder nog geregeld dat als op grond van artikel 7.5 Bbl of 7.5a Bbl een veiligheidscoördinator directe omgeving als bedoeld in artikel 7.5b Bbl moet

worden aangesteld: de naam en contactgegevens van die coördinator op de bouwplaats aanwezig dienen te zijn zodat een uitvoerder of toezichthouder direct contact kan leggen met deze veiligheidscoördinator.

De taak van de veiligheidscoördinator directe omgeving is in artikel 7.5b onder a. Bbl, vastgelegd. Zo coördineert de veiligheidscoördinator directe omgeving namens degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht de volgende maatregelen:

1. maatregelen die worden getroffen bij het verrichten van bouw- en sloopwerkzaamheden ter voorkoming van letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein, letsel aan personen die het bouw- en sloopterrein onbevoegd betreden en gevaar voor de veiligheid van belendingen (artikel 7.15 van het Bbl);
2. maatregelen die gevolgen hebben voor de grondwaterstand (artikel 7.16 van het Bbl); en
3. maatregelen die betrekking hebben op geluidhinder (artikel 7.17 van het Bbl), trillinghinder (artikel 7.18 van het Bbl) of stofhinder (artikel 7.19 van het Bbl).

Net zoals voor de V&G-coördinator volgens het Arbeidsomstandighedenbesluit geldt, krijgt de veiligheidscoördinator directe omgeving in het Bbl geen publiekrechtelijke bevoegdheden. Als hij zijn taak niet kan uitvoeren omdat zijn instructies niet worden opgevolgd, gaat hij terug naar degene die hem in dienst heeft genomen. Dit is de opdrachtgever of de (hoofd)aannemer. De opdrachtgever en de aannemer zijn normadressaat (artikel 7.3 Bbl) en dragen er zorg voor dat aan de vergunning en de eisen van het Bbl wordt voldaan, en dat de maatregelen uit het veiligheidsplan worden nageleefd indien deze is opgesteld. De opdrachtgever/aannemer dient in te grijpen en zo nodig de bouw/sloop stil te leggen totdat de veiligheid weer gegarandeerd kan worden.

In het uiterste geval kan het BG gebruik maken van haar handhavingsbevoegdheid door bijvoorbeeld de bouw/sloop werkzaamheden stil te leggen, al dan niet na signalen van betrokkenen of een handhavingsverzoek.
Tot slot wordt geregeld dat de naam en contactgegevens van de veiligheidscoördinator directe omgeving op het bouw- of sloopterrein aanwezig zijn.

De rol van de veiligheidscoördinator directe omgeving, in relatie tot de begrippen 'veiligheidsafstand' en 'directe omgeving'

Het begrip 'directe omgeving' dat voorkomt in artikel 7.4 van het Bbl (met betrekking tot de specifieke zorgplicht ter voorkoming van gevaar) en bijvoorbeeld in artikel 7.15, eerste lid, onder a, van het Bbl (letsel aan personen op het bouw- en sloopterrein), kan betrekking hebben op een grotere afstand dan de 'veiligheidsafstand'. De veiligheidsafstand is een wiskundig vast te stellen afstand, die dient te worden vastgesteld volgens de methode beschreven in paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn. Artikel 7.15, tweede lid, van het Bbl bepaalt dat de 'veiligheidsafstand' bepaald volgens paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn Bouw- en sloopveiligheid, vrij moet worden gehouden. Het betreft de met oog op de risico's van vallende objecten vrij te houden afstand, die niet toegankelijk is voor derden of voor publiek. Het vrijhouden van de veiligheidsafstand is een verantwoordelijkheid van de normadressaat uit artikel 7.3 van het Bbl: dat betreft degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht (of laat verrichten). Het valt daarnaast wel binnen de taakomschrijving van de

veiligheidscoördinator directe omgeving in het nieuw ingevoegde artikel 7.5b van het Bbl dat die veiligheidsafstand ook daadwerkelijk wordt vrijgehouden.

Verduidelijking begrip directe omgeving
Het bereik van het begrip directe omgeving is afhankelijk van de locatie en de aanwezigheid van bebouwing en mensen in de omgeving daarvan. Dit biedt de benodigde ruimte voor maatwerk en legt de eerste verantwoordelijkheid neer bij diegene die de werkzaamheden uitvoert. Bijvoorbeeld: als er een basisschool dichtbij een bouw- of sloopterrein staat, maar buiten de veiligheidsafstand bepaald op grond van paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn, dan kan de basisschool toch binnen het bereik van de zorgplicht van artikel 7.4 van het Bbl vallen (en dus kan de basisschool binnen het bereik van het begrip 'directe omgeving' vallen). Dat houdt in dat er maatregelen moeten worden genomen om gevaar te voorkomen door de partijen die op grond van artikel 7.3 verantwoordelijk zijn voor de veiligheid (degene die de bouw- of sloopwerkzaamheden verricht (of doet verrichten), wat in dit specifieke geval kan inhouden dat vrachtwagenchauffeurs moeten worden geïnstrueerd dat ze langzaam aan komen rijden, opletten op overstekende kinderen en dat er op bepaalde tijdstippen geen in- of uitrijdend bouwverkeer is.
De veiligheidscoördinator directe omgeving voert primair het veiligheidsplan uit, maar hij kan zo nodig altijd op grond van artikel 7.5b, onderdeel b, onder 5, tijdens de bouw- of sloopwerkzaamheden de maatregelen (laten) aanpassen als de werkzaamheden en het voorkomen van risico's, daartoe aanleiding geven. In dat veiligheidsplan kunnen, als de situatie daarom vraagt, maatregelen zijn opgenomen die toezien op de directe omgeving, hetgeen tevens betrekking kan hebben op de openbare weg. Bijvoorbeeld: voor de geplande bouw- of sloopwerkzaamheden wordt op twee opeenvolgende werkdagen met hijskranen gewerkt die een hijszone hebben die over de openbare weg reikt en over een trambaan. Zoals opgenomen in het bouw- of sloopveiligheidsplan, dat ten behoeve van de vergunningaanvraag of de sloopmelding ter beschikking is gesteld aan het bevoegd gezag / gemeente, mogen er op de betreffende twee werkdagen geen trams op deze trambaan rijden.

Belang goede contractuele afspraken met derde belanghebbenden.
De opdrachtgever (normadressaat) draagt er zorg voor dat in een dergelijk geval goede afspraken (contracten/vaststellingsovereenkomsten) worden gemaakt met derden, zoals wegbeheerders en openbaarvervoersbedrijven en dat deze afspraken schriftelijk worden vastgelegd tussen partijen. In het veiligheidsplan worden de te treffen maatregelen en afspraken opgenomen. Als deze derden de instructies van de veiligheidscoördinator niet opvolgen, zoals in dit specifieke voorbeeld bijvoorbeeld de tramvervoerder die toch blijft rijden, dan dient de veiligheidscoördinator directe omgeving de opdrachtgever/(hoofd)aannemer (normadressaat) te adviseren in te grijpen en zo nodig de bouw/sloop stil te laten leggen totdat veiligheid weer gegarandeerd kan worden. De opdrachtgever/(hoofd)aannemer kan deze derden, zoals wegbeheerders en openbaarvervoerbedrijven waarmee hij van tevoren afspraken heeft gemaakt, op grond van het contract aanspreken. Daarnaast heeft de gemeente ook altijd de bevoegdheid (als de bouwer dit niet doet) de bouw/sloop stil te leggen omdat de veiligheid in het geding is.

Risicomatrix

De risicomatrix https://iplo.nl/@264244/risicomatrix-bouw-sloopactiviteit/ is een informatieplicht voor een bouw- of sloopactiviteit. Als de uitkomst van het invullen van de matrix aangeeft dat er veiligheids-of gezondheidsrisico's zijn, dan dienen naast de matrix ook een veiligheidsplan en de naam en het adres van de veiligheidscoördinator directe omgeving bij de aanvraag of melding te worden aangeleverd. Als de bouwactiviteit vergunningplichtig is, mogen deze gegevens later worden aangeleverd alsnog niet bekend is wie deze rol in de uitvoeringsfase vervult. Wie de veiligheidscoördinator directe omgeving uiteindelijk aanstelt is, net als bij het aanvragen van de vergunning voor een bouwactiviteit of het doen van een melding voor een sloopactiviteit, niet geregeld.

De huidige matrix begint met 5 voorvragen. Wordt één van deze voorvragen met ja beantwoord, dan dient de uitgebreide risicomatrix te worden ingevuld. De risico's worden bepaald en gewaardeerd op basis van de situatie zonder de genomen maatregelen om deze risico's te ondervangen.
Het Bbl regelt verder dat de gemeente bij maatwerkvoorschrift naast het veiligheidsplan nu ook een veiligheidscoördinator directe omgeving kan voorschrijven als zij dit noodzakelijk acht en deze geen onderdeel uitmaakte van de vergunningaanvraag of de melding.

Beoordeling van de informatieplicht; Rol bevoegd gezag

Het doorlopen en invullen van de risicomatrix kan voor de betrokken partijen mogelijk leiden tot de conclusie dat geen veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving noodzakelijk zijn. Mocht het bevoegd gezag bij het beoordelen van een vergunningaanvraag/melding of bij een vergunningvrije uitvoering van werkzaamheden alsnog van mening zijn dat een veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving noodzakelijk zijn omdat zij de risico's in de matrix anders beoordelen, dan kunnen zij altijd een veiligheidsplan en veiligheidscoördinator directe omgeving voorschrijven als maatwerkvoorschrift op grond van artikel 7.5 Bbl. Ook kan tijdens de bouw/sloop altijd nog een maatwerkvoorschrift worden opgelegd als dit op basis van aanwezige risico's nodig is.

Alle bij een project betrokken partijen (gemeente, opdrachtgever, aannemer, ontwerper o.a.) kunnen een risicoanalyse uitvoeren. De uitkomsten tijdig voorafgaand aan de start met elkaar delen en afstemmen voorkomt verschil van inzicht en draagt bij aan begrip voor elkaars positie en versnelt vaak de processen.

Het stappenplan om te komen tot een goed bouwveiligheidsplan is opgenomen in bijlage 2 bij deze richtlijn.

6 Bouwveiligheidszone, hijszone, hijsgebied en hijsroute

6.1 *Ontwikkeling normen en korte geschiedenis*

Met name voor hoogbouwplannen op stedelijke locaties werd geruime tijd geleden al de behoefte gevoeld aan normering, voor onder andere de hijswerkzaamheden. In 1996 zijn in Den Haag normen opgesteld op basis van vroegere regelgeving van de Arbeidsinspectie. Met de regeling en de tabel bouwhoogte in relatie tot veilige afstand voor publiek zijn goede ervaringen opgedaan. Met referentie aan de Duitse normering voor veiligheid en gezondheid bij toren– en schoorsteenbouw ZH 1/1601 van juli 1997 is de regeling in 2006 aangepast voor bouwwerken tot grotere hoogte (140 meter). De regeling is telkens aangepast aan nieuwe versies van het Bouwbesluit en bleek goed te voldoen. Er is geen wetenschappelijke onderbouwing van de hoogtenormen, wel heeft er een uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar ongevallen en het valbereik van vallende voorwerpen. Dit heeft ertoe geleid dat onderstaande paragraaf met veiligheidsafstanden is opgenomen als prestatie-eis in artikel 7.15 lid 2 Bbl.

6.2 *Veiligheidsafstanden (Bouwveiligheidszone, hijszone en hijsgebied)*

In het Bbl artikel 7.15 is deze paragraaf als prestatie-eis opgenomen voor de bouw- en sloopveiligheid van een gebouw. De richtlijn kan ook worden toegepast voor een bouwwerk geen gebouw zijnde voor het bepalen van de veilige afstanden.

Op basis van deze paragraaf wordt de bouwveiligheidszone (BVZ) bepaald. Deze wordt in eerste instantie bepaald door de hoogte van het bouwwerk of de hoogte van het hijsobject maar de in deze paragraaf beschreven situaties kunnen van invloed zijn op de omvang van de bouwveiligheidszone. Tabel 1 is bedoeld als uitgangspunt voor het bepalen van de bouwveiligheidszone. Voor elke bouw- en/of slooplocatie gelden specifieke werk gerelateerde omstandigheden.

bouwwerkhoogte / hijshoogte (m)	bouwveiligheids-zone (m)	bouwwerkhoogte / hijsoogte (m)	bouwveiligheids-zone (m)
3	1,5	140	16
6	2	150	17
9	2,5	160	19
12	3	170	20
15	3,5	180	21
20	4	190	22
30	5	200	23
40	6	210	24
50	7	220	25
60	8	230	26
70	9	240	27
80	10	250	28
90	11	260	30
100	12	270	31
110	13	280	32
120	14	290	33
130	15	300	34

Tabel 1: De relatie tussen de hoogte van een bouwwerkhoogte/ hijshoogte en de bouwveiligheidszone tot een hoogte van 300 meter. Tot 150 meter hoogte is dit in Nederland beproeft. Boven de 150 meter moet hier ervaring mee worden opgedaan. Bij tussenliggende waarden van de gebouwhoogte/hijshoogte in deze tabel dient de hoogste waarde voor de bouwveiligheidszone te worden aangehouden.

Een bouwveiligheidsplan dient te voldoen aan onderstaande criteria. Deze criteria worden in het vervolg van deze richtlijn nader toegelicht.

Bouwterrein

1. Het bouwterrein is te allen tijde fysiek afgescheiden van zijn omgeving. Binnen deze fysieke afscheiding vallen de oppervlakte van het bouwwerk, het materiaal, het materieel, het werkterrein, de bouwveiligheidszone en het hijsgebied.
2. Een vaste- of mobiele kraan, evenals ieder ander hulpmiddel dat wordt gebruikt om lasten zowel horizontaal als verticaal te verplaatsen, dient te allen tijde binnen de fysieke afscheiding van het bouwterrein te worden opgesteld.

Bouw- en sloopveiligheidszone

3. Een bouw- en sloopveiligheidszone is niet toegankelijk voor publiek.
4. Tijdens de werkzaamheden dient de bouwveiligheidszone, zoals genoemd in tabel 1, te allen tijde aanwezig te zijn.
5. De bouwveiligheidszone heeft betrekking op kleine vallende voorwerpen (tot 5 kg). Voor zwaardere vallende voorwerpen (vanaf 5kg) gelden de hijszone, het hijsgebied en de hijsroute (zie 6.2.2 en 6.2.4).

Hijszone

6. Een hijszone ligt binnen de fysieke afscheiding van het bouwterrein. Uitsluitend binnen deze hijszone mogen lasten gehesen worden.
7. De oppervlakte van de hijszone is minimaal gelijk aan de oppervlakte van het te hijsen object.
8. Wanneer rotatie van het te hijsen object mogelijk is (bijvoorbeeld door de wind) dan geldt voor de bepaling van de hijszone de grootste afmeting (lengte of breedte of hoogte) van het hijsobject. Voor de projectie van het object is de meest ongunstige situatie maatgevend (zie figuur 6.2).

Hijsgebied

9. De hijszone en daar omheen de benodigde bouwveiligheidszone (in relatie tot de hijslashoogte) vormen samen het hijsgebied.
10. Wanneer er voor een gevel of steiger omhoog wordt gehesen, wordt er tussen de gevel/steiger en de hijszone 1/3 van de hierboven bepaalde bouwveiligheidszone toegevoegd (zie figuur 6.2)
11. Het hijsgebied dient te allen tijde binnen de fysieke afscheiding van het bouwterrein te vallen.

6.2.1 Kleine vallende voorwerpen

Het risico van kleine vallende voorwerpen (tot 5kg) doet zich voor binnen de bouw- en sloopveiligheidszone. Zoals eerder is omschreven, is deze zone afhankelijk van de

hoogte van het bouwwerk (zie tabel 1). Deze zone dient op de situatietekening te worden ingetekend (zie figuur 6.1). Aan de hand van deze tekening wordt bepaald waar de fysieke bouwplaatsafscheiding ten minste gesitueerd dient te worden. Dit om te voorkomen dat kleine vallende voorwerpen in de omgeving terecht komen. Bij voorwerpen tot 5kg kun je onder andere denken aan bouw- of sloopafval, onderdelen van bouwmachines, bouwmaterialen en gereedschap.

6.2.2 Zware vallende voorwerpen

Het risico van zware vallende voorwerpen (vanaf 5kg) doet zich voor tijdens het lossen, hijsen en monteren van grote(re) objecten. Dit risico doet zich voor in het hijsgebied (zie 6.2.4 en 6.2.5).
Er wordt hierbij rekening gehouden met het draaien van het object door de wind. De grootste afmeting van het object is hierbij telkens bepalend.

1. Het hijsen van een object over de omgeving (openbare straat en/of in gebruik zijnde belendingen) is niet toegestaan;
2. Mocht een hijsgebied boven een belending zijn geprojecteerd (de projectie van de bouwveiligheidszone op het maaiveld is dan maatgevend) dan mag zich binnen deze projectie geen publiek bevinden. Wanneer zich binnen de projectie van de bouwveiligheidszone een noodtrappenhuis bevindt, zal ook het vloerveld welke voor ontvluchting op dit trappenhuis is aangewezen, vrij moeten blijven van publiek. Dit zal veelal tot het instellen van een alternatieve vluchtroute (bypass) leiden. Een en ander volgens de vigerende regelgeving op het gebied van brandveiligheid.

6.2.3 Bouwveiligheidszone

De bouwveiligheidszone is afhankelijk van de hoogte van het bouwwerk of de hijshoogte (zie tabel 1) en volgt de contouren van het bouwwerk (zie figuur 6.1 en het volgende hoofdstuk voor verdere details). De bouwveiligheidszone bepaalt de minimale afstand tussen het te bouwen of te slopen bouwwerk en de fysieke bouwplaatsafscheiding. Wanneer de fysieke bouwplaatsafscheiding niet kan worden geplaatst op de volgens tabel 1 bepaalde locatie, zal bepaald moeten worden tot welke bouwwerkhoogte de bouwveiligheidszone wel binnen de bepaalde afmeting valt. Deze bouwwerkhoogte wordt op een gevel- of doorsnedetekening ingetekend. Aan de hand van deze gegevens wordt bepaald welke werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, terwijl de risico's zich voordoen binnen de fysieke afscheiding van het bouwterrein. Wanneer de bouwveiligheidszone bij een hogere bouwwerkhoogte buiten de fysieke afscheiding van het bouwterrein valt, zullen maatregelen tegen kleine vallende voorwerpen getroffen moeten worden dan wel zal de bouwmethode moeten worden aangepast zodat deze qua benodigde bouwveiligheidszone wel binnen de fysieke afscheiding valt. Het is dus mogelijk dat het bouwproces in meerdere fasen wordt opgedeeld. Voor elke afzonderlijke fase geldt dan een aan de betreffende gebouwhoogte gerelateerde bouwveiligheidszone. Zolang er een risico is voor vallende voorwerpen dient de bouwveiligheidszone aanwezig te zijn.

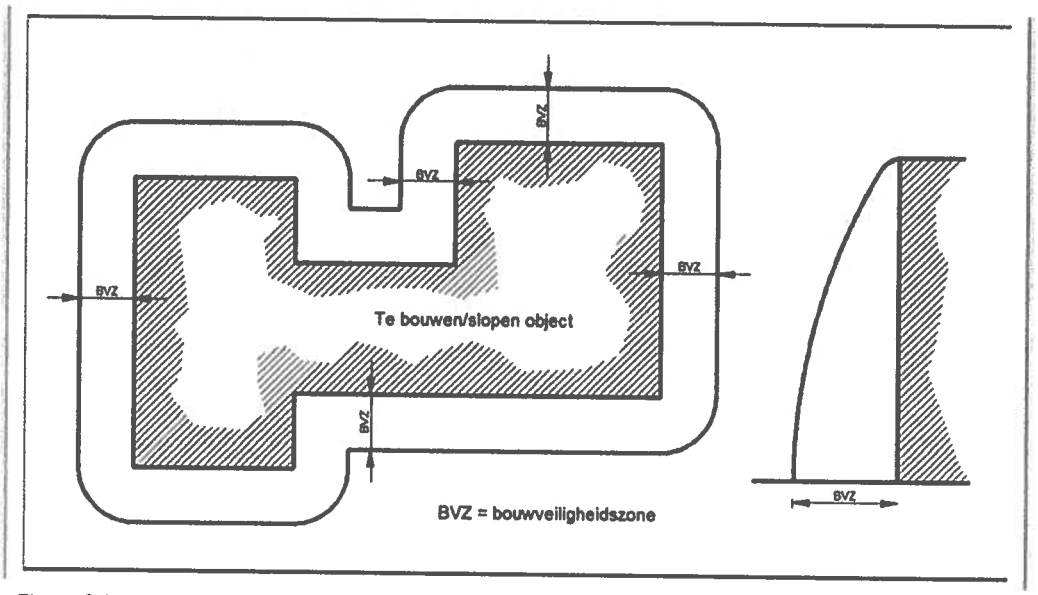

Figuur 6.1

In het bovenstaande figuur is te zien dat de bouwveiligheidszone de contouren volgt van het bouwwerk. Doordat publiek zich bevindt buiten de bouwveiligheidszone, worden zij beschermd tegen uiteenlopende gevaren die zich voordoen in elke uitvoeringsfase.

6.2.4 Hijszone, hijsroute en hijsgebied

De hijszone, hijsroute en het hijsgebied dienen te allen tijde binnen de fysieke afscheiding van het bouwterrein te vallen. Het is niet toegestaan dat publiek zich hierbinnen bevindt.

Wanneer rotatie van het te hijsen object mogelijk is (bijvoorbeeld door de wind) dan geldt voor de bepaling van de hijszone de grootste afmeting (lengte of breedte of hoogte) van het object. Voor de projectie van dit object is de meest ongunstige situatie maatgevend (zie figuur 6.2).

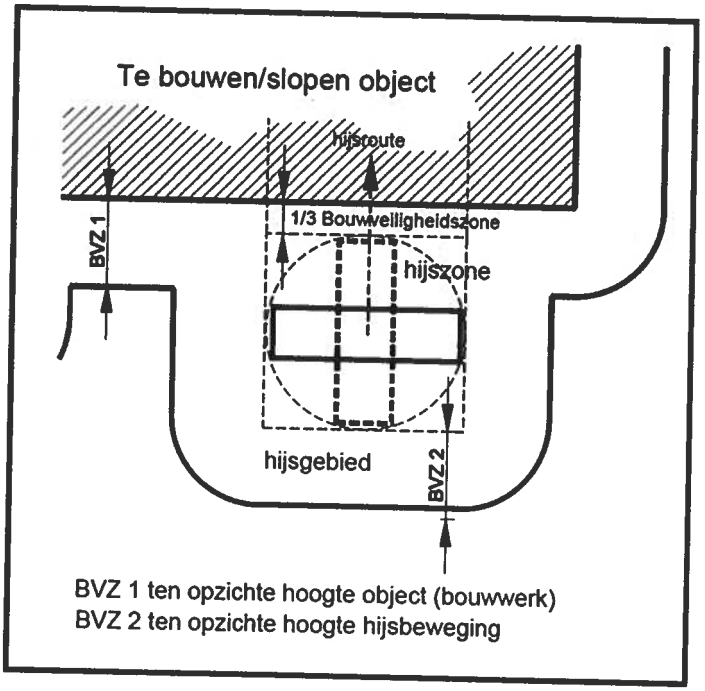

Figuur 6.2

Vanaf een te hijsen object kunnen voorwerpen vallen. Dit kunnen zowel kleine- als zware vallende voorwerpen zijn. Daarnaast bestaat het risico dat het te hijsen object zelf valt. Daarom worden de hijszone en de bouwveiligheidszone in relatie tot de hijshoogte bij elkaar opgeteld. De hijszone en de betreffende bouwveiligheidszone vormen samen het hijsgebied. Het valrisico geldt voor het gehele hijsgebied/hijsroute. Als de hijsbeweging hoger is dan het bouwwerk, is de bouwveiligheidszone ter plaatse van het hijsgebied groter.

Als bijvoorbeeld een hijsobject met een lengte van 8 meter wordt gehesen tot een hoogte van 40 meter is de hijszone voor dit element 8 meter. De bouwveiligheidszone op een hijshoogte van 40 meter is 6 meter (volgens tabel 1). Het hijsgebied is dan 8 meter + 6 meter = 14 meter. De fysieke bouwplaatsafscheiding staat ten tijde van deze hijswerkzaamheden dus op 14 meter, gemeten vanaf de gevel/buitenzijde van het bouwwerk. In dit gebied mag geen publiek aanwezig zijn. Hier dient eventueel ook aanvullend rekening te worden gehouden met de 1/3 bouwveiligheidszone indien voor een gevel van een gebouw wordt gehesen.

In veel gevallen is het mogelijk om de hijszone en het hijsgebied te projecteren aan tenminste één zijde van het bouwwerk. Geef aan welke zijde de voorkeur verdient. Als de ruimte aan de buitenzijde van het bouwwerk ontbreekt, kan het nodig zijn dat vanaf de binnenzijde van de bouwplaats wordt gelost en gehesen of zelfs binnendoor het gebouw wordt gehesen.
Nadat de laad- en losplaats en de verticale hijsbeweging is bepaald, is het nodig om de hijsroute vast te leggen. Het vastleggen van de hijsroute is bijvoorbeeld noodzakelijk wanneer een bouwwerk tijdens werkzaamheden (deels) in gebruik blijft, of wanneer er direct naast belendingen gehesen dient te worden.
Inmiddels zijn de technische mogelijkheden van (toren)kranen zover ontwikkeld dat het mogelijk is deze softwarematig te begrenzen voor wat betreft de hijshoogte en het draaibereik zodat men niet buiten de fysieke bouwplaatsafscheiding kan komen. Als in

het goedgekeurde bouwveiligheidsplan specifiek benoemde hijszones, zones met een hijshoogte-beperking of zelfs een hijsverbod gelden, dient de kraan gebruik te maken van softwarematig ingeregelde begrenzingen. Deze softwarematige begrenzingen dienen overeenkomstig de uitgangspunten van datzelfde bouwveiligheidsplan te zijn ingeregeld. De maatregelen volgens de Richtlijn Torenkranen zijn verplicht.

6.2.5 Hijsgebied als gevolg van werkzaamheden

Het hijsgebied wordt eveneens aangehouden tijdens werkzaamheden waarbij grote hijsobjecten worden verwerkt aan de buitenzijde van het gebouw. Denk hierbij aan het plaatsen van gevelelementen, kozijnen, balkons, wand- of tunnelkisten e.d.
Ook voor deze werkzaamheden wordt het hijsgebied bepaald door de omvang van een object (de grootste afmeting: de lengte, breedte of hoogte) plus de bouwveiligheidszone rondom de tijdelijke hijszone. Ook in deze situatie is vooraf niet te bepalen of er kleine- of zware voorwerpen kunnen vallen. Daarom geldt ook hier het valrisico voor het gehele hijsgebied. Het hijsgebied ligt binnen de fysieke afscheiding van het bouwterrein en is niet toegankelijk voor publiek.

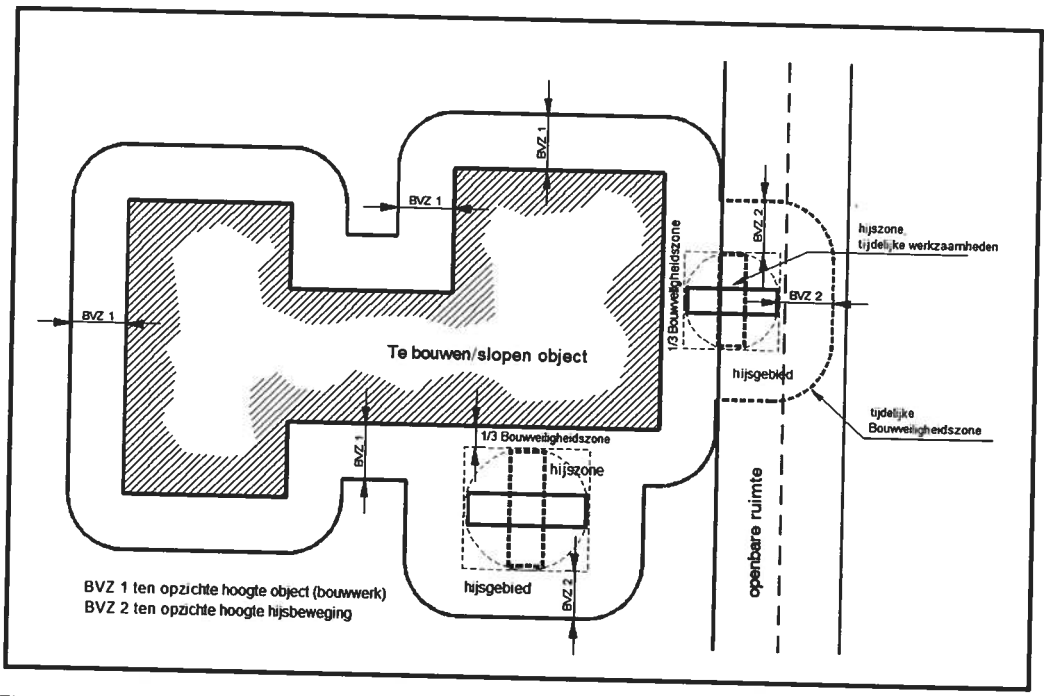

Figuur 6.3

6.2.6 Benodigde extra bouwveiligheidsruimte, ruimte tussen hijsgebied en bouwwerk en/of steiger.

Uit de praktijk is gebleken dat het niet mogelijk en niet gewenst is om een te hijsen object dicht langs een bouwwerk/steiger verticaal te transporteren. Bijvoorbeeld door de wind kan het object onverwacht gaan roteren. Hierdoor ontstaat het risico dat het object tijdens het verticale transport ergens achter blijft haken. Om verticale hijsbewegingen verantwoord uit te voeren, moet er extra ruimte worden gecreëerd tussen het hijsgebied en het bouwwerk/steiger waarlangs het verticale transport plaatsvindt. Deze ruimte is op basis van de resultaten uit het expertpanel bepaald op 1/3 deel van de

3. Een alternatieve oplossing kan zijn dat alleen de bovenste verdiepingen worden ontruimd. Het instellen van deze 'veiligheidsbuffers' is mogelijk, maar zal te allen tijde vooraf met een constructieve (dynamische) berekening moeten worden onderbouwd. Deze berekening wordt ter goedkeuring vooraf bij het bevoegd gezag ingediend.
4. Wanneer er sprake is van ondergrondse bouwwerken (denk hierbij aan kelders, tunnels, parkeergarage e.d.) geldt voor het bepalen van de bouwveiligheidszone de totale afmeting van de bouwveiligheidszone op maaiveldniveau. Deze totale afmeting wordt loodrecht doorgetrokken over alle onder het maaiveld gelegen bouwlagen. Bij aanwezigheid van vloervelden wordt de BVZ maat vergroot tot het eerste constructieve afdraagpunt.
5. Wanneer belendingen binnen de bouwveiligheidszone vallen en tijdens de uitvoeringsfase in gebruik blijven, dient te allen tijde middels een constructieve (dynamische) berekening te worden aangetoond dat de constructie waarop een voorwerp terecht kan komen voldoende sterkte heeft om een veilig gebruik mogelijk te maken.

Bovengenoemde uitgangspunten zijn tevens van toepassing wanneer belendingen binnen een hijsgebied vallen.

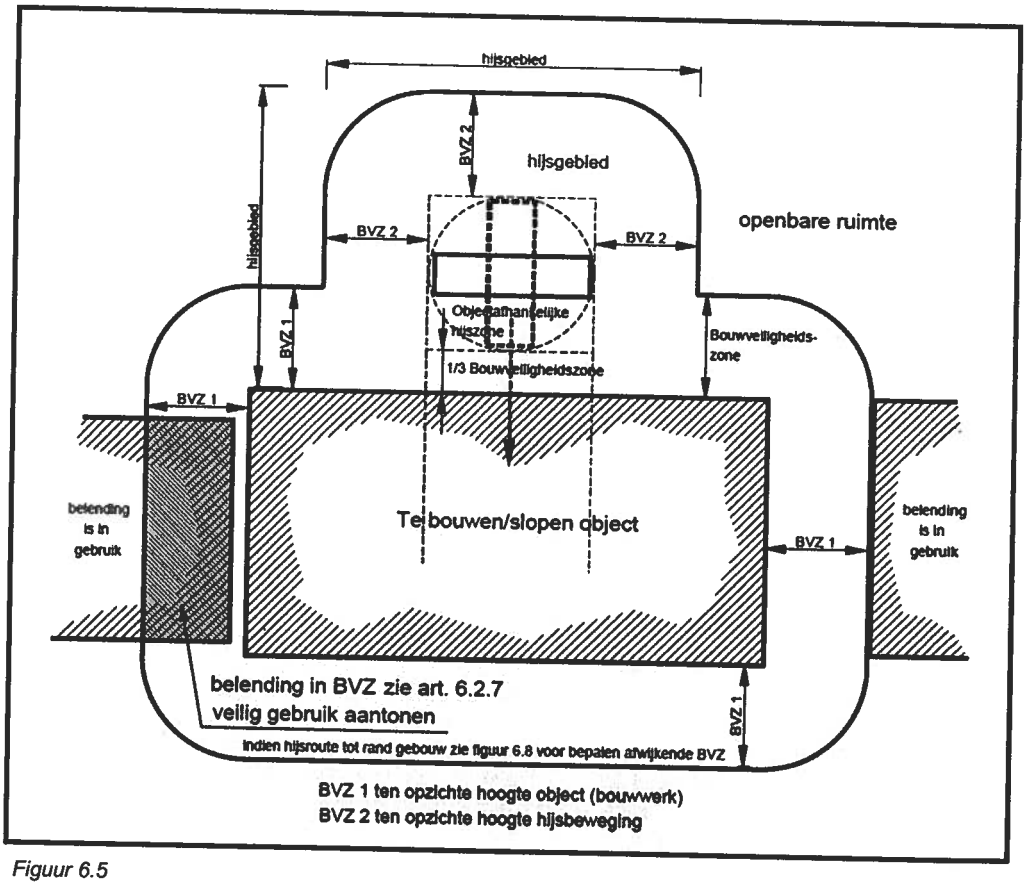

Figuur 6.5

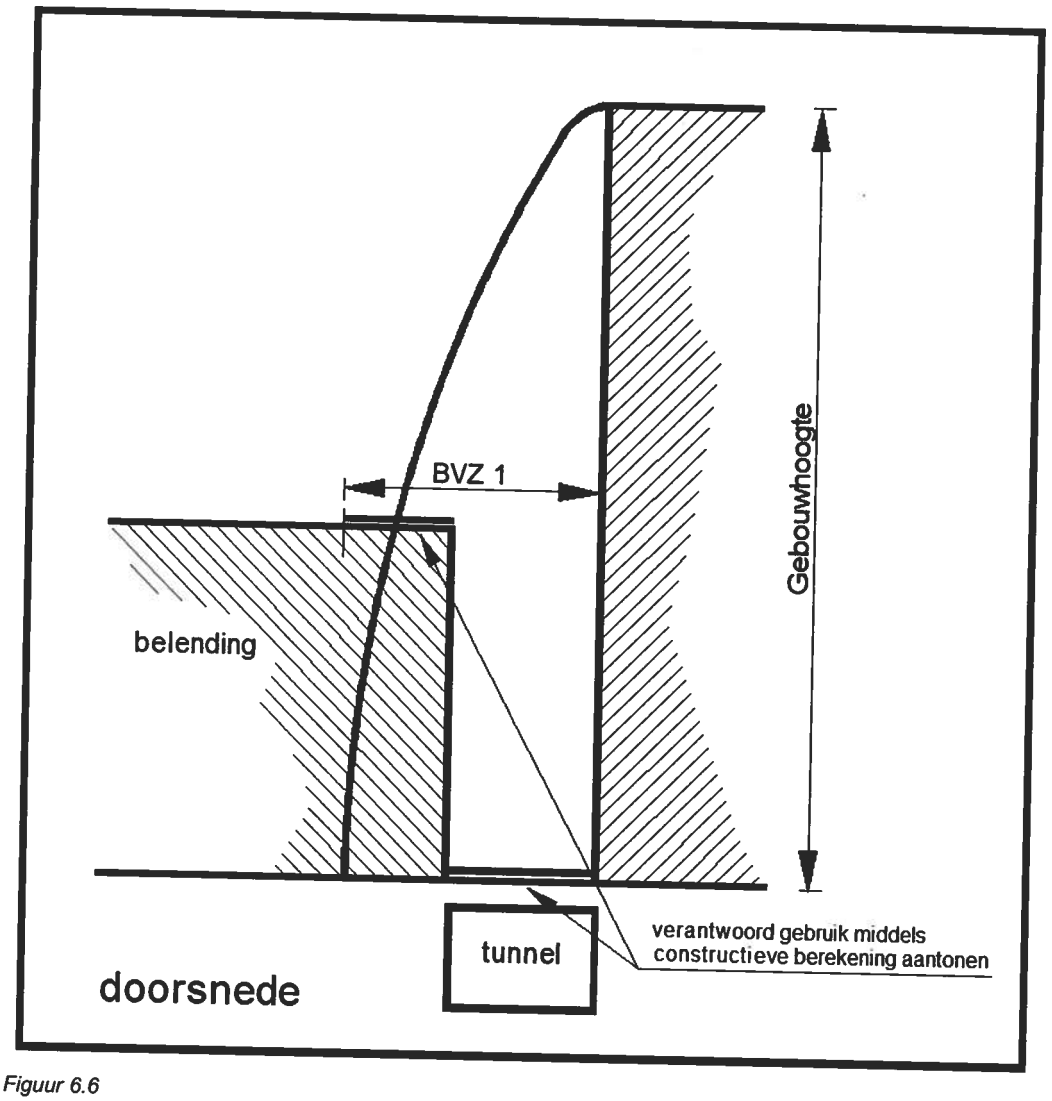

Figuur 6.6

6.2.8 Vergroten bouwveiligheidszone in verband met weg kaatsende voorwerpen

Bij enkele incidenten op bouwplaatsen zijn binnen de bouwveiligheidszone voorwerpen gevallen. Deze zijn vervolgens afgeketst op in de bouwveiligheidszone aanwezige objecten zoals een hefsteiger en een bouwlift. Daardoor zijn deze voorwerpen buiten de fysieke afscheiding van het bouwterrein terecht gekomen.

Om rekening te houden met het risico op wegkaatsen van vallende voorwerpen tot buiten de fysieke afscheiding van het bouwterrein, zijn de volgende aanvullende regels van toepassing.

De totale afmeting van de bouwveiligheidszone wordt bepaald door de hoogte van het bouwwerk conform tabel 1.
Indien zich binnen de bouwveiligheidszone objecten bevinden waardoor de valrichting van een vallend voorwerp wordt beïnvloed, dient de bouwveiligheidszone in sommige gevallen te worden vergroot. Deze is op tekening 6.7 aangegeven als BVZ+.

Voor het bepalen van BVZ+ is de hoogte van het object waarop een vallend voorwerp kan afkaatsen van toepassing. Aan de hand van deze hoogte wordt de bouwveiligheidszone bepaald volgens tabel 1. De meest ongunstigste situatie is hiervoor maatgevend. Hierdoor kan het dus voorkomen dat de fysieke afscheiding van het bouwterrein verplaatst dient te worden ten opzichte van de standaard bouwveiligheidszone (BVZ 1). Wanneer BVZ+ binnen BVZ 1 valt, blijft BVZ 1 (standaard bouwveiligheidszone) het uitgangspunt voor het plaatsen van de fysieke afscheiding van het bouwterrein.

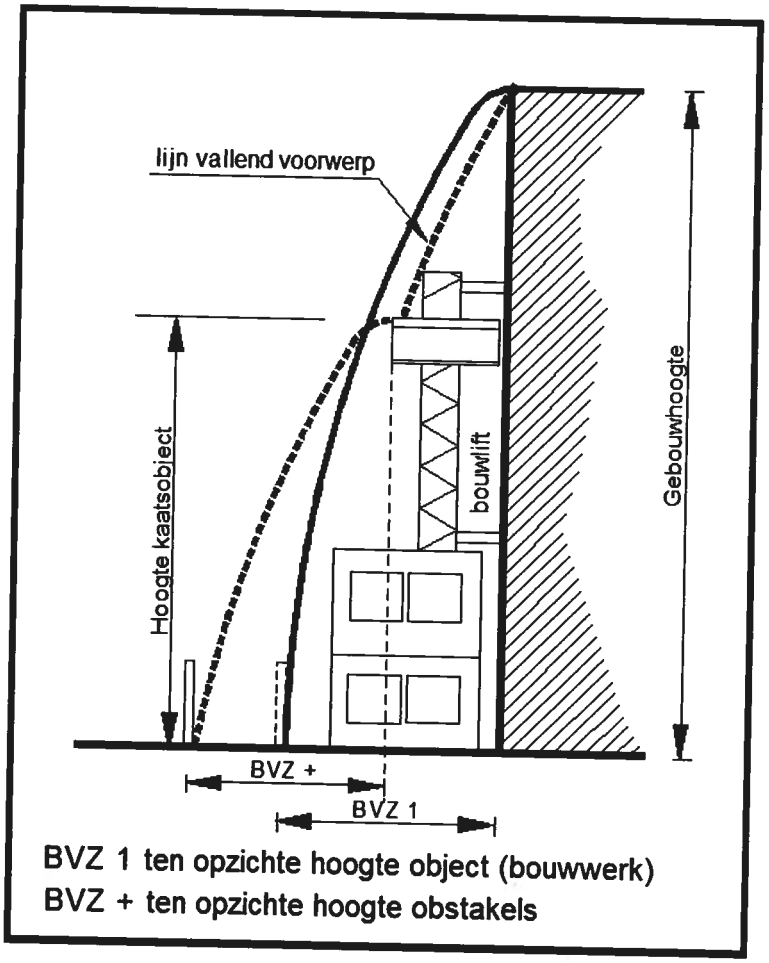

Figuur 6.7 (weg kaatsende vallende objecten)

Objecten die de val kunnen beïnvloeden zijn onder meer:
- hefsteigers;
- bouwliften;
- containers;
- hulpconstructies;
- rekken / voorraden bouwmateriaal.

Indien de bouwveiligheidszone niet kan worden vergroot, dient het object waardoor het risico op wegkaatsen ontstaat uit de bouwveiligheidszone te worden verwijderd. In ieder geval zolang de betreffende (hijs)werkzaamheden voortduren.

Hieronder nog enkele tekeningen van specifieke situaties in relatie tot vallende voorwerpen:

Figuur 6.8 (BVZ bij plaatsen elementen)

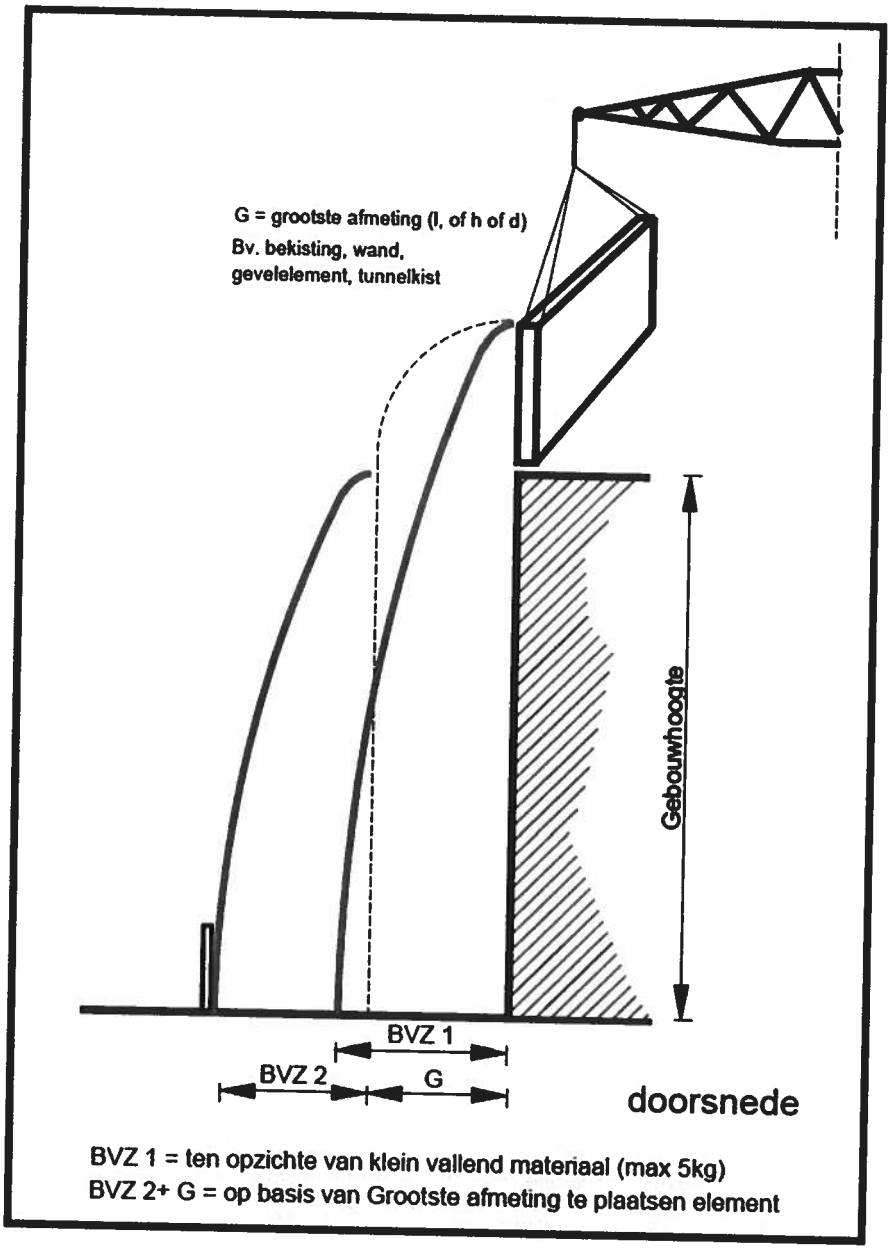

In figuur 6.8: BVZ 2 + G i.p.v. BVZ 1 + G

Als er aan de rand van een gebouw een object wordt geplaatst dat vanaf een andere zijde wordt gehesen (zie figuur 6.4), dient de bouwveiligheidszone te worden vergroot met de grootste afmeting van het te plaatsen element (lengte, breedte of diktemaat). De bouwveiligheidszone voor kleine vallende voorwerpen is dan de BVZ 1.
BVZ 2 + G vormen samen de bouwveiligheidszone waarvoor het valrisico geldt.
Deze extra bouwveiligheidszone komt te vervallen zodra het object standzeker is gemonteerd (zie figuur 6.8).

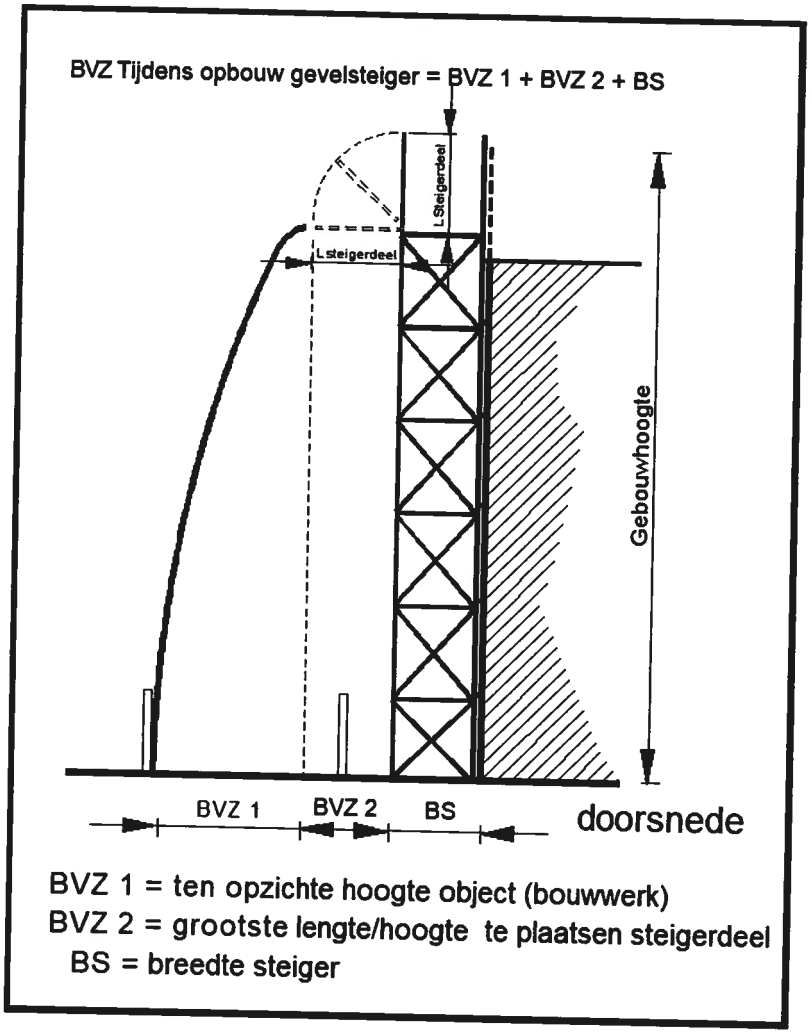

Figuur 6.9 (BVZ bij opbouw steiger)
De benamingen BVZ 1, BVZ 2 en G in de figuren 6.8 en 6.9 komen niet met elkaar overeen.

Tijdens de opbouw van een steiger dient de bouwveiligheidszone tijdelijk te worden vergroot. Het grootste steigeronderdeel dat wordt aangebracht is hiervoor maatgevend. De fysieke afscheiding van het bouwterrein wordt hierdoor (tijdelijk) verplaatst. De tijdelijke bouwveiligheidszone tijdens de opbouw van de steiger is dan BVZ 1 + BVZ 2 + BVZ 3 (zie figuur 6.9). BVZ 3 komt niet terug in figuur 6.9.
Wanneer de steiger is opgebouwd, wordt BVZ 1 gemeten vanaf de buitenzijde van de steiger.

6.2.9 Vergroten bouwveiligheidszone bij het hijsen van lange delen

Bij het hijsen van lange objecten (denk hierbij aan damwandplanken, prefab heipalen, wapeningskorven en andere lange delen) dient er te allen tijde rekening mee worden gehouden dat deze objecten uit het hijsmiddel kunnen vallen. Dit geldt zowel bij inhijsen als uithijsen. Dit betekent dat de bouwveiligheidszone (tijdelijk) vergroot dient te worden, gelijk aan de lengte van het te hijsen object (zie figuur 6.10). Deze vergroting is van

toepassing vanaf de start van het hijsen totdat het object standzeker is. Bij uithijsen gelden de zelfde voorschriften.
Wanneer een vergroting van de bouwveiligheidszone onmogelijk is, dient een maatwerkoplossing ter beoordeling te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag.

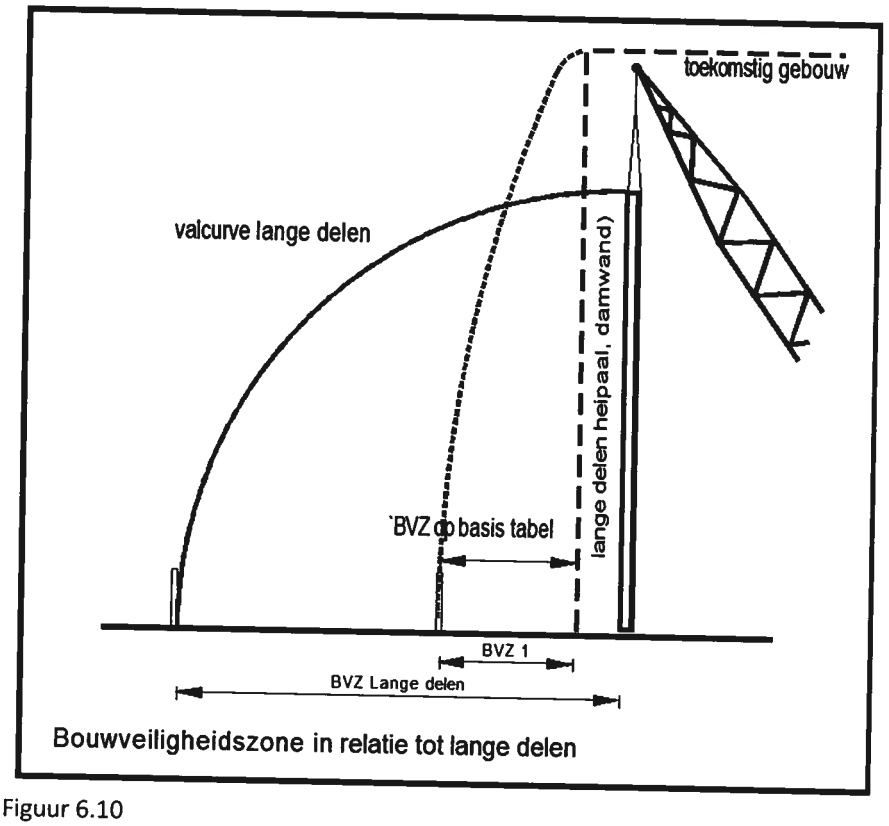

Figuur 6.10

6.2.10 Maatwerkoplossingen (gelijkwaardigheid)

Voor elke bouw- en slooplocatie kunnen (locatie)specifieke-, plaatselijke-, en/of werkgerelateerde omstandigheden van toepassing zijn. In dat geval kan een verzoek tot het toepassen van een maatwerkoplossing (maatwerkvoorschrift) worden ingediend bij het bevoegd gezag (zoals bedoeld in artikel 7.5 Bbl, waar ook artikel 7.15 onder valt). Bij het toepassen van een maatwerkoplossing zal onderbouwd moeten worden dat er geen verhoogd risico voor de omgeving of voor derde-belanghebbende zal ontstaan ten opzichte van de in hoofdstuk 6.2 van deze richtlijn beschreven veiligheidsafstanden.

Een algemeen geaccepteerde maatwerkoplossing tegen het vallen van kleine voorwerpen (tot 5kg) buiten de bouwveiligheidszone, is een steigernet dat wordt aangebracht aan de buitenzijde van een steiger. Hierbij is een correcte bevestiging en het toepassen van een gecertificeerd net noodzakelijk. Indien er gewerkt wordt met scherpe objecten die het steigernet kunnen doorsnijden, zal middels een berekening de scheurweerstand van het betreffende net moeten worden aangetoond.

Op de dossierpagina bouw- en sloopveiligheid op www.bwtinfo.nl zijn algemeen geaccepteerde maatwerkoplossingen beschreven. Echter blijft het aan het lokaal bevoegd gezag om in te stemmen met een maatwerkoplossing.

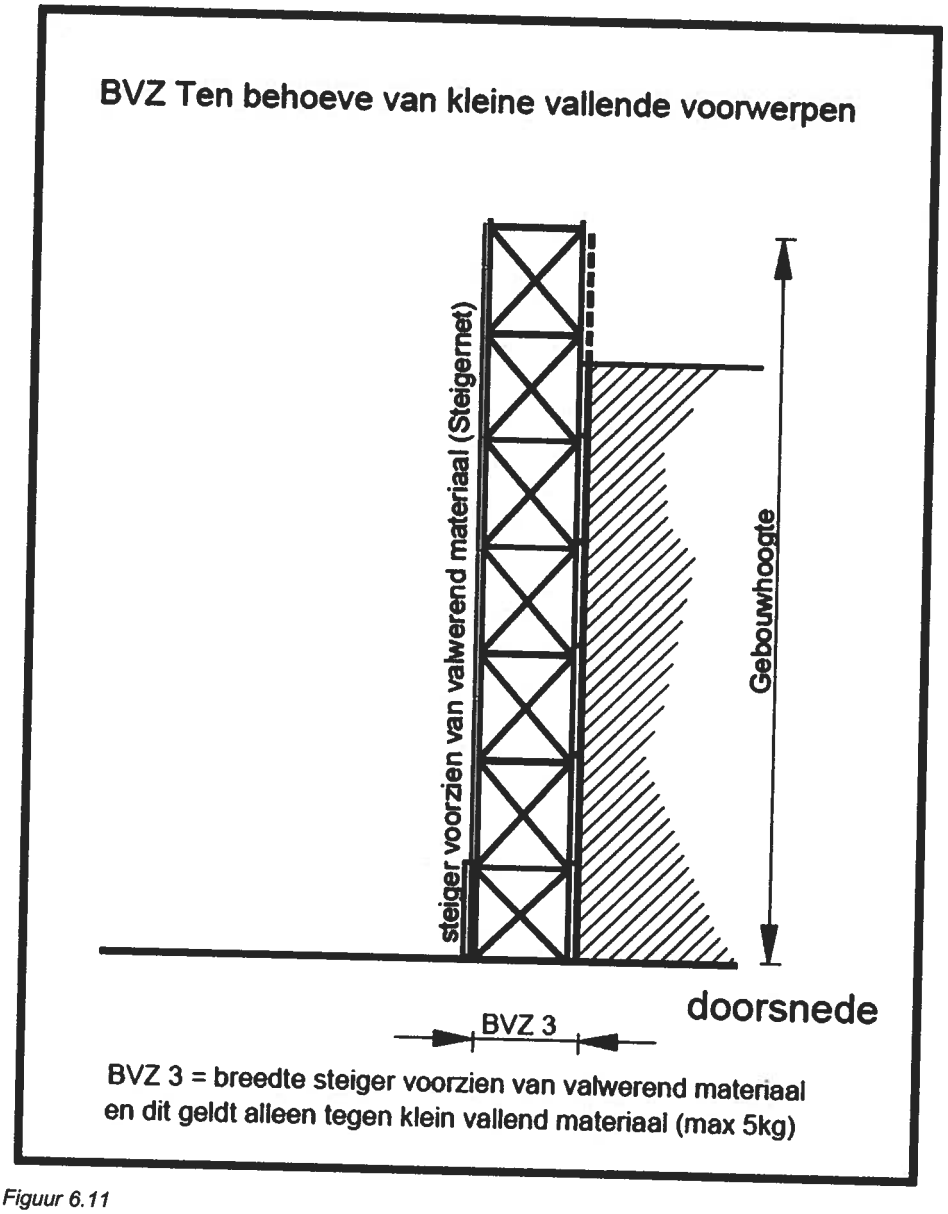
BVZ Ten behoeve van kleine vallende voorwerpen
steiger voorzien van valwerend materiaal (Steigernet)
Gebouwhoogte
doorsnede
BVZ 3
BVZ 3 = breedte steiger voorzien van valwerend materiaal
en dit geldt alleen tegen klein vallend materiaal (max 5kg)

Figuur 6.11

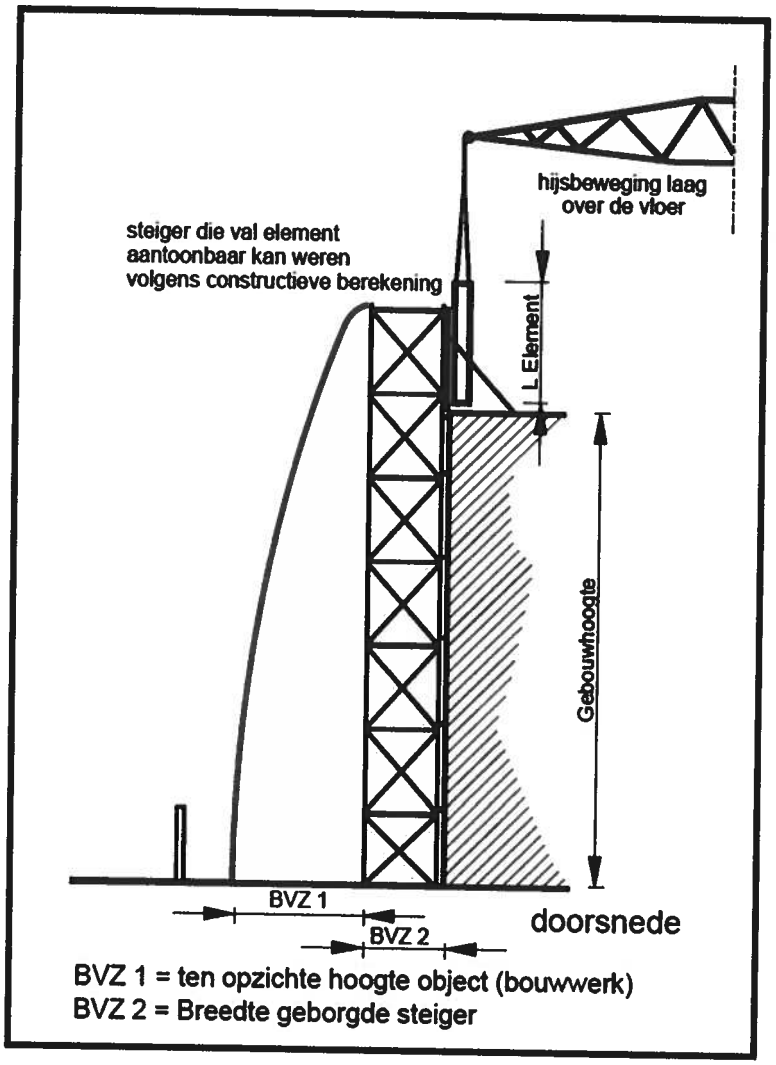

Figuur 6.12

Als er aan de rand van een bouwwerk een element wordt geplaatst dat vanaf een andere zijde wordt gehesen (zie figuur 6.4), kan een steiger worden gebruikt om vallende voorwerpen te weren. Echter dient door middel van een constructieve (dynamische) berekening te worden aangetoond dat de betreffende steiger een eventueel vallend voorwerp kan tegenhouden (zie figuur 6.12). Tijdens het opbouwen en afbreken van een steiger geldt de bouwveiligheidszone zoals omschreven onder figuur 6.9.

Toelichting voor het indienen van een maatwerkoplossing
Bij het indienen van een maatwerkoplossing bij het bevoegd gezag, dient te zijn onderbouwd waarom de benodigde veiligheidsafstanden uit deze richtlijn niet gerealiseerd kunnen worden. Hierbij is een vereiste dat er geen verhoogd risico voor derden mag ontstaan, ten opzichte van de reguliere werkwijze.

6.3 Stappenplan en aan te leveren stukken maatwerkoplossingen

Hieronder een stappenplan dat kan worden aangehouden bij het beoordelen van de in paragraaf 6.2.10 genoemde maatwerkoplossing.

1. Het begint met de informatie en motivering waarom de benodigde veiligheidsafstanden niet beschikbaar zijn. Dit kunnen onderwerpen zijn als: verkeersveiligheid, bereikbaarheid, beperkte ruimte bouwput, enz.

2. Informatie en motivering aanleveren zodat BG kan beoordelen waarom mogelijke alternatieve technieken, dan wel tijdelijke hulpconstructies en/of het werken buiten reguliere werktijden geen uitkomst kunnen bieden om de veiligheidsafstanden wel te kunnen realiseren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: is de best toepasbare techniek toegepast, keuze ander funderingssysteem, oplassen damplanken, koppelpalen e.d. Enkel financiële redenen voor het toepassen van een gelijkwaardige oplossing en/of het laten vervallen/verkleinen van de veiligheidsafstanden is geen geldig argument voor het toepassen van artikel 6.2.10 voor het BG.

3. Als het naar het oordeel van het BG gemotiveerd aangetoond is dat in de nadere uitwerking van punt 1 en 2 geen oplossingsrichting/mogelijkheid aanwezig is, dan zal beoordeeld worden of het verantwoord is om de veiligheidsafstanden te verkleinen dan wel achterwege te laten t.o.v. de maatvoering zoals die is opgenomen in de tabel uit paragraaf 6.2 van de LRBSV.

4. Aangegeven moet worden welke aanvullende maatregelen er in de uitvoering van de werkzaamheden denkbaar zijn om deze zo uit te voeren, zodat het weglaten van de veiligheidsafstanden verantwoord **zonder risico** toename kan plaatsvinden. Deze maatregelen middels een risicoanalyse met de bijbehorende scenario's, constructieve verantwoording en/of certificaten te onderbouwen/ aan te tonen. Indien van toepassing dient informatie m.b.t. de ondergrond van de toe te passen hulpmiddelen zeer uitputtend te worden onderzocht en constructief te worden verantwoord dan wel beproeft met vooraf vastgestelde en geaccordeerde uitgangspunten. De stukken hiervan moeten ook worden aangeleverd en maken deel uit van de beoordeling door het BG.

5. Indien aan punt 3 invulling kan worden gegeven dient een nadere gedetailleerde en uitputtende beschrijving/werkplan te worden aangeleverd hoe en onder wiens verantwoordelijkheid en toezicht de werkzaamheden worden uitgevoerd. Uit die beschrijving moet duidelijk blijken hoe aanwezige risico's worden ondervangen. Ook dient de inhoudelijke rol van de veiligheidscoördinator directe omgeving en diens mogelijk vereiste permanente aanwezigheid tijdens de beoogde werkzaamheden in de beschrijving te worden opgenomen en in de praktijk tijdens de werkzaamheden ook zo te worden ingevuld.

6. Indien de standaard benodigde veiligheidsafstanden voor wat betreft de hijszone en/of valzone projecteert op het eigendom van derden en het voorstel is om deels, of helemaal geen invulling te geven aan deze bouwveiligheidszone, dan dient met deze derden belanghebbenden, middels een privaatrechtelijke overeenkomst te worden vastgelegd dat deze derde-belanghebbenden van het gebied binnen het valbereik instemmen met de risico's die het (deels) verkleinen van de veiligheidsafstanden met zich meebrengen. Deze risico's dienen stuk voor stuk in de overeenkomst te zijn opgenomen.

7 Er is een veiligheidscoördinator directe omgeving aangesteld. Die is in ieder geval aanwezig bij alle hijsmomenten en bewaakt dat de maatwerkoplossing onverkort volgens de door het bevoegd gezag geaccordeerde omschrijving wordt toegepast.

8 Indien van toepassing zal middels een draagkrachtberekening aangetoond moeten worden dat de ondergrond voldoende draagkrachtig is om de stabiliteit van het materieel te waarborgen. Tevens dient de frequentie- en wijze van controle van de ondergrond tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te worden bepaald en onderbouwd.

* Indien de dynamische belasting niet middels een berekening kan worden aangetoond, kan in specifieke situaties middels een proefopstelling een praktijkproef worden uitgevoerd. Hiervoor is tijdig overleg met het bevoegd gezag noodzakelijk.
** Het keuren- en registreren van de kraanopstelling alsmede het werken met een kraan en hijsmiddelen die voldoen aan de vigerende wet-, regelgeving en richtlijnen geschiedt onder verantwoordelijkheid van de aannemer.

Alleen als aan alle voorgaande punten invulling wordt gegeven (door de normadressaat) kan het BG na zorgvuldige afstemming en beoordeling gemotiveerd instemmen op het voorstel voor een gelijkwaardige oplossing.

6.4 Veiligheid volgens de Arbowet en regelgeving

Het niet naleven van Arbo-richtlijnen en anderszins onveilige werkwijzen binnen de bouwhekken, kunnen van (grote) invloed zijn op de veiligheid van derden buiten de bouwplaats. De opdrachtgever en opdrachtnemer dienen erop toe te zien dat er op een veilige manier gewerkt en gehesen wordt zodat derden buiten de bouwveiligheidszone geen risico lopen. Artikel 7.15 (Veiligheid in de directe omgeving) stelt: 'Bij het uitvoeren van bouw- of sloopwerkzaamheden worden maatregelen getroffen ter voorkoming van:

a. letsel aan personen in de directe omgeving van het bouw- en sloopterrein
b. letsel aan personen die het bouw- of sloopterrein onbevoegd betreden, en
c. gevaar voor de veiligheid van belendingen.

In het bouwveiligheidsplan dient expliciet te worden verklaard dat:
- alleen conform wet- en regelgeving en de Arbo-richtlijnen hijslasten worden verplaatst;
- erop wordt toegezien dat lasten niet los kunnen komen van het hijsgereedschap en dat het hijsgereedschap niet van de kraan los kan raken. Meer specifiek dat er wordt gewerkt met hijsgereedschappen die voldoen aan het Warenwetbesluit machines;
- indien dit door de aard van de last niet kan worden voorkomen, een uitvalbeveiliging moet worden toegepast of de bouwveiligheidszone ten tijde van het hijsen van de last wordt vergroot;
- de aanvrager in zijn bouwveiligheidsplan verklaart kennis te hebben genomen van het bouwveiligheidsbeleid (deze Landelijke Richtlijn en het bouwveiligheidsbeleid van de betreffende gemeente) en zich hieraan te conformeren.

Op basis het Arbobesluit is men verplicht een Coördinator uitvoeringsfase in te stellen. Het is ook aan te bevelen dit te doen voor de bouw- en sloopveiligheid zoals in deze richtlijn is beschreven. Dit kan ook dezelfde persoon zijn die als coördinator uitvoeringsfase is aangesteld.

7 Omschrijving van gevaren, hinder en maatregelen

7.1 Gevaren (Schade aan belendingen)

Dit hoofdstuk is een uitwerking van Bbl art. 7.15 onderdeel c Bbl

Bij het verrichten van bouw- of sloopwerkzaamheden worden maatregelen getroffen ter voorkoming van:

c. *gevaar voor de veiligheid van belendingen*

In het Bouwbesluit 2012 was de veiligheid in de omgeving ruimer geformuleerd en werd ook de relatie gelegd met schade aan belendingen, maar dit is nu specifiek als zorgplichtartikel opgenomen in artikel 7.4 lid 2 van het Bbl. Hiermee ligt de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij degene die de werkzaamheden uitvoert, maar kan nog steeds het bevoegd gezag ingrijpen als deze werkzaamheid tot 'gevaar' leidt.

Artikel 7.4 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de werkzaamheden tot gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving kunnen leiden, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om dat gevaar te voorkomen of niet te laten voortduren.

2. Onder gevaar voor de gezondheid of veiligheid in de directe omgeving als bedoeld in het eerste lid wordt ook verstaan beschadiging of belemmering van wegen, van in de weg gelegen werken en van andere roerende of onroerende zaken op een aangrenzend perceel of op een aan het bouw- of sloopterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen, die tot dat gevaar kan leiden.

Ten aanzien van beschadiging is dan wel het uitgangspunt in dit beleid dat het bevoegd gezag pas ingrijpt / zal handhaven als dit beschadiging betreft die leidt tot een onveilige situatie (lees 'gevaar'). Dit betekent dat schade die geen onveilige situatie oplevert via privaatrechtelijke weg moet worden opgelost. Als de gemeente eigenaar/beheerder is van de openbare ruimte, kan zij hier uiteraard wel op grond van deze rol eisen stellen.

Het criterium "voor de bruikbaarheid nadelige hinder" (Bouwbesluit 2012, artikel 8.2, sub c) vinden wij in het Bbl ook niet terug. Dit aspect gaat dus van publiekrechtelijk naar privaatrechtelijk.

De grondslag van het Bbl kent geen schade in privaatrechtelijk zin. Optreden op grond van het Bbl kan alleen als er gevaar voor de gezondheid of veiligheid is of dreigt te ontstaan. Het is niet zo dat handhavend optreden moet wachten tot het moment dat dit gevaar er daadwerkelijk is. Indien alleen sprake is van cosmetische schade – waarbij geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid bestaat of kan gaan ontstaan– is handhavend optreden op grond van het Bbl niet mogelijk.

In dit hoofdstuk (7.1) wordt alleen verder ingegaan op het aspect gevaar.
Het aspect gezondheid komt in hoofdstuk 7.2 en verder aan de orde.

Bij schade aan belendingen kan in zijn algemeenheid onderscheid gemaakt worden tussen:

A. Lichte of cosmetische schade
Dit betreft schade die geen gevaar voor bezwijken of instorting en dus geen gevaar voor de veiligheid in de zin van Bbl artikel 7.15 onderdeel c veroorzaakt. Het betreft bijvoorbeeld lichte scheurvorming of beschadiging van onderdelen van het bouwwerk. Dit soort schade is op relatief eenvoudige wijze te herstellen.

B. Schade, waarbij wel ernstige scheurvorming, zettingen of scheefstand optreden, maar waarbij geen sprake is van bezwijken of instorten
Bij deze categorie van schade is geen sprake van gevaar voor de veiligheid, zoals bedoeld in Bbl artikel 7.15 onderdeel c. Deze schade is echter wel van dien aard, dat de schadeontvanger is geconfronteerd met niet of slechts tegen zeer hoge kosten te herstellen schade.

C. Schade waarbij zeer ernstige vervormingen (scheefstand of zettingen) optreden
Deze vervormingen zijn van dien aard, dat bezwijken van onderdelen van het bouwwerk of gehele instorting dreigt. Dit soort schade leidt direct tot een onveilige situatie, zoals bedoeld in Bbl artikel 7.15 onderdeel c.

Het treffen van maatregelen ter voorkoming van: beschadiging of belemmering van wegen, van in de weg gelegen werken en van andere al dan niet roerende zaken op een aangrenzend perceel of op een aan het bouw- of sloopterrein grenzende openbare weg, openbaar water of openbaar groen geldt voor de drie hierboven geschetste situaties, maar artikel 7.15 onderdeel c geldt uitsluitend zoals genoemd in situatie c.

Alleen schadecategorie C valt direct derhalve onder de publiekrechtelijke bescherming, zoals door het Besluit bouwwerken leefomgeving wordt geboden (voorkomen van gevaar voor de veiligheid van belendingen). Schade die leidt tot dit gevaar moet dan ook door middel van te treffen maatregelen worden voorkomen.
De grens tussen schadecategorie A/B en C dient in het bouwveiligheidsplan duidelijk te zijn omschreven.

Schadecategorieën A en B moeten op privaatrechtelijke wijze worden afgehandeld tussen schadeveroorzaker en schadeontvanger. Deze wijze van schadeafhandeling dient, in overleg met het bevoegd gezag en met de schadeontvanger, vastgelegd te worden in het bouwveiligheidsplan. Daarbij dient de grens tussen schadecategorie A/B en C duidelijk te zijn omschreven.
Met name de grens tussen categorie B en C moet in het bouwveiligheidsplan duidelijk omschreven worden, bijvoorbeeld met het vastleggen van maximale relatieve rotaties. Dit bepaalt in belangrijke mate de scheiding tussen privaatrechtelijke en publiekrechtelijke verantwoordelijkheid.

Het bereiken van een gevaarlijke situatie (categorie C) wordt in de meeste gevallen ingeleid door schade in de categorie A en B. Daarom is het opstellen van een monitoringsplan altijd noodzakelijk. Hiermee kan tijdig worden onderkend dat de hoogste schadecategorie gaat ontstaan.

In het kader van een privaatrechtelijke aansprakelijkstelling wordt een initiatiefnemer in ieder geval ook geadviseerd een bouwkundige vooropname te maken voor de start van de werkzaamheden.

Bij sloop- of bouwwerkzaamheden worden de volgende schadeoorzaken en schadegevolgen omschreven:

Schadeoorzaken:
Bij sloopwerkzaamheden:

- beschadiging door sloopmaterieel;
- omvallende bouwdelen van het te slopen object;
- trillingen als gevolg van het slopen met een zgn. "specht";
- sloopwerk met behulp van explosieven;
- slopen van ondergrondse bouwdelen;
- instabiliteit bij gedeeltelijke sloop.

Bij bouwwerkzaamheden:

- omvallende bouwkraan of een andere bouwmachine;
- omvallende of uit een kraan vallende bouwelementen;
- trillingen bij het inbrengen van funderingspalen;
- trillingen bij het inbrengen van damwanden;
- trillingen bij het verwijderen van (tijdelijke) damwanden;
- verlagen van de grondwaterstand;
- ontgraving in een open bouwput;
- vervorming of lekkage van bouwputwanden;
- opbarsten of lekkage van de bouwputbodem.

Schadegevolgen:

- scheefstand van een belending waardoor instabiliteit van het bouwwerk dreigt;
- scheefstand van onderdelen van het bouwwerk, waardoor de samenhang van de bouwconstructie verloren dreigt te gaan en vloeren en/of balken van hun opleggingen dreigen te glijden;
- trillingen waardoor de samenhang van de bouwconstructie verloren dreigt te gaan;
- verschilzettingen (relatieve rotaties) van een zodanige omvang dat de samenhang van de bouwconstructie verloren dreigt te gaan, waarmee dit kan worden aangemerkt als bezwijken;
- beschadiging of wegvallen van onderdelen van de bouwconstructie door bouwmaterieel (bijv. een omvallende bouwkraan).

De maatregelen om bovengenoemde schade te voorkomen dienen te worden omschreven in het bouwveiligheidsplan.

Algemeen van toepassing:

Met betrekking tot het voorkomen van onveilige situaties en het beperken van hinder tijdens het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden zijn onder meer de volgende twee voorwaarden van toepassing:

- Beschadiging van belendingen en infrastructuur rondom het bouw- of sloopterrein dient voorkomen te worden. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de SBR-richtlijn Trillingen, deel A "Schade aan gebouwen, meet- en beoordelingsrichtlijn" 2017. Bij toepassing van de richtlijn dient rekening te worden gehouden met de hierin gestelde grenswaarden.
- Trillingen veroorzaakt door bouw- en sloopwerkzaamheden bedragen in geluidsgevoelige ruimten, overeenkomstig de Wet geluidhinder, niet meer dan de trillingsterkte, genoemd in tabel 4 van de Meet- en beoordelingsrichtlijn deel B "Hinder voor personen in gebouwen" 2006. (*)

(*) Dit is alleen van toepassing in het geval van slopen en/of bouwen naast ziekenhuizen of klinieken en soms bestaande gebouwen met gevoelige apparatuur.

De belendingen

Wanneer bij de uitvoering van bouwwerkzaamheden een risico bestaat dat belendingen beschadigd kunnen raken, wordt van alle binnen het risicogebied (de bouwveiligheidszone) aanwezige belendingen een opnamerapportage gemaakt. In deze rapportage zijn ten minste de volgende aspecten vastgelegd:

- de bouwkundige staat van het pand;
- een beschrijving van de hoofddraagstructuur van het pand;
- de aanlegdiepte en -breedte van de fundering;
- de soort en inheidiepte van funderingspalen;
- een beschrijving van reeds aanwezige schade of vervorming;
- toelichtende foto's.

Van de belendingen wordt de constructieve opbouw en de aard van de fundering onderzocht en vastgelegd aan de hand van een omschrijving, tekeningen en foto's. Op basis van dit onderzoek worden de belendingen ingedeeld in één van de gebouwcategorieën, zoals omschreven in de SBR-richtlijn A: Schade aan bouwwerken. Op basis hiervan worden de toelaatbare trillingswaarden per belending vastgelegd.

In overleg met de eigenaren wordt onderzocht of er constructieve maatregelen aan de belendingen mogelijk zijn om (gevaarlijke) schade te voorkomen.

Vervormingsmetingen

Om eventuele vervormingen (zettingen en relatieve rotaties) bij belendingen tijdig te detecteren, worden aan de belendingen die binnen de bouwveiligheidszone liggen tijdens de uitvoering vervormingsmetingen uitgevoerd.

<u>Vooronderzoek</u>

- Er wordt vastgesteld welke belendingen binnen de bouwveiligheidszone met betrekking tot de diverse risicoaspecten liggen.
- Op basis van de draagstructuur van de belendingen wordt bepaald wat de toelaatbare zettingen en relatieve rotaties voor de belendingen zijn. Deze vervormingsgrenzen worden in overleg met het bevoegd gezag vastgesteld "zoals het gestelde in SBR-richtlijn A: Schade aan bouwwerken.".
- Er wordt bepaald of er alleen verticale metingen (meetboutjes) of 3D-metingen (x, y, en z-vervormingen) worden uitgevoerd.
- Op basis van de structuur van de belendingen worden meetpunten aangebracht.
- Er wordt een meetprotocol voor vervormingsmetingen opgesteld, waarin ten minste de meetfrequenties zijn vastgelegd.
- Er wordt een deskundige partij gekozen voor het uitvoeren van de metingen.
- Er wordt een procedure vastgesteld bij overschrijding van de vervormingsgrenzen.

<u>Metingen</u>

- Ten behoeve van uit te voeren vervormingsmetingen wordt van ieder pand een 0-meting uitgevoerd. De resultaten hiervan worden vastgelegd in een meetrapport.
- Vervolgmetingen worden systematisch vergeleken met de resultaten van de 0-meting.
- De meetresultaten worden volgens het protocol naar alle betrokkenen verzonden.

Calamiteiten
- De vastgestelde zettingsgrenzen worden overschreden.
- De vastgestelde maximale relatieve rotaties worden overschreden.
- Er ontstaat onvoorziene scheurvorming in belendingen.
- Door maaiveldzakkingen is de veiligheid van het openbaar gebied in gevaar of het openbaar gebied is niet meer op een normale wijze toegankelijk.
- De meetapparatuur faalt.

Maatregelen
- De vervorming-veroorzakende werkzaamheden worden gestaakt.
- Er worden (in overleg met de betreffende belending-eigenaren) maatregelen aan de belendingen getroffen ten einde verdere vervorming te voorkomen.
- De uitvoeringsmethoden worden aangepast, zodat geen verdere vervorming aan belendingen meer kan optreden.
- Maatregelen worden voorbereid in overleg met het bevoegd gezag.
- Maatregelen worden voorbereid en uitgevoerd door de vergunninghouder of melder, zijn gemachtigde of degene die de omgevingsvergunning of melding uitvoert.

7.2 Trillingen

Trillingen kunnen schade aan belendingen veroorzaken. Daarom moeten deze trillingen tijdens de uitvoering gemeten worden.

Vooronderzoek
- Er wordt vastgesteld welke belendingen binnen de bouwveiligheidszone met betrekking tot trillingen liggen.
- Trillingen tijdens bouwwerkzaamheden, zoals inbrengen van funderingspalen of damwanden, worden beperkt overeenkomstig het gestelde in de SBR-richtlijn A Schade aan bouwwerken.
- Er wordt vastgesteld welke soort trillingen op zal treden, afhankelijk van de trillingsbron (kortdurend, herhaald kortdurend of continu).
- Er wordt een protocol opgesteld voor het uitvoeren van trillingsmetingen.
- Hierin wordt onder andere vastgelegd welke meetmethode zal worden toegepast (indicatief, beperkt of uitgebreid) en wat de meetfrequentie wordt.
- Er worden op de belendingen meetpunten aangebracht conform de vastgestelde meetmethode.
- Er wordt een procedure vastgesteld bij overschrijding van de trillingsgrenzen.
- Er wordt een deskundige partij gekozen voor het uitvoeren van de metingen.

Metingen tijdens de uitvoering:
- Tijdens het uitvoeren van trillingveroorzakende werkzaamheden worden de trillingen continu of volgens de in het protocol vastgelegde frequenties gemeten.
- Er wordt een alarmsignalering ingesteld (ca. 90% van de grenswaarde).

- Een bemande meting met een alarmlamp heeft hierbij de voorkeur.
- De meetresultaten worden volgens het protocol naar alle betrokkenen verzonden.

Calamiteiten:

- De grenswaarde wordt overschreden.
- Er ontstaat (ernstige) schade aan belendingen.
- Er treedt verdichting van de bodem op waardoor zakkingen van paden en wegen optreden.

Maatregelen:

- De trillingveroorzakende werkzaamheden worden gestaakt.
- De meetmethode wordt aangepast (de grenswaarde van uitgebreide metingen is hoger dan indicatief of beperkt).

- De uitvoeringsmethode wordt aangepast, zodat geen verdere vervorming aan belendingen meer kan optreden, zoals bijvoorbeeld:
  - Het heiblok, de valhoogte, of de trilfrequentie wordt aangepast.
  - Er wordt een sleuf gegraven tussen de trilbron en de belendingen om oppervlakte-trillingen te verminderen.
  - Er wordt overgegaan op voorboren en/of fluïderen (niet in de vaste zandlaag) tot een bepaalde diepte (in overleg met geotechnisch adviseur en de hoofdconstructeur).
  - De uitvoeringsvolgorde wordt aangepast.
  - Er wordt overgaan op een andere uitvoeringstechniek (trillingvrij-systeem).

7.3 Bemalingen

Overeenkomstig Bbl artikel 7.16 mag de grondwaterstand buiten de bouwput niet zover worden verlaagd, dat gevaar kan ontstaan voor de veiligheid van belendingen. Eventuele toestemming/vergunning voor grondwaterverlaging en/of wateronttrekking vooraf bij bevoegd gezag (Hoogheemraadschap en/of Gemeente) nagaan.

Vooronderzoek

- Er wordt een bemalingsplan opgesteld.
- Er wordt vastgesteld welke belendingen binnen de bouwveiligheidszone met betrekking tot grondwaterstandsverlaging liggen.
- De actuele en historische grondwaterstanden van het freatische oppervlaktewater en ook van de diepere watervoerende lagen worden gemeten en/of verzameld.
- Er wordt bepaald wat de te bemalen hoeveelheid water per tijdseenheid wordt en wat de totale bemalingsduur gaat worden.
- Op basis hiervan worden de bijbehorende meldingen gedaan of vergunningen aangevraagd.
- Het invloedsgebied van de bemaling wordt vastgesteld volgens het bemalingsadvies.
- Er wordt een inschatting gemaakt van de te verwachten neerslag.
- Er wordt een inschatting gemaakt van te verwachten lekkage door de keerwanden en bouwputbodem.
- Er worden peilbuizen geplaatst volgens het bemalingsplan.
- De mogelijkheid van retourbemaling wordt onderzocht.

- Er wordt een maximaal toelaatbare grondwaterstandverlaging buiten de bouwput vastgesteld (grenswaarde).

Metingen tijdens de uitvoering

- Peilbuizen worden zodanig geplaatst en beschermd dat er geen regenwater (oppervlaktewater) in de peilbuis gaat stromen.
- Er wordt een bemalingsproef uitgevoerd.
- De afgelezen metingen per peilbuis worden vergeleken met de grenswaarde. Het vaststellen van een alarmwaarde (90% van de grenswaarde) is hier erg belangrijk, gezien het feit dat grondwater enige tijd nodig heeft om te stromen en op een bepaald peil te komen.
- Afgelezen waterstanden in de peilbuizen worden door een deskundige geanalyseerd en vergeleken met de te verwachten waarden.
- Metingen en analyse van grondwaterstanden worden met betrokkenen gecommuniceerd.

Calamiteiten

- De grenswaarde voor verlaging wordt overschreden.
- De bemaling of retourbemaling faalt.
- Er treden lekkages in de bouwputwand en/of –bodem op.
- Er moet langer worden bemalen dan de vooraf ingeschatte periode.

Maatregelen

- De bemalingscapaciteit wordt aangepast.
- Lekkages worden gedicht.
- Er worden aanpassingen aan de bouwputwanden en/of –bodem uitgevoerd.
- De bemalingsinstallatie wordt hersteld.
- Er wordt toch retourbemaling toegepast.
- Er worden reservepompen ingezet.
- Er worden (in overleg met de eigenaren) aanpassingen aan de grondwatergevoelige belendingen uitgevoerd.

7.4 Ontgravingen naast belendingen

Open bouwputten worden meestal niet naast belendingen gegraven. Daarom blijft deze bouwputmethode hier verder buiten beschouwing. Bij de verdere beschouwing zal worden uitgegaan van een bouwput met kunstmatig aangebrachte bouwputwanden en een eventueel kunstmatig aangebrachte bouwputbodem.

Vooronderzoek

- Er wordt een zodanig bouwputontwerp gemaakt, dat er tijdens uitvoering geen gevaar voor de veiligheid van belendingen ontstaat.
- Uitgangspunt hierbij is, dat verticale bouwputbegrenzingen niet zodanig vervormen, dat de veiligheid van belendende bouwwerken of in de weg gelegen kabels en leidingen geschaad wordt of dat hieraan ontoelaatbare vervormingen optreden.
- Er wordt vastgesteld welke belendingen binnen de bouwveiligheidszone met betrekking tot vervorming van bouwputwanden liggen.
- Er wordt bij het ontwerp van de bouwput rekening gehouden met uitval van stempels, gordingen of ankers, zoals omschreven in CUR-rapport 166.
- Er wordt een berekening gemaakt van de te verwachten vervormingen van de bouwput en de daarmee samenhangende vervormingen van belendingen.

- Er wordt een zodanige uitvoeringsfasering gekozen, dat er zo min mogelijk vervormingen buiten de bouwput optreden.

Metingen

- Tijdens het uitvoeren van de bouwput worden de metingen verricht, zoals omschreven in paragraaf 7.1 van deze richtlijn.
- Wanneer de bouwput dicht langs begrenzingen ligt, worden in de bouwputwanden inclino-metingen uitgevoerd.
- De resultaten van deze metingen worden continu vergeleken met de vervormingsmetingen aan de aangrenzende belendingen.

Calamiteiten

- Er treden tijdens de ontgraving van de bouwput te grote vervormingen op bij belendingen.
- Er treedt een onvoorziene uitval van stempels, gordingen of ankers op.
- Er ontstaan onvoorziene lekkages in de bouwputwand en/of –bodem.
    - Lekkages kunnen ontstaan door problemen met de grondkerende elementen (damwanden, boorpalen), maar ook door discontinuïteit in de horizontale afsluitende laag van de bouwput. Lekkages kunnen ook ontstaan door slechte uitvoering van onderwaterbeton of opbarsten van een bouwput. Dit laatste kan optreden door het onvoorzien falen van spanningsbemaling.
- Er treedt opbarsten van de bouwputbodem op.
    - Bij een gesloten bouwput (verticaal door grondkerende elementen tot onder de afsluitende laag en horizontaal door de aanwezigheid van een slecht of niet doorlatende laag op grotere diepte) kan zich dat voordoen door verlies van verticaal evenwicht van de bouwputbodem. Door het stijgen van overdruk van grondwater onder de afsluitende laag en/of een kleine dikte van de aanwezige grond boven deze laag, kan de putbodem openbarsten. Het optreden van opbarsten kan tijdens de uitvoering worden gecontroleerd door het plaatsen en voortdurend meten van diepe peilbuizen. Door het meten van peilbuizen (waterdruk) in combinatie met grondonderzoek kan worden berekend of de afsluitende laag, samen met de erboven gelegen grondlagen, voldoende gewicht geeft om weerstand te bieden aan de opwaarts gerichte druk van het grondwater. Dit is een onderdeel van het ontwerp van de bouwput. Wijkt de werkelijke situatie af van de ontwerpuitgangspunten, dan moeten tijdens de uitvoering maatregelen worden getroffen, zoals een diep-bemaling, om de waterdruk in de diepere lagen te verlagen waardoor evenwicht van de bouwputbodem wordt bereikt. Een andere maatregel is het toepassen van verticale verankering van de bouwputbodem. De uitvoering van de diep-bemaling is nodig totdat er een bepaalde bouwfase bereikt wordt waarbij het verticale evenwicht zonder bemaling is gegarandeerd.

Maatregelen

- De bouwput wordt aangevuld om contragewicht op de bouwputwanden en/of –bodem te creëren.
- De ontgravingsfasering wordt verder verfijnd.

- De bouwputconstructie wordt aangepast (zie onder opbarsten van de bouwputbodem);
- Er worden (in overleg met de eigenaren) aanpassingen aan de belendingen uitgevoerd.

7.5 Instabiliteit als gevolg van (gedeeltelijk) slopen

Bij sloopwerkzaamheden kan het te slopen pand en mogelijk de belending instabiel worden, doordat stabiliserende elementen worden verwijderd of de samenhang van het bouwwerk verloren gaat.

Vooronderzoek

- Er wordt onderzoek gedaan naar de constructieopbouw van het (gedeeltelijk) te slopen object.
- Er wordt onderzoek gedaan naar de staat van niet te slopen andere constructieve elementen en ook van de belendingen, indien deze nadelig worden beïnvloed door de sloop.
- Archieftekeningen worden vergeleken met de werkelijke constructie.
- Er wordt een asbestinventarisatierapport opgesteld.
- Er wordt onderzocht of er een (tijdelijke) hulpconstructie nodig is, ter voorkoming van instabiliteit van nog niet gesloopte gedeelten of belendingen.
- De slooptechnieken en sloopvolgorde worden op basis van bovengenoemde onderzoeken vastgesteld.
- Er wordt een methode vastgesteld om sloopafval af te voeren.

Meten en uitvoeren van sloopwerkzaamheden

- Er wordt gecontroleerd op naleving van de sloopvolgorde.
- Er wordt een visuele controle uitgevoerd van niet te slopen bestaande elementen (wanden, vloeren, balken).
- Er worden (eventueel) benodigde metingen uitgevoerd in geval van het genereren van trillingen.

Calamiteit

- Er treedt instabiliteit op van dragende wanden.
- Er ontstaat schade aan belendingen of gedeelten die nog in gebruik zijn.
- Er treedt gedeeltelijke instorting op van dragende elementen door verlies van evenwicht.

Maatregelen

- De slooptechnieken worden aangepast om schade te voorkomen.
- Er wordt een hulpconstructie toegepast ter voorkoming van instabiliteit en/of instorting door verlies van evenwicht.
- Omwonenden worden gewaarschuwd en, indien nodig, geëvacueerd.

7.6 Beschadigingen van objecten in de ondergrond

Tijdens het werken aan ondergrondse kabels en leidingen dient onder meer te worden voorkomen: het valgevaar voor publiek, elektrocutie en het niet-beschikbaar zijn van nutsvoorzieningen. De betreffende instanties dienen te zijn benaderd en de betreffende procedures inclusief een Klic-melding dienen daarbij te worden opgevolgd.

Mocht dit aannemelijk zijn, dan dient tijdens de ontwerpfase een inventarisatie uitgevoerd te worden naar bijzondere ondergrondse objecten. Dit kan betrekking hebben op een ondergrondse (olie-) tank, ondergrondse infrastructuur, niet-geëxplodeerde explosieven e.d. In het bouwveiligheidsplan dienen de veiligheidsmaatregelen te worden omschreven die betrekking hebben om het publiek en de omgeving.

7.7 Bijzondere gevaren

Instabiliteit van een nog niet gereed bouwobject

- Bouwwerken moeten tijdens de bouwfase ook stabiel zijn en dus voorzien zijn van de nodige stabiliteitselementen.
- Dit geldt voor de globale stabiliteit (tegen windbelasting en initiële scheefstand) maar ook voor de lokale stabiliteit zoals kip- of knik.
- Daarom worden soms extra berekeningen uitgevoerd om de stabiliteit tijdens de bouwfase te garanderen en worden er (indien nodig) tijdelijke hulpconstructies toegepast.

Tijdelijke hulpconstructies en bouwmaterieel

- Ten behoeve van de uitvoering worden vaak tijdelijke (hulp)constructies aangebracht, zoals steigers, hangsteiger e.d. Ook worden er bouwliften en bouwkranen toegepast.
- Deze constructies moeten ook zodanig worden ontworpen, dat zij geen gevaar opleveren voor publiek en belendingen buiten de bouwput.
- Met name kraanfundaties en kraanbanen moeten zijn ontworpen op uiterste omstandigheden (lasten bij in gebruik zijnde toestand en wind bij buiten gebruik zijnde toestand). Ook kranen op drijvende pontons moeten voldoende stabiel zijn ontworpen.

7.8 Risico's door aanwezig asbest

In het Bbl artikel 7.10 is aangegeven in welke gevallen een sloopmelding moet worden gedaan bij het Bevoegd Gezag (meestal gemeente). Indien asbest aanwezig is, valt de verwijdering van het asbest ook onder de sloopmelding.
In wet- en regelgeving is vastgelegd dat uit een bouwwerk eerst het aanwezige asbest moet worden verwijderd, alvorens tot sloop kan worden overgegaan.
Bij bouwwerken, gebouwd voor 1 januari 1994, zal middels een asbestinventarisatie volgens artikel 7.9 Bbl moeten worden bepaald waar het asbest zich bevindt en onder welke risicoklasse dit dient te worden verwijderd.
Asbestverwijdering is aan strenge regels gebonden en zal, indien deze regels op juiste wijze worden toegepast, zelden tot onaanvaardbare risico's voor de omgeving leiden.

Ondanks de uitgevoerde asbestinventarisatie en het voorafgaand aan de sloop saneren van asbest uit het bouwwerk, bestaat er een kans dat toch nog asbest in het bouwwerk aanwezig is. Dit wordt niet gerapporteerd asbest genoemd.
Tijdens de sloop van het bouwwerk kan dit asbest aan het licht komen, beschadigd raken en daarmee risico's veroorzaken binnen het sloopproject, maar ook in de directe omgeving van de slooplocatie.
Een sloper is bij het aantreffen van asbestverdacht materiaal verplicht de werkzaamheden geheel of gedeeltelijk te staken en de vondst van niet gerapporteerd asbest direct te melden bij het Bevoegd Gezag.

Het gaat in deze Richtlijn te ver om het gehele proces na het aantreffen van niet gerapporteerd asbest te beschrijven. Hiervoor willen wij verwijzen naar de Handreiking Slopen van de VBWTN, welke op basis van aanpassingen in wet- en regelgeving indien nodig wordt geactualiseerd.

In relatie tot asbest dient rekening te worden gehouden met de volgende aspecten:
- asbest kan ook worden aangetroffen bij het zgn. strippen van een bouwwerk (denk ook aan anti-kraak-maatregelen);
- voor het verwijderen van asbest en het slopen kunnen hulpconstructies, stempels en stutten noodzakelijk zijn;
- zorg voor de aanwezigheid van het rapport van eindbeoordeling na asbestsanering op de slooplocatie (de zgn. vrijgave);
- wees bedacht op bewust niet gesaneerd asbest bij gedeeltelijke sloop;
- voor het maken van hulpconstructies in of aan belendingen, kan het noodzakelijk zijn dat voor deze belendingen een asbestinventarisatie wordt uitgevoerd;
- bij een instabiel belendend pand zal, als de situatie dat vereist, een asbestinventarisatie uitgevoerd moeten worden. Instabiel kan inhouden dat het pand er zo slecht voor staat dat het of gesloopt moet worden of dat het spontaan in zou kunnen storten;
- het sloopplan van de sloopaannemer moet onderdeel zijn van het (sloop)veiligheidsplan, zodat beoordeeld kan worden of de omgevingsveiligheid tijdens sloop is gewaarborgd;
- decontaminatievoertuigen mogen in het openbaar gebied geen belemmering opleveren voor de openbare orde en veiligheid;
- een steigerconstructie, ten behoeve van de uitvoering van de asbestverwijdering, mag geen belemmering opleveren voor de openbare orde en veiligheid.

7.9 Ruimte voor de werkzaamheden

Voor het realiseren is een bouwterrein nodig voor onder meer machines, werktuigen, materieel, hulpmaterialen, keten, opslag, depots, parkeren etc. Dit bouwterrein dient op schaal te worden weergegeven op tekening als onderdeel van het bouwveiligheidsplan.

In een vroeg stadium van de ontwerpfase volstaat een globale inschatting van het benodigde terrein. Bijzondere aandacht vraagt de veelal omvangrijke ruimte voor materieel, parkeren en depots. Gedurende de ontwerpfase dient deze inschatting steeds nauwkeuriger te worden en uiteindelijk uit te monden in een bouwplaatstekening waarop de benodigde ruimte ten behoeve van alle uit te voeren werkzaamheden inzichtelijk is.
De toegang tot de bouwplaats dient zodanig te worden gekozen dat aanrijdgevaar dient te worden voorkomen. De omvang van de terreinen is zodanig dat vluchtwegen, verzamelplaatsen, brandkranen, blusleidingen, routes en opstelplaatsen van hulpdiensten etc. toegankelijk blijven.

De laad-, los- en hijszones zijn zodanig geprojecteerd dat risico's van vallende voorwerpen wordt voorkomen. In het geval dergelijke zones zich bevinden dichtbij publiek, dienen aanvullende maatregelen te worden getroffen.

Indien nodig dient in een parkeerplan de carpooling, de locatie van de voertuigen, de eventuele pendeldiensten, de locatie van bezoekers etc. te zijn uitgewerkt. Kennis van

uitvoeringstechniek dient te worden ingebracht over de omvang van bouwkranen, bezinkbassins, bouwwegen, hijsroutes, een ketenpark etc.

7.10 Hulpverlening / brandveiligheid

Tijdens de uitvoering van een project kan brandgevaar ontstaan voor de omgeving. Ook kan een aantal voorzieningen voor de hulpverlening een tijdelijk karakter hebben. Hierover beslist het bevoegd gezag al dan niet in overleg met de veiligheidsregio.

Aandachtspunten zijn: het voorkomen van brandgevaar door werkzaamheden elders uit te voeren (te prefabriceren), het in stand houden van blusvoorzieningen / opstelplaatsen van blus- en hulpverleningsvoertuigen, het overkluizen van en in stand houden van vluchtwegen, etc.

Het Bbl stelt in hoofdstuk 6 gebruiksvoorschriften voor (bestaande) bouwwerken. Deze direct werkende - en dus handhaafbare - voorschriften zijn te allen tijde van toepassing op bouw- of sloopwerkzaamheden waarbij het gebruik van bouwwerken in stand blijft. Bij een dreigende calamiteit of gevaar kan het bevoegd gezag direct handhavend optreden.

7.11 Afscheidingen

Een afscheiding geeft de omvang van een bouwterrein aan waarvoor een opdrachtgever en aannemer verantwoordelijk zijn voor de veiligheidsmaatregelen, volgens onder meer het Arbobesluit. Buiten een afscheiding gelden wetgeving als de Wegenverkeerswet en is naast een opdrachtgever en aannemer bijvoorbeeld ook een wegbeheerder verantwoordelijk. Een afscheiding wijst zodoende verantwoordelijke en bevoegde partijen aan.

Een tweede functie van een afscheiding is het afschermen van publiek voor de gevaren. Een afscheiding dient doeltreffend te zijn tegen gevaren als aanrijdgevaar, vallende voorwerpen, asbest etc.

Het gevaar van een onjuiste of onduidelijke afscheiding is dat publiek er vanuit kan gaan dat een ruimte veilig toegankelijk is, terwijl dit niet het geval is: men is zich niet bewust van de gevaren. In elke bouwfase zijn er specifieke gevaren die voortkomen uit stof, putten en sleuven, hijswerk, laswerk etc. Het type afscheiding dient dusdanig te worden gekozen dat het publiek in voldoende mate wordt beschermd.

Er is weinig regelgeving over een afscheiding van bouwprojecten. Er worden weinig eisen gesteld in Arbo-wettelijke bepalingen; een bouwplaats moet zijn afgebakend en gemarkeerd. In het Bbl zijn er geen specifieke bepalingen opgenomen over afscheidingen in de bouwfase. Uit artikel 7.2 sub a. Bbl kan worden geconcludeerd dat doordat de veiligheid en het beschermen van de gezondheid in de directe omgeving van bouw- en sloopterreinen moet zijn gewaarborgd hiermee kan worden gelezen dat moet worden voorkomen dat personen het bouw- of sloopterrein onbevoegd betreden en dat het terrein dus moet zijn afgesloten.

Niet in het Bbl of Bouwbesluit 2012 maar in de voormalige (Model)bouwverordening stond in artikel 4.9 het volgende over "Afscheiding van het bouwterrein".

1. Het terrein waarop wordt gebouwd, grond wordt ontgraven of dergelijke werkzaamheden worden verricht, moet door een doeltreffende afscheiding van de weg en van het aangrenzende open erf of terrein zijn afgescheiden indien gevaar of hinder te duchten is.
2. De in het eerste lid bedoelde afscheiding moet zodanig zijn geplaatst en ingericht, dat het verkeer zo min mogelijk hinder ervan ondervindt en de toegang tot brandkranen en andere openbare voorzieningen, zoals leidingen, er niet door wordt belemmerd.
3. Een terrein, waarop een bouw- of grondwerk wordt uitgevoerd en dat niet van de weg en van het aangrenzende open erf of terrein is afgescheiden, moet, wanneer er niet wordt gewerkt, worden bewaakt, tenzij het bouwtoezicht dit niet nodig acht.

Voor een veilige afscheiding van het bouwterrein kan deze omschrijving dan ook worden toegepast.

Bij het bepalen van de omvang van een bouwlocatie is de eerste vraag: wat is de erfgrens? Het kost veelal weinig moeite om op deze grens een afscheiding te plaatsen. Een volgende vraag is: welke ruimte kan in overleg aan de bouwlocatie worden toegevoegd? Maak indien nodig van elke bouwfase een aparte situatietekening met de afscheiding.

Aanbevolen wordt om uit te gaan van de grootst mogelijke bouwlocatie en de afscheiding zoveel mogelijk intact te laten in elke bouwfase. Indien mogelijk worden in één keer afspraken gemaakt met de betrokken belendende partijen over de ruimte die zij nodig hebben voor een goede bereikbaarheid, exploitatie, beheer e.d.

Neem in de situatie- of de bouwplaatstekening een renvooi op met de codering voor de verschillende typen afscheidingen (bouwhekken, schuttingen, bakens, barriër etc.). Geef op een situatietekening aan wat de locatie is van de afscheidingen inclusief de waarschuwings- en informatieborden e.d.

7.12 Hinder

In artikel 7.17, 7.18 en 7.19 Bbl staan voorschriften om hinder ten gevolge van bouw- en sloopactiviteiten te beperken. In deze artikelen is de beleidsvrijheid aangegeven die het bevoegd gezag heeft (ontheffings- en handhavingsstrategie, zie paragraaf 3.6).

Omdat het Besluit bouwwerken leefomgeving rechtstreeks werkend is, betekent dit dat deze hinderbepalingen ook van toepassing zijn als deze bouw- en sloopactiviteiten vergunningvrij zijn.

7.12.1 Geluidshinder

Bouwlawaai als gevolg van bouw- en sloopwerkzaamheden heeft in tegenstelling tot industrie-, weg-, spoorweg- en luchtvaartlawaai een tijdelijk karakter. Echter bouwlawaai kan veel geluidshinder veroorzaken en daardoor gevolgen hebben voor de gezondheid van mensen die in de omgeving verblijven.

Bouw-, sloop- en renovatiewerkzaamheden kunnen geluidsoverlast veroorzaken. In artikel 7.17 Bbl staan voorschriften om de hinder te beperken. Deze voorschriften hebben echter alleen betrekking op bouw-, sloop- en renovatiewerkzaamheden die worden uitgevoerd op werkdagen tussen 07.00 en 19.00 uur (de dagperiode).

Tabel 7.17 dagwaarden en de daarbij behorende maximale blootstellingsduur

Dagwaarde	≤60 dB(A)	>60 dB(A)	>65 dB(A)	>70 dB(A)	>75 dB(A)	>80 dB(A)
maximale blootstellingsduur op de gevel van een woonfunctie, bijeenkomstfunctie voor kinderopvang, gezondheidszorgfunctie of onderwijsfunctie, of op de grens van een geluidsgevoelig terrein	onbeperkt	50 dagen	30 dagen	15 dagen	5 dagen	0 dagen

Figuur 7.1: Tabel 7.17 Bbl

Ontheffingsmogelijkheid

Op grond van artikel 7.23 lid 1.a Bbl kan het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften stellen voor bouw-, sloop- en renovatiewerkzaamheden in de avond- en nachtperiode. Hierbij is het gebruikelijk om onderscheid te maken tussen avond (19.00 – 23.00 uur) en nacht (23.00 – 07.00 uur). Ook voor werkzaamheden op zondag en feestdagen kan ontheffing worden verleend.

Omdat het doel is om hinder "zoveel mogelijk" te beperken, is de aanbevolen strategie voor het verlenen van ontheffingen "Nee, tenzij...."

Acceptabele argumenten om toch toestemming te verlenen kunnen zijn:

1. Zwaarwegend maatschappelijk belang (dus geen commercieel belang).
2. Beperken of voorkomen van grote negatieve effecten op bereikbaarheid overdag.
3. Bevorderen van de veiligheid van mens en dier.
4. Verkorten van de blootstellingsduur.
5. Geen interval in werkzaamheden mogelijk.
6. Onevenredige kosten als overdag wordt gewerkt.

Altijd dient te worden aangetoond dat er gebruik wordt gemaakt van de best beschikbare technieken en werkwijze. Geluidhinder bij de bron beperken is het meest effectief.

In geval van het verlenen van ontheffingen is het tijdig en juist informeren van alle betrokkenen (omwonenden, politie, aannemer/onderaannemers, toezichthouders) van groot belang.

Als voorwaarde in de ontheffing wordt sterk aanbevolen om de opdrachtnemer (veroorzaker van het lawaai) te verplichten een onafhankelijke, continue akoestische registratie van het optredende geluidsniveau uit te voeren op de daarvoor aangewezen locaties (zie ook Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai 2004).

Voorwaarden bij ontheffing

Voor een ontheffing dient aanvrager aan de volgende voorwaarden te voldoen:

1. **omwonenden adequaat en regelmatig over de werkzaamheden en de eventuele overlast die dit voor hen oplevert, informeren. Dit kan door het houden van een informatieavond, het verzenden van schriftelijke informatie, publicatie in de plaatselijke huis aan huis bladen, via een website of social media;**
2. **aan omwonenden wordt een telefoonnummer verstrekt waar men met vragen en/of klachten terecht kan. Tijdens de duur van de ontheffing moet de aannemer op dit telefoonnummer te bereiken zijn;**
3. **de aannemer moet expliciet gewezen worden op zijn plicht om bij werkzaamheden in de avond of nacht is het van belang plicht het personeel te instrueren om in die periode geen onnodige geluidsoverlast te veroorzaken;**
4. **bij de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van naar de meest geluidarme machines en best beschikbare technieken en werkwijze;**
5. **de werkvolgorde zodanig aan te passen dat het meeste lawaai vroeg in de avond is of laat in de ochtend.**
6. **verlichting op de bouwplaats wordt zo opgesteld dat direct omwonenden hier geen hinder van ondervinden;**
7. **de plaatselijke politie dient op de hoogte te worden gesteld van de voorgenomen werkzaamheden tijdens de ontheffing;**

Figuur 7.2: Weergave voorwaarden ontheffingen uit "Handhaafinstructie geluidhinder", gemeente Utrecht.

Bij overschrijding van de grenswaarden dient opdrachtnemer onmiddellijk passende maatregelen te treffen en alle betrokkenen hiervan op de hoogte te stellen.

Voorbeelden van mogelijke ontheffing:

- Technische noodzaak als onderdeel van een bouwproces.
  - *Bijvoorbeeld: het vlinderen van betonvloeren.*
- Grote bouwwerken in stedelijke gebieden waarbij de bereikbaarheid en de veiligheid voor derden(publiek) en de omgeving behouden moet blijven.
  - *Bijvoorbeeld: In- en uithijsen van staalconstructies/roltrappen enz. (grote winkelketens/warenhuizen, bouwputten/werken nieuwbouw in stedelijk gebied.)*
- Maatschappelijke noodzaak/infrastructurele werkzaamheden.
  - *Bijvoorbeeld: bouw- of sloopwerkzaamheden aan wegen, viaducten, spoor, en trambanen.*
  - *Werkzaamheden die niet overdag kunnen plaatsvinden, met als voornaamste reden doorstroom van het verkeer in het kader van de bereikbaarheid. Hierbij dient een afweging te worden gemaakt tussen hinder en maatschappelijke noodzaak om (met name in nachten) door te werken.*
- Bijzondere evenementen.
  - *Bijvoorbeeld: kermissen, podia, jaarmarkten, etc.*

Belangrijk hierbij is dat in een vroeg stadium hierover overleg en communicatie (hoofdstuk 8) plaatsvindt met diverse diensten en omwonenden.

7.12.2 Trillingen

Het gaat hierbij dus om hinder en niet om gevaar voor de veiligheid van belendingen veroorzaakt door trillingen, dat staat beschreven in par. 6.1.3.

In artikel 7.18 Bbl wordt verwezen naar de SBR-richtlijn deel B (hinder voor personen in gebouwen), figuur 7.3, die is bedoeld voor trillingen veroorzaakt door bouw- en sloopwerkzaamheden. Omdat het hier vaak om tijdelijke, kortdurende trillingen gaat biedt de richtlijn de ruimte om de hinder te "accepteren".

Als grenswaarden dienen uitsluitend in de dagperiode de waarden uit de navolgende tabel 4 te worden aangehouden.

Tabel 4
Streefwaarden in de dagperiode voor continu of herhaald voorkomende trillingen gedurende een korte periode voor alle gebouwfuncties.

duur D van de activiteiten gedurende korte periode								
D ≤ 1 dag			6 dagen < D ≤ 26 dagen			26 dagen < D ≤ 78 dagen		
A1	A2	A3	A1	A2	A3	A1	A2	A3
0,8	6	0,4	0,4	6	0,3	0,3	6	0,2

Figuur 7.3: NB: het gaat hierbij om streefwaarden en niet om grenswaarden, zoals bij deel A, schade aan gebouwen. De normen gelden voor geluidsgevoelige ruimten (Wet geluidhinder) en verblijfsruimten.

Ook hier wordt (in artikel 7.23) de mogelijkheid gegeven maatwerkvoorschriften op te nemen.

Trillinghinder door (spoor)verkeer heeft volop aandacht, maar valt buiten deze richtlijn.

7.12.3 Stofhinder

Letterlijk in artikel 7.19 Bbl staat dat tijdens het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden maatregelen worden getroffen om visueel waarneembare stofverspreiding buiten het bouw- of sloopterrein te voorkomen.

Maatregelen: afdekken, filteren, schermen, nathouden en sproeien.

7.12.4 Verkeer

Bouwverkeer onderscheidt zich van regulier verkeer door bijzonder gedrag en het uitvoeren van 'bijzondere manoeuvres'. Deze manoeuvres zijn alleen toegestaan als geen hinder ontstaat.
Als de frequentie van de manoeuvres hoog is, zijn verkeersmaatregelen nodig. Het kan gaan om het in- en uitrijden van terreinen, het keren of het achteruitrijden op de openbare weg, het stoppen op de openbare weg als gevolg van het laden en lossen. Daarnaast kan bouwverkeer de openbare weg vervuilen of beschadigen. Dergelijke gebeurtenissen kunnen in strijd zijn met de Wegenverkeerswet. Ook kan dergelijk gedrag hinderlijk zijn of onveilig gedrag bij andere weggebruikers in de hand werken. De risico's die daarmee samenhangen dienen te worden voorkomen.

Een geheel ander type risico wordt veroorzaakt door bijzondere kenmerken van het vervoermiddel. Hijswerk of materieel dicht bij een tramleiding kan elektrocutie veroorzaken en kan een tramleiding beschadigen. Voorkomen dient te worden dat een tram- of bushalte wordt gehinderd.

Te allen tijde moet worden voorkomen dat hulpdiensten worden gehinderd door eventuele verkeersmaatregelen.

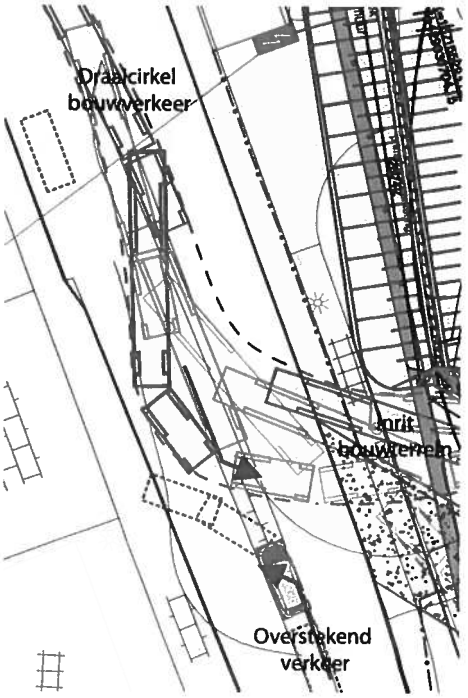

Een voorbeeld. Aan de overzijde van een bouwproject dient de toegang tot een belendend terrein voor autoverkeer te worden gegarandeerd. Op de schets is te zien dat tijdens het inrijden van een trailer een gedeelte van de rechterrijstrook wordt geblokkeerd en dat de draaicirkel buiten de verkeersruimte van het afslaande verkeer ligt. Aandacht vraagt het vertragen van het tegemoetkomende verkeer, zodat de remafstand groter is dan de zichtafstand: auto's kunnen tijdig anticiperen op een obstakel (in de vorm van een inrijdende trailer). Ook uit andere informatie blijkt dat deze verkeersmaatregel nauwelijks invloed zal hebben op de verkeerssituatie op stedelijk niveau. Daarom is besluitvorming op stedelijk niveau waarschijnlijk niet nodig en zal het project geen vertraging oplopen door een ontbrekende vergunning.

7.12.5 Leefbaarheid

De vormgeving en inrichting van een bouwplaats kan verstorend werken in de bestaande omringende beeldkwaliteit. Of sterker nog: de sfeer van een locatie kan veranderen als er zich personen ophouden die een locatie vervuilen, drugs gebruiken, stelen of anderen lastigvallen.
Een bouwproject dient zodanig zijn ingericht dat het terrein overzichtelijk is, geen donkere hoeken heeft en deugdelijk is afgezet.

Het kan nodig zijn dat het bouwteam samenwerkt met politie, wijkteam, een regisseur of anderen om personen met asociaal gedrag te begeleiden en handhavend op te treden als dit nodig is.

Een bouwteam doet er verstandig aan om een project zodanig vorm te geven dat het uiterlijk acceptabel is voor de omringende betrokkenen.

Het onderwerp "Leefbaarheid" is een nadrukkelijk onderdeel van tegenwoordig veel voorkomende, en bij sommige gemeenten al verplichte, BLVC-plannen (BLVC staat voor Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie), die tijdens de hele bouw worden vastgelegd. Doel van een dergelijk plan is dat tijdens de uitvoering de straat, buurt, wijk of stad maatschappelijk en economisch kan blijven functioneren, dat de overlast voor omwonenden en gebruikers zoveel mogelijk wordt beperkt en dat bij problemen duidelijk is wie hiervoor aanspreekbaar is en op welk moment.

7.12.6 Snelle scan project

Stappenplan aanpak bouw- en sloopveiligheid.

1. Ga naar BWTINFO.nl en kies daar de tab dossiers en kies daar onder het plaatje in de tekst op Landelijke Richtlijn Bouw- en Sloopveiligheid versie 2022 en download deze. Lees in hoofdstuk 5 van de Richtlijn hoe je de risicoanalyse kunt uitvoeren.
2. De Risicomatrix behandeld de volgende onderdelen:
   A- Omgevingsfactoren,
   B- Gebruiksfactoren,
   C- Relatie ARBO veiligheid/ omgevingsveiligheid,
   D- Bereikbaarheid en verkeersveiligheid,
   E- schade en bescherming waarden en
   F- hinder en samenloop.
   Na het invullen ontstaat er een beeld van de project specifieke risico's . Ook geeft het resultaat een beeld of en zo ja wanneer in de vergunning procedure een veiligheidsplan door het Bevoegd Gezag gevraagd kan gaan worden.
3 Neem kennis van de richtlijn en dan met name Hoofstuk 6. Dit is het deel wat door artikel 715 lid 2 Bbl aangestuurd wordt.
4 Weet dat de richtlijn onderscheid maakt tussen maatregelen voor kleine vallende spullen (max 5 kg) en grotere objecten. Kleine spullen kunnen met luifel en hulpconstructies worden opgelost. Grotere vallende zaken zijn in de regel niet oplosbaar met luifels enz.
5 Op basis van de hoogte van het te realiseren of te slopen object dan wel de hijshaak hoogte bepaal je de Bouwveiligheidszone 's (zie 6.2.3 en tabel in 6.2) Dit is een zone waar publiek zich niet in mag begeven.
6. Maak op basis van de situering en de mogelijke logistieke ontsluiting een inschatting van mogelijke losplaatsen. Bepaal de afmeting van het maatgevende te hijsen object. Bepaal de hijszone en het hijsgebied (zie 6.2.4).
7 Bepaal de maximaal benodigde bouwveiligheid ruimte en beoordeel of deze ruimte geheel als bouwplaats fysiek afgescheiden kan worden van zijn omgeving. Komt deze bouwveiligheidszone overeen met de ter beschikking gestelde ruimte door de opdrachtgever? Zo niet, dan bezien hoe deze ruimte alsnog ter beschikking kan komen dan wel aan de bron de benodigde bouwveiligheidsruimte claim reduceren.
8 Komt de projectie van de bouwveiligheidszone uit boven ondergrondse bouwdelen dan wel daken, dan zijn aanvullende maatregelen nodig zie fig. 6.6 in 6.2.7
9. Hou bij de inrichting van het bouwterrein rekening met het wegkaatsrisico van vallende objecten. Zie 6.2.8.
10. Mocht er bij de fundering sprake zijn van inbrengen van lange delen kijk dan naar 6.2.9.

8 Communicatie

Naast het bevoegd gezag zijn er veel betrokkenen rondom een bouwproject die behoefte hebben aan informatie. Ook is er een werkzame samenwerking nodig tussen een groot aantal betrokkenen in relatie tot een bouwproject. Hiervoor is organisatie en communicatie nodig.

In het bouwveiligheidsplan dient te worden omschreven hoe maatregelen georganiseerd en gecommuniceerd worden als bijv. een wijziging in de verkeerssituatie, vluchtwegen en bereikbaarheid van omringende functies. Een uitleg van de getroffen maatregelen kan gunstig werken op wantrouwende omstanders.

Dit kan ver gaan. Een convenant tussen de betrokken partijen kan worden verlangd, in bijvoorbeeld het geval dat er kosten zijn gemoeid bij de omringende partijen om een maatregel door te voeren, of dat een bepaald gedrag (bijv. een ruimte ter beschikking stellen, een financiële vergoeding verlenen) nodig is bij diverse partijen.

Als een duidelijk beeld wordt gegeven op welke momenten sprake is van overlast, kan er rekening mee worden gehouden en kan er door bewoners en ondernemers op worden ingespeeld. Een goede communicatie heeft tot gevolg dat de acceptatiebereidheid van bewoners en ondernemers vergroot wordt. De communicatie kan de aannemer en/of de gemeente op verschillende manieren verzorgen. Bijvoorbeeld met nieuwsbrieven maar ook via moderne mediakanalen als Twitter en Facebook.

Communicatie belanghebbenden

Communicatie tijdens het sloop/bouwproject, het blijven informeren en betrekken van belanghebbenden zoals bewoners, winkeliers, gebruikers van de openbare ruimte en hulpdiensten, is noodzakelijk. Een goede relatie met belanghebbenden zorgt voor minder (ervaren) overlast.

Belanghebbenden vinden vaak dat de communicatie en voorlichting tekortschieten. Niet of onvolledig informeren, te laat of niet vaak genoeg, zijn veel genoemde klachten. Ook is niet altijd duidelijk met wie men contact kan opnemen als er vragen of problemen zijn, of welke procedure moet worden gevolgd wanneer er schade is.

Het is essentieel om bewoners, ondernemers, bezoekers en andere belanghebbenden tijdig en goed op de hoogte te brengen van de werkzaamheden die voor hun deur of in hun omgeving plaatsvinden. Goede communicatie leidt tot meer begrip voor de situatie tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Voor de bewoners en ondernemers is het van belang dat zij zich kunnen wenden tot een klachtenmeldpunt.

Doe iets terug, betrek bewoners bij activiteiten, organiseer rondleidingen op de bouwplaats. Maak de bouwplaats aantrekkelijk, maak wel of niet zichtbaar. Creëer kijkmogelijkheden.

Als voorbeeld en meer informatie verwijzen wij naar de Toolbox Bouwhinder van de gemeente Utrecht: www.utrecht.nl/toolboxbouwhinder. Of op de website van A naar

Beter (www.vananaarbeter.nl). Of kijk op de geluidsoverlast website van de gemeente Den Haag https://www.denhaag.nl/nl/in-de-stad/wonen-en-bouwen/geluidsoverlast.htm

Hoe kunt u bewoners informeren?

- Informatiecentrum en website.
- Tijdig informeren van de omgeving, over de planning, werkzaamheden en mogelijke overlast daarbij zodat men zich daarop kan voorbereiden, via een brief en/of de website.
- Projectinformatie op wijkwebsites plaatsen en bijhouden; gemeentelijke wijkbureaus kunnen u daarbij helpen.
- Maak gebruik van Twitter en Facebook.
- Wees open, duidelijk en eerlijk over wat wel en niet kan en wat u gaat doen.

Hoe voorkomt u en gaat u om met klachten?

- Zorg voor een apart klachtenmeldpunt.
- Reageer snel en adequaat op klachten, meldingen en vragen.
- Koppel terug, doe navraag en informeer actief over de stand van zaken van klachten en meldingen.
- Zorg voor persoonlijke aandacht, bezoek aan huis.
- Zorg voor een vaste contactpersoon.
- Bewonersbegeleiding, mediator.

Hoe kunt u bewoners betrekken?

- Activiteiten, rondleidingen op de bouwplaats.
- Maak bouwplaats aantrekkelijk, maak wel of niet zichtbaar.
- Creëer kijkmogelijkheden.

9 Bijlagen

De bijlagen en voorbeelden zijn opgenomen op de ***Dossierpagina*** van de richtlijn op www.bwtinfo.nl. Link dossierpagina: https://www.bwtinfo.nl/dossiers/richtlijn-bouw-en-sloopveiligheid

1. Risicomatrix (staat op site www.iplo.nl en op de dossierpagina bouw- en sloopveiligheid op www.bwtinfo.nl)

2. Stappenplan bouwveiligheidsplan

3. VOORBEELD Overkluizing en overbouwing - afbeeldingen 5 t/m 9
4. MODEL veiligheidsplan
5. MODEL controlelijst
6. VOORBEELD Iconen en lijntypen
7. VOORBEELD Handhaafinstructie geluidhinder 2015 - gemeente Utrecht
8. VOORBEELD Instructie bouwlawaai
9. VOORBEELD Beleidsregel bouw- en sloopgeluid Den Haag 2017

Voorbeeld opzet bouwveiligheidsplan

In het op te stellen bouwveiligheidsplan zijn vaak een aantal onderwerpen van toepassing zie hieronder nader toegelicht.

Tot de hoofdopzet van de bouwput kunnen worden gerekend (niet limitatief):
- of in een open of gesloten bouwput gaat worden gewerkt;
- van welk materiaal de bouwputwanden gemaakt worden (damwanden, Berliner wanden, CSM- of diepwanden, e.d.);
- of de bouwputwanden uitwendig verankerd of inwendig worden gestempeld;
- of een eventuele verankering permanent of tijdelijk is (een eventuele uitwendige verankering dient in overleg met de eigenaar van het terrein, waarin verankerd wordt, te worden ontworpen);
- of de bouwputwanden permanent of tijdelijk zijn;
- hoe de bouwputwanden aangebracht gaan worden (wel of niet met trillingsrisico's);
- of de bouwput droog wordt gehouden door middel van bemaling of met een al dan niet kunstmatige bodemafsluiting;
- hoe de waterdichte afsluiting van de bouwputbodem wordt geregeld (natuurlijke lagen, onder-water-beton, verankeringen e.d.).

Tot de uitgangspunten van een bemalingsplan kunnen worden gerekend (niet limitatief):
- wat de gewenste waterstandverlaging zal zijn;
- hoeveel water er per tijdseenheid bemalen moet worden om de gewenste verlaging te realiseren (dit in verband met een onttrekkingsvergunning);
- wat de totale tijdsduur van de bemaling zal worden;
- of er een retourbemaling zal plaatsvinden (om de reikwijdte van de bemaling te beperken.

Tot de uitgangspunten van een monitoringsplan kunnen worden gerekend (niet limitatief):
- welke bouwwerken in de omgeving gemonitord gaan worden;
- de toezegging dat er een opnamerapportage van de onderhavige panden zal worden opgesteld;
- de toezegging dat er bij deze panden een nulmeting met betrekking tot zettingen uitgevoerd zal worden;
- op welke wijze eventuele zetting gemeten gaan worden (boutjes, 3D-meting, e.d.);
- op welke wijze eventuele trillingen gemeten gaan worden (o.b.v. SBR-richtlijn A: Schade aan bouwwerken);
- wat de maximale zettingen en/of relatieve rotaties en de maximale trillingen mogen worden;
- wat de procedure is bij overschrijding van zettings- of trillingsgrenzen.

Stappenplan opstellen bouw- of sloopveiligheidsplan

Stap 1: Mogelijke risico's onderkennen

1. Bestudeer de tekeningen, vorm een beeld van het funderings-, bouw-, sloop- en afbouwsysteem, inventariseer de beschikbare ruimte.
2. Maak een voorlopige inschatting van de omvang van het bouwterrein.
3. Maak een inschatting van de ruimten met de risicobeheersing voor publiek of voor bouwplaats personeel.
4. Maak een overzicht van de omringende functies (woningen, wegen, maatschappelijke functies als een gemeentehuis, school, kwetsbare functies als een ziekenhuis, een monument, een tunnel, kabels en leidingen e.d.).

5. Controleer of de risico's compleet zijn door het gehele bouwproces te doorlopen: het bouwrijp maken, de funderingsfase, de ruwbouwfase, de afbouwfase, de installatiefase, de fase van testen en ingebruikname, de woonrijpfase e.d.

Stap 2: Omschrijven risico-aspecten

1. Analyseer ieder risico en beschrijf dit in de vorm van één of meer risico-aspecten.
2. Bepaal de bouwveiligheidszone, de hijszone en het hijsgebied. (zie hoofdstuk 6)
3. Bepaal de risico's van lawaai, trillingen, hinder en overlast, de benodigde ruimte voor hulpverlening e.d. (zie hoofdstuk 7).
4. Bepaal de mogelijkheden van bronaanpak.
5. Vul (al bij voorkeur tijdens de ontwerpfase) de risicomatrix in: geef een kwantitatieve beoordeling van de bouwplaatsoverstijgende veiligheidsrisico's.

Stap 3: Afspraken maken over de maatregelen

1. Laat een voorstel doen in de maatregelen, de keurings- en acceptatiemomenten.
2. Beoordeel de voorstellen.
3. Maak afspraken over de beheersmaatregelen per risico-aspect.
4. Bij een eventuele calamiteit moet worden aangetoond dat alle maatregelen die redelijkerwijs te treffen waren, getroffen zijn.
5. Bepaal of de afspraken aantoonbaar kunnen worden nageleefd.

Stap 4: Handhaving beheersmaatregelen

1. Beoordeel of de maatregelen overeenkomen met het bouwveiligheidsplan.
2. Geef aan op welke wijze de beheersmaatregelen worden afgedwongen door de opdracht gevende partijen en hoe de veiligheid organisatorisch is geregeld.

Invullen van de Risocomatrix

Bij deze richtlijn is een risicomatrix ontwikkeld (bijlage 1) die ook is opgenomen in de Omgevingsregeling om zo in een vroeg stadium risico's te onderkennen en deze te beheersen. Deze is digitaal te downloaden via www.iplo.nl of de dossierpagina 'bouw- en sloopveiligheid' op www.bwtinfo.nl.

Met deze matrix wordt een weging gedaan van de bouwplaatsoverstijgende veiligheidsrisico's en worden de vervolgstappen bepaald. Op basis van de risicomatrix wordt bepaald of, en zo ja in welke fase een bouwveiligheidsplan wordt geëist, of afstemming met bevoegd gezag nodig is, of vooroverleg dient te worden gevoerd. Als blijkt dat onvoldoende informatie beschikbaar is kan een voorafgaande stap opnieuw worden gezet en de matrix opnieuw worden ingevuld.

Uit de risicomatrix kan het volgende blijken:

1. Een veiligheidsplan/veiligheidscoördinator is niet nodig.
2. Het bouwveiligheidsplan kan na de melding/ vergunningsverlening worden uitgewerkt. Het bouwveiligheidsplan wordt een nadere voorwaarde in het besluit.
3. Het bouwveiligheidsplan moet tijdens vergunningsprocedure op hoofdlijnen worden uitgewerkt en akkoord worden bevonden door het bevoegd gezag, voorafgaande aan de vergunningverlening. De uitwerking in detail kan plaatsvinden na de vergunningverlening.
4. een maatwerkvoorschrift op te leggen conform ***Artikel 7.5 Bbl (maatwerkvoorschriften) wanneer er uiterlijk een veiligheidsplan dient te zijn.)*** Spreek met elkaar af en leg vast in het veiligheidsplan welke risico aspecten en werkzaamheden in ieder geval onder het strikte toezicht staan van

de veiligheidscoördinator directe omgeving. Leg hierbij ook vast hoe deze veiligheidscoördinator zijn inspanningen en rol invulling registreert zodat hij zich kan verantwoorden. Leg ook vast en benoem bij welke werkzaamheden deze veiligheidscoördinator zelf fysiek aanwezig dient te zijn op de bouw en of sloop locatie.

Bij de ontwikkeling van de risicomatrix is er bewust voor gekozen om de score onderverdeling van 1 t/m 4 niet te definiëren. De gedachte daarachter is dat een risico beleving op een subjectieve manier door een individu wordt beleefd. Het doel van de matrix is om te komen tot een gemeenschappelijk gedeelde en gedragen risicobeleving en veiligheidsbewust wording voor alle betrokkenen (initiatiefnemer, aannemer, bevoegd gezag) van een project. Als het gemeenschappelijke bewustwordingsproces goed wordt doorlopen zal er automatisch ook consensus zijn over de hoogte van de scores die van toepassing zijn op de desbetreffende risico's.

De 5 standaardvragen bij start procedure in DSO

2. Voorvragen risicomatrix

	Indieningsvereiste bij meldingen sloop en bouw en vergunningen voor de bouwactiviteit op grond van de Omgevingswet[1]	
	Onderwerp	
1	**Veiligheid omgeving en omringende bebouwing**	
	Is het gebied dat wordt gebruikt om veilig te kunnen bouwen/slopen (de bouwveiligheidszone[2]) groter dan het eigen bouwterrein, wordt er hoger gebouwd/gesloopt dan direct aanpalende bouwwerken of wordt er gebouwd/gesloopt waardoor bouwwerken of bedrijven zoals chemie, data-centrum, spoor, tram, scholen risico lopen om te worden beïnvloed door de werkzaamheden?	☐ Ja ☐ Nee
2	**Veiligheid verbouw ingebruik blijvend pand**	
	Heeft de bouw/verbouw/sloop inclusief tijdelijke hulpconstructies en bouwplaatsinrichting invloed op de brandveiligheid, de vluchtroutes, en de opstelplaatsen voor hulpdiensten in en om het in gebruik blijvende pand?	☐ Ja ☐ Nee
3	**Veiligheid buiten de bouwveiligheidszone**	
	Heeft de bouw/sloopsystematiek, het opstellen van hulpmiddelen in de bouwveiligheidszone en/of het gebruik van hijsmiddelen aan de rand van het bouwterrein invloed op de veiligheid buiten de bouwveiligheidszone?	☐ Ja ☐ Nee
4	**Invloed op bereikbaarheid omgeving tijdens de realisatiefase**	
	Heeft het project invloed op loopstromen, doorstroming openbaar vervoer, hoofdverkeersroutes, parkeervoorzieningen, en/of is er sprake van complexe aan of afvoer van bouwmaterialen of is er gelijktijdigheid met andere projecten of evenementen waardoor de bereikbaarheid in het geding is?	☐ Ja ☐ Nee
5	**Schade aan belendingen of natuur**	
	Bestaat er kans op schade aan belendingen of natuur in de nabijheid van het project door bijvoorbeeld trillingen, het onttrekken van grondwater en of zettingen?	☐ Ja ☐ Nee
[1] deze matrix is niet van toepassing bij een sloopmelding waarbij er minder dan 10 m³ sloopafval is (zie artikel 7.11, eerste lid, onder f, van het Bbl).		
[2] De bouwveiligheidszone is het gedeelte van de aan het bouw- of sloopwerk grenzende gebied (zowel boven als onder de grond) waarin geen publiek aanwezig mag zijn, bepaald volgens paragraaf 6.2 van de Landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid (zie artikel 7.15, tweede lid, van het Bbl).		

Als één of meer vragen met ja worden beantwoord, wordt de uitgebreide risicomatrix ingevuld.

Voorwaarden bouwveiligheidsplan

Aan bouwveiligheidsplannen kunnen voorwaarden worden verbonden. Denk aan de volgende voorwaarden:

1. Per bouw- of sloopfase en/of bouwvolume zal gedetailleerd aangegeven moeten worden op welke wijze aan de gestelde eisen conform de richtlijn invulling wordt gegeven.
2. Indien gebruik wordt gemaakt van de openbare ruimte om aan de vereiste bouw-sloopveiligheidsruimte te voldoen, moet een schriftelijk akkoord van de wegbeheerder en zo nodig een instemmingsbesluit of opbreekvergunning bij het bouwveiligheidsplan worden gevoegd.
3. Indien u gebruik moet maken van ruimte van naastgelegen derden om aan de vereiste bouw- en sloopveiligheidsruimte te voldoen, of derden belemmert in hun rechten en/of gebruiksmogelijkheden, dan is een schriftelijke verklaring nodig met daarin opgenomen o.a. de volgende punten: akkoord op consequenties van het bouwen inclusief de mogelijke gebruiksbelemmeringen voor die derde met de mogelijk te nemen beheersmaatregelen.
4. Indien de situatie uit punt 3 zich voordoet en het betreft een perceel met een gebruiksmelding brandveilig gebruik, dan maakt een schriftelijk akkoord van de brandweer voor alle deelfasen onderdeel uit van het bouwveiligheidsplan.
5. In het bouwveiligheidsplan dient daarom expliciet te worden verklaard dat:
   - alleen conform wet- en regelgeving en de Arbo-richtlijnen hijslasten worden verplaatst;
   - erop wordt toegezien dat lasten niet los kunnen komen van het hijsgereedschap en dat het hijsgereedschap niet van de kraan los kan raken. Meer specifiek dat er wordt gewerkt met hijsgereedschappen die voldoen aan het Warenwetbesluit machines;
   - indien dit door de aard van de last niet voorkomen kan worden, een uitvalbeveiliging moet worden toegepast of de bouwveiligheidszone ten tijde van het hijsen van de last wordt vergroot.
6. De aanvrager verklaart in zijn bouwveiligheidsplan kennis te hebben genomen van het bouwveiligheidsbeleid / Landelijke Richtlijn Bouw en Sloopveiligheid en zich hieraan te conformeren.
7. In het veiligheidsplan is de rol van de veiligheidscoördinator directe omgeving verder uitgewerkt en wordt vastgelegd wanneer en bij welke werkzaamheden en risico's deze fysiek aanwezig is op de bouwplaats om toezicht te houden. Ook wordt in het veiligheidsplan beschreven hoe hij zijn werkzaamheden registreert en verantwoord naar zowel zijn opdrachtgever als ook naar het bevoegd gezag.

Toelichting Stappenplan opstellen bouw- of sloopveiligheidsplan

Stap 1: Mogelijke risico's onderkennen. Gebruik hiervoor de Risicomatrix.

Het doel van deze stap is het bepalen van de scope van het project en de omgevingsfactoren waarop het project van invloed is.

Bestuderen van het project
Bestudeer de oppervlakte, de hoogte, de diepte (van een bouwkuip bijvoorbeeld) van het project. Maak in eerste instantie een inschatting van de mogelijk beschikbare ruimte.

Bijzondere risico's
Er dient veel aandacht te worden besteed aan gevaren door vallende voorwerpen, aanrijdgevaar, lawaai, trillingen e.d. Maak daarom een overzicht van de omringende

functies en de bijzondere risico's. Voor een naastgelegen school is bijvoorbeeld lawaai tijdens een examenperiode een bijzonder risico waar rekening mee dient te worden gehouden. Analyseer vooraf de omgeving van het bouw- of sloopterrein en vorm een beeld van het gebruik van de openbare ruimte. Zijn er bijvoorbeeld voetgangersstromen, of rijdt er openbaar vervoer langs het bouw en of sloopterrein? Vorm een beeld van de stabiliteit van de belendingen. Onderzoek ook of er nog andere bouw- en of sloopactiviteiten in dezelfde omgeving tegelijkertijd plaatsvinden. Inventariseer de risico's voor elke groep van personen, door het proces te herhalen voor elke fase van het uitvoeringsproces. Houd rekening met de omvang van (zwaar) transport, bouwkranen, de ruimte rondom een bouwkuip, de werkzaamheden met veel lawaai of trillingen e.d.

Veilig voor bouwplaatspersoneel, veilig voor publiek
De Arbowet- en regelgeving richt zich allereerst op het bouwplaatspersoneel en als gevolg daarvan is een groot aantal veiligheidsvoorzieningen nodig; er zijn maatregelen nodig als een gekeurde bouwkraan, stevig hijsgereedschap, berekende steiger, en op veiligheid opgeleid personeel op de bouwplaats. Het bouwplaatspersoneel dient te zijn geïnstrueerd over de afstemming van de hijsroute en de looproute en de Arbo-voorschriften richten zich ook op de omgeving (de 'derden'), bijvoorbeeld door het voorkomen van vallende voorwerpen. Deze voorzieningen veronderstellen een voldoende deskundig inzicht in de risico's, maar deze risico's worden veelal niet herkend door personen buiten de bouwplaats. De risico's vanuit het bouwterrein kunnen daarom een ontoelaatbaar risico betekenen voor de omgeving. Denk aan een groot voorwerp dat wordt gehesen vanaf het bouwterrein, draait in de wind en boven de openbare weg terecht komt. Er is daarom een overlap tussen 'de risico's binnen de bouwhekken' en 'de risico's buiten de bouwhekken'.

In de richtlijn wordt daarom gesproken van de bouwplaats over stijgende risico's voor publiek. Een belangrijk begrip hierin is de bouwveiligheidszone. Dit is de zone waarop het 'bouwterrein eindigt en de openbare ruimte begint' of anders gezegd publiek is veilig vanaf of buiten deze zone. (zie Hfdst. 6)

Stap 2: Omschrijven risico-aspecten

Met deze stap wordt de informatie verzameld om de vervolgstappen te kunnen zetten, zoals het organiseren van vooroverleg en de eisen aan het bouwveiligheidsplan.

Risico-aspecten
Ieder risico heeft een andere aanpak nodig, of het nu gaat om trillingen, scheefstand, instabiliteit van belendingen, instabiliteit van materieel, onttrekking grondwater, aanrijdgevaar, vallende voorwerpen, etc. Nadat in stap 1 de betrokken groepen in de omgeving en het bouwproject zijn geanalyseerd, worden voor elke groep personen de relevante risico's in beeld gebracht en worden de veiligheidsmaatregelen geformuleerd.

Risicoanalyse vanwege werkzaamheden
Een aantal risico's hangen samen met de afstand tot de werkzaamheden: druipend water, vallende voorwerpen, spattende vonkdelen of olie. Een groot aantal van deze risico's wordt weggenomen door de bouwveiligheidszone. Het is niet toegestaan dat publiek zich bevindt binnen deze zone.
De bouwveiligheidszone wordt uitgebreid als gevolg van risicovolle werkzaamheden dichtbij de buitenzijde van het object. Vanwege risico's van hijswerk worden de hijszone

en het hijsgebied bepaald. Vanwege montage-, sloopwerk en andere type werkzaamheden wordt de bouwveiligheidszone bepaald.

De risicoanalyse vanwege werkzaamheden is als volgt:
1. Bepaal ***de bouwveiligheidszone.***
2. Maak een inschatting van mogelijke losplaatsen.
3. Bepaal de grootste elementen die worden gehesen.
4. Bepaal ***de hijszone en het hijsgebied.***
5. Bepaal de locaties waarop en de omvang van elementen die worden gemonteerd of gesloopt aan de buitenzijde van het object.
6. Bepaal het hijsgebied/werkgebied als gevolg van ***werkzaamheden.***

Op grond van de bouwveiligheidszone wordt bepaald welke ruimten worden afgesloten, welke wegen omgeleid en welke voorzieningen nodig zijn tegen vallende voorwerpen. Het is mogelijk om de bouwveiligheidszone te verkleinen of andere methodieken, technieken o.i.d. toe te passen. De zone waarin publiek niet is toegestaan, wordt vergroot door de hijszone en het hijsgebied, zie de volgende paragrafen.

Bepaal de Bouwveiligheidszone, hijszone en hijsgebied op basis van hoofdstuk 6

In hoofdstuk 6 zijn de verschillende stappen en variabelen beschreven om te komen tot het bepalen van de bouwveiligheidszone.

Bepaal de risico's van lawaai, hinder en overlast
Er wordt een verkennend vooronderzoek gedaan naar de belendingen die binnen de bouwveiligheidszone liggen. Voer een quickscan uit naar de belendingen die cosmetische schade kunnen oplopen, die kunnen scheuren of die ernstig kunnen vervormen, naar de invloed van bemalingen, naar de risico's van ontgravingen.
Onderzoek of er in de directe omgeving sprake is van geluidsgevoelige panden.
Voer een verkennend onderzoek uit naar de geluids- en trillingsbelastende werkzaamheden en met name bij het aanbrengen van damwanden en heiwerk. Maak een vergelijking tussen de mogelijke alternatieve systemen en de mogelijkheden om de geluids- en trillingsbelasting van deze systemen te verminderen.
Maak een inschatting van de nodige projectspecifieke maatregelen, zoals een vooronderzoek, metingen, bronaanpak, beperkende maatregelen, monitoring en calamiteitenplan.

Bepaalde maatregelen van een project hebben betrekking op sociale veiligheid, toezicht op de bouwplaats, de informatievoorziening etc. (zie volgende hoofdstukken). Omschrijf de gekozen maatregelen in het bouwveiligheidsplan, verwerk de maatregelen op een situatietekening van elke bouwfase en op de nodige doorsneden.

Oplossingsrichtingen
Bij een conflict tussen publiek en de bouwveiligheidszone zijn er in principe vier oplossingsrichtingen:
1. Bronaanpak door het gevaar weg te nemen.
2. Het verkleinen van de bouwveiligheidszone door het gevaar te voorkomen door het nemen van veiligheidsmaatregelen.
3. Het tijdelijk creëren van een bouwveiligheidszone zodat het publiek tijdelijk verplaatst is buiten deze zone.
4. Het verkleinen van de bouwveiligheidszone door het gevaar te beperken en beschermende maatregelen treffen.

Ad1: Een voorbeeld kan zijn: het gevaar van een vallende heipaal wordt voorkomen door in plaats van te heien te gaan boren. Een ander voorbeeld is het monteren van een binnenspouw vanuit de binnenzijde van het gebouw.

Ad 2: Een voorbeeld van het beperken van een gevaar is het verkleinen van een voorwerp dat aan de buitenzijde van het project wordt verwerkt of het beperken van het aantal hijsbewegingen.

Ad 3: Een tijdelijke bouwveiligheidszone is de zone die tijdelijk niet toegankelijk is voor publiek vanwege gevaren als valgevaar door zware voorwerpen of de benodigde ruimte voor materieel. Deze wel ook tijdelijk fysiek afzetten.

Ad 4: Een beschermende maatregel is bijvoorbeeld een vangschot voor voetgangers waardoor de bouwveiligheidszone verkleind kan worden.

Ad 5: Probeer het aantal hijsbewegingen te beperken.

Mogelijkheden van bronaanpak
Bronaanpak houdt in dat risico's bij de bron worden bestreden en dat bijvoorbeeld:
- geen personen aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden;
- dat kleine onderdelen zijn samengevoegd en geprefabriceerde onderdelen op een gecontroleerde wijze worden bewerkt;
- dat technieken worden toegepast die een beperkte lawaai- of trillingsbelasting met zich meebrengen.

Pas nadat blijkt dat bronaanpak niet mogelijk is, kan nader onderzoek worden gedaan naar het beperken van de risico's.

Risico-beperkende maatregelen
Bij risicobeheersing blijft het gevaar van vallende voorwerpen bestaan maar wordt de impact beperkt. Het gevaar van een vallende baksteen wordt bijvoorbeeld afdoende beheerst door toepassing van een voorziening dat de val beperkt is (dat kan een steiger met steigerdoek zijn, een scherm, een vangschot o.i.d.).
Om het gevaar van zware vallende voorwerpen te beheersen zijn gespecialiseerde technieken nodig. Het beheersen van een groot voorwerp als een damwand-plank vereist bijzondere veiligheidskundige kennis. Dit dient te zijn uitgewerkt in een doorsnede, detail, berekening o.i.d. Het verdient aanbeveling om dit al zo vroeg mogelijk in de ontwerpfase op te starten.

Stap 3: Afspraken maken over de maatregelen

Het doel van deze fase is het (laten) maken van bindende afspraken tussen de betrokkenen over de nodige maatregelen.

Formuleer de maatregelen
Laat de aannemer maatregelen formuleren zoals het bepalen van de bouwveiligheidszone, de hijszone en het hijsgebied, de maatregelen tegen lawaai, trillingen, verzakkingen en stofhinder e.d. En deze vast te leggen in het veiligheidsplan.

Beoordeel de maatregelen
Beoordeel of de scope voldoende is (alle betrokkenen zijn belicht) en of voldoende inhoudelijke maatregelen zijn geformuleerd voor elk risico-aspect. Bepaal of alle betrokkenen voldoende worden gekend en deelnemen aan het maken van afspraken over maatregelen. Beoordeel de rol en positie van de veiligheidscoördinator directe omgeving.

Maak afspraken met betrokken partijen
De aannemer toont aan dat over de beheersmaatregelen per risico-aspect afspraken zijn gemaakt met betrokkenen en dat deze door ondertekening akkoord zijn met deze afspraken.

Bij een eventuele calamiteit
Bij een eventuele calamiteit moet worden aangetoond dat alle maatregelen die redelijkerwijs te treffen waren, zijn getroffen.

Naleving en aantoonbaarheid
Bepaal of de afspraken aantoonbaar kunnen worden nageleefd en aangetoond. Dit kan in de vorm van het aanleggen van een logboek door de veiligheidscoördinator directe omgeving.

Stap 4: Handhaving beheersmaatregelen

Het doel van deze fase is het op de bouw- of sloopplaats uitvoeren van de vastgestelde maatregelen.

Beoordeling
Beoordeel of de uitgevoerde maatregelen overeenkomen met het bouwveiligheidsplan, met het gemeentelijk beleid, de wetgeving en deze richtlijn.

Beheersmaatregelen afdwingen
Geef aan op welke wijze de beheersmaatregelen worden afgedwongen door de opdrachtgevende partijen en hoe de veiligheid organisatorisch is geregeld. Benoemde de taken van de veiligheidscoördinator directe omgeving en leg deze vast in het veiligheidsplan.

Relatie risico's en procesoptimalisatie.
Op basis van de risicoanalyse en de geconstateerde risico's zijn verscheidene proces insteken mogelijk:

Gerelateerde wet- en regelgeving en documenten

In de tekst van deze richtlijn wordt verwezen naar bepalingen uit andere publicaties. Deze zijn wet- en regelgeving, norm of richtlijn. Relevante publiekrechte wet- en regelgeving, normen of richtlijnen zijn hieronder genoemd.

<u>Publiekrechtelijke (relevante) wet- en regelgeving en documenten</u>:

1. Omgevingswet (zorgplicht en verbodsbepalingen artikel 1.6 en 1.7)
2. Omgevingsbesluit (Ob)
3. Besluit bouwwerken Leefomgeving hoofdstuk 7;
4. Infoblad Veiligheid en gezondheid bij bouw- en sloopwerkzaamheden Rijksoverheid;

5. Omgevingsregeling (Or) artikel 7.12
6. Algemene wet bestuursrecht;
7. Arbeidsomstandighedenwet (Arbo);
8. Wegenverkeerswet

Rapporten Onderzoeksraad voor de Veiligheid.

- Hijsongeval Alphen aan de Rijn 29-6-2016;
- Hijsen in het hart van de stad Den Haag 26-4-2017
- Bouwen aan constructieve veiligheid (instorting parkeergarage Eindhoven) 22-10-2018.

Uitvoeringsprogramma VTH 2025

Hilversum Mediastad

Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma vergunning-, toezicht- en handhaving 2025 (lees verder: uitvoeringsprogramma) van de gemeente Hilversum. Met dit uitvoeringsprogramma schetsen wij het operationeel kader waarbinnen uitvoering gegeven wordt aan de VTH-taken die voorvloeien uit het Omgevingsrecht.

Waarom een Uitvoeringsprogramma VTH?

Dit uitvoeringsprogramma is gebaseerd op het VTH-beleid Omgevingsrecht 2021-2026. In het VTH-beleid zijn de beleidsuitgangspunten geformuleerd. In dit uitvoeringsprogramma zetten wij specifiek uiteen hoe wij deze doelen gaan behalen en welke (personele en financiële) middelen benodigd zijn. De gemeente is verplicht om ieder jaar een uitvoeringsprogramma op te stellen met betrekking tot de VTH-taken die vallen onder het Omgevingsrecht. Door het opstellen van dit uitvoeringsprogramma wordt aan deze verplichting voldaan.

ONTWIKKELINGEN

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) in werking getreden. Vanaf 2024 is een transitieperiode ingegaan waarin de verdere implementatie van de nieuwe wetgeving vorm krijgt. In 2025 loopt de beleidsperiode van het VTH-beleid 2021-2026 af. In 2025 zal daarom het VTH-beleid 2021-2026 worden geëvalueerd en geactualiseerd. Verder worden per 1 januari 2025 alle inrichting gebonden basis- en plustaken VTH-milieu overgedragen aan de OFGV. In 2025 voert Hilversum nog wel zelf het Stimulerend Energietoezicht uit. Het voornemen is om per 1 januari 2027 de gemeenten Wijdemeren en Hilversum te laten samengaan. Daarom zal in 2025 veel aandacht uitgaan naar voorbereiding en uitvoering van deze beoogde fusie.

DOELSTELLINGEN

Onze missie is: **Zorgen voor nu en werken aan morgen.**
In het VTH-beleid hebben wij deze missie uitgewerkt in een visie en in hoofddoelstellingen. Onze visie richt zich op het behouden en bevorderen van een leefbare, veilige en duurzame leefomgeving. Naast onze primaire taak, namelijk de VTH-taken, hebben wij dit verder uitgewerkt in doelstellingen die verder geconcretiseerd zijn in acties voor dit jaar. Deze concrete acties staan ook in de Monitoringstool doelstellingen en acties VTH. Hieronder volgt een opsomming van de acties per beleidsdoel die wij dit jaar gaan uitvoeren:

Doelstelling 1: De komende beleidsperiode realiseren wij aangepaste werkwijzen en processen aan de Ow en de Wkb.

- Monitoren Ow:
  - Adviesrecht raad afwijken Omgevingsplan;
  - Klant- en intern onderzoek over aan Omgevingswet aangepaste werkwijzen;
  - Organisatie en functioneren verkennings- en omgevingstafels;
  - Cultuurverandering i.v.m. uitgangspunten Ow (dienstverlening);
  - Rol omgevingsregisseurs verder vormgeven en in organisatie borgen.
- Monitoren Wkb:
  - Verkennen mogelijkheden vereenvoudigd afdoen categorieën Wkb-meldingen;
  - Klantonderzoek afhandeling bouw- en gereedmeldingen;
  - Klantonderzoek optreden toezichthouder tijdens controles;
  - Klantonderzoek correspondentie gemeente voor, tijdens en na bouwproces;
  - Maandelijks Wkb-monitoringsoverleg ingepland.

Doelstelling 2: De komende beleidsperiode realiseren wij een VTH-cyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken.

- Doorlopen jaarcyclus 2025 Monitoring & Evaluatie Omgevingswet;
- Doelen Omgevingsvisie (en andere visiedocumenten laten terugkomen in VTH-beleid (in het kader van de actualisatie van het VTH-beleid);
- Eindevaluatie en actualisatie VTH-beleid 2021-2026;

Doelstelling 3: De komende beleidsperiode realiseren wij een uniforme wijze van uitvoering van VTH-werkzaamheden conform risicoanalyse en prioritering, ter borging van rechtsgelijkheid en draagvlak.

- Monitoring en evaluatie inrichten voor de uitvoering werkwijze prioritair werken;
- Monitoring en evaluatie van de nieuwe vastgestelde (prioritaire) werkwijze en strategieën voor de VTH-taken door middel van steekproefonderzoek;

Doelstelling 4: Bijdragen aan de veiligheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Hilversum.

- Besluit op 80% aanvragen omgevingsvergunning binnen wettelijke beslistermijn; verlengen wettelijke beslistermijn bij maximaal 20% van de aanvragen.
- Minimaal 80% MOR-meldingen die binnen de reikwijdte van het VTH-beleid vallen, worden binnen 6 weken afgehandeld.
- In minimaal 80% van de gevallen waarin tegen een VTH-besluit bezwaar wordt gemaakt, blijft het besluit in heroverweging in stand.
- Minimaal 80% van de voor 2025 geplande 50 inspecties met betrekking tot woningsplitsing en verkamering en 200 inspecties stimulerend energietoezicht wordt daadwerkelijk uitgevoerd.

WERKWIJZEN

De werkwijzen van vergunningverlening, afhandeling van meldingen en toezicht en handhaving zijn vertaald naar specifieke procesbeschrijvingen. Deze procesbeschrijvingen zijn bekend gemaakt bij alle betrokken medewerkers en zijn geborgd binnen het digitale registratiesysteem CLO voor vergunningverlening, meldingen en vergunningentoezicht. Nieuwe medewerkers worden ingewerkt aan de hand van deze werkbeschrijvingen

PERSONELE EN FINANCIËLE MIDDELEN

In onderstaande tabel staat de werkvoorraad, de daar uit voortvloeiende benodigde formatie en de beschikbare formatie wat betreft de administratie, vergunningverleners, juristen en toezichthouders. De werkvoorraad is gebaseerd op een inschatting van de taken die moeten worden uitgevoerd bij een volledig prioritaire werkwijze. Dit houdt in dat de werkzaamheden en de tijdsbesteding zich concentreren rondom de activiteiten met de hoogste prioriteit.

De prioritering is gebaseerd op een risicoanalyse (zie Bijlage 9 van de Bijlagenbundel bij het VTH-beleid). Ook in 2025 wordt gestuurd op het prioritaire werken en de verdere doorontwikkeling daarvan.

Benodigde uren o.b.v. prioritering	Administratie	Vergunningverlener	Jurist Vergunningen	Toezichthouder	Handhavingsjurist	Milieutoezichthouder
Directe werkzaamheden	2.681	6.772	1.376	3.232	1.385	4.270
Overige werkzaamheden	1.200	9.150	2.650	6.750	4.350	230
Totale urenschatting	3.881	15.922	4.026	9.982	5.735	4.500
Benodigde FTE	2,91	11.95	3,02	7.49	4,31	3,4
Beschikbare FTE	2,95	12,06	2,19	7,50	4,36	3,4
PROGNOSE	0,04	0,11	-0,83	0,01	0,05	0,0

De financiële borging voor de inzet van de beschikbare capaciteit, is vastgelegd in de Programmabegroting 2025 (Programma 1, wonen en leven, mooie stad, wonen en bouwen). Zie bijlage 3 van het Eerste addendum bij de Bijlagenbundel voor een verdere toelichting op de financiële en personele middelen.

MONITORING

De uitvoering van de werkzaamheden wordt gedurende het jaar in de Monitoring en Evaluatie Omgevingswet gemonitord, waarbij wordt beoordeeld of:

- Voorgenomen acties in het uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd.
- De uitvoering van deze acties uit het uitvoeringsprogramma hebben bijgedragen aan het behalen van de beleidsdoelen uit het VTH-beleid.
- Het VTH-beleid eventueel aangepast dient te worden.

Door middel van de *monitoringstool* kunnen deze punten worden gemonitord. De tool is de basis voor het jaarverslag. De resultaten van de evaluatie worden gebruikt voor het uitvoeringsprogramma van het volgende jaar.

Bijlagen: ▪ Monitoringstool doelstellingen en acties 2025

Hilversum, december 2024

TOELICHTING UITVOERINGSPROGRAMMA VTH 2025

Gemeente Hilversum

ONTWIKKELINGEN

De verdere implementatie van de Ow en Wkb vindt plaats mede op basis van het monitoren en evalueren van de praktijkervaringen met de nieuwe wetten. Naar verwachting zal de praktijk gaandeweg nog om de nodige aanpassingen vragen van werkprocessen. Als gevolg van de Ow en Wkb komen er nieuwe taken op gemeenten af en mede daardoor verandert op een aantal onderdelen de manier van werken. De nieuwe wetgeving zal leiden tot onvoorziene situaties en vraagstukken, zowel intern als in relatie tot de praktijk. Om deze reden wordt op voorhand een voorbehoud gemaakt ten aanzien van het behalen van de streefcijfers uit de vierde VTH-doelstelling in 2025.

In 2025 vindt tevens de eindevaluatie en actualisatie van het VTH-beleid plaats. De actualisatie is een natuurlijk moment om waar nodig aanpassingen als gevolg van de Ow en Wkb in het beleid te verwerken.

Met ingang van 1 januari 2025 draagt Hilversum alle inrichting gebonden basis- en plustaken VTH-milieu over aan de OFGV. Een deel van deze taken was al overgedragen, Hilversum voerde de VTH-milieutaken nog zelf uit ten aanzien van ongeveer 1.500 veelal kleinere bedrijven. Per 1 januari 2025 voert de OFGV namens Hilversum ook ten aanzien van deze kleinere bedrijven de VTH-milieutaken uit. Dit betekent dat het VTH-beleid en het Uitvoeringsprogramma VTH van de gemeente Hilversum vanaf 2025 geen betrekking meer hebben op inrichting gebonden VTH-milieutaken. De OFGV en Hilversum zijn overeengekomen dat voor de uitvoering van het planmatig toezicht en adviesvragen een ingroeimodel gehanteerd wordt. Hilversum voert in 2025 nog zelf het Stimulerend Toezicht uit. In 2025 loopt de Provinciale subsidie af die Hilversum ontvangt voor het Stimulerend Toezicht. In 2025 dient Hilversum een besluit te nemen over de uitvoering van de energietaken in 2026. De deelnemers in de OFGV hebben afgesproken om per 2027 de basistaken energie in te brengen bij de OFGV. Tot die tijd kan aan de OFGV een individuele meerwerkopdracht worden verstrekt tot uitvoering van energietaken.

De per 2027 voorziene fusie tussen Wijdemeren en Hilversum vraagt in 2025 op diverse vlakken de nodige aandacht. Na de fusie gaat een periode van harmonisatie in, ook voor de VTH-beleidszaken. Hieraan zal te zijner tijd in de VTH-beleidsstukken ruim aandacht worden besteed.

DOELSTELLINGEN

Doelstelling 1
Met ingang van 1 januari 2024 worden een aantal nieuwe werkprocessen en het Wkb-beleid gemonitord. Gedurende het monitoringsproces zal worden bekeken wanneer voldoende informatie beschikbaar is voor een adequate evaluatie. Het is op voorhand moeilijk te zeggen wanneer dat zal zijn. Duidelijk is dat de transitie naar aanleiding van de Ow en Wkb meerdere jaren in beslag zal nemen. De eerste VTH-doelstelling blijft daardoor, in ieder geval tot het einde van de looptijd van dit VTH-beleid in 2025, in het teken staan van de Ow en Wkb.

Doelstelling 2
De afdeling Leefomgeving werkt in 2024 een plan van aanpak (PvA) uit voor de (gefaseerde) invulling van het Omgevingsplan. Dit PvA voorziet in het betrekken van de relevante disciplines, waaronder VTH, bij de totstandkoming van het Omgevingsplan. De verwachting is dat dit PvA eind 2024/begin 2025 wordt vastgesteld, het PvA zal zijn gelding behouden totdat het gehele Omgevingsplan is ingevuld. Voor de invulling van het Omgevingsplan geldt een overgangsperiode die loopt tot 1 januari 2032, deze overgangsperiode beslaat de lopende en de gehele volgende (2026-2030) beleidsperiode van het VTH-beleid.

Doelstelling 3
In het kader van de derde doelstelling wordt in 2025 verder gewerkt aan de inrichting, optimalisatie, beheer en onderhoud van de digitale registratiesystemen. In 2025 wordt tevens onderzocht op welke manier het VTH-databeheer zijn beslag krijgt in het nieuwe VTH-beleid. De digitale registratiesystemen vormen de basis voor de monitoring en evaluatie in het kader van het prioritaire werken.

Doelstelling 4
In 2024 is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden tot het projectmatig / thematisch aanpakken van één of meer categorieën overtredingen. Het gaat om overtredingen die vanwege hun prioriteit niet in de reguliere handhaving worden meegenomen maar die alleen projectmatig / thematisch worden gehandhaafd. Op dit moment wordt beoordeeld of er voldoende informatie beschikbaar is om als grondslag te kunnen dienen voor één of meer in 2025 op te starten handhavingsprojecten. Uitgaande van een positieve beoordeling, is voor 2025 een aantal uur geprogrammeerd om een start te kunnen maken met de handhavingsprojecten.

Met de actualisatie van het VTH-beleid van december 2024 is de Landelijke richtlijn bouw- en sloopveiligheid aan het VTH-beleid toegevoegd. De beoordeling van de bouw- en sloopveiligheid vindt in Hilversum vanaf 2025 daarom plaats conform deze richtlijn.

WERKWIJZEN

In de toelichting op het onderdeel “doelstellingen” is vermeld dat een aantal nieuwe werkprocessen en -afspraken met ingang van 2024 zal worden gemonitord. De belangrijkste werkprocessen en -afspraken zijn opgenomen in het VTH-beleid. Na monitoring en evaluatie zullen de aangepaste werkwijzen worden opgenomen in het VTH-beleid wanneer dit beleid definitief aan de Ow en Wkb zal worden aangepast.

PERSONELE EN FINANCIËLE MIDDELEN

Er is een inschatting gemaakt van de benodigde personele capaciteit in 2025 ten behoeve van de uitvoerende VTH-taken. Aan de inschatting liggen historische gegevens ten grondslag en ook is bij de inschatting gekeken naar de ontwikkelingen zoals beschreven in de omgevingsanalyse (bijlage 2 van het eerste addendum bij de bijlagenbundel bij het VTH-beleid).

Het VTH-beleid is aangepast aan de Omgevingswet, onder meer door nieuwe categorieën rechtsfiguren toe te voegen. Ook zijn in het beleid een aantal nieuwe werkprocessen beschreven. Verder is beleidsneutraliteit het uitgangspunt geweest bij deze aanpassing.

Het uitvoeringsprogramma 2025 kan onder druk komen door onderbezetting in de vakafdelingen en lastig te vervullen functies. Gedurende het jaar vindt monitoring plaats naar inzet en eventuele knelpunten. Indien nodig zal vermindering van inzet plaatsvinden op een aantal werkzaamheden. Daarbij is het uitgangspunt om continuïteit te waarborgen op going-concern werkzaamheden zoals over vergunningen en toezichttaken. Mede afhankelijk van hoe de situatie zich in de praktijk ontwikkelt, wordt in 2025 ingezet op (beperkte) tijdelijke inhuur van capaciteit.

MONITORING

Als onderdeel van de tweede VTH-doelstelling, het realiseren van een VTH-cyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen, is in 2023 van start gegaan met het VTH-Kernteam. Naast het monitoren van de voortgang van de VTH-doelstellingen en acties, fungeert het VTH-Kernteam als tactisch/strategisch overleg waarin de nadruk ligt op beleidsmatige aspecten en samenwerking en afstemming. In 2024 is het VTH-Kernteam omgezet naar de Monitoring en Evaluatie (M&E) Omgevingswet. De M&E Omgevingswet heeft met de beleidscyclus van de Omgevingswet een bredere scope dan alleen VTH. De M&E Omgevingswet is gebaseerd op halfjaarlijkse voortgangsbewaking van de M&E-onderwerpen, gevolgd door een evaluatie na afloop van het beleidsjaar. De M&E bestaat uit een Kernteam en een Stuurgroep en werkt met een vaste jaarcyclus.

Hilversum Mediastad

Doelstellingen en acties VTH 2025

Omschrijving	Indicator voortgang	Status	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4	2026 Q1	2026 Q2	2026 Q3	2026 Q4	2027 Q1	2027 Q2	2027 Q3	2027 Q4	Bestuurlijke keuze	Trekker cluster	Trekker persoon	Aanpak
Doelstelling 1: De komende beleidsperiode realiseren wij aangepaste werkwijzen en processen aan de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.																		
OMGEVINGSWET:																		
Voor de VTH-taken de veranderingen door de komst van de Omgevingswet vertalen naar de praktijk; werkprocessen en -afspraken maken en deze implementeren.	Werkprocessen en -afspraken zijn vastgesteld en de medewerkers zijn hier van op de hoogte.	Lopend													nee	Vergunningen, Toezicht en A&O.		De veranderingen in werkwijze en -processen worden geanalyseerd. Er worden voorstellen gedaan om nieuwe processen in te richten en bestaande processen aan te passen. Een belangrijk proces is dat van vergunningverlening in zogenaamde "maatwerkinitiatieven". Verder worden voor eenvoudiger initiatieven eenvoudiger processen opgesteld. Trekker cluster en persoon nader te bepalen.
Monitoring Omgevingswet: - Adviesrecht raad afwijken Omgevingsplan; - Klant- en intern onderzoek over aan Omgevingswet aangepaste werkwijzen; - Organisatie en functioneren verkennings- en omgevingstafels; - Cultuurverandering in verband met uitgangspunten Omgevingswet (dienstverlening); - De rol van omgevingsregisseurs verder vormgeven en in de organisatie borgen.		Lopend													ja	RK, Vergunningen, Toezicht en A&O.		Nader te bepalen. Rapportage aan VTH-kernteam.
Voor de milieutaken die onderdeel zijn van het VTH-proces de veranderingen door de komst van de Omgevingswet vertalen naar de praktijk; werkprocessen en -afspraken maken en deze implementeren.	Werkprocessen en -afspraken zijn vastgesteld en de medewerkers zijn hier van op de hoogte.	Lopend													nee	Milieutoezicht	Raymund/Jurg	Per 1-1-2025 worden de inrichtinggebonden basis- en plustaken overgedragen aan de OFGV. In 2025 voert de de afdeling Toezicht van Hilversum het Stimulerend Energietoezichten uit en behandelt deze afdeling acute aan horeca en evenementen gerelateerde klachten. Over de behandeling van acute aan horeca en evenementen gerelateerde klachten, worden in 2025 nadere werkafspraken gemaakt. Zie verder bijlage 10 van de Bijlagenbundel bij het VTH-beleid.
Het VTH-beleid aanpassen na inwerkingtreding van de Omgevingswet	Herziening VTH-beleid	Afgerond													nee	RK	Programmamanager	
Overdracht basistaken aan Omgevingsdienst en effectueren daarvan.	Besluitvormingsproces	Afgerond													nee	PuZa	Jurg	Onderdeel van de overdracht is dat de OFGV de taken overneemt o.b.v. een zgn. ingroeimodel. Zie hiervoor het Uitvoeringsprogramma VTH 2025.
WET KWALITEITSBORGING VOOR HET BOUWEN:																		
Maandelijks Wkb-monitoringsoverleg 2025	Wkb-overleg is zelfsturend	Lopend													ja	Vergunningen, Toezicht en A&O	Wkb-monitoringsoverlg	Wkb-monitoringsoverleg hanteert vaste organisatorische en administratieve werkwijze. Monitoringsresultaten worden op een centrale digitale plek opgeslagen.
Monitoren Wkb: - Verkennen mogelijkheden vereenvoudigd afdoen categorieën Wkb-meldingen; - Klantonderzoek afhandeling bouw- en gereedmeldingen; - Klantonderzoek optreden toezichthouder tijdens controles; - Klantonderzoek correspondentie gemeente voor, tijdens en na bouwproces;	Indicatoren opstellen, monitoring in Wkb-overleg	Lopend													ja	Vergunningen en Toezicht	Wkb-monitoringsoverlg	Registratie en evaluatie inrichten om ervaringen met beleidskeuzen/werkwijze en werkprocessen vast te leggen en te beoordelen. Rapportage aan M&E Omgevingswet. In 2024 geen monitoringsinformatie wegens het ontbreken van Wkb-meldingen.
Het VTH-beleid aanpassen na inwerkingtreding van de Wkb (nieuwe VTH-beleidsperiode)	Herziening VTH-beleid	Opstarten													nee	RK	Programmamanager	De inwerkingtreding van de Wkb voor verbouw is uitgesteld tot ten minste medio 2025. Om voldoende ervaring op te kunnen doen met de Wkb voor nieuwbouw en verbouw, zal genuime tijd moeten worden gewerkt met het Wkb-beleid na inwerkingtreding van de Wkb voor verbouw. Naar verwachting zal daarom niet eerder dan in 2027 het Wkb-beleid worden geëvalueerd. Na de evaluatie wordt het Wkb-beleid geïntegreerd in het VTH-beleid.
Doelstelling 2: De komende beleidsperiode realiseren wij een VTH-cyclus die voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken.																		
Het in kaart brengen in hoeverre wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria 2.2 t.a.v. de kritieke massa	Analyse kwaliteitscriteria 2.2	Lopend													nee	RK	Programmamanager/Jurg	Oplevering Zelfevaluatie uitgesteld i.v.m. taakoverdracht aan OFGV en voorgenomen fusie met Wijdemeren. Zelfevaluatie wordt gecombineerd met inventarisatie milieutaken bij gemeente.
Interne werkafspraken m.b.t. de VTH-taken optimaliseren.	Medewerkers die relatie hebben met VTH-taken kennen de werkafspraken en werken volgens deze afspraken	Lopend													nee	Vergunningen, Toezicht en A&O		N.a.v. de ingrijpende stelselwijziging omgevingsrecht, blijven de werkafspraken in 2025 onderdeel van verdere optimalisatie.
De doelen van de Omgevingsvisie (en andere visiedocumenten) laten terugkomen in het VTH-beleid (gebeurt in het kader van de actualisatie van het VTH-beleid 2021-2026).	Geevalueerd VTH-beleid waaruit blijkt dat de doelen en ambities doorwerken of moeten worden toegevoegd	Opstarten													nee	RK	Programmamanager	
Opnemen in het VTH-beleid hoe VTH kan/gaat meedenken over de inrichting van de regels in het omgevingsplan vanuit uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid en vanwege de kennis van VTH over wel/niet vergunning-, melding- of informatieplicht (uitvoeringsfase). (Integreren beleidscyclus Omgevingswet in VTH BIGB-cyclus)	Beleidscyclus Omgevingswet werkt door in VTH-beleid	Lopend													nee	RK	Projectleider Omgevingsplan	De afdeling Leefomgeving werkt in 2024 een plan van aanpak (PvA) uit voor de (gefaseerde) invulling van het Omgevingsplan. Dit PvA voorziet in het betrekken van de relevante disciplines, waaronder VTH, bij de totstandkoming van het Omgevingsplan. De verwachting is dat dit PvA eind 2024/begin 2025 wordt vastgesteld, het PvA zal zijn gelding behouden totdat het gehele Omgevingsplan is ingevuld. Voor de invulling van het Omgevingsplan geldt een overgangsperiode die loopt tot 1 januari 2032, deze overgangsperiode beslaat de lopende (tot 2026) en de gehele volgende (2026-2030) beleidsperiode van het VTH-beleid.
Monitoring en Evaluatie (M&E) Omgevingswet Jaarcyclus 2025 ingepland	M&E Omgevingswet is zelfsturend	Lopend													ja	RK	Programmamanager	Cyclus M&E Omgevingswet 2025 ingepland (4 x Kernteam, 2x Stuurgroep, 1x Brainstorm)
Eindevaluatie VTH-beleid 2021-2026	RK in samenwerking met PuZa	Opstarten													nee	RK	Programmamanager	
Doelstelling 3: De komende beleidsperiode realiseren wij een uniforme wijze van uitvoering van VTH-werkzaamheden conform risicoanalyse en prioritering, ter borging van rechtsgelijkheid en draagvlak.																		
Het evalueren van de risico's van de verschillende categorieën in de risicoanalyse.	Risicoanalyse uitvoeren en toetsen	Afgerond													nee	TZ/AO/BO/Milieu/RK		
De risicoanalyse jaarlijks laten doorwerken in het uitvoeringsprogramma VTH.	Vertaalslag van prioritair werken in UVP (uren, projecten, etc.)	Lopend													nee	RK, Vergunningen, Toezicht, A&O.		Jaarlijks terugkerend ihkv van het UVP
Monitoring en evaluatie inrichten voor de uitvoering van de werkwijze prioritair werken	Evaluatie van werkwijze prioritair werken en prioritering en eventuele aanpassingen doorgevoerd	Lopend													nee	RK, Vergunningen, Toezicht, A&O.		In 2025 staat verdere implementatie, optimalisatie en adaptatie van het nieuwe digitale registratiesystemen (CLO) op de planning. CLO wordt ook voor Handhaving ingericht. De planning is dat m.i.v. 2025 CLO operationeel is voor voor handhaving (herstelsancties) en dat in de eerste helft 2025 CLO wordt ingericht voor de bestuurlijke boete. Monitoring en evaluatie van het onderdeel handhaving blijven tot die tijd nog plaatsvinden aan de hand handmatig geregistreerde data. De bestaande uitgangspunten voor de inrichting van CLO blijven gehandhaafd: het systeem moet de basale data blijven leveren voor monitoring en evaluatie van het VTH-beleid en de data moeten compatibel zijn met andere in Hilversum gehanteerde systemen.
De vastgestelde (prioritaire) werkwijze en strategieën in het VTH-beleid bekend maken onder de medewerkers en ketenpartners om willekeur te voorkomen.	Bijeenkomst over de uitvoeringstrategieën VTH-beleid organiseren voor de medewerkers en het nieuwe beleid toezenden naar de ketenpartners.	Lopend													nee	RK	Programmamanager	
De vastgestelde (prioritaire) werkwijze en strategieën voor de VTH-taken uit het VTH-beleid implementeren.	Werken volgens VTH-beleid	Afgerond													nee	AO/BO/TZ/RK		
De vastgestelde (prioritaire) werkwijze en strategieën voor de milieutaken die onderdeel zijn van het VTH-proces uit het VTH-beleid implementeren.	Werken volgens VTH-beleid	Afgerond													nee	Milieutoezicht	Bodil	Stap 1 is dat alle betrokken medewerkers de kennis van het VTH-beleid actueel houden door daar regelmatig aandacht aan te besteden in de overleggen. Er wordt gewerkt met digitale checklisten die zijn gebaseerd op het integrale toezichtsprotocol. Periodiek intern en informeel evalueren.
Monitoring en evaluatie van de nieuwe vastgestelde (prioritaire) werkwijze en strategieën voor de VTH-taken	Bij de beleidsevaluatie wordt extra aandacht besteed aan de werkwijzen en strategieën en wordt besproken of hiermee de gewenste resultaten worden bereikt.	Lopend													nee	RK, Vergunningen, Toezicht, A&O.	Programmamanager	Jaarlijks uitvoeren steekproeven in vergunning-, toezicht- en handhavingsdossiers.
Doelstelling 4: Bijdragen aan de veiligheid en de kwaliteit van de fysieke leefomgeving in Hilversum.																		
Besluit op 80% van de aanvragen omgevingsvergunning binnen wettelijke termijn.	Halfjaarlijkse check en evaluatie einde beleidsjaar.	Lopend													ja	Vergunningen	Harm Verweij	Monitoring gedurende het jaar gericht op behalen doel.
Verdaging van de wettelijke beslistermijn bij maximaal 20% van de aanvragen.	Halfjaarlijkse check en evaluatie einde beleidsjaar.	Lopend													ja	Vergunningen	Harm Verweij	Monitoring gedurende het jaar gericht op behalen doel.
Minimaal 80% MOR-meldingen die binnen de reikwijdte van het VTH-beleid vallen, worden binnen 6 weken afgehandeld.	Halfjaarlijkse check en evaluatie einde beleidsjaar.	Lopend													ja	Toezicht	Lillian Singels	Monitoring gedurende het jaar gericht op behalen doel.
In minimaal 80% van de gevallen waarin tegen een VTH-besluit bezwaar wordt gemaakt, blijft het besluit in heroverweging in stand.	Halfjaarlijkse check en evaluatie einde beleidsjaar.	Lopend													ja	AO	Coordinator	Monitoring gedurende het jaar gericht op behalen doel.
Minimaal 80% van de in een uitvoeringsprogramma geplande controles wordt daadwerkelijk uitgevoerd.	Halfjaarlijkse check en evaluatie einde beleidsjaar.	Lopend													ja	Toezicht	Lillian Singels	Monitoring gedurende het jaar gericht op behalen doel.
Borgen van de uitvoering van de energietaken		Lopend													nee	Toezicht/Milieutoezicht	Raymund	Inzichtelijk maken van de impact van de veranderde duurzaamheidsopgave voor bedrijven; jaarlijks uitvoeren van bedrijfsbezoeken waarbij in 2025 alleen stimulerend toezicht inzake energiebesparende maatregelen plaatsvindt (de overige inrichting gebonden basis- en plustaken zijn per 1-1-2025 overgedragen aan de OFGV). Zie voor de jaarlijkse aantallen geplande bedrijfsbezoeken het actuele Uitvoeringsprogramma VTH.